

GAGNEFS KOMMUNS ÖVERSIKTSPLAN 2040

— inkomna synpunkter med svar från kommunen

Samråds- redogörelse

Inledning	5
Bakgrund.....	5
Samrådsprocessen	5
Översiktlig beskrivning av genomförda ändringar	6
Fortsatt handläggning.....	7
Yttranden	9
Statliga och regionala myndigheter	9
Politiska partier.....	75
Grannkommuner.....	87
Föreningar och organisationer	91
Privatpersoner	107
Medborgardialog i alla större tätorter.....	171

Inledning

Bakgrund

Översiktsplanen anger inriktningen för den långsiktiga samhällsutvecklingen. I översiktsplanen ges vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden samt hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. I översiktsplanen finns redovisningar om hur kommunen avser att ta hänsyn till och samordna relevanta nationella och regionala mål, planer och program, av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen.

Översiktsplanen är vägledande för planeringen i kommunen och för bostadsbyggnation i form av bygglov och detaljplaner. En översiktsplan är inte juridiskt bindande men ska visa kommunens vilja med utvecklingen.

Samrådsförslaget bestod av en kommuntäckande del med fördjupningsdelar för alla åtta större tätorter samt en strategisk miljöbedömning. Utöver själva planförslaget ingick även ett tillägg till översiktsplanen i samrådshandlingarna, en plan för landsbygdsutveckling i strandnära läge, en så kallad TÖP LIS-plan.

En del av översiktsplanarbetet är att en oberoende plan för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS-plan) tas fram som en parallell process. Syftet med en LIS-plan är att långsiktigt stimulera den lokala och regionala utvecklingen på landsbygden. Ett LIS-område ska se till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Samrådsprocessen

När en översiktsplan förnyas eller ersätts börjar processen med att kommunen arbetar fram ett preliminärt förslag. Därefter skickas förslaget ut på samråd. Det innebär att kommunen samråder planförslaget med kommuninvånare, grannkommuner, regionplaneorgan, myndigheter och föreningar. Syftet med samrådet är att de inkomna synpunkterna ska förbättra förslaget samt ge möjlighet till insyn och påverkan.

Samrådet för en ny översiktsplan pågick från och med 2021-10-08 till och med 2021-12-02. Samrådet har skett genom hybridmöten (med både fysisk och digital medverkan) på varje större tätort, myndighetsmöten, webbsida och annonsering.

Efter genomfört samråd upprättades denna samrådsredogörelse. Den redovisar de inkomna synpunkterna under samrådet samt hur kommunen ställer sig till dessa. Inkomna synpunkter har lett till ett antal förändringar, kompletteringar och redigering av ÖP 2040. Dessa ställs ut på granskning och ett särskilt utlåtande upprättas innan ÖP kan antas och slutligen vinna laga kraft.

Översiktlig beskrivning av genomförda ändringar

Samtliga inkomna synpunkter (115 stycken) redovisas i tabellen, Bilaga 1. I högerspalten anges hur kommunen bemött synpunkten och i de fall det bedöms viktigt, en motivering till bemötandet. Privatpersoner har anonymiserats med endast förnamn.

Samrådets yttranden och synpunkter har lett till ett antal omfattande förändringar. Listan nedan beskriver översiktligt vilka förändringar som gjorts. Enskilda synpunkter finns bemötta i tabellen Bilaga 1.

På grund av omfattande synpunkter kommer endast de kommundäckande delarna av ÖP 2040 gå på granskning under våren 2022. I praktiken är det kapitel 1, 2, 3.1 samt 3.2 som går ut på granskning våren 2022. Det innebär att kommande arbete med tätortsfördjupningarna (samrådshandlingar kapitel 3.3 blir sju stycken fördjupade översiktsplaner) och LIS-plan senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter. För att göra rättvisa till det engagemang och förslag kommunen fått in behövs mera tid för att göra justeringar och ändringar i kapitel 3.3 om tätortsfördjupningar och TÖP LIS-Plan.

Viktigt att påpeka i bemötanden är att många synpunkter handlar om sådant som är utanför vad en översiktsplan kan påverka. Det är viktigt att ha i åtanke att en översiktsplaneprocess leder till rekommendationer och mål för mark- och vattenplanering i kommunen. En ÖP kan ge förutsättningar för byggande och bevarande men är inte i sig själv juridiskt bindande. Majoriteten av de inkomna synpunkterna berör enskilda områden eller utvecklingen för en viss tätort. Dessa synpunkter kommer att bemötas på ett sakligt och detaljerat sätt när kommunen arbetar vidare med fördjupningarna och LIS-planen i ett senare skede av översiktsplaneprocessen.

Generella bemötanden i samrådsredogörelsen

- PDF:er av enskilda kartor i hög upplösning läggs ut på webbplatsen för ÖP 2040 till granskningen.
- Synpunkterna noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.
- Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.
- Ställningstagande och rekommendationer som endast beskrivs översiktligt i ÖP 2040 kapitel 3.2 kommer att utvecklas när en kommunal grönstrukturplan/klimat- och energiplan/kulturmiljöplan/dagvattenstrategi/cykelplan tas fram.
- Avvägningar görs mellan olika samhällsviktiga intressen under en översiktsplaneprocess. Översiktsplanens planförslag är endast rekommendationer, inget som är juridiskt bindande.

Inför granskningen sker följande kompletteringar

- Kapitel 2 kompletteras med text om hur den mellankommunala samordning ska ske och i vilka frågor den är relevant.
- En komplettering görs för att tydliggöra ÖP 2040:s koppling till Dalastrategin.
- I nuvarande förslag till nationell plan för transportinfrastruktur finns inte etapp 2 och

3, E16 Borlänge–Djurås med. Det är ändå av vikt att markområden finns utpekade i översiktsplanen varvid områden läggs till i relevanta kartor.

- En komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen, med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.
- Kompletterande myndighetstext och fakta.
- Kompletterande text om VA planen koppling till ÖP 2040, framtida klimat och bygglovhantering i bevarandeområden.

Inför granskningen sker följande nya kartor

- Ny strukturfakta tillverkas som redovisar tätorternas förhållande till varandra med fokus på kommunikationer och visualiserar kommunens unika förutsättningar, möjligheter och utmaningar.
- Ny karta med jordarter tas fram.
- En ny karta med tillhörande text tas fram som beskriver framförallt täkterna i kommunen.
- En ny karta med tillhörande text tas fram som redovisar skogsbrukets övergripande områden i kommunen.
- En ny karta med tillhörande text tas fram som beskriver vattenskyddsområden och grund- och dricksvatten.
- En ny karta med tillhörande text tas fram. Här beskrivs de samlade riskerna ras, skred, översvämning, radon och förorenad mark.
- Kollektivtrafikkarta läggs till.
- En komplettering i text och en karta med bland annat skyddsklassning enligt VISS läggs till.

Inför granskningen sker följande nya avsnitt

- Ett nytt avsnitt som översiktligt beskriver bostadsförsörjning läggs till och relevant fakta läggs in i texten.
- Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs.
- Nytt avsnitt läggs till med övriga konsekvenser (som ej har betydande miljöpåverkan).

Fortsatt handläggning

Efter genomförd granskning upprättas ett särskilt utlåtande vilken redovisar inkomna synpunkter samt hur kommunen ställer sig till dessa. Inkomna synpunkter ingår i omarbetningen av förslaget som i nästa skede antas av Kommunfullmäktige och slutligen vinner laga kraft. Kommunen räknar med att anta planen under 2022. Översiktsplanen ska sen aktualitetsförklaras genom en planeringsstrategi varje mandatperiod.

Gagnef 2022-01-27

Kia Visén
Strategisk samhällsplanerare

Yttranden

Statliga och regionala myndigheter

Länsstyrelsen Dalarna

Samråd om Gagnefs kommuns översiktsplan 2040 och LIS-plan tillägg till översiktsplan, Gagnefs kommun

Inledning

Länsstyrelsen har för samråd mottagit rubricerade samrådshandlingar, daterade i augusti och oktober 2021. Region Dalarna, grannkommuner och berörda statliga myndigheter med flera har givits möjlighet att lämna synpunkter på samrådsförslaget inför Länsstyrelsens yttrande.

Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen ska enligt 3 kap. 10 § plan- och bygglagen (PBL, 2010:900) under samråd om översiktsplan särskilt:

- ta till vara och samordna statens intressen,
- tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. PBL som hänsyn bör tas till vid beslut om användningen av mark- och vattenområden,
- verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses, att miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken följs och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
- verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt, och
- verka för att bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsen ska dessutom ge råd i övrigt om tillämpningen av bestämmelserna i denna lag, om det behövs från allmän synpunkt.

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen välkomnar att Gagnefs kommun har tagit fram ett förslag till ny översiktsplan. Det är positivt att kommunen har arbetat för att nå en hållbar översiktsplan och att miljö- och klimatfrågor är belysta. Planen är överlag väl genomarbetad med ett bra upplägg, där det är lätt att hitta det sakområde/sakfråga man är intresserad av.

Översiktsplanen beskriver kommunens kommande behov i ett helhetsperspektiv. I inledningen beskrivs på ett didaktiskt och informativt sätt lagkrav, uppbyggnad och syfte med översiktsplanering. Översiktsplanen är väl disponerad och diskuterar aspekter som hållbarhet, klimat- och miljöfrågor.

Kommunen planerar för fortsatt tillväxt och utveckling av kommunen, genom t.ex. utpekande av LIS-områden.

Överlag lever översiktsplanen väl upp till vad en översiktsplan enligt 3 kap 3-6 §§ PBL ska innehålla och redovisa.

Redovisning av konsekvenser

Enligt 3 kap 6 a § plan- och bygglagen ska kommunen i översiktsplanen redovisa planens väsentliga konsekvenser.

Nytt avsnitt läggs till med övriga konsekvenser (som ej har betydande miljöpåverkan).

Kommunen presenterar överlag en ambitiös redovisning av konsekvens-, effekt- och hållbarhetsbedömningar. Den aktuella översiktsplanen redovisar i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) konsekvenser för de miljöaspekter som genom planens genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan (vattenmiljö, naturmiljö, rekreation och friluftsliv, klimatpåverkan och energiförsörjning, kulturmiljö, hushållning med naturresurser, befolkning och människors hälsa, klimatrelaterade risker). Inom ramen för LIS-planen görs en separat bedömning av LIS-områdenas väsentliga miljöeffekter utifrån sex av de 16 svenska miljö kvalitetsmålen. En separat hållbarhetsbedömning har även gjorts med utgångspunkt från FN:s 17 globala mål.

Det saknas dock i översiktsplanen en beskrivning av de konsekvenser av planförslaget (kapitel 3) som inte tas upp i MKB:n. Eftersom MKB:n genom avgränsningssamrådet är avgränsad till att bedöma endast vissa miljöaspekter, de som kan antas innebära betydande miljöpåverkan, är det ofrånkomligt att MKB:n inte täcker in alla sakfrågor. Det innebär inte nödvändigtvis att konsekvenserna för dessa sakfrågor är oväsentliga. Kommunen bör överväga att komplettera översiktsplanen med en beskrivning av övriga konsekvenser som planförslaget kan medföra.

Kartredovisningar

Översiktsplanen saknar en kommuntäckande karta för planförslaget. På grund av detta förloras en del av förståelsen för de kommunövergripande tankarna som presenteras i text, särskilt när det gäller geografiskt knutna mål och ställningstaganden. Det finns risk att relationen mellan kommunens tätorter ges en lägre vikt i planens ställningstaganden och att det kan skapa en otydlighet hos de som ska läsa planen. De tätortsvisa plankartorna är väldigt bra, men en kartredovisning av vad som händer mellan dessa tätortsområden skulle öka översiktsplanens tydlighet och användbarhet, med möjlighet för kommunen att definiera ställningstaganden även utifrån kartredovisningen.

Ny strukturkarta tillverkas som redovisar tätorternas förhållande till varandra med fokus på kommunikationer och visualiserar kommunens unika förutsättningar, möjligheter och utmaningar.

Generellt bör i allt kartmaterial förutom skalstock och norrpil även vald kartskala (t.ex. 1:100 000) anges. Översiktsplanens detaljkartor saknar ofta detta. Korrekt referens/källa bör anges för alla använda kartdata/kartlager.

Plankartorna har en hög detaljeringsgrad, men läsbarheten är på grund av tillgänglig dokumentupplösning i filformatet pdf relativt dålig.

PDF:er av enskilda kartor i hög upplösning läggs ut på ÖP 2040:s webbplats till granskningen.

En digital onlineversion av översiktsplanens kartor skulle väsentligt öka kvalitet och användbarhet för dessa. Föreliggande plankartor i form av pdf-filer i format A4 begränsar upplösning, detaljgrad och inzoomningsmöjligheter. Även försvåras tolkning av om och i så fall hur t.ex. riskkartor och planerad markanvändning kan påverka varandra, då kartsikt inte kan kombineras av översiktsplanens läsare. Det finns olika alternativa lösningar. Till exempel arbetar Boverket med att utveckla en GIS-plattform "Boverkets ÖP-modell". Detta kan underlätta såväl användning som granskning av kommunala planer för såväl enskilda medborgare som andra aktörer

eller myndigheter. En GIS-karta ger även möjlighet att koppla metadata till enskilda kartobjekt, för exempelvis ett potentiellt förorenat område, namn, föroreningsstyp, klassning, status, ytterligare information, eventuella länkar mm. Användare kan själv kombinera olika lager och zooma in i kartan för att se hur exempelvis risk för erosion och översvämning kan påverka enskilda potentiellt förorenade områden. Ett antal relevanta kartvisare (skredrisk, stabilitet, raviner m.fl.) som delvis använts av kommunen i planhandlingens pdf-kartor finns tillgängliga som WMS-tjänst från MSB, SGU och SGI och kan enkelt inkluderas i en digital karta.

Det kan även vara lämpligt att redovisa underlag, dokument, länkar som använts i ett avslutande kapitel. Förslagsvis kan det vara lämpligt att då även ange webbadresser för vidaregående information, exempelvis till respektive myndighets karttjänster: MSB:s översvämningsportal, SGU:s olika karttjänster mm.

Digital samhällsbyggnadsprocess

I rapporten "Vart är vi på väg?" beskriver Boverket sin målbild för en digital samhällsbyggnadsprocess och förutsättningar för en fortsatt digital utveckling: <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2021/vart-ar-vi-pa-vag-boverkets-malbild-om-en-digital-samhallsbyggnadsprocess/veckling>

Boverket har genom "ÖP-modellen" (version 2.1) presenterat ett förslag på hur geografisk planinformation kan struktureras på ett enhetligt sätt för att skapa möjlighet att utbyta information digitalt och få en mer effektiv process. Avsikten är att modellen ska vara flexibel för att kunna användas av alla kommuner och för olika nivåer i översiktsplaneringen. Boverket arbetar med att utveckla nästa version, ÖP-modellen 2.2: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/oversiktsplanen/op-modell/>

ÖP-modellen är i dagsläget frivillig att använda som ett stöd i översiktsplaneringen. Det kommer dock att bli nödvändigt att utgå ifrån en gemensam modell när kravet införs i plan- och bygglagen (2010:900) med tillämpningsföreskrifter att informationen i översiktsplaner och regionplaner måste kunna behandlas digitalt. Detsamma gäller för att i framtiden kunna hantera informationen i en gemensam nationell plattform för geodata. Med tanke på detta bör kommunen fundera på hur de på sikt ska kunna applicera ÖP-modellen i sitt kontinuerliga översiktsplanearbete samt överväga ifall det finns möjlighet att redan nu anpassa det aktuella planförslaget till ÖP-modellen.

Mindre synpunkter av redaktionell karaktär

På sidan 22, mål 6.1, i bilaga 2 "Hållbarhetsbedömning av Gagnefs kommuns nya översiktsplan" har ordet överlag särskrivits mer än en gång.

Vid arbetet med ÖP 2040 har Gagnefs kommun lagt fokus på kartorna. Anledningen är förberedelse, för att i nästa skede kunna göra översiktsplanen helt digital och interaktiv.

Noteras

Riksintressen

Riksintressen naturvård och friluftsliv

Planeringsförutsättningar

Kapitel 2.3.1. Det riksintresseområde för naturvård som sammanfaller med riksintressen för friluftsliv syns inte i redovisad karta.

En tydligare karta med båda riksintressena tas fram.

Kapitel 3.3.3

Utvecklingsområde I3, för kanotverksamhet, i Dala Floda, ligger inom riksintresseområde för naturvård respektive friluftsliv. All utveckling av området måste anpassas för att inte påverka naturmiljön.

Noteras

Riksintresse kulturmiljövård

En vindkraftsetablering på eller i anslutning till Hissberget kommer att bli väl synligt från riksintressena för kulturmiljövård nr 42a Hedby (ca 2,5 km), nr 28 Övre och Nedre Österfors (ca 4 km), nr 42 Gråda samt hela dalälvsångarna från Ål-Kilen respektive Mockfjärd ned till Bäsna. Detta är relativt tätbefolkade områden med lång och påtaglig agrar prägel och välbevarade bymiljöer med lång historisk kontinuitet och där nämnda riksintressen är särskilt utpekade bymiljöer. Av översiktsplanens kapitel 3 (sidan 28) framgår att vindkraftsetableringar ska föregås av undersökningar, inventeringar, beskrivningar, MKB och avvägningar med påverkan på landskapsbilden som en utgångspunkt. Länsstyrelsen instämmer i att det är av yttersta vikt att sådana särskilda analyser görs för att det ska gå att bedöma en vindkraftsetablerings påverkan på riksintresset.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Riksintresse vattenförsörjning

Delar av Gagnefs kommun kan påverka vattenskyddsområdet Lennheden-Tjärna dricksvattenanläggningar som är av riksintresse för vattenförsörjning. Vattentäkten är viktig för flera kommuner inklusive större tätorter då många människor får sitt dricksvatten från denna. Vattenskyddsområdet sträcker sig in i Gagnefs kommun och nämns kort i kapitlet om Djurmo och Sifferbo. Inom vattenskyddsområdet föreslås LIS-områden och andra utvecklingsområden även där allmänna VA-lösningar saknas. Översiktsplanen behöver kompletteras med en utförligare beskrivning av förutsättningarna för vattentäkten och riksintresset samt vilka anpassningar och konsekvenser som görs till dessa i planförslaget.

En ny karta med tillhörande text tas fram som beskriver vattenskyddsområden och grund- och dricksvatten.

Riksintressen för totalförsvaret

De riksintressen för totalförsvarets militära del (3 kap 9 § andra stycket miljöbalken) som påverkar kommuner, länsstyrelser eller andra aktörer i plan- och lovärenden eller tillståndsärenden redovisas i Försvarsmaktens riksintresseskatolog. Riksintresseskatologen finns tillgänglig länsvis på Försvarsmaktens hemsida: www.forsvarsmakten.se/riksintressen

Noteras och texten kompletteras enligt Länsstyrelsen och Försvarsmaktens förslag.

När det gäller utpekade riksintressen, påverkansområden och områden av betydelse för totalförsvarets militära del berörs nästan hela Gagnefs kommun av ett påverkansområde för väderradar. I Sverige tillämpas utöver ett område med 5 km radie runt väderradarstationer även en bortre maxgräns på 50 km radie. Detta område utgör påverkansområde väderradar. Inom

detta område riskerar vindkraft och till viss del andra höga objekt skada väderdarrarstationen varför särskilda analyser behöver genomföras av Försvarsmakten innan sådana uppförs. Detta behöver framgå av översiktsplanens kapitel rörande riksintressen för totalförsvarets militära del.

Alla utredningsområden för vindkraft ligger inom påverkansområdet för väderdarrarstation. Hur planförslaget ska förhålla sig till detta behöver framgå av kapitel 3.2.5 i översiktsplanen.

Riksintressen för totalförsvarets militära del kan i vissa fall redovisas öppet och i andra fall inte. För att säkerställa att ingen skada sker på de riksintressen som omfattas av sekretess och inte alls kan redovisas öppet på karta, är hela landets yta samrådsområde för objekt högre än 20 meter utanför tätort och högre än 45 meter inom tätort. Det innebär att alla ärenden avseende höga objekt måste skickas på remiss till Försvarsmakten.

För att säkerställa att eventuella områden som pekas ut för etablering av vindkraft inte hamnar i konflikt med riksintressen för totalförsvarets militära del som omfattas av sekretess (enligt OSL 15 kap 2§), måste en förfrågan ställas till Försvarsmakten.

Miljökvalitetsnormer

Generellt

I översiktsplanen saknas en beskrivning av att miljökvalitetsnormerna ska beaktas vid vidare detaljplanläggning.

Vatten

Statusklassningen av sjöar och vattendrag behöver ses över då den inte är helt korrekt. Västerdalälven är exempelvis inte med i listan med påverkade vatten. Den uppnår inte god kemisk status med avseende på Di(2-ethylhexyl)ftalat (DEHP). Det finns även risk för att andra ämnen överskrider i Västerdalälven kopplat till påverkan från avloppsreningsverk och förorenade områden. Se mer information i databasen VISS.

Länsstyrelsen har vid några tillfällen hanterat ärenden kopplat till målkonflikt mellan uttag av ytvatten från näringsrika sjöar (känsliga lokor) för bevattning av åkermark. Verksamhetsutövaren upplevde otrygghet gällande tillgång till vatten för sin verksamhet. Hanteringen av denna eventuella målkonflikt nämns inte i planen.

I beskrivningarna av utvecklingsområden nämns inga särskilda hänsyn vid sjön Nässjön som har övergödningsproblematik och inte heller vid Mojesjön där boende signalerat problem med igenväxning. Dock är ingen övergödningsproblematik konstaterad vid Mojesjön.

En möjlig konsekvens av klimatförändringarna är lägre grundvattennivåer vilket kan påverka tillförseln av grundvatten till lokorna längs älven. Mindre tillförsel av vatten kan innebära sämre vatten- och badvattenkvalitet.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Nytt avsnitt läggs till om hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

Fakta noteras, komplettering i text och en karta med bland annat skyddsklassning enligt VISS läggs till.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Kapitel 3.1.3. Främja LIS

LIS-planen innehåller endast en översiktlig beskrivning av naturmiljön. Inför exploatering inom LIS-områden behövs därför naturvärdesinventeringar.

LIS-områdena bör i första hand detaljplaneläggas. Detta för att säkerställa fri passage längs stranden och till stranden ("släpp"), samt för att ta till vara de naturvärden som finns.

Samtliga av Länsstyrelsens synpunkter noteras i kommande arbete med LIS-plan. LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Kapitel 3.3 Fördjupningsdelar

På kartorna innefattar de potentiella LIS-områdena i flera fall även mark utanför strandskyddat område. Avgränsningen av LIS-områdena bör motsvara de områden där strandskydd råder. Det bör i alla redovisningar av LIS-områden på karta och text framgå att dessa inte sträcker sig till vattenlinjen, att det finns en fri passage för allmänheten och växt- och djurlivet längs vattnet.

De områden som enligt kommunens bedömning inte uppfyller kriterierna för LIS bör tas bort eller redovisas på annat sätt i översiktsplanens fördjupningsdelar.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

LIS-plan - Tillägg till översiktsplan

Övergripande

LIS-planen är kommunens förslag till inriktning och ställningstagande för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Redovisningen för flera av de föreslagna LIS-områdena avslutas med AFRY:s bedömning av om området är lämpligt för LIS. Det bör vara kommunens bedömning av respektive LIS-område som redovisas.

LIS-planen på 62 sidor saknar innehållsförteckning. En sådan underlättar läsning och granskning.

De LIS-områden som kommunen inte bedömer lämpliga i LIS-planen bör inte redovisas i översiktsplanens kapitel 3, alternativt redovisas på ett annat sätt. Den nuvarande redovisningen blir otydlig när bortvalda områden tas med i det sammanvägda förslaget till markanvändning.

Sammanvägd bedömning av lämplighet för LIS redovisas i karta vid respektive område i kapitel 3, men bör för att öka tydlighet och användarvänlighet tas upp, redovisas och diskuteras i kapitel 4.

Det bör i alla redovisningar av LIS-områden på karta framgå att dessa inte sträcker sig till vattenlinjen. Det ska enligt 7 kap 18 § miljöbalken (1998:808) finnas en fri passage för allmänheten och växt- och djurlivet längs vattnet. Det behöver framgå, i en inledande text, eller för varje utpekad LIS-område att en sådan fri passage ska lämnas längs strandlinjen.

Det är oklart vad som i avsnitt 1.2 avses med att "LIS-områdena har begränsats till det dubbla generella strandskyddet och därefter faller områdena under ordinarie översiktsplanering". Avgränsningen av LIS-områdena bör motsvara de områden där strandskydd råder.

Beskrivningarna av naturmiljön inom respektive LIS-område är översiktliga. Inför exploatering behövs naturvärdesinventeringar.

LIS-områden pekas ut på en översiktlig nivå. Vid ett bygglov eller framtågande av detaljplan kan det därför framkomma omständigheter som gör att en dispens eller ett upphävande av strandskyddet inte kan medges. Detta behöver tydligt framgå av planen att ett LIS-område inte är en garanti för att få bygga.

Det är bra om LIS-områdena detaljplanläggs i den mån det går. Detta för att säkerställa fri passage längs vattnet och till vattnet ("släpp") samt att områdenas naturvärden tas till vara. Vid detaljplanläggning kan kommunen upphäva strandskyddet i planen genom planbestämmelse, enligt Plan- och bygglagen (2010:900) 4 kap 17 §. Ett sådant upphävande upphör att gälla om exempelvis detaljplanen upphävs, enligt 7 kap 18 § g miljöbalken.

Om prövningen av strandskyddet gäller en dispens för enstaka en- eller tvåbostadshus inom LIS-områden ska det nya bostadshuset uppföras i anslutning till befintliga bostadshus enligt 7 kap 18 § d miljöbalken (1198:808). Om nya bostadshus ska uppföras på längre avstånd från befintliga bostadshus ska prövningen ske genom detaljplanläggning.

I text nämns för respektive LIS-område översiktligt geologiska förutsättningar, topografi och potentiella risker som tex. översvämning och skred. Dock är koppling mellan text och karta oklar. En grafisk redovisning av geologiska förutsättningar och ev. risker i karta skulle kunna underlätta riskbedömning och värdering av lämplig markanvändning, samt värdering av respektive områdes lämplighet för LIS. Exempelvis var gräns för MSB:s olika beräknade översvämningsscenarier eller Länsstyrelsens lågpunktskartering går, hur utbredning av ev. aktsamhetsområden för skred är för respektive plats.

LIS-planen sammanfattar och värderar avslutningsvis i kapitel 4 respektive områdes påverkan på Sveriges 16 miljömål. En separat sammanställning av respektive områdes lämplighet ur ett riskperspektiv (exempelvis förekomst av potentiellt förorenade områden, översvämningssrisk, skredrisk) saknas, men diskuteras delvis under miljömålet God bebyggd miljö. Bedömningen av påverkan från potentiella risker på ett områdes lämplighet är dock inte helt transparent och kanske inte heltäckande.

Föreslagna områden

Dala-Floda, delområde 3. Här framgår att området "bedöms som lämplig med anpassning då området bör detaljplaneras istället för att behandlas som ett LIS-område". Länsstyrelsen tolkar detta som att kommunen avser pröva markens lämplighet genom detaljplanläggning och att man för att upphäva strandskyddet i detaljplanen kommer att åberopa det särskilda skälet för områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (7 kap 18 d § miljöbalken). Detta bör förtydligas i översiktsplanens handlingar.

Dala Floda, delområde 5. I utredningen anges att området hyser rekreativvärden och ekologiska samband. Det senare är ett spridningssamband över älven mellan skogsområden. Här behövs förtydligande om på vilket sätt en

etablering kan anpassas så att det inte strider mot strandskyddets syften. T.ex. att området ska detaljplanläggas så att det finnas tillräckligt med naturmark kvar mellan bebyggda tomter.

Djurmo-Sifferbo, delområde 1. Omedelbart väster om området finns en biotopskyddad åkerholme. Åtgärder som kan skada åkerholmen, som att bygga intill den, kräver dispens från biotopskyddet.

Djurmo-Sifferbo, delområde 3. Under avsnittet om ekologisk hållbarhet står det att "strandskyddets syften är redan upphävd på grund av fastigheter och camping". Det stämmer inte. Området som är utrett som LIS-område är idag åkermark. Åkermark innebär inte att området är ianspråktaget på ett sätt som gör att det inte har någon betydelse för strandskyddets syften.

Djurås, delområde 3. Älvudden. Länsstyrelsen bedömer att udden har mycket höga naturvärden och det därför, enligt 7 kap 18 e § 2 miljöbalken, inte är ett lämpligt LIS-område. Delar av området består idag av en vårdcentral och omkringliggande hårdgjorda ytor. Det föreslagna LIS-området innefattar även naturmark öster om vårdcentralen. LIS-planens redovisning av naturen inom det föreslagna LIS-området beskriver ett område med höga naturvärden i form av småvatten och registrerade fågelarter i artportalen.se. "Delområdet ligger på en udde med flyttstråk för fåglar och är ett ledmärke i naturen varpå ekologisk konnektivitet är viktigt att beakta." Älvudden i mötet mellan Väster- och Österdalälven är också ett utflyktsmål och av betydelse för friluftslivet. I redovisningen för delområde 3, Älvudden, anges inte hur LIS-området kan bidra till landsbygdsutveckling.

Gagnef, delområde 1. Länsstyrelsen håller med kommunen i bedömningen att området inte är lämpligt som LIS-område med anledning av de naturvärden som finns i området.

Gagnef, delområde 3. Tillräcklig fri passage längs stranden och tillgänglighet till stranden genom "släpp", mellan området och befintlig bebyggelse i båda riktningarna, behöver säkerställas.

Gagnef, delområde 4. Länsstyrelsen bedömer att området har naturvärden som gör att det, enligt 7 kap 18 e § 2 miljöbalken, inte är ett lämpligt LIS-område.

Gagnef, delområde 5. Inom området beskrivs våtmarker och ett område med björksumpskog. Dessa områden bedöms ha naturvärden och bör utgå ur LIS-området.

Mockfjärd, delområde 1. Det framgår inte av kartor att en fri passage ska lämnas längs vattnet.

Mockfjärd, delområde 3. Det framgår inte av kartor att en fri passage ska lämnas längs vattnet.

Mellankommunal samordning

Generellt

Översiktsplanen listar i kapitel 2.9 vilka mellankommunala intressen

som Gagnefs kommun har gemensamt med sina grannkommuner samt vilka grannkommuner och andra berörda som dialog har förts med under översiktsplanprocessen och som fortsatt dialog bör föras med i all fysisk planering. Översiktsplanen saknar dock översiktliga beskrivningar av hur man avser att förhålla sig till de identifierade mellankommunala intressena i planförslaget, hur det påverkar grannkommunerna och när/hur samverkan ska ske med grannkommunerna.

Kapitel 2 kompletteras med text om hur den mellankommunala samordning ska ske och i vilka frågor den är relevant.

Vattenförsörjning

Riksintresset för vattenförsörjning "Lennheden-Tjärna dricksvattenanläggningar", tillika vattenskyddsområde är av mellankommunalt intresse. Hän-syn till detta behöver tas i översiktsplanen, se mer om detta i detta yttrandes avsnitt "Riksintresse vattenförsörjning".

Vind- och solkraft

Vid framtagande av en framtida vindbruksplan bör samråd ske med grannkommunerna, inklusive de kommuner som inte bara gränisar direkt till Gagnefs kommun utan även kan komma att påverkas över ett längre avstånd. Till exempel bör lämpliga och olämpliga vindbruksområden samrådats med Falu kommun även om Falun inte delar en gemensam kommungräns med Gagnefs kommun.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

I både den aktuella översiktsplanen och i den kommande vindbruksplanen bör det framgå när samråd behöver ske med en grannkommun, t.ex. inom ett visst avstånd från kommungränsen. Som jämförelse är en av planeringsinriktningarna i Översiktsplan FalunBorlänge att samråd alltid ska ske med berörda grannkommuner vid etablering av vindkraft inom 10 km från kommungränsen.

I vindbruksplanen bör redovisas eventuell påverkan på områden i grannkommunerna, exempelvis vad gäller landskapsbilden och kulturmiljöer.

Två av de utpekade utredningsområdena för vindkraft och ett utredningsområde för solkraft ligger enligt kartbilden delvis i Leksands kommun. Med tanke på att de utpekade områden är redovisade endast med schematiska cirklar skulle man kunna anta att de utpekade områdena endast avser mark inom den egna kommunen. För att detta ska framgå tydligare behöver redovisningen av områdena ändras så att endast mark inom den egna kommunen pekas ut. Det är normalt inte lämpligt att peka ut ställningstaganden för mark i grannkommunerna. Det är dock viktigt att redovisa eventuell påverkan på grannkommunerna från till exempel vind- och solkraft. Gagnefs kommun bör föra dialog med Leksands kommun i de fall områden pekas ut i närheten av Leksands kommun.

Materialförsörjning

Masshantering/materialförsörjning kan vara en fråga av mellankommunalt intresse som översiktsplanen bör belysa utförligare än vad som har gjorts.

En ny karta med tillhörande text tas fram som beskriver framförallt täkterna i kommunen.

Risk för ras, skred och översvämning

Förutsättningar för översvämning, ras och skred kan påverka flera kommuner. Det är mycket positivt att Gagnefs kommun tar upp teman som Älvar och vattendrag, Översvämning och Mineraler, värdefulla ämnen och andra

En ny karta med tillhörande text tas fram. Här beskrivs de samlade riskerna ras, skred, översvämning, radon och förorenad mark.

naturresurser som mellankommunala intressen i kapitel 2.9. Ett tillägg i listan kan vara risk för ras, skred och erosion, som visserligen sett till en enskild händelse oftast endast ger lokal påverkan, men där den sammantagna riskbilden och bedömningen kan påverkas av förekommande händelser sett i ett större perspektiv för kommunen som helhet, eller mer övergripande mellan grannkommuner.

Infrastruktur och transporter

Det saknas i översiktsplanen en beskrivning av hur gång- och cykelförbindelserna mellan tätorterna, till exempel till grannkommunernas tätorter, avses att utvecklas. I kapitel 2.6 hänvisas till det pågående arbetet med den kommunala cykelplanen. Cykelplanens viktigaste rekommendationer och ställningstaganden som påverkar mark- och vattenanvändningen bör också framgå av översiktsplanen. Även prioriterade regionala gång- och cykelvägar bör framgå av översiktsplanen.

I översiktsplanen finns beskrivningar av de viktiga roller som väg 70 och E16 liksom Dalabanan och Västerdalbanan spelar för Gagnefs kommun. Dessa vägar och järnvägar skulle kunna lyftas än mer i översiktsplanen som viktig mellankommunal, regional och nationell infrastruktur. Det är även viktigt att mark reserveras i översiktsplanen i tillräcklig utsträckning längs med dessa vägar och järnvägar för att behov av framtida satsningar på kapacitets- och trafiksäkerhetshöjande åtgärder ska kunna tillgodoses.

Ny strukturkarta tillverkas som redovisar tätorternas förhållande till varandra med fokus på kommunikationer och visualiserar kommunens unika förutsättningar, möjligheter och utmaningar.

Cykelplanen är under framtagande och inga politiska ställningstaganden finns i dagsläget. Texten noteras.

Hälsa och säkerhet

Grundvatten och vattenskydd

Övergripande

Länsstyrelsen har identifierat att det finns möjliga konflikter mellan intresset av att skydda grundvatten och andra intressen, t.ex. utvecklingsområden för verksamheter. Det är önskvärt att det i översiktsplanen finns beskrivet hur man kommer att förhålla sig till dessa konflikter och hur man avser att prioritera mellan olika intressen/verksamheter inom översiktsplanens olika delområden.

Nytt avsnitt läggs till med övriga konsekvenser (som ej har betydande miljöpåverkan).

Kapitel 2 – Planeringsförutsättningar

Det saknas kommuntäckande kartor över inom vilka områden det är av särskild vikt att skydda grundvattnet vid fysisk planering. Detta gäller områden med vattenskyddsområde, grundvattenförekomster, dricksvattenförekomster samt områden med vattenförsörjningsintresse enligt den regionala vattenförsörjningsplanen. Dessa områden är viktiga att ta hänsyn till vid planering av markens användning dels för att säkerställa skyddet av dricksvatten men också för att tillse att 5 kap. 4 § miljöbalken efterlevs.

En ny karta med tillhörande text tas fram som beskriver vattenskyddsområden och grund- och dricksvatten.

På sidan 41 i kapitel 2 "Planeringsförutsättningar" framgår att det finns vattenskyddsområde för vissa gemensamma dricksvattentäkter. Det skulle vara ett förtydligande om det framgår att dessa gemensamma dricksvattentäkter är enskilda dricksvattentäkter.

Kapitel 3 – Planförslag med fördjupningsdelar för åtta tätorter

Under kapitel 3.3 "Planförslag med fördjupningsdelar för varje tätort" finns

bilder presenterade för respektive tätort där riksintressen och skyddade områden presenteras. Länsstyrelsen förordar att även eventuella vattenskyddsområden, områden med vattenförsörjningsintresse enligt regional vattenförsörjningsplan, och/eller dricksvattenförekomster enligt vattenförvaltningen presenteras på i dessa bilder/kartor. Syftet är att öka förståelsen för grundvattnets betydelse i framtida markplanering både för att skydda dricksvattnet men också för att tillgodose 5 kap. 4 § miljöbalken.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Nedan framgår för vilka tätorter det bör framgå att det finns ett särskilt intresse av att skydda grundvattnet;

Björbo – Vattenskyddsområde, dricksvattenförekomst samt vattenförsörjningsintresse finns inom område N22.

Bäsna, Djurmo/Sifferbo samt Gagnef – Flera av planförslagets områden berörs av vattenskyddsområde, dricksvattenförekomst och/eller vattenförsörjningsintresse enligt regional vattenförsörjningsplan.

Djurås – Det finns områden i planförslaget som berörs av dricksvattenförekomst och/eller vattenförsörjningsintresse enligt regional vattenförsörjningsplan.

På sidan 68 i kapitel 3 ”Planförslag med fördjupningsdelar för åtta tätorter” framgår att i stort sett hela Djurmo kommer ingå i Badelundaåsens vattenskyddsområde. Länsstyrelsen ställer sig frågande till vilket vattenskyddsområde som avses eftersom det i texten inte har beskrivits att ett vattenskyddsområde med den benämningen ska tas fram. Senare i texten framgår också att området kommer ingå i vattenskyddsområdet för Bäsna vattentäkt. Det bör förtydligas om det är samma vattenskyddsområde eller två olika vattenskyddsområden som avses. Gällande vattenskyddsområdet för Bäsna vattentäkt kan det förtydligas att det är ett nytt vattenskyddsområde som avses eftersom det finns ett befintligt vattenskyddsområde som fastställdes 1978.

Vatten och avlopp

Reningsverkens kapacitet och dricksvattentillgång

Det bör göras beräkningar på hur många personer som kommer anslutas till respektive reningsverk. Reningsverken måste ha kapacitet för att klara befolkningstillväxten. Lika så bör det göras beräkningar av dricksvattnet, både tillgången och den förväntade förbrukningen.

Vatten och avlopp i LIS-områden

Överlag kan det ofta bli problematiskt att anlägga enskilda avlopp i sjönära lägen eftersom det ofta är finkorniga material med liten eller ingen genomsläpplighet samt att det kan vara brant vilket försvårar anläggandet.

Utifrån beskrivningen så kan det vara svårt att anlägga markbaserad rening i område 1 i Djurås där marken består av silt och de delar av delområde 4 i Mockfjärd som består lera/silt då marken inte antas vara tillräckligt genomsläpplig. Där kan även dålig grundvattenkapacitet leda till vattenbrist i området. I dessa områden kan det finnas behov av att lösa VA-frågan genom allmänt VA.

Riskhantering

I vissa fall genomförs undersökningar av klimat- och georisker (t.ex. översvämning, skyfall, skred och ras samt förekomst av föroreningar) först i ett exploateringskede. Det är dock viktigt att detta hanteras åtminstone översiktligt redan vid fysisk planering, i översikts- och detaljplaner. Kommunen bör i detta arbete resonera hur olika redovisade riskfaktorer kan påverka och eventuellt förstärka varandra.

Risken för ökad förekomst/kortare återkomsttid för skyfall, översvämning och höga vattenflöden genom ett ändrat klimat kan ha direkt bäring på risk för ras, skred och erosion och att temat kan redovisas utförligare i översiktsplanen. Med fördel kan olika risker visas i samma karta då de kan påverka varandra, t.ex. beräknade översvämningsnivåer (Dalälven, MSB) och riskområden för skred och ras i kapitel 3, sidan 36.

Naturmiljö och friluftsliv, Definitioner i kapitel 3 på sidan 19. Grön infrastruktur kan även utöver nämnda fördelar som förbindelseleder för biologisk mångfald även ha en viktig funktion för att motverka och förebygga klimatrisker som erosion och skred. Väl planerade och placerade grönsstrukturområden kan till exempel möjliggöra lokalt omhändertagande av dagvatten som dagvattenfördröjning, ökad infiltration och därigenom minska översvämningsrisk vid skyfall. Vegetation i grönsstrukturer kan även medverka till att ökad markstabilitet i utsatta områden.

Högre upplösta detaljkartor i planhandlingen, bör redovisa eventuella risker och riskområden. Nu redovisas endast befintlig och planerad markanvändning. I tillhörande text bör kommunen diskutera markanvändning och hur eventuella risker som t.ex. förekomst av potentiellt förorenade områden och översvämningsrisk bedöms och avses hanteras. På över riskområden för översvämning (kapitel 2, sidan 39; kapitel 3 sidan 37) redovisas beräknad översvämningsyta för ett 100-årsflöde. Dock saknas koppling till markanvändning och ev. övriga risker, som tex. skredrisk eller förekomst av potentiellt förorenade områden. Även kan det i kartor med högre upplösning vara relevant att visa och diskutera ytterligare scenarier för återkomsttid.

Geotekniska förutsättningar

Länsstyrelsen rekommenderar att översiktsplanen kompletteras enligt nedan:

Resultat från den skredriskkartering som gjorts längs Väster- och Österdalälven och efter att båda älvarna strömmat samman till Dalälven bör redovisas i översiktsplanen.

En komplettering bör göras med en beskrivning av förekommande jordarter inom kommunens gränser. Det är en fördel om redovisningen av de geologiska förhållandena görs på en karta.

En komplettering bör göras i kapitel 3.3 (Planförslag med fördjupningsdelar för varje tätort) samt i LIS-plan med redovisning av riskområden för skred, ras och erosion, då dessa områden delvis är belägna i närheten av Västerdalälven, Österdalälven eller Dalälven.

En ny karta med tillhörande text tas fram. Här beskrivs de samlade riskerna ras, skred, översvämning, radon och förorenad mark.

Fakta noteras under respektive avsnitt som Länsstyrelsen hänvisar till.

En ny karta med tillhörande text tas fram. Här beskrivs de samlade riskerna ras, skred, översvämning, radon och förorenad mark.

Ny karta med jordarter tas fram.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

Översiktsplanen bör även uppmärksamma att geotekniska säkerhetsfrågor avseende ras och skred samt erosion enligt PBL ska klarläggas i samband med framtagande av nya detaljplaner. SGI rekommenderar även att geotekniska utredningar som underlag för detaljplaner även innehåller översiktliga bedömningar avseende grundläggning och miljötekniska frågor.

Läs mer om geotekniska förutsättningar i SGI:s bifogade yttrande.

Aktsamhetsområde för skred

Kommunen redovisar områden med risk för ras, skred och erosion i översiktskarta för kommunen. Dessa medger dock endast en begränsad koppling till planhandlingens detaljkartor. Temat ingår ej i detaljkartor.

Kommunen anför i kapitel 2, sidan 36 att information från SGU rörande aktsamhetsområden för skred i finkornig jordart saknas för Björbo och Dala-Floda. Detta är ej korrekt. Html-länken bakom referensen till SGU:s hemsida i vänstermarginalen kan i detta kapitelns kontext justeras till att peka direkt på berörd kartvisare: <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-forutsattning-for-jordskred.html> i stället för huvudsidan www.sgu.se. SGU tillhandahåller även fler relevanta kartvisare som tex. Jordskred och raviner, <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-skred.html> som tillsammans ger en god bild av eventuella risker för ett område. I övrigt är kapitlets text väl skriven.

Kartan sidan 36 redigeras enligt Länsstyrelsens förslag.

Översvämningsrisker

I kapitel 2.7 "Miljö och hälsa säkerhet" på sidan 38 hänvisas till MSB:s översvämningskarteringar. Länken i den högra marginalen bör hänvisa till MSB:s översvämningsportal <https://gisapp.msb.se/Apps/oversvamningsportal/index.html>

Noteras enligt Länsstyrelsens anmärkning av avsnitt/sidor.

Beskrivning av de olika översvämningskarteringarna och rekommendationer om tillämpningen i fysisk planering för länet finns beskrivet i Länsstyrelsens vägledning för översvämnning, ras och skred <https://www.lansstyrelsen.se/dalarna/tjanster/publikationer/2016/oversvamningar-ras-och-skred.html>

PDF:er av enskilda kartor i hög upplösning läggs ut på ÖP 2040 webbplats till granskningen.

På sidan 36 och 37 i kapitel 3.2.7.6 och 3.2.7.7 bör markeringarna "utredningsområde" i figurerna definieras utförligare i figurtexterna "Kartexempel erosionsrisk och utredningsområde i Djurås" respektive "Exempel på karta för översvämnning" så att det tydligt framgår vad som avses.

Risk för samhällspåverkan genom skyfall och översvämnning är viktigt att ta hänsyn till i planeringen. En simulation genom lågpunktskartering är en viktig del i detta. Länsstyrelsen instämmer i att skyfallskarteringar bör genomföras för att komplettera och detaljera befintligt underlag.

Gagnefs kommun löper genom sitt geografiska läge delvis stora risker för påverkan genom höga flöden och översvämnning. Detta redovisas i översiktskarta. MSB:s kartering av översvämningsrisk för Dalälvens olika delar är ett mycket viktigt verktyg för kommunal planering och riskbedömning för bostäder, infrastruktur mm. i kommunens olika delar. I fjärde stycket bör en referens i högermarginalen direkt till MSB:s översvämningsportal läggas till.

Av pedagogiska skäl för bättre förståelse bör översvämningskarteringen i kartan på sidan 39 kapitel 2.7.4 visas i sin helhet och inte klippas av uppströms kommungränsen vid Gagnef. Samma gäller även översvämningskartan på sidan 37 kapitel 3.2.7.7 och översiktskartorna som visar andra risker (ras och skred m.m.) där förekomster av naturliga skäl sträcker sig utanför kommungränsen. Kartornas upplösning är därtill för dåliga för att bedöma lämplig markanvändning i översiktsplanens detaljkartor i förhållande till eventuella risker.

Miljöstörande verksamheter

För många miljöstörande verksamheter bör ett längre skyddsavstånd eftersträvas än de 150 meter som anges som en förutsättning för planförslaget. Det bör framgå i översiktsplanen om verksamhetsområden för industri är avsedda för småindustri eller motsvarande eller för tyngre störande industriändamål.

På sidan 33 anges som kommunens mål och rekommendationer för avloppsreningsverk ett skyddsavstånd på 300 m. Vilket också är det rekommenderade skyddsavståndet i Boverkets allmänna råd "Bättre plats för arbete" (gäller mindre än 5 000 personekvivalenter). På sidan 43 avseende förutsättningar för alla planförslag anges att när utvecklings- och bevarandemråden utsetts i tätorterna har hänsyn tagits till 150 meter skydd till befintliga bostäder för nya industriområden och 200 meter skydd från t.ex. reningsverk. Diskrepansen mellan skyddsavstånden i målen och planförslaget bör motiveras.

Skyddsavstånden angivna i "Bättre plats för arbete" är inte alltid lämpliga att använda rakt av vid riskbedömningar i detaljplanläggning och bygglovsprövning. Det bör framgå av översiktsplanen att en bedömning i enskilda fallet ska göras när det gäller skyddsavstånd i detaljplanläggning och vid bygglovsprövning utanför detaljplanlagt område.

Sid 47 Björbo: Följande stycke behöver förtydligas.:

"Industriell verksamhet längs med E16 (J1) PSV för området (utöver de generella):

Öppen mark bebyggs om god samhällsstruktur, inte annan mark och hållbart samhälle."

Transporter med farligt gods

På sidan 34 hänvisas till Länsstyrelsens vägledning för markanvändning intill transportleder för farligt gods. Samtidigt har man infört benämningen observationsområde och då 100 meter och inte 150 meter som är riskhanteringsavståndet i Länsstyrelsens vägledning. Vad som menas med observationsområde och motivering till varför det satts till 100 meter behöver beskrivas.

Förorenade områden

Det finns totalt fem stycken utpekade potentiellt förorenade områden i översiktsplanen med begränsad information. Översiktsplanen bör innehålla en mer omfattande beskrivning av vilket förhållningssätt kommunen har till förorenade områden i arbetet med detaljplanering och lovgivning, med motiverade ställningstaganden.

Noteras. Skyddsavstånden ska stämma överens med rekommendationer från myndigheter.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

Noteras. Skyddsavstånden ska stämma överens med rekommendationer från myndigheter.

En ny karta med tillhörande text tas fram. Här beskrivs de samlade riskerna ras, skred, översvämning, radon och förorenad mark.

Därtill saknas ett utpekande eller resonemang kring eventuella förorenade områden som är belägna inom riskområden för klimatförändringar och skredrisk där en förvärring av spridningsförutsättningarna kan uppstå.

Texten noteras.

Det bör finnas hänvisning och länkar till databaser med information om förorenade områden delvis genom Länsstyrelsens externa web-GIS och en hänvisning till ebh-portalen (www.ebhportalen.se) som har ytterligare information för arbetet med förorenade områden. Detta kan underlätta vid enskilda arbeten vid framtagande av detaljplaner.

I kapitel 2.7.1 omnämns deponier på sidan 34. Redovisningen kan med fördel kompletteras med en övergripande karta för objekten. Förslagsvis görs detta genom att kartan på sidan 35 revideras så att förorenade områden av särskilt intresse inom områden är namngivna och att dess riskklass framkommer. Det kan även finnas ett behov av att kortfattat fördjupa lite kring förutsättningarna för områdena och den problematiken som föreligger inom områden med historiska deponier.

Översiktsplanen bör innehålla en beskrivning av vilket förhållningssätt kommunen har till förorenade områden i arbetet med detaljplanering och lovgivning, med motiverade ställningstaganden.

Trygghet

Hur vi utformar den fysiska miljön påverkar brottsligheten och tryggheten. Det är därför viktigt att det vid all nybyggnation och planering tas hänsyn till brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv. Perspektiven bör lyftas redan i samband med översiktsplanen för att på så sätt följa med genom hela processen.

Nytt avsnitt läggs till om trygghet och brottsförebyggande arbete. Texten noteras.

Det saknas i förslaget till översiktsplan en diskussion kring trygghet och säkerhet utifrån ett brottsförebyggande perspektiv och hur kommunens samhällsplanering förhåller sig och kan påverka detta.

Det är lätt att sammanblanda trygghet med säkerhet. Säkerhet handlar om den faktiska risken att utsättas för brott. Trygghet är en upplevelse, vilket innebär att den är individuell och subjektiv. Vilka vi är påverkar vilka risker vi förhåller oss till och vilka strategier vi väljer för att hantera den otrygghet vi upplever. Faktorer som kön, etnicitet, ålder, sexuell läggning, funktionsnedsättning och religionstillhörighet spelar in. I nationella undersökningar anger exempelvis fler äldre personer än yngre att de upplever otrygghet i den fysiska miljön. Det är också vanligare att personer med utländsk bakgrund känner sig otrygga än personer födda i Sverige.

Utformning av den fysiska miljön

Att bygga bort brott och bygga in trygghet genom den fysiska miljön utifrån ett situationellt perspektiv handlar om en balansgång mellan att skapa en säker stad och samtidigt göra den attraktiv, inkluderande och trygg. Handboken BoTryggt2030 från Stiftelsen Tryggare Sverige ger ett bra stöd kring hur kommunen kan beakta säkerhet och trygghet i de olika planeringsskedena, bland annat översiktsplanering.

Brottsförebyggande arbete

Avseende all nybyggnation och utveckling av samhällen bör man beakta

de vetenskapliga teorier som finns tillgängliga för att förebygga brott och otrygghet där den byggda miljöns utformning är en faktor som man kan påverka. Rutinaktivitetsteorin (Felson och Cohen 1979) är en teori som bygger på tre delar som måste samverka för att ett brott ska kunna begås, och lyckas man ta bort en av delarna kan inte brott ske. De tre delarna är en motiverad gärningsperson, en kapabel väktare och ett lämpligt objekt eller offer. Boverket nämner Rutinaktivitetsteorin i sin rapport "Brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv och åtgärder i samhällsbyggnadsprocessen" (Rapport 2019:20), men även andra teorier som har relevans för brottsprevention och trygghetsförbättrande perspektiv i samhällsutvecklingen.

Även Brottsförebyggande rådet (BRÅ) trycker på att se över brottsförebyggande åtgärder redan vid planering av samhällen och platser för att skapa trygghet för de människor som bor och vistas i ett område.

Både Boverket och BRÅ redogör för situationsbaserad brottsprevention som handlar om att synliggöra vilka faktorer som bidrar till att vissa platser, och vissa tider, samspelar för att möjliggöra brott. Situationella brottsförebyggande åtgärder kan delas in i fem övergripande strategier som med fördel används i samverkan mellan olika aktörer. Dessa strategier är:

- Öka ansträngningen som krävs för att genomföra ett brott
- Öka risken för den som har för avsikt att begå brott
- Minska belöningen för den som begår brott
- Reducera provokationer som kan leda till brott
- Ta bort ursäkter för den som begår brott

En inriktning av situationellt brottsförebyggande arbete kallas Crime prevention through environmental design (CPTED), och används för att designa eller planera en byggnad eller stadsmiljöområde i syfte att förebygga brott och öka tryggheten. Boverkets rapport lyfter fram och sammanställer forskning som påvisar sambandet mellan stadens fysiska och sociala miljö och brott respektive oro för att bli utsatt för brott (den personliga tryggheten). I rapporten lyfts också sådan forskning fram som utvärderar effekterna av brottsförebyggande eller trygghetsskapande åtgärder. BRÅ redogör för att genom att bygga på rätt sätt och genom att förändra den fysiska omgivningen via olika åtgärder kan man försvåra för potentiella gärningspersoner och på så sätt förebygga brottslighet. CPTED kan handla om till exempel arkitektur och byggande av bostadsområden, men också om mindre förändringar så som att ta bort skymmande buskage eller att förbättra belysningen på en otrygg eller brottsdrabbad plats.

Polisiär närvaro

I Gagnefs kommuns översiktsplan, ÖP 2040, framgår i kapitel 2, Planeringsföresattningar, att "statens service och administration representeras av polis, apotek och postombud". Tidigare har polisen haft ett kontor i kommunhuset, med öppettid en förmiddag i veckan, dit allmänhet kunde söka sig för diverse polisärenden. Detta kontor har upphört, och anledningen till detta är främst en arbetsmiljöfråga där det ställs stora krav på säkerheten i lokaler som disponeras av polisen. Det är inte troligt att ett kontor eller en polisstation kommer att inrättas i kommunen eftersom det är förenat med

Noteras. Texten uppdateras enligt Polisens information.

stora kostnader. Polisen håller i nuläget på att se över möjligheten med mobila polisstationer i form av husbilar och som kan vara en bra ersättning till fasta lokaler. Användande av mobila polisstationer ger även mer flexibilitet i att möta upp medborgarna i olika geografiska delar av länet. Utrustade husbilar för ändamålet är även det förenade med stora kostnader men bilarna kommer kunna utnyttjas mer effektivt än en lokal som bara bemannas vid ett tillfälle per vecka. Eftersom polisområde Dalarna är ett geografiskt stort område bör varje lokalpolisområde utrustas med en husbil för att kunna försörja mindre kommuner med polisiär service.

Strålning

Det är värdefullt att redan vid planering ta hänsyn till hur man kan begränsa befolkningens exponering för strålning.

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) har underlag som kan användas som vägledning vid t.ex. lokalisering av ny bebyggelse, och planhandlingen kan med fördel kompletteras med hänvisning till dessa.

Radon

Kommunen tar kort upp och beskriver problematik och åtgärder kopplat till radon i kapitel 3, sidan 34-35. Generellt kunde förekomst och uppkomst av radon beskrivas något utförligare.

SGU genomför som kommunen nämner geofysiska mätningar av strålning. Enligt kartvisaren Gammastrålning, Uran kan radonrisk variera starkt i Gagnefs kommun. En av kommunen framtagna förenklad översiktskarta för radonrisk nämns, men ingår ej i underlaget.

Kommunen anger att ovan nämnda karta redovisar radonrisk utifrån två klasser, låg- och högriskmark. Det hade varit önskvärt att en heltäckande karta med radonrisk hade ingått i översiktsplanens kartmaterial. Den av kommunen redovisade klassningen av radonrisk kan vara missvisande då den ger en starkt förenklad bild av verkligheten. Därtill anges inte efter vilka kriterier klassning genomförts, vilka mätvärden en klass representerar, samt referens för dessa data. För att tillgodogöra sig detaljeringsgrad är ofta SGUs kartvisare lämpliga att inkludera, då klassade och därigenom ofta starkt förenklade data ibland kan ge en missvisande och generaliserande bild för områden.

Radon är en av de största källorna till exponering för joniserande strålning i Sverige. I planhandlingens kapitel 3 förekommer begreppet "lågriksområde" för markradon. Detta är ett begrepp som SSM anser kan vara missvisande. Hela Sverige betraktas som uran/radiumförande (med undantag av Gotland). I mark som är porös kan radon ansamlas och transporteras och det finns en risk för inträngning av markradon i byggnader i större delen av Sverige. Därför bör man alltid vid nybyggnation tillämpa metoder för att begränsa radoninträngning, och inte bara när marken betraktas ha en högre risk.

Vid nybyggnation gäller Boverkets gränsvärde för radon (BBR 2011:6) som är 200 Bq/m³ uttryckt som årsmedelvärde. Vid befintlig bebyggelse gäller referensnivå som anges i Strålskyddsförordningen (SFMFS 2018:506). Se

En ny karta med tillhörande text tas fram. Här beskrivs de samlade riskerna ras, skred, översvämning, radon och förorenad mark.

Texten noteras.

länk till lagtexter:<https://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/regler/lagar-och-forordningar/>

Ultraviolett (UV) strålning

Resonemang kring UV-strålning saknas i underlaget. Kommunen har en viktig roll i utformandet av utemiljöer där barn vistas. Det finns anledning att planera barns utemiljöer, exempelvis kring skolor och förskolor, så att den miljö barnen vistas i innebär en variation vad gäller områden med sol och skugga. Samtliga cancerformer som har koppling till UV-strålning har ökat i Sverige det senaste decenniet, och exponering i barndomen anses spela en särskild roll. Information som finns på SSM:s hemsida kan användas som ett stöd för kommuner och andra som planerar skolgårdar, förskolegårdar och parker:<https://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/omraden/sol-och-solarier/rad-och-rekommendationer/planera-for-sol-och-skugga-pa-forskolegardar-och-skolgardar/>

Texten noteras.

Elektromagnetiska fält, EMF

I kapitel 3 i planhandlingen berörs området Djurmo (s.82). Texten hänvisar till "riktvärden för elektromagnetisk strålning". SSM anger referensvärde i det allmänna rådet (SSMFS 2008:18) för elektromagnetisk strålning, och föreslår att ordet "riktvärde" ändras till "referensvärde".

Noteras och beskrivs översiktligt för hela kommunen. Länken till Strålsäkerhetsmyndigheten läggs till.

Den elektromagnetiska strålmiljön kan påverkas kring kraftledningar och transformatorstationer. Elektriska fält avskärmas bra av vegetation och byggnadsmaterial och orsakar därför inte betydande fält inomhus. Magnetfält avskärmas däremot inte på samma sätt, yttre källor kan signifikant höja magnetfältsnivån inomhus. SSM anser att man bör redovisa magnetfältsnivåer vid placering av nya elektriska anläggningar där magnetfältsnivån förväntas bli förhöjd, särskilt bör man beakta teknikval och placering för att begränsa barns exponering för magnetfält. Det gäller också vid exploatering nära järnväg. Det är sedan enligt Miljöbalken en bedömning görs av olika alternativ och eventuella behov av exponeringsbegränsande åtgärder.

SSM har informationsmaterial om magnetfält och hälsorisker som det kan vara bra att ta del av:<https://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/contentassets/1ebc56e1b11f4b118b9b4a09b9cd4d7c/magnetfalt-och-halsorisker.pdf>

Övriga allmänna intressen

Nationella och regionala mål, planer och program

Dalastrategin

Samrådshandlingen för Gagnefs kommuns översiktsplan bör tydliggöra kopplingen till den regionala utvecklingsstrategin ytterligare. Samrådshandlingen beskriver strategin som viktig för kommunernas utvecklingsarbete, samt översiktsplanens viktiga roll för genomförandet av strategin. Det saknas däremot förtydliganden om hur detta sker, hur översiktsplanen och kommunens utveckling bidrar till den regionala utvecklingsstrategins långsiktiga prioriteringar och tvärsektoriella kraftsamlingar.

Noteras och en komplettering görs för att tydliggöra ÖP 2040 koppling till Dalastrategin.

Kapitel 2 kompletteras med text om hur den mellankommunala samordning ska ske och i vilka frågor den är relevant.

Bättre samordning av mellankommunala och regionala planeringsprocesser bidrar ofta till ett effektivare hållbart regionalt utvecklingsarbete. Regional planering underlättar därtill mellankommunal och regional samordning och bör därför bli en integrerad del i arbetet med såväl regionala utvecklingsstrategier som kommunal översiktsplanering. Regeringens Nationella strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 (<https://www.regeringen.se/4956ea/contentassets/53af87d3b16b4f5087965691e-e5fb922/nationell-strategi-for-hallbar-regional-utveckling-i-hela-landet-20212030>) pekar också på vikten av det territoriella och fysiska perspektivet i samhällsplaneringen för att synliggöra olika behov och utvecklingsalternativ i olika geografiska områden. Arbete med regionala och mellankommunala funktionella samband fyller ofta kunskapsluckor och stärker kapaciteten bland kommuner, vars egna initiativ ofta tenderar att stanna vid kommungränsen.

Regionala energi- och klimatplaner och strategier

Kommunen hänvisar till målen i den regionala energi- och klimatstrategin för Dalarna som i sin tur hänvisar till de nationella energi- och klimatmålen samt energi- och klimatrelaterade mål i Agenda 2030.

Kommunen anger vidare att en energi- och klimatplan saknas och att en sådan med fördel kan tas fram som ett tillägg till översiktsplanen i det fortsatta arbetet. Länsstyrelsen instämmer i detta då det är ett viktigt verktyg för att knyta ihop mål på nationell och regional nivå samt den regionala energi- och klimatstrategin med lokala förutsättningar och prioriteringar. Det är mycket bra att energiplanen kopplas till den fysiska planeringen och positivt att kommunen redan nu pekar på områden för förnybar energiproduktion i översiktsplanen. Vidare har kommunen ett mål om att upprätta en vindbruksplan som ett tillägg till översiktsplanen, vilket också är bra. Det är dock önskvärt att kommunen är mer tydlig och sätter årtal för när såväl energi- och klimatplan som vindbruksplan planeras att vara framtagen.

När det gäller vindkraftsplanering har Energimyndigheten och Naturvårdsverket tillsammans tagit fram en nationell strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad som presenterades i slutet av januari 2021. Syftet med strategin är att bidra till energiomställningen genom att skapa förutsättningar för att den framtida utbyggnaden av vindkraft sker på ett hållbart sätt. Strategin fokuserar på en utvecklad planeringsprocess för vindkraft. Det är viktigt att utbyggnaden av vindkraft fördelas på ett lämpligt sätt över landet, bland annat utifrån ett elförsörjningsperspektiv och med hänsyn till andra markanvändningsintressen. Målet har varit att ta fram ett användbart planeringsunderlag för länsstyrelserna och i förlängningen för kommunerna, som stöd till den kommunala planeringen av vindkraft. ”Strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad” (ISBN 978-91-89184-88-6) kan nås på: <http://www.energimyndigheten.se/fornybart/vindkraft/gemensamt-initiativ-for-en-hallbar-vindkraftsutbyggnad/> och <https://energimyndigheten.a-w2m.se/Home.mvc?ResourceId=183601>

Energimyndigheten och Naturvårdsverket har föreslagit att länsstyrelsen ska ges en stark roll i strategins genomförande och i planeringsprocessen för vindkraft. Förslaget innebär att länsstyrelsen ska ges i uppdrag att genomföra regionala analyser och ta fram ett regionalt planeringsunderlag som visar

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

potentiella områden för vindkraft. En utgångspunkt för arbetet ska vara att undersöka förutsättningar för samexistens mellan vindkraft och andra intressen. Läs mer på: <http://www.energimyndigheten.se/globalassets/forn-y-bart/strategi-for-hallbar-vindkraftsutbyggnad/lansstyrelsernas-uppdrag.pdf>

Regional plan för klimatanpassning

Länsstyrelsen i Dalarnas län har tagit fram en regional plan för klimatanpassning, "Regional plan för klimatanpassning i Dalarna" (2021:09, ISSN: 1654-7691). Översiktsplanen bör förhålla sig till klimatanpassningsplanen. Publikationen går att nå här:

https://www.lansstyrelsen.se/dalarna/om-oss/vara-tjanster/publikationer/visning-av-publikation.html#esc_entry=19&esc_context=26&esc_-org=ls-s%3Acounty%2FW

Kommunala mål, planer och program

VA-plan

Det är viktigt att översiktsplanen och VA-planen stämmer överens. Enligt uppgift i kommunens VA-plan kommer VA-planen behöva revideras efter det att översiktsplanen är antagen. Kommunen bör i översiktsplanen redovisa hur arbetet med en revidering av VA-planen fortskrider eller hur arbetet är planerat att genomföras. Det bör av översiktsplanen framgå vilket behov som finns av att se över VA-planen och om nyttillkomna utvecklings-/omvandlingsområden i översiktsplanen ryms inom den nuvarande VA-planen.

Det framgår på flera ställen i översiktsplanen att all bebyggelse ska förhålla sig till VA-utbyggnadsplanen, vilket är positivt. Det hade också varit önskvärt om det tydligt framgår av översiktsplanen att de ställningstaganden som görs i VA-planen ska beaktas vid fysisk planering.

Noteras och förtydligande görs.

Handlingsprogram för skydd mot olyckor

Kommunens handlingsprogram för skydd mot olyckor bör finnas med bland styrdokumentet på sidan 16 i kapitel 1.2.4 "Kommunala mål".

Texten noteras

Naturmiljö, friluftsliv och grönsstruktur

Planeringsförutsättningar

Kapitel 2.3.3. När det gäller listan över underlag för grönsstruktur så är Länsstyrelsens underlag "Naturvårdsarter" inte uppdaterat sedan 2016/17. Använd istället utdrag ur artportalen.se.

De två sista punkterna i listan kan antingen läggas samman till en punkt, alternativt delas upp i tre; 1) värdetrakter för skogsmark, 2) värdetrakter för gräsmark och 3) värdetrakter för våtmark.

Natura 2000 bör vara med i listan över underlag. I Gagnef är alla Natura 2000-områden skyddade som naturreservat, så det är inte något område som har missats.

Länsstyrelsens synpunkter noteras. De fakta som är relevant lyfts in i texten.

Ställningstagande och rekommendationer som endast beskrivs översiktligt i ÖP 2040 kapitel 3.2 kommer att utvecklas när en kommunal grönsstrukturplan tas fram.

Kapitel 3.2.3. Naturmiljö och friluftsliv

Avsnittet saknar, enligt Länsstyrelsen bedömning, tydliga mål när det gäller naturmiljö på en övergripande nivå. Kommunens politiks strategiska vägval är att bevara naturmiljöer och att prioritera tätortsnära skog. För detta finns specifika ställningstaganden för tätorterna.

Ställningstaganden kring skyddade områden

Grönstruktur

Det finns ett ställningstagande i text om att skydd av natur ska prioriteras till barrnaturskog, inklusive våtmarker och vatten, inom områden. Ställningstaganden för skyddade områden skulle kunna utvecklas. Finns det områden som riskerar att påverkas? Vill kommunen att något specifikt skyddat område utvidgas? Finns det särskilda områden som behöver skydd?

Ställningstaganden kring grönstruktur

Grönstrukturen som redovisas i översiktsplanen anges vara ett förslag och en början på en grönstrukturplan. Kommunens ställningstagande till grönstrukturen på en övergripande kan förtydligas. Är det den föreslagna grönstrukturen som kommer att gälla? Vilka är målen i grönstrukturarbetet? Ska biologisk mångfald och ekosystemtjänster skyddas och utvecklas? Hur ska man nå dit? Vilken tyngd ska grönstrukturen ha om det blir aktuellt med större exploateringar som berör dessa områden?

Övrigt

Bilden över Grönstruktur (sid 20) innehåller bara delar av de värdeetrakter för skog som finns inom kommunen. Vad är anledningen till det?

En av värdeetrakterna för skog (Djurmo-Helgå (WG0009), som inte finns med i föreslagen grönstruktur, sammanfaller med ett område som ska utredas för vindkraft. Hur ska denna eventuella konflikt hanteras?

Värdeetrakterna för skog och våtmark går över kommungränserna. Finns det andra viktiga grönstrukturer utanför kommungränserna som har betydelse för grönstrukturen inom kommunen? Hur kommer man att samverka med grannkommunerna i grönstrukturarbetet?

Inom grönstrukturen finns större opåverkade områden som bör hållas fria från bullerstörningar, visuell påverkan och annat som kan påverka upplevelsen av ostördhet och vildmark.

Kapitel 3.2.3.2. Förslag på ny rubrik till kapitlet är "Grönstruktur", för att lyfta begreppet.

Kapitlen 3.2.3.4, 3.2.3.5 och 3.2.3.6 Mycket bra upplägg och innehåll.

Kapitel 3.2.3.5. Lyft även skötsel, av t.ex. brynmiljöer och öppna sandiga marker, som förbättrar förutsättningarna för skydd och födosök för pollinatörer och andra nyttoinsekter.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

En sammanvägd bedömning har gjorts utifrån flera olika informationskällor, enligt beskrivning i avsnitt 2.3.3. Vi har då gjort bedömningen att det inte finns skäl att ha med hela värdeetrakterna. Denna bedömning är i detta läge översiktligt gjord. När grönstrukturplanen tas fram finns det skäl att se över avgränsningarna.

Det finns rekommendationer för restaurering av våtmarker i skog. Restaurering av våtmarker i jordbrukslandskapet bidrar med många ekosystemtjänster och kan även det tas med bland rekommendationerna.

Kapitel 3.3 Fördjupningsdelar

Kapitel 3.3.3. Inom utvecklingsområde för centrum i Dala Floda finns flera biotopskyddade småvatten. Det kan krävas dispens från biotopskyddet för att utföra åtgärder inom området.

Kapitel 3.3.6. Utvecklingsområde tätortsnära skog/park nr N1.3 i Gagnef innehåller värdefull ängs-/betesmarksflora som behöver fortsatt bete eller slätter för att bevara och utveckla biologisk mångfald.

Kulturmiljö

I planens redovisade politiska mål och strategiska vägval för den fysiska planeringen nämns knappt kulturmiljövärdena. Bland de nationella målen som räknas upp finns inte de nationella målen för kulturmiljö med och kulturmiljövärden nämns inte i kommunens vision från 2018. Ytterligare en illustration av kulturmiljövärdenas nedtonade betydelse i planen kan utläsas i det politiskt strategiska vägvalet att "Gagnefs unika identitet är den flerkärniga tätortstruktur som ligger som ett pärlband längs med älvarna".

Länsstyrelsens synpunkter noteras. De fakta som är relevant lyfts in i texten. Ställningstagande och rekommendationer som endast beskrivs översiktligt i ÖP 2040 kapitel 3.2 kommer att utvecklas när en kommunal kulturmiljöplan tas fram.

Länsstyrelsens bedömning är att kulturlandskapet och kulturmiljöerna på många sätt är unik och är en av Gagnef kommuns största tillgångar när det gäller den fysiska miljön. Kulturmiljö bör vara en strategisk hållbarhetsfråga av största betydelse för kommunen. Främst den agrara historien har satt djupa spår och präglar i hög grad kulturlandskapet. Viktiga karaktärsdrag är byarna på eller i kanten av älvdalarnas sedan gammalt brukade sedimentjordar, med sitt enhetliga och ålderdomliga byggnadsskick vad gäller storlek, proportioner, material och färg. Ett annat är fåbodkulturens miljöer i de omgivande vidsträckta skogsmarkerna. Därutöver finns kulturhistoriska värdefulla bebyggelsemiljöer i främst tätorterna. Dessa miljöer utgör inte bara ett äldre kvardröjande landskap, utan visar även på traditioner, kvaliteter och sociala strukturer som är väsentliga för dagens befolkning och gestaltungs- och hållbarhetsfrågor. De bidrar i hög grad till identifiering och gemenskap och de bidrar till attraktivitet som bostadsort och besöksmiljö.

Under kommunens översiktsplanprocess har man identifierat att det saknas flera planeringsdokument för specifika sakområden, bland annat ett kulturmiljöprogram och ett arkitekturprogram. I översiktsplanen beskrivs att dessa "kan med fördel behandlas som framtida TÖP till ÖP 2040". Länsstyrelsen anser att denna ambition är alltför vag och önskar att kommunen uttrycker en tydligare ambition i översiktsplanen att snarast arbeta med dessa frågor för att kunna förbättra kommunens beslutsunderlag för kulturmiljö och arkitektur för att kunna göra korrekta avvägningar utifrån dessa aspekter vid till exempel detaljplanläggning och bygglovsprövning.

I översiktsplanen hänvisas till det befintliga planeringsunderlaget "Kulturmiljöer i Gagnefs kommun" av Dalarnas museum. Det publicerades 1993, men bygger på en bebyggelseinventering som gjordes redan 1981. Länsstyrelsen har vid flera informationstillfällen tidigare och i samband med

avgränsningssamråd för kommunens översiktsplanearbete påpekat detta. Länsstyrelsen kan också erbjuda stöd till kommunen för framtagande av ett modernt och ändamålsenligt kulturmiljöunderlag.

Den klassning av kulturmiljöer som har gjorts i översiktsplanens kapitel 3.2 baseras på just underlaget "Kulturmiljöer i Gagnefs kommun" och har såvitt vad Länsstyrelsen kan bedöma inte tagit hänsyn till de förändringar som skett i miljöerna eller dagens värderingar och bedömningar mot bakgrund av gällande lagstiftning. Den särskilda hänsynen som ska tas till den bebyggda kulturmiljön vid planläggning och bygglovsgivning begränsar sig till 45 mindre områden, klassificerade i två grupper. Detta är en mycket liten del av kommunens bebyggda miljöer. Endast fem av dem är riksintressen för kulturmiljövård och de ska skyddas genom områdesbestämmelser. Det anser Länsstyrelsen är lovvärt. Det sjätte riksintresset är fornlämningsmiljön Djurmo klack. För de återstående fyra områdena i klass 1 ska en kulturmiljöutredning föregå större exploateringar och för de återstående 36 områdena ska planläggning och bygglovsgivningen baseras på kommunens ålderdomliga kulturmiljöunderlag och anvisningarna i "Bygga varsamt Guide till övre Dalarnas byggnadskultur" (2021) av Dalarnas museum. Länsstyrelsens bedömning är att detta blir en svår uppgift för plan- och bygglovshandläggare utan specialkompetens inom området och sannolikt medför att stora kulturmiljövärden med tiden förminskas.

Jordbruksmark

Länsstyrelsen bedömer att all jordbruksmark inom Gagnefs kommun är värdefull och brukningsvärd, inte bara de utpekade områdena. Även jordbruksmark som inte aktivt brukas just nu kan relativt snabbt bli brukningsvärd igen. Länsstyrelsen vill även lyfta att även mindre lantbruk har en viktig roll för småskalig livsmedelsproduktion. Mindre enheter kan även underlätta generationsskiften och totalt sett bidra till att fördubbla jordbrukets produktivitet.

Översiktsplanen nämner att jordbruksklass ska användas vid utredning av möjligheterna att ta i anspråk jordbruksmark för annan markanvändning. Länsstyrelsen vill poängtera att underlaget kring jordbruksklasser inte är uppdaterat och det samtidigt är mest tillämplbart i ett nationellt perspektiv. Jordbruksmarken kan ha olika produktionsvärden, exempelvis livsmedel, foder och bioråvaror, vilka alla bör vägas in vid bedömningen. Kommunen bör därför överväga att ta fram ett alternativ för att göra den bedömningen.

Av 3 kap 4 § miljöbalken framgår att "brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk". Översiktsplanen hänvisar till 3 kap 4 § miljöbalken och beskriver att kommunen ska föra ett resonemang i tre steg när jordbruksmark är aktuell för förändrad markanvändning, nämligen:

1. Är jordbruksmarken brukningsvärd?
2. Är den aktuella förändrade markanvändningen ett väsentligt samhällsintresse?
3. Varför är förutsättningarna att ta annan mark i anspråk inte tillfredsställande?

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Översiktsplanen nämner dock inget specifikt kring hur bedömningen kring varför förutsättningarna för att ta annan mark i anspråk inte är tillfredsställande och hur det ska utredas. För att efterföljande prövningar enligt plan- och bygglagen ska få stöd i varför ”behov[et] inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk” bör översiktsplanen kompletteras med en redovisning av detta. Flera rättsfall för detaljplaner pekar på att utredningar av just denna fråga är avgörande för möjligheterna att överhuvudtaget kunna ta jordbruksmark i anspråk för bebyggelse. I och med att dessa utredningar behöver ha ett kommun-äckande perspektiv är det lämpligt att åtminstone en grund till dessa görs i översiktsplanen. Det minskar också riskerna för att utpekade områden i översiktsplanen inte blir genomförbara i ett senare skede.

Länsstyrelsen har identifierat att jordbruksmark behöver tas i anspråk för att bebygga åtminstone följande utpekade LIS-områden: Bäsna område 2, Dala-Floda område 3, Djurmo Sifferbo område 1, 2 och 3, Djurås område 1, Gagnef område 2 och 3 samt Mockfjärd område 1 och 2. Översiktsplanen bör kompletteras med ett utförligare resonemang om varför det bedöms lämpligt att bygga på dessa områden med jordbruksmark och varför det inte är möjligt att tillgodoses behovet genom att annan mark tas i anspråk.

I metoden för att peka ut lämpliga LIS-områden ingår inte jordbruksmark som en parameter, varken i avsnitt 3.1 i LIS-planen eller för respektive delområde. I avsnitt 4 ”Sammanfattning av LIS-planens väsentliga miljöeffekter” läggs vid bedömningen av miljö kvalitetsmålet ”Ett rikt odlingslandskap” tyngdpunkten mest på biologisk mångfald. Länsstyrelsen anser att målet ”Ett rikt odlingslandskap” handlar om mer än så – att behålla jordbruksmarkens produktionsförmåga, att gynna odlingslandskapets natur- och kulturmiljöer och att landskapet ska vara attraktivt och tillgängligt för friluftsliv. Länsstyrelsen ser gärna att kommunen bättre arbetar in jordbruksmark som en bedömningsgrund för urvalet av LIS-områdena.

Energi, material och teknisk försörjning

Vindkraft

Det framgår av kapitel 3.2.5.1 att kommunen har som mål att upprätta en vindbruksplan som ett tillägg till översiktsplanen i syfte att underlätta beslutsfattande för etablering av vindkraftverk. Det framgår dock inte när en sådan avses att tas fram eller hur kommunen avser att hantera eventuella vindkraftsetableringar som kan bli aktuella innan vindbruksplanen är framtagen.

Kommunen har i kapitel 3.2.5.1 bland annat pekat ut utredningsområden för vindkraft baserat på en vindhastighetsutredning. Det framgår inte av översiktsplanen om det endast är inom dessa utredningsområden som kommunen anser att det är lämpligt att utredningar av vindkraftsetableringar görs eller om utredningar av vindkraftsetableringar även kan bli aktuella utanför dessa utredningsområden.

Elförsörjning

I Gagnef kommun har Svenska kraftnät tre 400 kV-ledningar i två stråk. I nordsydlig riktning i kommunens östra del löper två parallella 400 kV-led-

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

ningar. Ledningarna ansluter till transmissionsstationerna Djurmo och Bäsna. Från transmissionsstation Bäsna går den tredje 400 kV-ledningen österut och in i Borlänge kommun. Svenska kraftnät har ledningsrätt för kraftledningarna som är av betydelse för rikets elförsörjning. Ledningsrätt innebär att åtgärd/verksamhet, inte får vidtas på de delar av en fastighet som belastas av ledningsrätt.

I och med en förändring i ellagens nomenklatur benämns stamnätet för el numera för transmissionsnätet.

Transmissionsnät och distributionsnät bör redovisas var för sig i planen. Transmissionsnätet (el överföring via 400 och 220 kV-ledningar) har de högsta spänningsnivåerna som finns i Sverige och kan likställas med europavägar, medan region- och lokalnät arbetar med regional och lokal eldistribution. Näten har olika funktion, spänningsnivåer och olika planeringsföresättningar. Transmissionsnätet jobbar med överföring över långa avstånd inom och mellan länder. Det är därför av stor vikt för samtliga parter att man tydligt klargör åtskillnad mellan spänningsnivåer eftersom transmissionsnätet för el är av nationellt intresse för Sverige. Transmissionsnätet för el går att hämta via Geodataportalen, www.geodata.se

Svenska kraftnät tar hänsyn till utbyggnadsområden vid byggnation av kraftledningar och anser att kommunen bör ta motsvarande hänsyn vid planläggning av utbyggnadsområden i närheten av kraftledningar. Området väster om Djurmo utpekats som utbyggnadsområde i planen och ligger i direkt anslutning till Svenska kraftnäts anläggningar. Utbyggnadsområden i närheten av kraftledningar kan medföra svårigheter vid eventuella framtida förändringar i transmissionsnätet. Mot bakgrund av vad som anges ovan är det olämpligt att planera för utbyggnad i detta område.

Materialförsörjning

Frågor som berör materialförsörjning ska beaktas och regelbundet revideras inom kommunal och regional planering, bland annat vid framtagande av översiktsplaner, t.ex. i en materialförsörjningsplan. Föreliggande översiktsplan bör därför lyfta aspekter som berör materialförsörjning. Materialförsörjningsplanering kan med fördel genomföras i ett mellankommunalt eller regionalt perspektiv. Detta kan t.ex. ske genom att i fysisk planering utvisa områden (täkter, upplagsplatser) som är lämpliga för materialförsörjning och masshantering. För att kunna bedöma ovanstående krävs att täkter och upplagsplatser kan identifieras på karta. I detta bör man ta hänsyn till befintliga täktstillståndets kvarvarande volym och giltighetstid i grannkommunerna i förhållande till regionens nuvarande och kommande materialbehov, då löptider för nya täktansökningar generellt är långa och en god materialförsörjningsplanering som kan tillgodose samhällets behov därmed kräver avsevärd framförhållning.

I kommunen finns flera täkter som producerar berg-, naturgrus- och morän. I samband med resonemang om miljö och hälsa (buller) nämns ett skyddsavstånd om 500 meter till täkter. Dessa visas på karta i kapitel 2, sidan 35. I övrigt förekommer ingen information om dessa täkter. Det är lämpligt att nämna dem vid namn och kort beskriva dem (vad som produceras, återstående tillståndstid, tillståndsgiven volym mm.).

Texten noteras. Kartan och texten kompletteras med de olika näten.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

En ny karta med tillhörande text tas fram som beskriver kommunens täkter. Relevant fakta läggs till i texten.

Det finns många olika sorters naturtillgångar som fysisk planering ska förhålla sig till. Områden av vikt för naturskydd, grundvattentillgångar/vattentäkter, jordbruksmark, områden för materialförsörjning som t.ex. gruvor/bergträkter. Vårt samhälle förbrukar årligen stora mängder av bergkross, sand och makadam.

Kommunen redovisar täkter i karta i kapitlet Miljö och hälsa. Diskussion och karta om täkter och bergmaterial som naturresurs kan även lyftas i ett kapitel om Energi och naturresurser.

Läs mer i SGU:s bifogade yttrande.

Bostadsförsörjning

Av översiktsplanen ska enligt 3 kap 5 § 1 PBL framgå hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.

Länsstyrelsen i Dalarnas län tar varje år fram en bostadsmarknadsanalys (BMA) som redovisar lägesbild och trender, samt kommenterar länets bostadsmarknad. Den utgör ett regionalt kunskapsunderlag om bostadssituationen och är en del i Länsstyrelsens arbete att lämna råd, information och underlag för kommunernas planering av bostadsförsörjningen. Bedömningar och lägesbilder i bostadsmarknadsanalysen kommer från kommunernas svar på Boverkets och länsstyrelsernas bostadsmarknadsenkät 2021 (BME 2021). År 2021 års bostadsmarknadsanalys går att nå här: <https://www.lansstyrelsen.se/dalarna/tjanster/publikationer/2021/bostadsmarknadsanalys-2021.html>

Enligt BME 2021 har Gagnef uppnått balans i kommunen som helhet efter ett antal år med underskott, både på tomter och flerbostadshus vad gäller exempelvis mindre lägenheter för ungdomar. Kommunen bedömer att det råder underskott på bostäder i kommunens tätort(er) eller centrala delar. För övriga delar är bedömningen att kommunen år 2021 har uppnått balans efter att ha haft ett underskott året innan.

I översiktsplanens vision i kapitel 1.2.4 står det att "Det är lätt att hitta en bostadsform anpassad efter behov och önskemål för alla åldrar och i livets alla skeden."

Hur lätt eller svårt det är att hitta en bostadsform anpassad efter behov och önskemål beror på vilken grupp den som söker bostad tillhör. Enligt BME 2021 bedöms det vara underskott på bostäder för ungdomar. Det gäller framför allt i tätorter nära Falun/Borlänge-regionen. De lediga bostäder som finns är ofta för stora för de flesta ungdomshushåll eller ligger i områden som inte är attraktiva för ungdomar. Kommunen uppger i bostadsmarknadsenkäten att de satsar på nyproduktion eller ombyggnation av bostäder som är avsedda för ungdomar, nyproduktion av bostäder med överkomliga hyror samt en generell satsning på bostadsbyggande som även gynnar ungdomar. Ungdomar nämns dock endast i förbigående i översiktsplanen – att ungdomar har fått vara med och lämna synpunkter under planprocessen, att "ungdomarna vill gärna bo kvar eller återvända till i sin hembygd efter avslutade studier" och att "efterfrågan på lägenheter ökar från såväl unga som äldre." (kapitel 1.3.2 "Fakta om Gagnef").

Noteras. Ett nytt avsnitt som översiktligt beskriver bostadsförsörjning läggs till och relevant fakta läggs in i texten. Ställningstagande och rekommendationer som endast beskrivs översiktligt i ÖP 2040 kapitel 3.2 kommer att utvecklas när ett bostadsförsörjningsprogram tas fram för nästa period.

Det framgår inte av översiktsplanen hur behovet av bostäder för ungdomar ska kunna tillgodoses.

Enligt BME 2021 bedöms det vara ett underskott på studentbostäder inom kommunen. Anledningen uppges vara att det inte finns bostäder som är särskilt avsedda för studenter, att det finns generellt få lediga bostäder, samt att de lediga bostäder som finns ligger i områden som inte är attraktiva för studenter. Målgruppen ”studenter” nämns inte i översiktsplanen. Det kan vara lämpligt att i översiktsplanen förtydliga bakgrunden till detta.

För anvisade nyanlända bedöms det enligt BME 2021 vara underskott på bostäder, som beror på ett generellt underskott på bostäder inom kommunen. Detta nämns i översiktsplanen, men det saknas i översiktsplanen en strategi för att komma tillrätta med underskottet.

Ingen av boendeformerna seniorbostäder eller trygghetsbostäder finns i Gagnefs kommun, men det finns en efterfrågan på båda typerna av bostäder enligt svaren i BME 2021. I översiktsplanen nämns trygghetsboende översiktligt samt sju demensboendeplatser på Törnholn är planerade som trygghetsboende. Seniorbostäder nämns i översiktsplanen endast i förbigående i en mening – att det är svårt att veta hur stor efterfrågan är. Med tanke på den åldrande befolkningen i Dalarna (se även avsnitt ”Social hållbarhet” i detta yttrande om demografisk analys) är det angeläget att i översiktsplanen planera för olika typer av bostäder för äldre.

Social hållbarhet

När det gäller social hållbarhet är processerna för inkludering av de oftast marginaliserade grupperna viktiga för att hitta åtgärder som motverkar ojämlikhet. Utifrån detta perspektiv kan det bland annat ses som viktigt att synliggöra hur man arbetar för att uppnå en bred representativitet, inte minst för de personer som har svårare att föra fram sin egen talan. Medborgardialoger är sådana processer, vilket det aktuella översiktsplanarbetet också har använt sig av. Det går dock i samrådshandlingarna inte att utläsa vilka värden som dessa processer i det aktuella översiktsplanarbetet bygger på, även om resultat finns redovisade. Risken är att vissa grupper, genom val av dialogform och inbjudan, exkluderas utan gruppens vetskap om att så är fallet. Risken är att ytterligare samhällsstrukturerliga hinder byggs in och bidrar till fortsatt ökade samhällsklyftor.

Därför kan det, i likhet med andra principiella förhållningssätt som redovisas i översiktsplanen, finnas värde i att lyfta flera olika perspektivfrågor. Att applicera dem i ett policydokument som översiktsplanen utgör främjar hänsynstagandet till de olika hållbarhetsaspekterna senare vid praktisk tillämpning. Exempelvis är rättighetsbaserat arbetssätt, barnrättsperspektiv, jämställdhetsintegrering, anti-diskriminerande och tillgänglighetsanpassat arbetssätt sådana perspektivfrågor. Att applicera dessa i översiktsplanen skulle i sig kunna vara ett sätt att möta upp mål 17 i hållbarhetsbedömningen. Exempel:

I översiktsplanen nämns förslag om blandade upplåtelseformer vilket anges som ett sätt att möta mål 1 och 11 i hållbarhetsbedömningen, men som kan riskera att låsa fast ett felaktigt antagande om det saknar motivering

Noteras. Ett nytt avsnitt som översiktligt beskriver bostadsförsörjning läggs till och relevant fakta läggs in i texten. Ställningstagande och rekommendationer som endast beskrivs översiktligt i ÖP 2040 kapitel 3.2 kommer att utvecklas när ett bostadsförsörjningsprogram tas fram för nästa period.

av perspektivet. Exempelvis redogörs i boken "Från barnrikehus till sociala hyreskontrakt" av Micael Nilsson (2021) att det är svårt att se blandade upplåtelseformer som en lösning på dessa frågor.

I detta externa exempel om jämställdhetsintegrering belyser SKR "Jämställd snöröjning i Karlskoga" (<https://youtu.be/BANd8pyRfz0>) som visar hur bristande applicering av perspektivfrågor kan skapa strukturella hinder för jämlika samhällen.

Av samma skäl som ovan finns anledning till en djupare analys av den demografiska bilden i Gagnefs kommun, vilket även innefattar att ta del av demografisk prognosinformation. Den nuvarande beskrivningen av den demografiska bilden ser ut att ge en faktamässigt korrekt bild. Dock skapas en missvisande bild och beslutsunderlag på grund av den information som har utelämnats. Till exempel att kommunens befolkningsstorlek i åldrarna 0–19 och 50+ är högre än rikssnittet, dock inte majoriteten av den arbetsföra befolkningen där emellan som utgör det ekonomiska välfärdsunderlaget. Det gör dessutom att medelåldern i kommunen är över riksgenomsnittet såväl som i länets. Detta spann beräknas dessutom öka framgent vilket riskerar att försämra kommunens försörjningskvot ytterligare. Ett ytterligare förslag till indikator att djupare analysera är målgruppen av inflyttade för att tydligare förstå behoven i planeringen för att främja den lokala inkluderingen och etableringen i samhället.

Infrastruktur och transporter

Flygtrafik

I översiktsplanen nämns ingenting om flyghinder för den civila luftfarten, endast Försvarsmaktens regler nämns. Vad som gäller avseende civil luftfart bör nämnas i alla översiktsplaner för att säkerställa att Luftfartsverket (LFV) och Försvarsmakten remitteras i dessa ärenden.

Noteras. Kompletteringar och förtydligande görs.

För civil luftfart gäller att alla byggnadsobjekt oavsett typ som master, torn, pyloner, skyltar, konstverk, byggnader etc. som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan ska remitteras till LFV. Detta gäller oavsett position på svenskt territorium. Befinner sig objektet till havs

Länsstyrelsen Yttrande 34 (39)

Dalarnas län 2021-12-09 401-17957-2021

eller i insjö ska även Kustbevakningen i Karlskrona remitteras. Som en konsekvens av detta ska även alla vindkraftverk som är högre än 20 meter över mark eller vattenyta, oberoende av position, remitteras till LFV. Detta gäller överallt, även inom områden speciellt utpekade för vindkraft.

För Försvarsmakten gäller att objekt högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse samt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse ska samrådask med Försvarsmakten. Observera skillnaden i höjder gentemot civil luftfart ovan.

Berörda flygplatser ska alltid tillfrågas som sakägare om byggnadsverk över 20 meter ingår i planer, eller om flygplatserna av annan anledning misstänks

kunna bli påverkade av en etablering. På grund av nyttillkomna satellitbaserade inflygningsprocedurer på Sveriges flygplatser har LFV utökat influensområdet för hinderytor till 90 km från flygplats för att även täcka in de hinderytor som är förknippade med dessa procedurer.

LFV erbjuder produkten Flyghinderanalys, där de utför kontroll av flygvägar, luftrum och all tänkbar radioutrustning för luftfarten. För mer information, se www.lfv.se/flyghinderanalys

Järnvägstrafik

Västerdalsbanan är i drift och underhållet bedrivs av Trafikverket. I dagsläget går godstrafik på banan. Västerdalsbanan har idag en lägre status och har behov av upprustning för att möta de behov som marknaden och regionen har. Siljansbanan behöver också utvecklas för att kunna bära mer trafik och få högre trafiksäkerhet. Det är därför viktigt att översiktsplanen tar höjd för att möjliggöra denna utveckling, gällande utökad markanvändning, eventuella planfria korsningar och annan säkerhet eller funktioner.

Länsstyrelsens och Trafikverkets synpunkter noteras. De fakta som är relevant lyfts in i texten.

Vägrafik – rastplats vid statlig väg

Trafikverket har gjort bedömningen att behovet av statliga rastplatser i Gagnefs kommun är uppfyllt. Om kommunen vill utreda och skapa en kommunal rastplats så bör kommunen föra en dialog med Trafikverket om detta.

Trafikverket identifierar var i landet det behövs säkra uppställningsplatser för tunga fordon, framförallt vad gäller säkerhet, både trafiksäkerhet och säkerhet för förarna (t.ex. risk för rån och stöld), där lastbilar parkerar. Rastplatser för långväga transporter handlar om rast- och vilotider och inom ett intervall om 120 minuters restid ska möjlighet till detta finnas. Möjlighet till rast och vila kan även inbegripa en tätort, där större parkeringsytor och restauranger finns. I ”Handboken för rastplatser längs statliga vägar” rekommenderas även att rastplatserna ska ligga utanför tätorterna för att minska problem med t.ex. nedskräpning och buller från fordonen. Utöver rastplatser finns p-fickor längs statlig väg. De ligger ofta betydligt tätare än vad kriterierna kräver.

Trafiklösningar för utbyggnadsförslag

Förslagen på utbyggnad måste planeras och byggas så det blir goda miljöer för människor samt att trafiksäkerhet och tillgänglighet inte försämras på statlig infrastruktur. Det kan t.ex. innebära att det ska säkerställas att riktvärden för buller och vibrationer klaras, att risker från farligt godstransporter hanteras; att rätt antal och rätt utformade anslutningar till statlig väg, på rätt plats, skapas; samt att tillgängligheten på statliga vägar inte försämras.

Översiktsplanen och LIS-planen föreslår exploatering nära väg och järnväg. Kommunen bör utreda möjliga anslutningsvägar översiktligt i översiktsplaneskedet, så att de trafiklösningar som i översiktsplanen föreslås för utvecklingsområden och LIS-områden m.fl. är genomförbara. För vissa områden kan det vara lämpligt att kommunen även låter undersöka t.ex. dagvatten, buller, vibrationer och risker förknippade med farligt godstransporter för att vara mer säkra på att utbyggnaden är lämplig eller ekonomiskt rimlig.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och TÖP LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) och TÖP LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

En del av de åtgärder inom infrastrukturen som föreslås kan enligt Trafikverkets initiala bedömning vara olämpliga. Utifrån det är det särskilt

viktigt för kommunen att de områden som föreslås har utretts tillräckligt i översiktsplaneskedet. Därefter bör dialog föras med Trafikverket om dessa frågor, gärna inom ramen för det fortsatta arbetet med översiktsplanen, så att det vid behov finns möjlighet att justera översiktsplanen i nödvändiga delar inför granskningsskedet av översiktsplanen.

Det kan finnas frågor som Länsstyrelsen i detta skede inte kan bedöma kopplat till de föreslagna utbyggnads-/utvecklingsområdena, t.ex. anslutningsmöjligheterna, i och med översiktsplanens översiktliga redovisning av dessa. Länsstyrelsen kan i de efterföljande processerna med detaljplaner och bygglov kopplat till dessa områden uppmärksamma kommunen på nya sakfrågor som behöver hanteras kopplat till områdena.

Klimat

Vid planering av samhället bör hänsyn tas till det framtida klimatet. Exempelvis förväntas lufttemperaturen att stiga, risken för skyfall att öka och flödena i våra vattendrag förändras med ändrade nederbördsförhållanden och snötillgångar. Stormar förväntas inte bli värre eller vanligare än vad de historiskt har varit.

Regionala klimatanalyser finns att läsa på: <http://www.smhi.se/klimat/framtidens-klimat/lansanalyser/>

Länsstyrelsen Yttrande 36 (39)
Dalarnas län 2021-12-09 401-17957-2021

Historiska och framtida skyfall finns att läsa på: <http://www.smhi.se/kunskapsbanken/meteorologi/statistik-for-extrem-korttidsnederbord-1.159736>

Ytterligare information om framtida klimat finns på SMHI:s hemsida: <http://www.smhi.se/klimat/>

”Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning” samlar in, utvecklar och tillgängliggör kunskap som tas fram regionalt, nationellt och internationellt om klimatanpassning. Centrumet finns vid SMHI och bedrivs i bred samverkan med aktörer inom klimatanpassningsområdet. Centrumet fungerar som en nod för kunskap om klimatanpassning och driver bland annat Klimatanpassningsportalen, www.klimatanpassning.se

Digital infrastruktur

2016 presenterade regeringen en ny bredbandstrategi Sverige helt uppkopplat 2025 vars långsiktiga målsättning är att 98 procent av alla hushåll och företag i hela Sverige bör ha tillgång till 1 Gbit/s senast år 2025 samt att det bör finnas tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet där människor normalt befinner sig senast år 2023. Läs mer: <https://www.regeringen.se/informationsmaterial/2016/12/sverige-helt-uppkopplat-2025---en-bredbandsstrategi/>

Sedan 2011 är elektroniska kommunikationer enligt PBL ett allmänt intresse som ska tas hänsyn till vid planläggning. För kommunerna innebär det en skyldighet att inkludera bredbandsinfrastruktur i översikts- och detaljplaner och möjlighet att i detaljplan reservera mark för ändamålet. Sedan 2017 är

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

Länsstyrelsens synpunkter noteras. De fakta som är relevant lyfts in i texten.

Länsstyrelsens synpunkter noteras. De fakta som är relevant lyfts in i texten.

breddbandsanslutning infört som ett tekniskt egenskapskrav för byggnader och byggnadsverk (8 kap. § 4 PBL) och Boverket har tagit fram nya allmänna råd (2017:1) om breddbandsanslutning.

Region Dalarna betonar i den regionala utvecklingsstrategin, Dalastrategin (2021) vikten av en väl utbyggd digital infrastruktur där ”stärka digital infrastruktur” och stärka digital delaktighet” är några av strategins prioriteringar. I strategin pekas ”Andel av hushåll som har tillgång till bredband” och ”Digitalt deltagande” ut som två av indikatorerna för ”ett sammanhållet Dalarna”.

Miljöbedömning

Kapitel 3.1.1 Anpassning av planförslaget

I kapitel 3.1.1 nämns att hänsyn behöver tas till vattenskyddsområden vid exploatering. Önskvärt vore om det även framgår att hänsyn behöver tas även till grundvattenförekomst, dricksvattenförekomst samt vattenförsörjningsintresse enligt regional vattenförsörjningsplan. Detta bör även inarbetas i översiktsplanens kapitel 3 ”Planförslag med fördjupningsdelar för åtta tätorter”.

Kapitel 5.1 Naturmiljö

Det anges i texten att översiktsplanen innehåller många ställningstaganden kring naturmiljö. Man syftar på de rekommendationer som finns kring skötseln av naturmiljön. Länsstyrelsen håller med om att det är rekommendationer som kommer bevara och utveckla naturmiljön om de efterföljs.

Enligt Länsstyrelsens bedömning saknas det i översiktsplanen ändå en tydlighet vad det gäller ställningstagandena för att bevara och förstärka naturvärden och grön infrastruktur.

I miljökonsekvensbeskrivningen anges målen tydligare. Här står det i text att större områden har pekats ut för bevarande av grönstruktur samt tätortsnära grönområden. De tätortsnära grönområdena är tydliga i översiktsplanen. Grönstrukturen anges i översiktsplanen vara ett förslag.

Kapitel 5.3 Vattenmiljö

Under kapitel 5.3 nämns ”Badelundaåsens vattenskyddsområde”. Är det planerat nytt vattenskyddsområdet för Bäsna vattentäkt som avses? Det är förvirrande att använda ”Badelundaåsens vattenskyddsområde” som begrepp eftersom detta inte har förklarats i text. Är det bestämt att vattenskyddsområdet för Bästa vattentäkt kommer benämnas så? Även Sifferbo, Bäsna och Björbo berörs av vattenskyddsområde. Bör dessa också nämnas här? Önskvärt vore om även dricksvattenförekomst samt vattenförsörjningsintresse enligt regional vattenförsörjningsplan kan lyftas som intressen under Särskilt berörda områden/tätorter.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Eftersom MKB:n omfattar mer än vad granskningen våren 2022 gör kommer den inte att uppdateras i detta skede.

Räddningstjänsten Dalamitt

Erhållna handlingar som granskats: Planförslag med fördjupningsdelar för åtta tätorter

Sedan Gagnefs kommun anhållit om räddningstjänstens yttrande meddelas följande:

- I enlighet med Länsstyrelsens vägledning för planläggning intill transportleder för farligt gods så ska en riskhanteringsprocess genomföras när detaljplaner tas fram inom 150 meter från en farligt gods-led. Samma förutsättningar gäller för väg och järnväg. Markanvändning som normalt kan planeras utan särskild riskhantering framgår i figur 1 i Länsstyrelsens vägledning.

I granskat planförslag anges att riskbedömningar ska genomföras inom 100 meter från farligt gods-leder vilken vi inte anser överensstämmer med Länsstyrelsens vägledning. Vi anser inte heller att man kan göra avsteg från skyddsavstånd vid framtagande av detaljplan eller vid beviljande av bygglov om inte riskreducerande åtgärder vidtas utifrån vad som anses nödvändigt i enlighet med genomförda riskanalyser.

Stycket om farligt gods bör förtydligas för att undvika framtida frågetecken och felaktiga bedömningar.

Noteras. Skyddsavstånden ska stämma överens med rekommendationer från myndigheter.

Trafikverket

Svar på begäran om yttrande gällande TRV 2021/118754, Samråd gällande översiktsplan för Gagnefs kommun 2040, Gagnefs kommun

Trafikverket har följande synpunkter på Gagnefs kommuns översiktsplan och plan för landsbygdsutveckling i strandnära läge.

Hållbar översiktsplan

Trafikverket tycker att det är positivt att Gagnefs kommun har arbetat med att nå en hållbar översiktsplan och att miljö- och klimatfrågor är beaktade.

Trafikverkets uppdrag

Trafikverket ska bidra till samhällsutvecklingen samt värna trafiksäkerhet, miljö och tillgängligheten på statlig infrastruktur.

Trafikverkets uppdrag är att ansvara för den långsiktiga infrastrukturplaneringen för vägtrafik, järnvägstrafik, sjöfart och luftfart samt för byggande och drift av statliga vägar och järnvägar. Trafikverkets uppdrag innebär i praktiken att vi ska se till transportsystemet fungerar, vilket är en förutsättning för att samhället ska fungera. För att lyckas samarbetar vi med kommuner, regioner, näringsliv, tågbolag, leverantörer och entreprenörer, för att nämna några.

Trafikverkets synpunkter noteras. De fakta som är relevant lyfts in i texten.

Trafikverket får inte gynna ett enskilt företag eller enskild kommun. Utöver detta ska Trafikverket stå för ett grundutförande inom infrastrukturen, dvs den lösning som Trafikverket föreslår för att lösa en trafiksituation, och som anses ingå i statens ansvar. Ibland kan företag eller kommuner önska förbättringar eller anpassningar utöver det som inte ingår i rundutbudet/statens ansvar. Det kallas tillägg, och ska då bekostas av annan part än Trafikverket.

Överenskommelse och tidiga skeden

Trafikverket ser gärna att en överenskommelse mellan kommunen och Trafikverket, om samverkan i tidiga skeden, tas fram. Det gör det lättare att få en samsyn tidigt i processen, tex vad gäller infrastruktursatsningar och exploateringar.

Noteras och kommunen ser positivt på en sådan överenskommelse.

Gång- och cykelvägar samt trafiksäkerhetshöjande åtgärder vid och på statlig väg

Gång- och cykelvägar samt trafiksäkerhetshöjande åtgärder vid och på statlig väg, finansieras bla den regionala infrastrukturplanen. Åtgärder måste därför prioriteras av både kommunen och Region Dalarna för att de ska genomföras. Trafikverket och Gagnefs kommun har diskuterat några av de gc-vägar som föreslås längs statlig väg. Kommunen är inte väghållningsmyndighet och om gc-vägar ska byggas krävs oftast en vägplan, som då finansieras av den regionala infrastrukturplanen.

Rastplats vid statlig väg

Trafikverket identifierar var i landet det behövs säkra uppställningsplatser för tunga fordon, framförallt vad gäller säkerhet, både trafiksäkerhet och säkerhet för förarna (tex risk för rån och stölder), där lastbilar parkerar.

Rastplatser för långväga transporter handlar om rast- och vilotider och inom ett intervall om 120 minuters restid ska möjlighet till detta finnas.

Möjlighet till rast och vila kan även inbegripa en tätort, där större parkeringsytor och restauranger finns. I Handboken för rastplatser längs statliga vägar rekommenderas även att rastplatserna ska ligga utanför tätorterna för att minska problem med tex nedskräpning och buller från fordonen.

Utöver rastplatser finns p-fickor längs statlig väg. De ligger ofta betydligt tätare än vad kriterierna kräver.

Trafikverket anser att behovet av rastplatser i Gagnefs kommun är uppfyllt. Om kommunen vill göra en kommunal rastplats så för Trafikverket gärna en dialog om detta.

Järnväg

För att det ska köras trafik på en järnväg krävs att marknaden har ett intresse av att detta. Det måste helt enkelt finnas ett intresse av att använda järnvägen, både från företag och människor. Det innebär att marknaden/

järnvägsbolagen måste få människor att vilja ta tåget. Tågoperatörerna avgör var de vill köra och Trafikverket möjliggör att trafik ska kunna bedrivas på järnvägen.

Västerdalsbanan är i drift och underhållet bedrivs av Trafikverket. I dagsläget går godstrafik på banan.

Västerdalbanan har idag en lägre status och har behov av upprustning för att möta de behov som marknaden och regionen har. Siljansbanan behöver också utvecklas för att kunna bära mer trafik och få högre trafiksäkerhet. Det är därför viktigt att översiktsplanen tar höjd för att möjliggöra denna utveckling, gällande utökad markanvändning, eventuella planfria korsningar och annan säkerhet eller funktioner.

Trafikverket får inte bygga stickspår åt företag, men vi uppmuntrar till detta, samt bistår gärna med råd till de företag som är intresserade av att göra stickspår.

Planförslag med fördjupningsdelar för åtta tätorter samt LIS-områden

Exploateringarna får studeras närmare när planeringen för dem har kommit längre. Vi tar gärna diskussionen tidigt i processen då det ofta underlättar för alla parter, tex inom ramen för överenskommelsen.

Förslagen på utbyggnad måste planeras och byggas så det blir goda miljöer för människor samt att trafiksäkerhet och tillgänglighet inte försämras på statlig infrastruktur. Det kan tex innebära att det ska säkerställas att riktvärden för buller och vibrationer klaras, att risker från farligt godstransporter hanteras; att rätt antal och rätt utformade anslutningar till statlig väg, på rätt plats, skapas; samt att tillgängligheten på statliga vägar inte försämras.

Exploateringarna får studeras närmare när planeringen för dem har kommit längre. Vi tar gärna diskussionen tidigt i processen då det ofta underlättar för alla parter, tex inom ramen för överenskommelsen.

Översiktsplanen och LIS-planen föreslår exploatering nära väg och järnväg. För vissa områden kan det vara lämpligt att kommunen redan nu låter undersöka tex dagvatten, buller, vibrationer, risker förknippade med farligt godstransporter samt möjligheter till att ordna säkra anslutningar till dem, för att vara säkra på att utbyggnaden är lämplig eller ekonomiskt rimlig.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Behov och brister kopplade till transportinfrastrukturen och de transportpolitiska målen beskrivs i kommande arbete med fördjupningarna samt LIS-plan.

Noteras. Skyddsavstånden ska stämma överens med rekommendationer från myndigheter.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

Luftfartsverket

LFV vill i egenskap av sakägare för CNS-utrustning avge följande yttrande:

I översiktsplanen nämns ingenting om flyghinder för den civila luftfarten, endast Försvarsmaktens regler nämns. Vad som gäller avseende civil luftfart bör nämnas i alla översiktsplaner för att säkerställa att LFV och Försvarsmakten remitteras i dessa ärenden. LFV vill påminna Gagnefs kommun om att följande gäller för civil luftfart:

Alla byggnadsobjekt oavsett typ som master, torn, pyloner, skyltar, konstverk, byggnader etc. som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan skall remitteras till LFV. Detta gäller oavsett position på svenskt territorium. Befinner sig objektet till havs eller i insjö skall även Kustbevakningen i Karlskrona remitteras.

Observera att som en konsekvens av ovanstående skall även alla vindkraftverk som är högre än 20 meter över mark eller vattenyta, oberoende av position, remitteras till LFV. Detta gäller överallt, även inom områden speciellt utpekade för vindkraft.

För Försvarsmakten gäller att objekt högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse samt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse skall samrådas med Försvarsmakten. Observera skillnaden i höjder gentemot civil luftfart ovan.

Detta yttrande gäller på utfärdandedatum. LFV förbehåller sig rätten att revidera yttrandet vid ny prövning om regelverk gällande störningar på CNS-utrustning förändras, eller om ny CNS-utrustning etableras i hindrets närhet.

Med CNS-utrustning menas utrustning för kommunikation, navigation och övervakning (Communication, Navigation, Surveillance). Analysen grundar sig på Svensk Standard 447 10 12 utgåva 1:1991 "Skyddsavstånd för luftfartsradiosystem mot aktiva och passiva störningar för elektrisk kraftöverföring och tågdrift", Standardiseringskommissionen i Sverige, samt på ICAO DOC 015.

VIKTIGT: I vårt remissvar har LFV inte analyserat konsekvenser för flygvägar till och från flygplatser, samt om CNS-utrustning ägd av flygplats kan riskera att bli påverkad. Berörda flygplatser skall därför alltid tillfrågas som sakägare om byggnadsverk över 20 meter ingår i planer, eller om flygplatserna av annan anledning misstänks kunna bli påverkade av en etablering. På grund av nytillkomna satellitbaserade inflygningsprocedurer på Sveriges flygplatser har LFV utökat influensområdet för hinderytor till 90 km från flygplats för att även täcka in de hinderytor som är förknippade med dessa procedurer.

LFV erbjuder produkten Flyghinderanalys, där vi utför kontroll av flygvägar, luftrum och all tänkbar radioutrustning för luftfarten. För mer information, se www.lfv.se/flyghinderanalys.

Luftfartsverkets synpunkter noteras och kompletterande text läggs till.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

SMHI

Yttrande över samråd om Översiktsplan för Gagnefs kommun 2040 samt Tematiskt tillägg LIS-plan

Både text och länkar noteras.

SMHI har tagit del av rubricerat samråd och har följande synpunkter. Yttrandet avgränsas till SMHIs kompetensområden hydrologi (enbart ytvatten) och meteorologi.

Framtida klimatet

Vid planering av samhället bör hänsyn tas till det framtida klimatet. Exempelvis förväntas lufttemperaturen att stiga, risken för skyfall öka och flödena i våra vattendrag förändras med ändrade nederbördsförhållanden och snötillgångar. Stormar förväntas inte bli värre eller vanligare än vad de historiskt har varit.

Vi hänvisar också till de regionala klimatanalyserna för länen: <https://www.smhi.se/klimat/framtidens-klimat/lansanalyser>

För historiska och framtida skyfall hänvisas till denna länk: <https://www.smhi.se/kunskapsbanken/meteorologi/statistik-for-extrem-korttidsnederbord-l.159736>

Ytterligare information om framtida klimat finns på SMHIs hemsida: <https://www.smhi.se/klimat>.

Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning samlar in, utvecklar och tillgängliggör kunskap som tas fram regionalt, nationellt och internationellt om klimatanpassning. Centrumet finns vid SMHI och bedrivs i bred samverkan med aktörer inom klimatanpassningsområdet. Centrumet fungerar som en nod för kunskap om klimatanpassning och driver bland annat Klimatanpassningsportalen, www.klimatanpassning.se

Försvarsmakten

Yttrande avseende remiss om översiktsplan 2040 för Gagnef kommun, Dalarnas län Försvarsmakten framför följande synpunkter i rubricerat ärende.

Bakgrund

Försvarsmakten har av Länsstyrelsen i Dalarnas län beretts möjlighet att lämna synpunkter i samrådet gällande förslag till översiktsplan för Gagnef kommun.

Försvarsmakten ansvarar, i enlighet med förordningen om hushållning med mark- och vattenområden (1998:896), för riksintressen för totalförsvarets militära del (3 kap 9§ miljöbalken). Försvarsmakten är som sektorsmyndighet ansvarig för att identifiera, samråda om, besluta om och presentera underlag för dessa riksintresseanspråk. Försvarsmakten fattade beslut om nu gällande riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del den 2019-12-18.

I begreppet militär del ingår även andra myndigheters områden och verksamhet så som FOI, FRA och FMV, varför Försvarsmakten företräder även dessa vad gäller riksintressen och samhällsplanering.

De riksintressen som påverkar kommuner, länsstyrelser eller andra aktörer i plan- och lovärenden eller tillståndsärenden redovisas i Försvarsmaktens riksintressekatalog. Riksintressekatalogen finns tillgänglig länsvis på Försvarsmaktens hemsida: www.forsvarsmakten.se/riksintressen.

Riksintressen för totalförsvarets militära del

Riksintressen för totalförsvarets militära del (3 kap 9§ andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet och i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintressena.

Gagnef kommun berörs av följande utpekade riksintressen, påverkansområden och områden av betydelse för totalförsvarets militära del, vilket bör framgå i avsnitt rörande riksintressen för Totalförsvarets militära del:

Ett påverkansområde för väderradar. I Sverige tillämpas utöver ett område med 5 km radie runt väderradarstationer även en bortre maxgräns på 50 km radie. Detta område utgör påverkansområde väderradar. Inom detta område riskerar vindkraft och till viss del andra höga objekt skada väderradarstationen varför särskilda analyser behöver genomföras av Försvarsmakten innan sådana uppförs.

För att säkerställa att ingen skada sker på de riksintressen som omfattas av sekretess och inte alls kan redovisas öppet på karta, är hela landets yta samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför tätort och högre än 45 m inom tätort. Det innebär att alla ärenden avseende höga objekt måste skickas på remiss till Försvarsmakten.

Försvarsmaktens synpunkter noteras. De fakta som är relevant lyfts in i texten.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Vindkraft

För att säkerställa att eventuella områden som pekas ut för etablering av vindkraft inte hamnar i konflikt med riksintressen för totalförsvarets militära del som omfattas av sekretess (enligt OSL 15 kap 2§), måste en förfrågan ställas till myndigheten.

I övrigt har Försvarsmakten inget att framföra i rubricerat ärende.

Polisen, polisregion Bergslagen

I Gagnefs kommuns översiktsplan, ÖP 2040, framgår i kapitel 2, Planerings-förutsättningar, att "statens service och administration representeras av polis, apotek och postombud". Tidigare har polisen haft ett kontor i kommunhuset, med öppettid en förmiddag i veckan, dit allmänhet kunde söka sig för diverse polisärenden. Detta kontor har upphört, och anledningen till detta är främst en arbetsmiljöfråga där det ställs stora krav på säkerheten i lokaler som disponeras av polisen. Det är inte troligt att ett kontor eller en polisstation kommer att inrättas i kommunen eftersom det är förenat med stora kostnader. Polisen håller i nuläget på att se över möjligheten med mobila polisstationer i form av husbilar och som kan vara en bra ersättning till fasta lokaler. Användande av mobila polisstationer ger även mer flexibilitet i att möta upp medborgarna i olika geografiska delar av länet. Utrustade husbilar för ändamålet är även det förenade med stora kostnader men bilarna kommer kunna utnyttjas mer effektivt än en lokal som bara bemannas vid ett tillfälle per vecka. Eftersom polisområde Dalarna är ett geografiskt stort område bör varje lokalpolisområde utrustas med en husbil för att kunna försörja mindre kommuner med polisiär service.

Polisens synpunkter noteras. De fakta som är relevant lyfts in i texten.

Nytt avsnitt läggs till om trygghet.

Avseende all nybyggnation och utveckling av samhällen bör man beakta de vetenskapliga teorier som finns tillgängliga för att förebygga brott och otrygghet där den byggda miljöns utformning är en faktor som man kan påverka. Rutinaktivitetsteorin¹ är en teori som bygger på tre delar som måste samverka för att ett brott ska kunna begås, och lyckas man ta bort en av delarna kan inte brott ske. De tre delarna är en motiverad gärningsperson, en kapabel väktare och ett lämpligt objekt eller offer. Boverket nämner Rutinaktivitetsteorin i sin rapport Brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv och åtgärder i samhällsbyggnadsprocessen², men även andra teorier som har relevans för brottsprevention och trygghetsförbättrande perspektiv i samhällsutvecklingen.

Även Brottsförebyggande rådet (BRÅ)³ trycker på att se över brottsförebyggande åtgärder redan vid planering av samhällen och platser för att skapa trygghet för de människor som bor och vistas i ett område.

Både Boverket och BRÅ redogör för situationsbaserad brottsprevention som handlar om att synliggöra vilka faktorer som bidrar till att vissa platser, och vissa tider, samspelar för att möjliggöra brott. Situationella brottsförebyggande åtgärder kan delas in i fem övergripande strategier som med fördel används i samverkan mellan olika aktörer. Dessa strategier är:

- Öka ansträngningen som krävs för att genomföra ett brott
- Öka risken för den som har för avsikt att begå brott
- Minska belöningen för den som begår brott
- Reducera provokationer som kan leda till brott
- Ta bort ursäkter för den som begår brott

En inriktning av situationellt brottsförebyggande arbete kallas Crime prevention through environmental design (CPTED), och används för att designa eller planera en byggnad eller stadsmiljöområde i syfte att förebygga brott och öka tryggheten. Boverkets rapport lyfter fram och sammanställer forskning som påvisar sambandet mellan stadens fysiska och sociala miljö och brott respektive oro för att bli utsatt för brott (den personliga tryggheten). I rapporten lyfts också sådan forskning fram som utvärderar effekterna av brottsförebyggande eller trygghetsskapande åtgärder. BRÅ redogör för att genom att bygga på rätt sätt och genom att förändra den fysiska omgivningen via olika åtgärder kan man försvåra för potentiella gärningspersoner och på så sätt förebygga brottslighet. CPTED kan handla om till exempel arkitektur och byggande av bostadsområden, men också om mindre förändringar så som att ta bort skymmande buskage eller att förbättra belysningen på en otrygg eller brottsdrabbad plats.

Statens geotekniska institut (SGI)

Statens geotekniska institut (SGI) har från Länsstyrelsen i Dalarnas län erhållit rubricerad översiktsplan med begäran om yttrande. SGI:s yttrande avser geotekniska säkerhetsfrågor såsom ras, skred, erosion och geotekniska frågeställningar kopplade till översvämning.

Grundläggnings- och miljötekniska frågor, såsom hantering av radon, ingår således inte.

Underlag:

1 Gagnefs översiktsplan 2040 inklusive miljökonsekvensbeskrivning och hållbarhetsbedömning upprättad av Gagnefs kommun, daterad oktober 2021. Tillägg till översiktsplan – LIS-plan, upprättad av Afry, daterad augusti 2021.

SGI:s synpunkter

I en översiktsplan ska följande geotekniska förutsättningar redovisas:

En översiktlig beskrivning av förekommande jordarter inom planområdet.

En översiktlig beskrivning av risker avseende skred, ras, erosion och slamströmmar inklusive en sammanställning av områden där risk för skred, ras, erosion och slamströmmar kan förekomma för dagens och framtida klimat (gäller både områden med befintlig bebyggelse och utvecklingsområden). Detta innebär att områden som bedöms som stabila idag kan få otillfredsställande stabilitet mht framtida klimatprognoser.

En beskrivning av områden som riskerar att översvämmas vid dagens och ett framtida klimat (gäller både områden med befintlig bebyggelse och utvecklingsområden).

En strategi för fortsatt arbete i planeringsprocessen avseende skred, ras, erosion och slamströmmar.

Strategin bör innehålla följande punkter:

Identifierade områden med osäkra förhållanden eller förutsättningar för försämrade säkerhet med hänsyn till skred och ras i jord och berg, blocknedfall, erosion, översvämning, områden med begränsad byggbarhet till följd av komplicerade geotekniska förhållanden.

Identifiering av områden där det krävs detaljerade geotekniska utredningar inför detaljplanearbetet.

Riktlinjer för eventuella restriktioner med hänsyn till geotekniska förhållanden.

Strategin bör även omfatta hur de identifierade riskerna inom kommunen kan minska eller upphöra.

En ny karta med tillhörande text tas fram. Här beskrivs de samlade riskerna ras, skred, översvämning, radon och förorenad mark. Texten noteras.

Ny karta med jordarter tas fram.

Ställningstagande och rekommendationer som endast beskrivs översiktligt i ÖP 2040 kapitel 3.2 kommer att utvecklas när en kommunal klimat- och energiplan tas fram.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs.

I föreliggande översiktsplan redovisas följande:

I kapitel 2.7.2 redovisas utdrag ur SGU:s kartor som visar aktsamhetsområden för skred i finkornig jordart. I översiktsplanen anges att skredriskartering är gjord längs Väster- och Österdalälven och efter att båda älvarna strömmat samman till Dalälven samt att dessa sträckor och utredningsområden redovisas i kommunens kartunderlag.

I kapitel 3.2.7.6 redovisas ett kartexempel gällande riskområde för erosion och skred för Djurås. I kapitlet redovisas också kommunens mål och rekommendationer avseende skred, ras och erosion.

Kommunen ska noggrant följa utvecklingen inom utpekade riskområden.

Beredskap ska finnas för att snabbt kunna förstärka utsatta områden med exempelvis grova stenblock.

Det rekommenderas att inte bevilja nybyggnation inom utpekade riskområden.

Det rekommenderas att vara restriktiva vid tillstånd till om- eller tillbyggnad av befintlig bebyggelse inom riskområdena.

Vid planering av bebyggelse längs Dalälven bör hänsyn tas till risken för ras, även om åtgärder vidtagits för att begränsa/förhindra erosion till följd av strömmande vatten.

I kapitel 2.7.3 och 2.7.4 redovisas områden med risk för översvämning. I kapitel 3.2.7.7 redovisas kommunens mål och rekommendationer avseende detaljplanläggning vid översvämningsskänliga områden. I kapitel 3.3 anges att i planförslagen för varje tätort har hänsyn tagits till 100- respektive 200-årsflöden.

Vi rekommenderar att den fördjupade översiktsplanen kompletteras enligt nedan:

Resultat från den skredriskartering som gjorts i Gagnefs kommun och som nämns ovan bör redovisas i översiktsplanen.

En komplettering bör göras med en beskrivning av förekommande jordarter inom planområdet. Det är en fördel om redovisningen av de geologiska förhållandena görs på en karta.

En komplettering bör göras i kapitel 3.3 (Planförslag med fördjupningsdelar för varje tätort) samt i LIS-plan med redovisning av riskområden för skred, ras och erosion, då dessa områden delvis är belägna i närheten av Västerdalälven, Österdalälven eller Dalälven.

Översiktsplanen bör även uppmärksamma att geotekniska säkerhetsfrågor avseende ras och skred samt erosion enligt PBL ska klarläggas i samband med framtagande av nya detaljplaner. SGI rekommenderar även att geotekniska utredningar som underlag för detaljplaner även innehåller översiktliga bedömningar avseende grundläggnings och miljötekniska frågor.

Statens geologiska undersökning (SGU)

Klimat- och Georelaterade risker

Frågor som berör samhällets motståndskraft mot extrema händelser kopplade till exempelvis värmebölja, nederbörd, översvämning, ras och skred, mm. är mycket viktiga att beakta inom all fysisk planering. Det kan röra sig om grönstruktur och markbeläggning i städer; hur topografi, hus och konstruktioner kan påverka vattenflöden och risk för översvämning; hur vatten, topografi, jordart och berggrund under vissa förutsättningar kan samverka och öka risk för sättningar och markrörelser.

SGU:s synpunkter noteras. De fakta som är relevant lyfts in i texten.

För att kunna förutse potentiella risker och inleda åtgärder som kan förebygga, förhindra eller mildra eventuell framtida skada krävs ofta förutseende och kunskap inom många olika fackområden jämte analys och beräkning av eventuell påverkan. I andra fall är förebyggande arbete jämförelsevis enkelt om man bara blir medveten om en potentiell risk. Men framför allt behövs en helhetssyn hur naturliga förutsättningar påverkar och samtidigt påverkas av samhällets infrastruktur, byggnader och konstruktioner och vilka ändrade förutsättningar ett förändrat klimat kan ge.

Materialförsörjning

Frågor som berör materialförsörjning skall beaktas och regelbundet revideras inom kommunal och regional planering, bla. vid framtagande av översiktsplaner, tex. i en materialförsörjningsplan. Föreliggande översiktsplan bör därför lyfta aspekter som berör materialförsörjning. Materialförsörjningsplanering kan med fördel genomföras i ett mellankommunalt eller regionalt perspektiv.

En ny karta med tillhörande text tas fram som beskriver framförallt täkterna i kommunen.

En förutsättning för god översiktsplanering, hållbar utveckling och att kunna nå uppsatta miljömål är en optimal resursanvändning och minimerade transporter. Tillgång till naturgrus och bergmaterial är nödvändig för att bygga och underhålla samhällets infrastruktur, vägar och bostäder. Till viss del kan material återvinnas, vilket skall ske i första hand om det är möjligt. Dock möter återvunnet material inte alltid tekniska och miljömässiga krav eller marknadens efterfrågan på passande byggmaterial. Lämpliga upplagsplatser för hantering och lagring av såväl schaktmassor som återvinningsbart material eller bergkross bör finnas för att utjämna variationer i tillgång och efterfrågan.

Naturgrus och -sand är en ändlig naturresurs, som i ett materialförsörjningsperspektiv, men också med tanke på grundvattenbildning och dricksvattentillgång generellt bör bevaras. Förekomst av geologiska formationer med hög genomsläpplighet, som till exempel sand och grus är viktig att ta upp i en översiktsplan, tex. tanke på värdering av radonrisk, lämplig placering av miljöfarliga verksamheter, bedömning av risk för påverkan på grundvatten, eller övergripande utredning av risk utgående från faktiskt eller förmodat förorenad mark. Detta då förekomst av högpermeabel jordmån kan påverka både risk och faktisk spridning.

Forskning har visat att naturgrus i de allra flesta applikationer kan ersättas med krossat bergmaterial. Krossat bergmaterial kan dock inte generaliseras,

utan kvalitet och lämplighet beror såväl på platsens geologiska förutsättningar, som en produkts användningsändamål.

Grus och bergkross är tunga material och långa transportvägar bör undvikas för att minska miljöpåverkan. Att generellt minska tunga transporters utsläpp genom långa transportvägar med hjälp av ny teknik, tex. genom elfordon, är för närvarande inte möjligt. En förutseende planering, lämplig geografisk spridning av täkter, samt korta transportavstånd till avsättningsområden kan dock såväl idag som i framtiden avsevärt minska transporter-
nas miljöpåverkan.

Detta kan tex. ske genom att i fysisk planering utvisa områden (täkter, upplagsplatser) som är lämpliga för materialförsörjning och masshantering. För att kunna bedöma ovanstående krävs att täkter och upplagsplatser kan identifieras på karta. I detta bör man ta hänsyn till befintliga täktstillstånds kvarvarande volym och giltighetstid i grannkommunerna i förhållande till regionens nuvarande och kommande materialbehov, då löptider för nya täktansökningar generellt är långa och en god materialförsörjningsplanering som kan tillgodose samhällets behov därmed kräver avsevärd framförhållning.

För fyllnadsmassor ställs inte alltid höga kvalitetskrav, vilket innebär att lokalt material även kan användas i många syften. För effektiv hantering och upparbetning av återvinningsmassor, samt som mellanlagring av jord- och bergmaterial bör lämpliga upplagsplatser finnas inom kommunen.

Kommentarer Översiktsplan för Gagnefs kommun 2040

Kommunens översiktsplan beskriver kommande behov i ett helhetsperspektiv. Kommunen beskriver i inledningen på ett didaktiskt och informativt sätt lagkrav, uppbyggnad och syfte med översiktsplanering. Översiktsplanen är väl disponerad och diskuterar aspekter som hållbarhet, klimat och miljöfrågor. Kommunen planerar för fortsatt tillväxt och utveckling av kommunen, genom tex utpekande av LIS-områden. Generellt uppvisar översiktsplanen en god förståelse för hur geovetenskapliga frågeställningar kan påverka den fysiska miljön och därmed samhällets förutsättningar.

Riskhantering

Aktuella händelser i Norge, Tyskland och Sverige har under året aktualiserat ett utökat samhällsbehov av att analysera klimat- och georisker som tex. översvämning, skyfall samt skred och ras. Mål är att identifiera förekommande risker för att förebygga, hindra eller mildra effekter och ev. skador.

I vissa fall genomförs undersökningar av risker, förekomst av föroreningar mm. först i ett exploateringskede. Det är dock viktigt att detta hanteras åtminstone översiktligt redan vid fysisk planering, i översikts- eller detaljplaner, utpekande av LIS-områden mm. Kommunen bör i detta arbete resonera hur olika redovisade riskfaktorer kan påverka och eventuellt förstärka varandra.

Länsstyrelsens kartering av lågpunkter i landskapet,

Nytt avsnitt läggs till med övriga konsekvenser (som ej har betydande miljöpåverkan).

Risk för samhällspåverkan genom skyfall och översvämning är viktigt att ta hänsyn i planeringen. En simulation genom lågpunktskartering är en viktig del i detta. SGU instämmer att skyfallskarteringar bör genomföras för att komplettera och detaljera befintligt underlag.

Översvämning

Gagnefs kommun löper genom sitt geografiska läge delvis stora risker för påverkan genom höga flöden och översvämning. Detta redovisas i översiktskarta. MSB:s kartering av översvämningsrisk för Dalälvens olika delar är ett mycket viktigt verktyg för kommunal planering och riskbedömning för bostäder, infrastruktur mm. i kommunens olika delar. I fjärde stycket bör en referens i högermarginalen direkt till MSB:s översvämningsportal läggas till.

En ny karta med tillhörande text tas fram. Här beskrivs de samlade riskerna ras, skred, översvämning, radon och förorenad mark. Texten noteras.

I kartan på del 2, s39 bör av didaktiska skäl för bättre förståelse MSB:s översvämningskartering visas i sin helhet och inte klippas av uppströms kommungränsen vid Gagnef. Samma gäller även översvämningskartan del 3, s37 och översiktskartor som visar andra risker (ras och skred, ...) där förekomster av naturliga skäl sträcker sig utanför kommungränsen.

Kartans upplösning är för dålig för att bedöma lämplig markanvändning i planhandlingens detaljkartor i förhållande till ev. risker.

För att möta utmaningar kopplade till klimatförändring är en förutseende hantering av dagvattenproblematik, skyfall- och översvämningsrisk, ökande risk för överhettning av tätbebyggda områden mm. nödvändig. Grönstruktur och andel förseglad mark spelar stor roll för tex. avkylning av tätbebyggda områden genom avdunstning, samt och om och hur bra nederbörd kan infiltrera eller avrinning fördröjas.

Detta kan direkt påverka effekter av exempelvis skyfall eller extrem värme. Även om detta sannolikt ger kraftigare effekt i större städer är faktorerna relevanta att beakta även för mindre tätorter. I enlighet med Boverkets riktlinjer (2018) kan det av dessa skäl vara värdefullt att i planarbetet verka för en ökad andel grönstruktur i stadsmiljö. Exempelvis genom att inom fysisk planering avsätta buffertytor och

grönytor som kan ta upp påverkan och därigenom mildra risk för effekter på byggnader, infrastruktur som utgår från framtida extrema naturhändelser.

Aktsamhetsområde för skred

Kommunen redovisar områden med risk för ras, skred och erosion i översiktskarta för kommunen Dessa medger dock endast en begränsad koppling till planhandlingens detaljkartor. Temat ingår ej i detaljkartor.

Kommunen anför i del 2, s36 att information från SGU rörande aktsamhetsområden för skred i finkornig jordart saknas för Björbo och Dala-Floda. Detta är ej korrekt. Html-länken bakom referensen till SGUs hemsida i vänstermarginalen kan i detta kapitelns kontext justeras till att peka direkt på berörd kartvisare: <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-forutsattning-for-jordskred.html> i stället för huvudsidan www.sgu.se. SGU tillhandahåller även fler relevanta kartvisare som tex. Jordskred och raviner,

<https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-skred.html> som tillsammans ger en god bild av eventuella risker för ett område. I övrigt är kapitlets text väl skriven.

Lokala förutsättningar som jordart, topografi och grundvattennivå spelar stor roll för ras-, skred- och erosionsrisk. Enligt de klimatmodeller som SMHI redovisar för Sverige är det sannolikt att både absolut årsnederbörd som förekomst av extrema väderhändelser kommer att öka, vilket också redovisas av kommunen. Skyfall, översvämning och höga vattenflöden skapar goda förutsättningar för ökad erosion och uppkomst av ras och skred.

SGU anser därför att risk för ökad förekomst/kortare återkomsttid för skyfall, översvämning och höga vattenflöden genom ett ändrat klimat därmed kan ha direkt bäring på risk för ras, skred och erosion och att temat kan redovisas utförligare.

Med fördel kan olika risker visas i samma karta då de kan påverka varandra. Tex. beräknade översvämningsnivåer (Dalälven, MSB) och riskområden för skred och ras i del 3, s36.

Förorenade områden

Gagnefs kommun tematiserar ej förekomst av potentiellt förorenade områden i översiktsplanens text eller kartor. I översiktsplanens del 2, s34 nämns förekomst av fyra deponier som ej namnges men vars lägen beskrivs. Av dessa anges två ha riskklass 3. Två deponier visas i karta på s35 men namn eller riskklass anges ej.

Förorenade områden, om potentiella eller verifierade, är mycket viktiga att ta hänsyn till i kommunal planering. Generell problemställning rörande risker förenade med markanvändning inom förorenade områden, eventuell påverkan på markanvändning och möjliga åtgärder kopplade till problematiken bör tas upp. Förekomst av potentiellt förorenade områden belägna inom aktsamhetsområde för skred eller riskområde för översvämning kan påverka spridningsrisk och riskvärdering.

Redovisning av potentiellt förorenade områden saknas dock med undantag av de fyra deponierna i planhandlingens översikts- och detaljkartor och text. En bedömning av lämplig markanvändning i förhållande till potentiell risk är inte möjlig.

I Länsstyrelsens EBH-karta finns relevanta data tillgängliga. Med fördel kan detta material redovisas i en översiktsplan, lämpligen i en onlinekarta som möjliggör vidaregående bedömningar av planens olika delar, potentiella risker och markanvändning. Det bör inkluderas även i detaljkartor för att möjliggöra bedömning av lämplig markanvändning.

Radon

Radonproblematik är viktig att ta upp och beakta i kommunal planering. Radongas bildas från grundämnet Radium och är ett led i den radioaktiva sönderfallskedjan uran-bly. Radongas som bildas kan ackumuleras i markens porluft, men även lösas i grundvatten. Naturlig förekomst av uranmineral i berggrunden och sandiga jordarter kan påverka risk för högre halter. Kommunen tar kort upp och beskriver problematik och åtgärder i del 3, s34-35.

Generellt kunde förekomst och uppkomst av radon beskrivas något utförligare.

SGU genomför som kommunen nämner geofysiska mätningar av strålning. Enligt kartvisaren Gammastrålning, Uran kan radonrisk variera starkt i Gagnefs kommun. En av kommunen framtagna förenklad översiktskarta för radonrisk nämns, men ingår ej i underlaget.

Kommunen anger att ovan nämnda karta redovisar radonrisk utifrån två klasser, låg- och högriskmark.

Det hade varit önskvärt att en heltäckande karta med radonrisk hade ingått i översiktsplanens kartmaterial. Den av kommunen redovisade klassningen av radonrisk kan vara missvisande då den ger en starkt förenklad bild av verkligheten. Därtill anges inte efter vilka kriterier klassning genomförts, vilka mätvärden en klass representerar, samt referens för dessa data. För att tillgodogöra sig detaljeringsgrad är ofta SGUs kartvisare lämpliga att inkludera, då klassade och därigenom ofta starkt förenklade data ibland kan ge en missvisande och generaliserande bild för områden.

Mellankommunala intressen

SGU anser att flera av ovanstående frågor kan vara av mellankommunalt intresse. Exempelvis masshantering/materialförsörjning. Även förutsättningar för översvämning, ras och skred kan påverka flera kommuner.

Det är mycket positivt att Gagnefs kommun tar upp teman som Älvar och vattendrag, Översvämning och Mineraler, värdefulla ämnen och andra naturresurser som mellankommunala intressen.

Ett tillägg i listan kan vara risk för ras, skred och erosion, som visserligen sett till en enskild händelse oftast endast ger lokal påverkan, men där den sammantagna riskbilden och -bedömningen förvisso kan påverkas av förekommande händelser sett i ett större perspektiv för kommunen som helhet, eller mer övergripande mellan grannkommuner.

Definitioner del 3, s4

Som väsentligt samhällsintresse bör även klimat- översvämnings- och skredrelaterade risker räknas.

Naturmiljö och friluftsliv, Definitioner del 3, s19

Grön infrastruktur kan även utöver nämnda fördelar som förbindelseleder för biologisk mångfald även ha en viktig funktion för att motverka och förebygga klimatrisker som erosion och skred. Väl planerade och placerade grönsstrukturuområden kan till exempel möjliggöra lokalt omhändertagande av dagvatten som dagvattenfördröjning, ökad infiltration och därigenom minska översvämningsrisk vid skyfall. Vegetation i grönsstrukturer kan även medverka till att ökad markstabilitet i utsatta områden.

Planförslag med fördjupningsdelar

Plankartor för varje tätort: Det är önskvärt och viktigt att tematisera, visualisera och diskutera potentiell påverkan från ev. risker i samband med utpekande av lämplig markanvändning. Delvis nämns risker (översvämning, skredrisk, ...) i text, men visas ej i karta.

Kapitel 2 kompletteras med text om hur den mellankommunala samordning ska ske och i vilka frågor den är relevant.

Texten noteras.

Texten noteras.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Täkter och råvarutillgångar

Det är viktigt att samhället idag och i framtiden har tillgång till bergmaterial av lämplig kvalitet och att täkter är placerade så att långa transporter undviks.

Samhällets materialförsörjning med ballast, krossprodukter och natursand är ofta en mellankommunal fråga då enskilda täkter kan leverera till större geografiska områden. Tillgång på lämpligt material av hög kvalitet behöver säkras över längre tid. Taktlokalisering bör utöver geologiska förutsättningar och tillgänglig bergkvalitet även ske i avsikt att minimera transportsträckor och utsläpp i enlighet med klimat- och miljömål.

I kommunen finns flera täkter som producerar berg-, naturgrus- och morän. I samband med resonemang om miljö och hälsa (buller) nämns ett skyddsavstånd om 500m till täkter. Dessa visas på karta i del 2, s35. I övrigt förekommer ingen information om dessa täkter. Det är lämpligt att nämna dem vid namn och kort beskriva dem (vad som produceras, återstående tillståndstid, tillståndsgiven volym mm.).

Bergart, mineralogi och struktur kan starkt påverka berggrundens lämplighet för användning som råvara för olika ballast. Bergkvaliteten varierar både regionalt och lokalt och bedöms enligt olika kriterier beroende på syfte och användningsområde för färdig produkt. Ett bergmaterials lämplighet inom exempelvis väg-, och järnvägsbyggnad eller som tillsats i asfalt & betong bedöms enligt olika kvalitetskrav beroende på avsedd användning. SGU arbetar bla. med att ta fram bergkvalitékartor som redovisar detta. Dessa redovisas i SGUs kartvisare "Ballast" och vissa data föreligger för kommunen.

SGU ser ett hos många kommuner ett behov av uppdaterat planeringsunderlag i form av en regional materialförsörjningsplan på länsnivå för att få en bra överblick av samhällsbehov och råmaterialtillgångar sett i ett längre perspektiv.

Plankartor

Generellt bör i allt kartmaterial förutom skalstock och norrpil även vald kartskala (tex. 1:100 000) anges. Översiktsplanens detaljkartor saknar ofta detta. Korrekt referens bör anges för alla använda kartdata.

Plankartorna har en hög detaljeringsgrad, men läsbarhet är på grund av tillgänglig dokumentupplösning i filformatet pdf relativt dålig.

Högre upplösta detaljkartor i planhandlingen, bör redovisa eventuella risker och riskområden. Nu redovisas endast befintlig och planerad markanvändning. I tillhörande text bör kommunen diskutera markanvändning och hur ev. risker som tex. förekomst av potentiellt förorenade områden och översvämningrisk bedöms och avses hanteras. På över riskområden för översvämning (del 2, s39; del 3 s 37) redovisas beräknad översvämningssyta för ett 100-årsflöde. Dock saknas koppling till markanvändning och ev. övriga risker, som tex. skredrisk eller förekomst av potentiellt förorenade områden. Även kan det i kartor med högre upplösning vara relevant att visa och diskutera ytterligare scenarier för återkomsttid.

En ny karta med tillhörande text tas fram som beskriver framförallt täkterna i kommunen.

PDF:er av enskilda kartor i hög upplösning läggs ut på ÖP 2040:s webbplats till granskningen.

Vid arbetet med ÖP 2040 har Gagnefs kommun lagt fokus på kartorna. Anledningen är förberedelse, för att i nästa skede kunna göra översiktsplanen helt digital och interaktiv.

Det finns många olika sorters naturtillgångar som fysisk planering skall förhålla sig till. Områden av vikt för naturskydd, grundvattentillgångar/vattentäkter, jordbruksmark, områden för materialförsörjning som tex. gruvor/bergtäkter, mm. Vårt samhälle förbrukar årligen stora mängder av bergkross, sand och makadam. Kommunen redovisar täkter i karta i kapitlet Miljö och hälsa. Diskussion & karta om täkter och bergmaterial som naturresurs kan även lyftas i ett kapitel om Energi och naturresurser.

En digital onlineversion av översiktsplanens kartor skulle väsentligt ökat kvalitet och användbarhet för dessa. Föreliggande plankartor i form av pdf-filer i format A4 begränsar upplösning, detaljgrad och inzoomningsmöjligheter. Även försvåras tolkning av om och i så fall hur tex. riskkartor och planerad markanvändning kan påverka varandra, då kartsikt inte kan kombineras av översiktsplanens läsare.

Det finns olika alternativa lösningar, tex. arbetar Boverket med att utveckla en GIS-plattform ”Boverkets ÖP-modell”. Detta kan underlätta såväl användning som granskning av kommunala planer för såväl enskilda medborgare som andra aktörer eller myndigheter.

Även så ger en GIS-karta möjlighet att koppla metadata till enskilda kartobjekt, såsom för exempelvis ett potentiellt förorenat område, namn, föroreningstyp, klassning, status, ytterligare information, ev. länkar mm. Användare kan själv kombinera olika lager och zooma in i kartan för att se hur exempelvis risk för erosion och översvämning kan påverka enskilda potentiellt förorenade områden. Ett antal relevanta kartvisare (skredrisk, stabilitet, raviner mfl.) som delvis använts av kommunen i planhandlingens pdfkartor finns tillgängliga som WMS från MSB, SGU och SGI och kan enkelt inkluderas i en digital karta.

Referenser

Man bör då kartmaterial används ange källa för visade kartlager.

Det är bra att planhandlingen anger ett antal länkar till använt underlag i textens marginal.

Det kan även vara lämpligt att redovisa underlag, dokument, länkar som använts i ett avslutande kapitel.

Förslagsvis kan det vara lämpligt att då även ange webbadresser för vidaregående information, exempelvis till respektive myndighets karttjänster: MSB:s översvämningportal, SGUs olika karttjänster mm.

Kommentarer till TÖP: LIS-plan för Gagnefs kommun

AFRY:s LIS-plan på 62 sidor saknar innehållsförteckning. En sådan underlättar läsning och granskning.

I text nämns för respektive LIS-område översiktligt geologiska förutsättningar, topografi och potentiella risker som tex. översvämning och skred. Dock är koppling mellan text och karta oklar. En grafisk redovisning av

geologiska förutsättningar och ev. risker i karta skulle kunna underlätta riskbedömning och värdering av lämplig markanvändning, samt värdering av respektive områdes lämplighet för LIS. Exempelvis var gräns för MSB:s olika beräknade översvämningsscenarier eller Länsstyrelsens lågpunktskartering går, hur utbredning av ev. aktsamhetsområden för skred är för respektive plats.

LIS-planen sammanfattar och värderar avslutningsvis i kapitel 4 respektive områdes påverkan på Sveriges 16 miljömål. En separat sammanställning av respektive områdes lämplighet ur ett riskperspektiv (exempelvis förekomst av potentiellt förorenade områden, översvämningssrisk, skredrisk) saknas, men diskuteras delvis under miljömålet God bebyggd miljö. Bedömningen av påverkan från potentiella risker på ett områdes lämplighet är dock inte helt transparent och kanske inte heltäckande.

Slutlig sammanvägd bedömning av lämplighet för LIS redovisas i karta vid respektive område i kapitel 3, men bör för att öka tydlighet och användarvänlighet tas upp, redovisas och diskuteras i kapitel 4.

Noteras i kommande arbete med LIS-plan. LIS-plan kommer ej gå på gransknings våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Svenska kraftnät

Svenska kraftnät har tagit del av handlingarna för rubricerat ärende och har följande synpunkter:

Ärendespecifik information

I Gagnef kommun har Svenska kraftnät tre 400 kV-ledningar i två stråk. I nordsydlig riktning i kommunens östra del löper två parallella 400 kV-ledningar. Ledningarna ansluter till transmissionsstationerna Djurmo och Bjäsna. Från transmissionsstation Bjäsna går den tredje 400 kV-ledningen österut och in i Borlänge kommun. Svenska kraftnät har ledningsrätt för kraftledningarna som är av betydelse för rikets elförsörjning. Ledningsrätt innebär att åtgärd/verksamhet, inte får vidtas på fastighet som belastas av ledningsrätt.

I och med en förändring i ellagens nomenklatur benämns stamnätet för el numera för transmissionsnätet.

Transmissionsnät och distributionsnät bör redovisas var för sig i planen. Transmissionsnätet (el överföring via 400 och 220 kV-ledningar) har de högsta spänningsnivåerna som finns i Sverige och kan likställas med europavägar, medan region- och lokalnät arbetar med regional och lokal eldistribution. Näten har olika funktion, spänningsnivåer och olika planeringsföresättningar. Transmissionsnätet jobbar med överföring över långa avstånd inom och mellan länder. Det är därför av stor vikt för samtliga parter att man tydligt klargör åtskillnad mellan spänningsnivåer eftersom transmissionsnätet för el är av nationellt intresse för Sverige. Transmissionsnätet för el går att hämta via Geodataportalen, se mer information nedan.

Svenska kraftnät tar hänsyn till utbyggnadsområden vid byggnation av kraftledningar och anser att kommunen bör ta motsvarande hänsyn vid planläggning av utbyggnadsområden i närheten av kraftledningar. Området väster om Djurmo utpekats som utbyggnadsområde i planen och ligger i direkt anslutning till Svenska kraftnäts anläggningar. Utbyggnadsområden i närheten av kraftledningar kan medföra svårigheter vid eventuella framtida förändringar i transmissionsnätet. Svenska kraftnät anser mot bakgrund av vad som anges ovan att det är olämpligt att planera för utbyggnad i detta område.

Magnetfält

Svenska kraftnät följer myndigheternas rekommendationer, vilket innebär att:

”Vid planering av nya ledningar beaktar vi att magnetfälten normalt inte överstiger 0,4 mikrotelsa där människor varaktigt vistas. Vid förnyelse av tillstånd (koncessioner) för befintliga ledningar ska vi överväga åtgärder som minskar exponeringen för magnetfält. Åtgärder ska genomföras för människor varaktigt exponeras för magnetfält som avviker väsentligt från det normala. En förutsättning är att kostnaderna och konsekvenserna i övrigt är samhällsekonomiskt rimliga”.

Mer information om Svenska kraftnät och magnetfält finns på vår webbplats.

Texten noteras. Kartan och texten kompletteras med de olika näten.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

En ny karta med tillhörande text tas fram. Här beskrivs de samlade riskerna ras, skred, översvämning, radon och förorenad mark. Noterar även faktatexten och länkar tas med i det nya avsnittet.

Mer information finns på Strålsäkerhetsmyndighetens hemsida, www.ssm.se. Där finns bland annat en broschyr om magnetfält och hälsorisker.

<https://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/publikationer/informationsmaterial/mag-netfalt-och-halsorisker/>

Allmän information

Samråd ska hållas med Svenska kraftnät när åtgärder planeras inom 250 meter från transmissionsledningar och stationer. Mer information om hur samråd med Svenska kraftnät går till finns på vår webbplats: <http://www.svk.se/aktorsportalen/samhallsplanering>

Svenska kraftnäts synpunkter noteras. De fakta som är relevant lyfts in i texten.

Ur ett säkerhetsperspektiv regleras avståndet mellan kraftledningar och olika verksamheter i Elsäkerhetsverkets föreskrifter ELSÄK-FS 2008:1 med ändring ELSÄK-FS 2010:1 och ELSÄK-FS 2015:3. Föreskrifterna reglerar bland annat byggnation och vissa typer av verksamheter på upp till 100 meters avstånd från kraftledningar. Exempel på detta är verksamhet med brandfarliga och explosiva varor, upplag, parkeringsplatser, busshållplatser med mera.

Svenska kraftnät vill informera om att invid och under en kraftledning finns det risk för steg- och beröringsspänningar i marken. Det finns också elsäkerhetsrisker med att an-lägga en metallisk konstruktion, t.ex. elstängsel och vindskydd med plåtack, i närheten av kraftledningar. Byggnader i närheten av transmissionsnätet för el kan behöva jordas exempelvis om väggar och tak är av plåt. Om jordning är aktuellt eller om du har andra frågor rörande ärendet, vänligen kontakta oss för ytterligare information.

Hänsyn vid planering som påverkar elnätsstruktur

Etablering av storskalig elintensiv verksamhet ställer krav på elnätsstrukturen i regionen. Det elnät som behövs för att tillgodose behovet av el tas ofta för givet. I många områden i Sverige utnyttjas transmissionsnätet redan idag fullt ut stora delar av året. Därför kan det behövas investeringar för att möjliggöra ytterligare uttag av el från transmissionsnätet. Ledtiderna för att få till stånd nya kraftledningar är cirka 10 år, beroende på bland annat tillståndsprocesser kan det ta upp till 15 år innan en ny transmissionsledning är i drift. Stora elintensiva industri- eller infrastrukturetableringar måste således alltid föregås av noggrann planering och samverkan med områdets berörda elnätsägare. Det är regionnätsägaren som gör en initial bedömning av om verksamheten är så pass stor och elintensiv att det krävs förstärkningar på transmissions-nätsnivå. Efter den initiala bedömningen har regionnätsägaren och Svenska kraftnät en dialog om hur det önskade uttaget mest effektivt ska tillgodoses. Normalt behöver Svenska kraftnät alltid involveras vid etablering av verksamheter som förbrukar mer än 100 MW.

Elberedskap Elförsörjningen är ett prioriterat område för totalförsvaret, vilket medför att såväl transmissionsnät som region- och lokalnät utgör essentiella delar av totalförsvaret. Svenska kraftnäts beredskapsarbete riktar sig till att bidra till Försvarmaktens förmåga, men även till att säkerställa elförsörjningen i det civila samhället. Som elberedskapsmyndighet verkar Svenska kraftnät för att hela den svenska elförsörjningen har beredskap för händelser som krig, terrorhandlingar och jordbävningar.

Vi vill också informera om att förändringar av elnätetsstrukturen i regionen kan vara anmälningspliktigt enligt elberedskapslagen. Svenska kraftnäts elberedskapsföreskrift (SvKFS 2013:2) anger såväl vilka anläggningar som vilka typer av förändringar som omfattas av anmälningskyldigheten. Den planerade förändringen ska i ett så tidigt skede som möjligt anmälas till Svenska kraftnät för att Svenska kraftnät i egenskap av elberedskapsmyndighet ska kunna vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa en robust el-försörjning i Sverige. Föreskriften och blankett för anmälan om förändring i el-försörjningen finns att hämta på Svenska kraftnäts webbplats, <https://www.svk.se/aktorsportalen/elberedskap/anmala-forandringstorning/>

Här finns även ett förtydligande dokument, Frågor och svar om Elberedskapsföreskriften.

Ytterligare information om lagar, föreskrifter, förordningar och vägledning kopplade till för elberedskapsverksamheten återfinns på vår webbplats, <https://www.svk.se/saker-het-och-hallbarhet/elberedskap/regelverk-elberedskapsverksamheten/>

Svenska kraftnäts anläggningsobjekt finns att hämta via Geodataportalen, www.geodata.se, som WMS eller som en shapefil. Informationen innehåller den geografiska positionen för Svenska kraftnäts ledningar, stolpar, stationer och stationsområden. Utöver den geografiska positionen finns uppgifter om förläggningssätt (luftledning, kabel etc.) och spänningsnivå för våra ledningar. Vid produktion av kartor där Svenska kraftnäts geografiska anläggningsinformation används ska följande copyrighttext framgå: "© Affärsverket svenska kraftnät".

Ytterligare information rörande samhällsplanering i närheten av våra anläggningar återfinns i skrifterna Elnät i fysisk planering, Kommunal samhällsplanering vid stamnätsanläggningar och Vägledning för verksamhet vid markförlagd kabel i transmissionsnätet. För övergripande information rörande Svenska kraftnäts framtida planer för transmissionsnätet för el hänvisar vi till Systemutvecklingsplan 2022-2031. Dessa dokument finns publicerade på vår webbplats, www.svk.se.

Karta med elnät kompletteras med Svenska kraftnäts eventuella framtida planer för transmissionsnätet.

Information angående samråd och remisser till Svenska kraftnät

Svenska kraftnät önskar att ni vid remittering av kommande ärenden sänder fullständigt material till oss. Vi ser gärna att relevant lägesbunden data i form av shape- eller dwg-filer skickas till oss med information om vilket koordinatsystem de är skapade i. Exempel på detta kan vara detaljplanegränser och utredningskorridorer. Samråd skickas till: registrator@svk.se alternativt till: Svenska kraftnät, Box 1200 172 24 Sundbyberg

Tillväxtverket

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas. Myndigheten har en särskild roll som ansvarig för regional utvecklings- och samordnad landsbygds politik. Vi är ansvarig myndighet för riksintresse industriell produktion och för frågor inom turism och besöksnäring. Vårt arbete syftar till att stärka sambanden mellan näringslivsutveckling, samhällsplanering och hållbar regional utveckling.

Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Tillväxtverkets ställningstaganden

God samhällsplanering - ett verktyg för hållbar regional utveckling i hela landet
Tillväxtverket anser att bättre samordning av mellankommunala och regionala planeringsprocesser bidrar till ett effektivare hållbart regionalt utvecklingsarbete. Vi menar att regional planering underlättar mellankommunal och regional samordning och därför bör bli en integrerad del i arbetet med såväl regionala utvecklingsstrategier som kommunal översiktsplanering. Regeringens Nationella strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–20301 pekar också på vikten av det territoriella och fysiska perspektivet i samhällsplaneringen för att synliggöra olika behov och utvecklingsalternativ i olika geografiska områden. Tillväxtverkets erfarenheter visar att arbete med regionala och mellankommunala funktionella samband fyller kunskapsluckor och stärker kapaciteten bland kommuner, vars egna initiativ ofta tenderar att stanna vid kommungränsen.

Vi anser att samrådshandlingen för Gagnefs kommuns översiktsplan bör tydliggöra kopplingen till den regionala utvecklingsstrategin ytterligare. Samrådshandlingen beskriver strategin som viktig för kommunernas utvecklingsarbete, samt översiktsplanens viktiga roll för genomförandet av strategin. Tillväxtverket saknar däremot förtydliganden om hur detta sker, hur översiktsplanen och kommunens utveckling bidrar till den regionala utvecklingsstrategins långsiktiga prioriteringar och tvärssektoriella kraftsamlingar.

Noteras och en komplettering görs för att tydliggöra ÖP 2040 koppling till Dalastrategin.

Riksintresse industriell produktion

Tillväxtverket är ansvarig myndighet för riksintresse industriell produktion. I arbetet med regeringsuppdraget att se över kriterierna för och anspråken på områden av riksintresse (Fi2020/00252/SPN) har Tillväxtverket under 2021 tagit fram en sektorsbeskrivning och den finns att ta del av på myndighetens webbplats². Industriell produktion enligt 3 kap 8 § MB handlar i huvudsak om områden för basindustrin.

Tillväxtverkets synpunkter noteras. De fakta som är relevant lyfts in i texten.

Tillväxtverkets bedömning är att behovet av eventuella förändringar avseende våra riksintresseanspråk i landet är små. I Gagnefs kommun i Dalarnas län saknas riksintresseanspråk för industriell produktion.

Tillväxtverket kan komma att se över riksintresseanspråken i Dalarnas län. Detta som ett resultat av det regeringsuppdrag som Boverket har haft och där Tillväxtverket har varit delaktigt i att se över såväl kriterier för utpekande som riksintresseområden.

Boverket återrapporterade detta uppdrag den 15:e september till regeringen.

Strålsäkerhetsmyndigheten

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) har tagit del av ovan rubricerad planhandling och önskar lämna följande synpunkter och information.

SSM noterar att föreslagen översiktsplan omfattar ny bebyggelse i flera områden samt förtätning. Det är värdefullt att redan vid planering ta hänsyn till hur man kan begränsa befolkningens exponering för strålning.

SSM har underlag (nedan) som kan användas som vägledning vid t.ex. lokalisering, och planhandlingen kan med fördel kompletteras med hänvisning till dessa.

Radon

Radon är en av de största källorna till exponering för joniserande strålning i Sverige. I planhandlingens kapitel 3 förekommer begreppet ”lågriskområde” för markradon. Detta är ett begrepp som SSM anser kan vara missvisande. Hela Sverige betraktas som uran/radiumförande (med undantag av Gotland). I mark som är porös kan radon ansamlas och transporteras och det finns en risk för inträngning av markradon i byggnader i större delen av Sverige. Därför bör man alltid vid nybyggnation tillämpa metoder för att begränsa radoninträngning, och inte bara när marken betraktas ha en högre risk.

Vid nybyggnation gäller Boverkets gränsvärde för radon (BBR 2011:6) som är 200 Bq/m³ uttryckt som årsmedelvärde. Vid befintlig bebyggelse gäller referensnivå som anges i Strålskyddsförordningen (SFMFS 2018:506), se länk till lagtexter nedan.

Ultraviolet (UV) strålning

Resonemang kring UV-strålning saknas i underlaget. SSM vill framhålla att kommunen har en viktig roll i utformandet av utemiljöer där barn vistas. Det finns anledning att planera barns utemiljöer, exempelvis kring skolor och förskolor, så att den miljö barnen vistas i innebär en variation vad gäller områden med sol och skugga. Samtliga cancerformer som har koppling till UV-strålning har ökat i Sverige det senaste decenniet, och exponering i barndomen anses spela en särskild roll. Information som finns på SSM:s hemsida (se länk nedan) kan användas som ett stöd för kommuner och andra som planerar skolgårdar, förskolegårdar och parker.

Elektromagnetiska fält, EMF

I kapitel 3 i planhandlingen berörs området Djurmo (s 82). Texten hänvisar till ”riktvärden för elektromagnetisk strålning”. SSM anger referensvärde i det allmänna rådet (SSMFS 2008:18) för elektromagnetisk strålning, och föreslår att ordet ”riktvärde” ändras till ”referensvärde”.

Den elektromagnetiska strålmiljön kan påverkas kring kraftledningar och transformatorstationer. Elektriska fält avskärmas bra av vegetation och byggnadsmaterial och orsakar därför inte betydande fält inomhus. Magnetfält avskärmas däremot inte på samma sätt, yttre källor kan signifikant höja magnetfältsnivån inomhus. SSM anser att man bör redovisa magnetfältsnivåer vid placering av nya elektriska anläggningar där magnetfältsnivån

En ny karta med tillhörande text tas fram. Här beskrivs de samlade riskerna ras, skred, översvämning, radon och förorenad mark. Texten noteras.

förväntas bli förhöjd, särskilt bör man beakta teknikval och placering för att begränsa barns exponering för magnetfält. Det gäller också vid exploatering nära järnväg. Det är sedan enligt Miljöbalken en bedömning görs av olika alternativ och eventuella behov av exponeringsbegränsande åtgärder.

Ellevio

Vi har tagit del av planhandlingarna för Översiktsplan 2040. Vi har både lokalnät och regionnät inom kommunen.

Ni har i första kapitlet tagit upp Dalarnas energi- och klimatmål med bland annat effektiviserad energianvändning, förnybar elproduktion och minskade utsläpp. Vi är och vill vara en viktig samarbetspart för att kunna uppnå dessa mål. Det förväntas en nästan fördubbling av elanvändningen i Sverige framöver och det ställer stora krav på eldistributionen och produktionen som inte bara behöver öka, utan även ställas om.

Tre områden finns utpekade som utredningsområde för vindkraft och fem områden som utredningsområde för solkraft. Ni skriver i inledningen att energibruksplan kan behandlas som framtida tillägg till översiktsplanen, vi är gärna en remissinstans i det arbetet.

Elnätet är en förutsättning för hållbar utveckling och därför är det viktigt att ledningar som överför energi från produktion till konsumtion skyddas och säkras. Elnätet är en möjliggörare för samhällets utveckling och energiomställning. En viktig aspekt som ni också skriver är att energidistributionen ska, likt andra tekniska försörjningar, vara effektiv och robust. Vid inskränkning i vår eldistribution blir vårt samhälle mer sårbart och driftsäkerheten inte lika självklar, det är därför viktigt att våra matarledningar skyddas i samhällsutvecklingen.

I översiktsplanens förutsättningar finns bland annat våra regionnätsledningar redovisade. Det finns ett angivet mål och rekommendation för energidistributionen i planförslaget och det innebär att utbyggnad av elnätet ska ta hänsyn till landskapsbild och kultur- och friluftsmiljö, det framgår inget om hur kommunen avser att förhålla sig till befintliga ledningar eller hur det ska möjliggöras att tillskapa nya ledningar i de fall elbehovet ökar. Det står i hållbarhetsbedömningen av översiktsplanen att markanvändningen i översiktsplanen tar hänsyn till kraftledningar.

I planförslaget finns ställningstagande om och till Svenska kraftnäts ledningar men inte till våra vare sig regionnät- eller lokalnätledningar. Genom att upprätthålla avstånd till viktiga matande ledningar i samhällsplaneringen bidrar ni till säkerheten för samhällets nuvarande och framtida ökande kapacitetsbehov. För tydlighetens skull bör alla viktiga matande ledningar markeras som korridorer i markanvändningskartorna för de olika fördjupningsdelarna för varje tätort. Vi bör finnas omnämnda under infrastrukturen, tillsammans med Svenska kraftnät. Vi behöver också vara en samrådspart i ärenden inom 200 meter från våra högspänningsluftledningar men även i andra ärenden där vi anses berörda.

Noterar faktatexten.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Noteras. Skyddsavstånden ska stämma överens med rekommendationer från myndigheter.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

Vissa kommuner tar, i översiktsplanen, ställning till hur frågan kring elektromagnetiska fält ska hanteras i samhällsplaneringen. Ni har skrivit om Svenska kraftnäts tillämpade magnetsfältsnivå vid nyprojektering av kraftledningar. Det står även i den fördjupade delen om Djurmo (Zh) att ”ytterligare utredning krävs vid detaljplaneläggning på grund av riktvärden för elektromagnetisk strålning”. Det vore bra om det kan förtydligas i översiktsplanen vilka värden ni vill utgå från när ni planlägger så kan dessa även tillämpas när vi planerar och projekterar kraftledningar. Hänsyn till elektromagnetisk stålning behöver tas i alla ärenden i närheten av luftledningar.

I planens miljökonsekvensbeskrivning finns förslag på att utreda möjligheterna för att utveckla laddinfrastrukturen för elbilar i kommunen. Ni är välkomna att ta en kontakt med oss när det blir aktuellt, gärna i ett så tidigt skede som möjligt.

Vi avser att samarbeta tillsammans med Dala Energi med nätplanering inom kommunen. Ett sånt arbete kan komma att innebära nybyggnation och ombyggnation av både ledningar och stationer.

Avslutningsvis: elnätet är en viktig förutsättning för hela samhällets utveckling där elanvändningen förväntas öka kraftigt. Vi vill därför framföra att det är viktigt att befintligt nät och förändringar i nätet, både vad avser ombyggnad och nybyggnad, inkluderas i samhällsplaneringen och att samhället når förståelse för elnätets betydelse.

För vidare detaljer kring vårt elnät och elförsörjning i samhällsplaneringen hänvisar vi till tidig dialog samt remissförfarande i detaljplan- och bygglovs-skeden.

Lantmäteriet

Lantmäteriet har enligt 3 kap. 9-10 §§ PBL ingen fristående roll i samrådsförfarandet när översiktsplaner tas fram. Lantmäteriet ska vid förfrågan lämna sina synpunkter till länsstyrelsen och har därför inte några synpunkter att lämna till kommunen i detta ärende.

Energimyndigheten

Yttrande angående översiktsplan för Gagnefs kommun

Energimyndigheten har fått en förfrågan från Länsstyrelsen i Dalarnas län att inkomma med synpunkter på Gagnef kommuns översiktsplan.

Energimyndigheten är ansvarig för att ange riksintressen för energiproduktion och energidistribution samt bevaka utvecklingen av hushållningen med mark och vattenområden avseende energiproduktion och energidistribution.

Energimyndigheten har därför granskat översiktsplanen och tillhörande handlingar vad gäller energiändamål.

Kommunen hänvisar till målen i den regionala energi- och klimatstrategin för Dalarna som i sin tur hänvisar till de nationella energi- och klimatmålen samt energi- och klimatrelaterade mål i Agenda 2030.

Kommunen anger vidare att en energi- och klimatplan saknas och att en sådan med fördel kan tas fram som ett tillägg till ÖP i det fortsatta arbetet.

Energimyndigheten instämmer i detta då det är ett viktigt verktyg för att knyta ihop mål på nationell och regional nivå samt den regionala energi- och klimatstrategin med lokala förutsättningar och prioriteringar. Det är mycket bra att energiplanen kopplas till den fysiska planeringen och positivt att kommunen redan nu pekar på områden för förnybar energiproduktion i ÖP. Vidare har kommunen ett mål om att upprätta en vindbruksplan som ett tillägg till översiktsplanen, vilket också är bra.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Det är dock önskvärt att kommunen är mer tydlig och sätter årtal för när såväl energi- och klimatplan som vindbruksplan planeras att vara framtagna.

Energimyndigheten vill när det gäller vindkraftsplanering informera om att Energimyndigheten och Naturvårdsverket tillsammans tagit fram en nationell strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad som presenterades i slutet av januari 2021. Syftet med strategin är att bidra till energiomställningen genom att skapa förutsättningar för att den framtida utbyggnaden av vindkraft sker på ett hållbart sätt. Strategin fokuserar på en utvecklad planeringsprocess för vindkraft. Det är viktigt att utbyggnaden av vindkraft fördelas på ett lämpligt sätt över landet, bland annat utifrån ett elförsörjningsperspektiv och med hänsyn till andra markanvändningsintressen. Målet har varit att ta fram ett användbart planeringsunderlag för länsstyrelserna och i förlängningen för kommunerna, som stöd till den kommunala planeringen av vindkraft. Läs vidare på webbportalen Strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad: <https://www.energimyndigheten.se/fornybart/vindkraft/gemensamt-initiativ-for-en-hallbarvindkraftsutbyggnad>

Energimyndigheten och Naturvårdsverket har föreslagit att länsstyrelsen ska ges en stark roll i strategins genomförande och i planeringsprocessen för vindkraft. Förslaget innebär att länsstyrelsen ska ges i uppdrag att genomföra regionala analyser och ta fram ett regionalt planeringsunderlag som visar potentiella områden för vindkraft. En utgångspunkt för arbetet ska vara att undersöka förutsättningar för samexistens mellan vindkraft och andra intressen. Läs mer på följande länkar: Strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad, publikations. 33: <https://energimyndigheten.a-w2m.se/Home.mvc?ResourceId=183601>

Förslag till uppdrag för länsstyrelserna:

<https://www.energimyndigheten.se/globalassets/fornybart/strategi-for-hallbarvindkraftsutbyggnad/lansstyrelsernas-uppdrag.pdf>

Dala Vatten och Avfall AB

Dala Vatten och Avfall AB, DVA, önskar lämna följande synpunkter avseende förslag till ovanstående samrådshandlingar.

3.2.4

Viktigt att satsningar på nya centrumområden tar hänsyn till befintliga ledningar och eventuella flyttkostnader av dessa.

3.2.4.1

Viktigt att behovet av VA tas beaktas om industrier placeras långt ut från befintlig bebyggelse. Om befintligt utbyggd infrastruktur saknas i området kan det driva upp kostnader. Det är även viktigt att beakta om industriområden har ett behov av närhet till den allmänna dricksvattenanläggningen för släckvatten.

3.2.8 Teknisk försörjning, sidan 38

Tredje punkten från slutet. Lägg till orden "och fördröja" efter ordet omhänderta. Näst sista punkten.

Nedan följer förslag på reviderad text.

Gagnefs kommun bör göra skyfallskarteringar för att identifiera om och var det eventuellt finns problem med avrinning i samband med skyfall inom såväl befintlig som tillkommande bebyggelse. En del i arbetet är även att se hur en ökad belastning på de allmänna anläggningarna ska hanteras och hur omhändertagandet ska finansieras.

Komplettera även ovanstående text om skyfallskartering med:

Vid lokalisering av ny bebyggelse skall skyfallsvägar beaktas, dvs den väg som vattnet tar vid exceptionella regn. Höjdsättningen av nya byggnader skall anpassas därefter.

Sista punkten. Nedan följer förslag på reviderad text.

Riktlinjer för hur dagvattenfrågorna ska hanteras behöver tas fram.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Redaktionella ändringar görs enligt förslag.

Lennheden Vatten AB

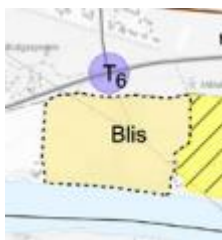
Lennheden Vatten AB (LVAB) anser att det inte är lämplig markanvändning med LIS-områden vid dessa platser då de ligger inom huvudmagasinet för dricksvattenresursen.

Bäsna 3.3.2.2

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Sifferbo 3.3.4.2

Kommentar

Badelundaåsen är riksintresse för dricksvattenförsörjningen och Lennhedens vattentäkt är viktig för nuvarande och framtida vattenförsörjning för Borlänge och Falu kommuner. Det är av stor vikt att det tas mycket god hänsyn till vatten-resursens skyddsbehov. Därför bör föreslagna LIS-området inom eller i nära vattenskyddsområdet tas bort i planen.

En ny karta med tillhörande text tas fram som beskriver vattenskyddsområden och grund- och dricksvatten.

Handlingarna till översiktsplanen är svårtolkade då vattenskyddsområdet för vattentäkten inte framgår i kartorna och beskrivs endast kortfattat i vissa texter. Uppdelningen med en översiktsplan och en plan för LIS-områden blir också svår att tolka då det inte tydligt framgår vilken utveckling av markanvändningen som föreslås. LIS-planen saknar även tydliga kartor över föreslagna områden.

Gemensam vattenproduktion för Borlänge och Falun

LVAB rekommenderar även Gagnefs kommun att ta fram ett särskilt "mark-användningsskikt" i översiktsplanen för vattenresursen Badelundaåsen. LVAB kan bidra med underlag till ett sådant skikt.

Region Dalarna

Region Dalarna välkomnar möjligheten att få lämna synpunkter i detta samråd, och ställer sig positiv till framtagandet av en ny översiktsplan för Gagnefs kommun inklusive dess miljökonsekvensbeskrivning och hållbarhetsbedömning. Region Dalarna lämnar inte synpunkter på "Tillägg översiktsplan - Landsbygdsutveckling i Strandnära läge (LIS-plan)".

Region Dalarna är regionalt utvecklingsansvarig med ansvar för att ta fram en regional utvecklingsstrategi (Dalastrategin) och en Länstransportplan, som prioriterar och finansierar delar av transportinfrastrukturen i länet. Även den politiskt beslutade "Regional systemanalys Dalarna" är en viktig utgångspunkt för prioriteringen av länets utveckling inom transportinfrastruktur.

Detta tjänstemannayttrande grundar sig på utgångspunkterna i ovan nämnda strategiska dokument, med den övergripande utgångspunkten i Dalastrategins mål om "Ett hållbart Dalarna med utvecklingskraft i alla delar av länet". Detta ska uppnås genom insatser inom följande målområden:

- Ett klimatsmart Dalarna
- Ett konkurrenskraftigt Dalarna
- Ett sammanhållet Dalarna

Generella synpunkter på samrådsförslaget

Samrådsförslaget (inklusive dess miljökonsekvensbeskrivning och hållbarhetsbedömning) är ett väl genomarbetat förslag med en tydlig struktur, bra layout och fina illustrationer. Det är uppdelat i tydliga avsnitt och det finns hjälpanande kapitelhänvisningar i marginalen. Framtagandet av planförslaget har beskrivits väl och visar på en lyckad process som varit öppen, inkluderande, utforskande och "nära" såväl medborgarna som inom den egna organisationen.

Kopplingen till Dalastrategin

Utifrån Dalastrategins mål och intentioner görs bedömningen att det är mycket positivt att Gagnef tar fram en ny översiktsplan just nu, och att den på ett tydligt sätt förhåller sig till de globala och nationella hållbarhetsmålen, och även har en tydlig koppling till Dalastrategins målområden för ett klimatsmart, konkurrenskraftigt och sammanhållet Dalarna. Bland de tydliga kopplingar till Dalastrategin som noteras kan nämnas följande:

- Vikten av goda kommunikationer inom bredband, transportinfrastruktur och kollektivtrafik för såväl konkurrenskraftiga företag som sammanhållning mellan människor och möjligheter till distansstudier och arbetstillfällen
- Markanvändningsperspektivet lyfts för en så resurseffektiv och hållbar samhällsstruktur som möjligt. Detta ger ett bra underlag för framtida prioriteringar vid etableringar av företag, infrastruktursatsningar, bostadsbyggande, friluftsliv/rekreation, biologisk mångfald mm
- En tydlig beskrivning av klimatrelaterade risker och behov av resiliens genom att belysa områden för tex. ras och skred

Region Dalarnas synpunkter noteras. De fakta som är relevant lyfts in i texten och en komplettering görs för att tydliggöra ÖP 2040 koppling till Dalastrategin.

- Ambitionen om förtätande bebyggelse i stationsnära lägen skapar möjligheter för såväl ökad konkurrenskraft genom tillgång till arbetstillfällen som för sammanhållning mellan människor och minskning av klimatpåverkande utsläpp
- En tydlig betoning på betydelsen av hållbar och förnybar energi och effektiv användning av energi
- Beaktande av behovet av service i landsbygd och möjligheterna att stärka förutsättningarna för service genom vissa fysiska planeringsåtgärder

Ovan nämnda punkter visar på tydliga kopplingar mellan riktningen för målen i Gagnefs översiktsplan 2040 och i Dalastrategin 2030. Dessa kopplingar skapar förutsättningar för att samverka i genomförandet av Dalastrategin och Gagnefs översiktsplan, och ger möjligheter att koordinera och förstärka vissa mellankommunala och regionala funktionella samband, till exempel genom att skapa regionala och mellankommunala strukturbilder.

Transportinfrastruktur, kollektivtrafik och tillgänglighet

Västerdalsbanan

En tydlig utgångspunkt i samrådsförslaget är prioriteringen av återinförande av persontrafik på Västerdalsbanan (Malungsfors-Malung-Vansbro-Borlänge), som passerar genom fyra av kommunens åtta tätorter. Region Dalarna ser positivt på kommunens ambition om ökat kollektivt resande.

År 2011 upphörde persontrafiken på Västerdalsbanan, men den har en stor betydelse för godstrafiken kopplat till skogsindustrin ända från Malungsfors till Borlänge. Västerdalsbanan är en lågtrafikerad och enkelspårig bana med låg standard och den är ej elektrifierad. Banan är utrustad med en pilotversion av det europeiska signalsystemet ERTMS.

I den regionala systemanalysen för Dalarna ingår Västerdalsbanan i ett av regionens åtta utpekade funktionella stråk. Dock ingick inte banan bland regionens prioriteringar av väg- och järnvägsstråk inför gällande nationella plan för transportinfrastrukturen 2018-2029, och är inte heller prioriterad inför nationell plan 2022-2033. Att bygga om järnvägsinfrastruktur föregås av långa processer och medför stora kostnader.

Kommunens ambition om Västerdalsbanans framtida funktion för persontrafik är dock intressant utifrån Dalastrategins riktning för ett klimatsmart, konkurrenskraftigt, och sammanhållet Dalarna. I ett längre perspektiv kan det vara relevant att utreda möjligheterna för persontrafik på Västerdalsbanan. Därför är samrådsförslaget utpekande av stationsområden, plankorsningar etc. i kartorna för framtida markanvändning en strategiskt viktig markering.

Huruvida det är lämpligt att Västerdalsbanan i en framtid skulle ha tågstopp i fyra tätorter (Björbo, Dala-Floda, Mockfjärd, Bäsna) inom samma kommun bör dock analyseras i ett större perspektiv i det fall det blir aktuellt med återinförande av persontrafik. För att banan skulle fungera effektivt för kollektivtrafik och för att möjliggöra för stärkta arbetsmarknadsregioner och ökad arbets- och studiependling, bör man se till funktionen för hela

Kompletterande text om Västerdalsbanan läggs till.

Noteras även i kommande arbete med tätorts-fördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

stråket. Kommunerna längre västerut efter banan, Malung och Vansbro, har rimligen ett ännu större behov att effektiva kommunikationer till Borlänge och vidare, med anledning av längre avstånd. Det är angeläget att skapa attraktiva restidsvinster för alla kommuner efter banan, i det fall persontrafik skulle återinföras.

Cykelstråk och trafiksäkerhet

Regionen är positiv till samrådsförslaget fokus på ökade möjligheter för cykling genom sammanhängande nät och stärkt trafiksäkerhet. Att kommunen parallellt tar fram en cykelplan kommer ytterligare stärka möjligheterna att prioritera viktiga insatser.

Kollektivtrafik med buss

Det är positivt att samrådsförslaget lyfter kollektivtrafikens betydelse. Dock uppfattas samrådsförslaget som att det lägger en väldigt stark betoning på återinförande av persontrafik på Västerdalsbanan, vilket är en process som kan ta lång tid. Samrådsförslaget skulle möjligen kunna förstärkas med ytterligare beskrivningar av hur kommunen vill säkra, stärka och öka förutsättningarna för kollektivt resande med buss.

Region Dalarna instämmer i följande stycke ur Hållbarhetsbedömningen (s.24):

”En förbättringspotential finns i översiktsplanen med möjlighet att peka ut platser för pendlings- och samåkningsparkeringar och bilpool-parkeringar, för att stimulera samåkning.”

Pendlings- och cykelparkeringar i anslutning till stråkbuss hållplatser ökar det kollektiva resandets attraktivitet.

Det kan även vara lämpligt att beskriva en plan för hur kollektivtrafiken ska beaktas vid framtida exploateringar av nya bostadsområden, tex. genom samråd i tidiga skeden med kollektivtrafikförvaltningen.

Övrigt

- I listan på gemensamma intressen med grannkommunerna (avsnitt 2.8.1) skulle möjligen Dalastrategin 2030 kunna läggas till som ett gemensamt intresse.
- På s. 72 i planförslaget står följande avseende området Djurmo/ Sifferbo:

”Personstopp järnväg (T4) Det finns möjlighet för att persontrafik på järnvägen Västerdalsbanan kan öppnas på nytt och då behövs ett tågstopp i varje tätort som passeras.”

Så som Region Dalarna tolkar kartan så är det rimligen Dalabanan som passerar här, inte Västerdalsbanan. Dalabanan har redan persontrafik här, men inget tågstopp. Med reservation för att kartan och beskrivningen kan ha missuppfattats, det bör dock kontrolleras.

Ny strukturkarta tillverkas som redovisar tätorternas förhållande till varandra med fokus på kommunikationer och visualiserar kommunens unika förutsättningar, möjligheter och utmaningar.

Texten läggs till i föreslaget avsnitt.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Yttranden

Politiska partier

Centerpartiet

Remissvar från Centerpartiet på samrådet för ÖP2040

Centerpartiet anser att förslaget till översiktsplan som helhet följer de politiska strategiska vägval som kommunstyrelsen beslutat och skapar goda förutsättningar för utveckling och befolkningstillväxt i hela kommunen. Avvägningar kan behöva göras när det gäller en del av de förslagna utvecklingsområdena likväl som bevarandeområdena, vilket innebär att de kan komma att behöva förändras i någon del. För att skapa förutsättningar för såväl kommersiell som offentlig service i hela kommunen är det dock viktigt att översiktsplanen skapar sådana förutsättningar i alla våra åtta större tätorter.

Utformandet av områdesbestämmelser behöver göras med försiktighet och eftertanke. Det är naturligtvis viktigt att skyddsvärda kulturmiljöer bevaras, men Gagnefs kommun är som helhet inget Skansen. För att kommunen ska kunna utvecklas krävs att det finns förutsättningar för människor att bygga bostäder och utveckla verksamhet. Med allt för rigorösa krav finns risk för att en planerad byggnation eller investering omöjliggörs eftersom den då inte klarar av att bära sig. Det här måste också vägas mot önskemålen om ”skydd”. Försiktighet krävs vid utformande av områdesbestämmelser, så att de inte blir som en våt filt över ett område eller en by.

Ett viktigt ställningstagande är att kunna erbjuda attraktiva områden för bostäder. Ofta innebär det möjlighet att bygga i närhet av vatten. I Gagnefs kommun finns gott och vatten att bygga vid, och översiktsplanen behöver därför i större grad möjliggöra detta. Det betyder att områden som i förslaget redan är utformade för detta kan utvidgas något och att en del bevarandeområden – som skulle innebära att nya LIS-områden inte kan tas fram där – behöver minskas.

Det gäller exempelvis bostadsområden söder om Mojesjön samt viss förtätning på västra sidan. Om leder för friluftsliv flyttas något så skulle även LIS-området vid Flosjöns sydöstra del kunna utvidgas.

Området som löper längs med älven från Färjbacksvägen ner mot Prest Olles väg borde också övervägas som nytt bostadsområde.

Även om den nya strandskyddslagstiftningen än så länge bara är ett förslag bör översiktsplanen ge uttryck för hur kommunen ser på det som i lagförslaget benämns som strandnära utvecklingsområden (SUO). Om möjligt bör kanske bostadsområdena föreslagna i planen uttryckas som att vara framtida SUO. Kan vi på detta sätt i översiktsplanen förenkla framtida byggnation i strandnära lägen så bör den möjligheten nyttjas.

I infrastrukturstycket – både i del 2 och del 3 – så står det att ombyggnationen av E16 mellan Borlänge och Djurås byggstartas 2021 och beräknas att färdigställas 2023. Det är inte korrekt. Det är etapp 1 av projektet som har påbörjats 2021 – på så sätt är det också rätt att beskriva att ombyggnationen Borlänge-Djurås har påbörjats 2021 – men det är bara etapp 1 som beräknas vara klar 2023. Tidigare beräknades etapp 2 och 3 att byggstartas tidigast 2023, nu finns inte finansiering för övriga två etapper med i förslaget till nationell infrastrukturplan fram till 2033.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

Noteras och texten korrigeras enligt förslag. Kommunens vilja att E16 och Rv 70 projektet blir av tydliggörs.

I nuvarande förslag till nationell plan för transportinfrastruktur finns inte etapp 2 och 3, E16 Borlänge - Djurås med. Det är ändå av vikt att markområden finns utpekade i översiktsplanen varvid områden läggs till i relevanta kartor.

Vikten av ett genomförande av både planerat projekt och fortsättning efter Djurås, både västerut längs med E16 och fortsatt mot Mora längs med Rv 70 behöver förtydligas och understrykas. Det är en av nycklarna för att kunna genomföra väldigt stora delar av det som planeras i översiktsplanen och för att skapa ett hållbart samhälle i stort.

Behovet av en utökad kollektivtrafik behöver uttryckas tydligare i översiktsplanen, och att det är en förutsättning för ett hållbart samhälle. Tågtrafik på såväl Dalabanan som Västerdalsbanan bör nämnas, liksom behovet av ökade bussförbindelser. Det behövs också en förstärkt tillgänglighet till kollektivtrafiken, vilket i vissa avseenden är en utmaning med den struktur på kommunen som Gagnefs kommun har. Därför bör översiktsplanen kanske ge uttryck för behovet av vad som kan beskrivas som "matartrafik" från bostadsområden till resecentra i Djurås och Gagnef samt till hållplatser för direktbussar i Mockfjärd, Dala-Floda och Björbo.

Stråket från Mockfjärd över Bäsna och vidare till Borlänge behöver också lyftas fram, i synnerhet som vi vet att det finns ett stort intresse för bostadsbyggande i Bäsna.

Behovet av ett utbyggt regionalt elnät behöver påtalas tydligt och behovet av en utökad kapacitet och därmed tillgång till el bör uttryckas i översiktsplanen. Detta för att kunna möjliggöra framtida etablering av nya och växande företag, såväl som nya bostäder.

I förslaget till översiktsplan finns fokusområde för vind- och solkraft, där det rekommenderas att en vindbruksplan bör tas fram. De tre områdena som är utpekade som utredningsområden för vindkraft har av vissa uppfattats som ett förslag på att kommunen där ska bygga vindkraftverksparker. Eftersom det aldrig har varit avsikten bör det inte illustreras på detta sätt. Rekommendationen bör dessutom vara att ta fram en plan för förnyelsebar energi, där ett bredare grepp tas om frågan och ger bra förutsättningar för framtida beslutsfattande kring detta.

Järnvägen, E16 och väg 70 löper genom flera av våra tätorter. Det innebär vissa risker, bland annat till följd av att farligt gods transporteras där, men det kan för den delens skull inte tillåtas att lägga en "död hand" över stora delar av områdena intill dessa sträckor. Redan i dag är det omfattande bebyggelse och samhällsstruktur som ligger invid dessa vägar och järnväg. Om förtätning sker i närheten av områden där det redan finns bebyggelse bör nya etableringar av bostäder inte begränsas på samma sätt som om väg eller järnväg dragits om för att inte löpa i direkt närhet till existerande bebyggelse. Det här bör tydliggöras i planen.

På många platser i vår kommun blir fastigheter som i grunden är avsedda för permanentboende uppköpta för att användas för fritidshus. Kommunen välkomnar fritidsboende, men att använda fastigheter avsedda för permanentboende innebär svårigheter när det gäller tillgång på de som vill använda boendet som ett permanent boende. Med detta som bakgrund önskar vi att kommunen skapar en strategi för att vända denna trend. Det är en fråga om såväl ekonomisk som social och miljömässig hållbarhet, varför det borde vara något att beakta även i översiktsplanen.

Ny strukturkarta tillverkas som redovisar tätorternas förhållande till varandra med fokus på kommunikationer och visualiserar kommunens unika förutsättningar, möjligheter och utmaningar.

Kollektivtrafikkarta läggs till.

Stråket Mockfjärd - Borlänge läggs till.

Noteras. Kompletteringar och förtydligande görs.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionsmetoder som sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Skyddsavstånden ska stämma överens med rekommendationer från myndigheter.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

Synpunkten ligger utanför det som ÖP 2040 kan hantera eftersom det är styrt av Plan- och bygglagen.

Moderaterna

Som partigrupp tycker vi det är ett intressant och fylligt material som tagits fram som underlag till denna översiktsplan.

Gagnef kommun är en attraktiv kommun att bo i. Det som gör att många vill bo i vår kommun är närheten till olika former av vattendrag, naturen, samt möjligheten till jakt och fiske. Förutsättningar som är viktiga för många och som vill bo och verka inom bland annat turismen i vår kommun. "Gagnefs unika identitet är den flerkärniga tätortstruktur som ligger som ett pärlband längs med älvarna. Det är viktigt att identiteten bevaras och utvecklas....." Dessa rader finns i dokumentets kapitel 3. Vi anser att den texten bör lyftas fram tydligare, och betonas mer än vad som görs i dokumentet.

När vi har gått igenom materialet så har vi funnit att det i vissa avsnitt är svårt att läsa ut av kartorna vad som är vad. Detta beroende på att färgerna är allt för lika.

Under rubriken 2:5:5 så vill vi som partigrupp framföra att vi inte önskar se några fler naturreservat och skyddade områden. Allt för många naturreservat kan komma att inskränka på skogsbruket som är en viktig del av företagandet i kommunen. Vi undrar vidare vad som menas med grönsstruktur och om även det innebär det att det kan bli inskränkningar på skogsbruket? För att få svar på dessa frågeställningar så har vi konstaterat att det inte finns någon karta i materialet som visar på var det finns värdefulla skogsbruksområden.

När det gäller LIS så anser vi att Gagnef kommun inte ska vara restriktiv med att göra ansökningar. En ny lagstiftning är på väg fram och här kan Gagnef kommun vara drivande i frågan. Det måste vara möjligt att utnyttja flera av de strandnära lägen som finns i kommunen. I samband med genomlysning av kommande LIS-områden så bör man även beakta hur en väl fungerande infrastruktur ska se ut.

Gällande skyddsområdena så måste dessa regler ses över. Med det regelverk som finns kring avstånd så kommer det att förhindra en hel del byggnation i närheten av våra stora riksvägar och järnvägen. Vi delar inte synen kring skyddsområden på 100 respektive 150 meter. Här anser vi att en översyn av detta ska ske separat för respektive område och ingen generell gräns för Gagnef kommun ska sättas.

När det gäller vindkraft så är det bra att man ska göra grundliga undersökningar innan sådan verksamhet kan

Synpunkten noteras och text om identiteten lyfts in där den passar.

PDF:er av enskilda kartor i hög upplösning läggs ut på ÖP 2040:s webbplats till granskningen.

I ÖP 2040 står det inte att kommunen ska bilda nya naturreservat utan det som står är att formella skydd (både Länsstyrelsen, Skogsstyren och kommun har rätt att bilda dessa) prioriteras till äldre barnnaturskog inom grönsstrukturområden. Formellt skydd är naturreservat och biotop-skyddsområden.

Enligt den internationella Nagoya-överenskommelsen ska 17 procent av landområden skyddas. Endast tre procent av den produktiva skogsmarken är skyddad i Gagnefs kommun.

Noteras i kommande arbete med LIS-plan. LIS-plan kommer ej gå på gransknings våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Skyddsavstånden ska stämma överens med rekommendationer från myndigheter.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

etableras. En annan aspekt som bör belysas är om vindkraftverken kan komma att inskränka en del på friluftslivet. I slutändan så ligger avgörandet för att bygga vindkraftverk på respektive markägare.

I materialet så finns det bara skrivningar om sol och vind? Skogsbruket ger restprodukter som borde kunna tas om hand genom att kommunen utreder nyttjande av värmekraft ur dessa produkter. Vi anser att det är rimligt att man även tittar på andra energislag. Vi tror inte att man kan göra ytterligare utbyggnader inom vattenkraft.

Gällande områdesbestämmelser så funderar vi på handläggningen av dessa. De tar tid att plocka fram, samt det vi ser som viktigt är att det finns vissa krav, men inte för många och detaljerade. Områdeshanteringen kan dessutom innebära att de som önskar bygga kan få långa väntetider innan det erhåller ett besked kring byggnationen.

När det gäller rekommendationer för friluftsvärden så står det att man i möjligaste mån ska planera för allmän kollektivtrafik. Det är bra om man kan nyttja kollektiva färdmedel, men vi bedömer det vara orealistiskt med tanke på var i kommunen en stor del av friluftsområdena är belägna.

När det gäller infrastrukturen till friluftsområden så ser vi positivt på att man prioriterar gång- och cykelvägar till tätortsnära friluftsområden. I stället för allmänna kommunikationer tror vi mer på att man skapar möjlighet för dem som är beroende av bilen att på ett lätt sätt ta sig till/från dessa områden.

Inom våra större orter är det bra om man i så stor utsträckning som möjligt kan förtäta i befintliga byar och samhällen för att bättre nyttja gjorda investeringar i VA, vägnät och annan kommunal service.

En undersökning bör göras inom kommunen för att efterhöra hur invånarna ser på boendet i kommunen. Undersökningen kan efterfråga var i kommunen man vill bo, samt vilka upplåtelseformer som önskas. Därefter bör kommunen skyndsamt påbörja detaljplanering för de mest intressanta områdena. Gagnef kommun bör utifrån ÖP2040 påbörja en mera aktiv markanskaffning.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

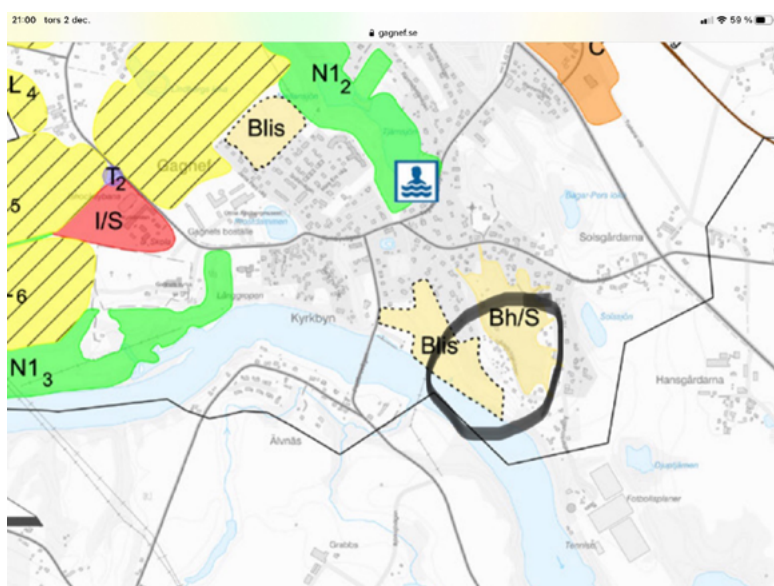
Ett nytt avsnitt som översiktligt beskriver bostadsförsörjning läggs till och relevant fakta läggs in i texten.

Kristdemokraterna

synpunkter på översiktsplanen från Kristdemokraterna i Gagnef.

Vi anser att området ovanför och nedanför hembygdsgården stuggu (markerat med ring) undantas från exploatering och blir ett bevarandeområde för rekreation och friluftsliv. Det är även ett område utmed älven som även borde vara riksintresse.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Vänsterpartiet

Inledning

Vänsterpartiet är i stort sett nöjd med hur arbetet med ÖP2040 har fallit ut. (V)i är dock lite kritiska till att den politiska inblandningen inte blev så stor som det initialt talades om. Detta såklart påverkades av pandemin och den kan man inte påverka men det borde ha kunnat lösas bättre när det kommit till de workshops som utlovades i början av arbetet med ÖP2040.

Den största problematiken med ÖP2040 är att det har blivit lite för mycket av ett tjänstepersonsarbete och därmed saknar en så tydlig politisk förankring som kanske hade behövts - något som man kunnat se både i sociala medier och övrig media med dels diskussioner och insändare. Det hade kunnat undvikas om det framgick av planen och presentationen att det här är ett arbete där kommunens alla folkvalda varit med och fått säga sitt men så är tyvärr inte min upplevelse idag och inte heller något som allmänheten verkar ha uppfattat.

Det har gått så långt att den person som lett arbetet har personligen blivit påhoppad/angiven som en "extrem miljöaktivist med egen agenda" där personer har sökt upp personens historia och dragit slutsatser som kunnat undvikas om presentationen hade haft en mer tydlig förankring i den politiska organisationen. Allmänheten ser inte det politiska arbetet i ÖP2040 utan tror att det är en pappersprodukt framställd av anställda inom kommunen.

Allmänintresse

De 17 målen från FN gällande hållbar utveckling kanske behöver lyftas fram lite mer och i bildningssyfte förklaras utifrån hur de återspeglas i ÖP2040 och de olika delarna. Här saknas en koppling och förklaring till respektive mål och vad själva arbetet med det innebär för kommunen utifrån ÖP2040. Här saknas även de regionala målen som ska finnas och hur de påverkar våra lokala mål och arbeten med hållbar utveckling.

Framförallt saknas en avsiktsdeklaration från kommunens sida i Miljökonsekvensanalysen om vi inte uppfyller dessa mål. Det finns antydningar till det men det behöver förtydligas. Här har vid flera tillfällen både motioner och debatter runt miljöarbetet i kommunen påvisat att det är flera partier som tycker att vi behöver göra mer och även allmänheten har uttryckt önskemål om det. Det hade då varit bra om det hade tagits upp i ÖP2040 på ett bättre sätt.

Hushållsnära odling

Det saknas i översiktsplanen områden som kan nyttjas för hushållsnära odling, så kallade kolonilotter. Det är viktigt utifrån ett både socialt och miljömässigt synsätt. Kommunen behöver dessa områden för att tillgodose möjligheten för folk som saknar egna trädgårdar för möjligheten till att odla vad växter och grönsaker som man önskar. Detta ger en både social gemenskap liksom en möjlighet att utöka det egna skafferiet – allt i enlighet med den motion som (V)i lagt till KF nyligen.

Planering för kollektivtrafik

Här tycker (V)i att det saknar en plan generellt för hela kommunen. Hur

Den politiska förankringen i översiktsplanarbetet har varit viktig och omfattande. Kommunstyrelsens allmänna utskott (KSau) har utgjort politisk styrgrupp för arbetet och har därmed haft ett aktivt inflytande över hela processen. Också kommunstyrelsen (KS) som helhet har aktiverats i viktiga frågor. Nämns kan de "politiska vägvalsfrågorna" vilka genomsyrar förslaget till översiktsplan för Gagnefs kommun. Framtagandet av politiska strategiska vägval var en process under fem månader där KS och KSau i olika workshops och diskussioner landade i fem vägval som sedan styrte planförslagets utformning.

Processen med översiktsplanen har från arbetets start präglats av en önskan om engagemang och stark förankring internt inom förvaltningen, mellan förvaltning och politisk nivå, och – inte minst – ut mot kommuninvånare, företag och organisationer.

Vid sidan av det politiska förankringsarbetet kan särskilt nämnas två medborgardialoger (2019 och 2021), dialoger med det lokala näringslivet och en mycket omfattande intern arbetsprocess där samtliga förvaltningar deltagit i arbetet.

Synpunkten ligger utanför det som ÖP 2040 kan hantera.

tänker man i kommunen att man vill göra med kollektivtrafiken. Jag är nöjd med att det i ÖP2040 är klart och tydligt markerat att det från kommunens sida finns en önskan om att åter igen öppna för persontrafik på västerdalbanan. Men det krävs mer än så. Vi behöver även ha en plan för hur vi ska en hållbar kollektivtrafik utifrån våra åtta orter och hur den ska hålla kommunen samman inte bara för att resa till våra grannkommuner utan även för hur man ska transportera sig inom kommunen. Idag t ex är våra unga mer eller mindre tvingade till att fylla 15–16 för att få tillgång till egna motoriserade fordon. Något som i slutänden försvårar kommunens möjligheter att uppnå de mål som kommunen har om att bli en kommun som drar ner på koldioxidutsläppen snarare än att man bidrar till ökningen av dem.

Ny strukturkarta tillverkas som redovisar tätorternas förhållande till varandra med fokus på kommunikationer och visualiserar kommunens unika förutsättningar, möjligheter och utmaningar.

Det (V)i vill se är en planering av framtida stråk där kollektivtrafiken ska gå och där vi kan se möjligheter till att bidra till att slippa en massa bilburen ungdom som inte har en chans att rädda sin framtida värld. Denna plan måste bygga på de mål som kommunen, riket och världen har gällande miljö och utsläpp. Vi kan inte tvinga ungdomarna att behöva förlita sig på egna fordon, hur kul det än må vara att ha eget, utan vi måste kunna ge dem ett sätt att transportera sig som inte går stick i stäv med vårt klimatarbete.

Förnyelsebar energi

I ÖP2040 har en notering om var man tänker sig att vi skulle kunna bygga både vind- och solkraft fått komma med. Jag håller med om att den blivit lite av en tupp istället för den fjäder som kanske var avsikten. Här kan man väl se att just tjänstepersonsdelen av arbetet fått för stor uppmärksamhet och den politiska inblandningen helt saknas. Jag känner att här är det största problemen med ÖP2040, inte utifrån innehållet som sådant, utan snarare presentationen och förankringen. Mycket av det som hänt hade enkelt kunna undvikas om politiken hade fått vara med och påverka det hela. Det hade ju enkelt kunna klargöras redan i början av den delen att det hela är en fråga som ska utredas, inte som nu att områdena kan ses som utvecklingsområden för respektive vind- eller solenergi.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionsätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

För kortfattade förklaringar

Jag saknar bättre förklaringar, och framförallt beskrivningar, av de olika områden som har kategoriserats på respektive detaljkarta över våra orter. I kartans områden står förkortningar och hän(V)isningar som kan uppfattas som för(V)irrande. Till exempel finns "BHFLis" som skulle behöva beskrivas bättre (V)id varje enskilt objekt och ges en bättre förklaring till varför t ex Lis skulle kunna övertrumpas av H inom samma område. Det finns ingen inbördes ordning mellan dessa.

Synpunkter noteras (de synpunkter som en översiktsplan kan påverka) i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Det finns även områden som överlappar varandra och som kanske till och med har olika intressen som ses som motstridiga och även där behöver (V)i vara på det klara med vad som ha högre prioritet.

Sammanhållning mellan orterna

Här saknas en beskrivning av hur ÖP2040 ska omfatta områden mellan de definierade orterna. Det saknas planer för hur alla de som bor i områden som t ex Nordåker, Bergsheden, Bodarna och andra platser liknande dessa sett geografiskt ska hanteras. Hur ska de omfattas av kollektivtrafik, boendeutveckling och tillgång till kommunens övriga funktioner.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Vi anser att man kan utveckla landskap även i de lägen det anses vara i strandnära läge utan att för den delen tumma på de regler om strandnära läge som finns idag. Något som vi troligen alla missat är att ärenden gällande dispens eller undantag enligt LIS avgörs av gällande översiktsplan efter den 11 september 2024 men innan dess är det de äldre reglerna i miljöbalken som gäller. Därför finns all anledning att hantera LIS i ÖP2040 på ett noggrant sätt så att vi inte hamnar i problematik som vi har idag när våra bygglov och detaljplaner blir överklagade och vinner.

Riksintressen

Här tycker (V) att det saknas en sammanställning över kommunens olika delar som påverkas av riksintressen. De finns lite här och var men det hade varit bra med en lista så det hade varit enklare att få en översikt över området. Den listan påverkar ju hur vi i övrigt kan utveckla kommunen.

Sitt still i båten

Den här rubriken är en generell del där (V) tycker att allmänhetens upprörda känslor hade kunnat förutsägas redan innan de kommit till ytan. Många har reagerat på och uppfattat det som att områden markerats på de olika orternas kartor för olika typer av möjligheter, utveckling eller för att de ska bevaras. Men här har de uppfattat det som att kommunen har planer för att t ex odlingsbar mark ska användas för något annat kommunalt syfte. Allmänhetens oro för att kommunen vill köra över ägarna av marken utan att fråga dessa har uppmärksamats och tyvärr inte adresserats. Endast på frågan om vindkraftverk har kommunen genom majoritetens ledare gett något svar. Den allmänna oron hos kommunens medlemmar har fått oproportionerligt stor uppmärksamhet utan att vare sig kommunens tjänstepersoner eller de folkvalda har fått komma till tals eller tagit på sig att besvara dessa frågor.

Sammanställning

(V) i frågade den tjänstperson som har lett arbetet med ÖP2040 hur många platser eller tomter som finns redo i kommunen för att bygga bostäder på idag och hur skillnaden kommer vara när ÖP2040 är satt i verket. Svaret var detsamma på båda frågor: NOLL.

Frågan ställdes för att det i ÖP2040 finns sammanräknat hur många potentiella platser och tomter det finns. Men det som (V) tycker saknas är en sammanställning över de färdiga tomterna, hur många det är kopplat till orterna – och det förstår man nu efter det svaret. Av det dryga 300 planerade tomterna finns alltså inga tomter som kan garanteras på något som helst sätt. Det är en stor brist i ÖP2040 för i slutänden skulle det kunna betyda att vi inte kan bygga några bostäder alls.

Här hade vi redan tidigt behövt en öppen dialog hos politiken om vilka problem detta innebär. För om kommunen ska kunna utvecklas måste det byggas nya bostäder, både genom kommunens försorg men även genom privata initiativ. Det ser utifrån ÖP2040 ut att vara svårt, näst intill omöjligt. Så, en sammanställning över kommunens potentiella utveckling samt faktiska möjligheter hade varit att föredra.

En översiktsplaneprocess leder till rekommendationer och mål för mark- och vattenplanering i kommunen. En ÖP kan ge förutsättningar för byggande och bevarande men är inte i sig själv juridiskt bindande. Hur vidare planläggning sker beskrivs i nytt avsnitt i kapitel 3.2.

En karta som har alla lager ovanpå varandra för att åskådliggöra hur ÖP2040 påverkar kommunen i fråga om mark hade varit ytterst intressant att se. För utifrån den kartan hade man kunnat se att vi har alldeles för lite brukbar mark, mark för byggandet av bostäder inom befintliga bostadsområden, mark för utveckling av nya bostadsområden som idag inte har bebyggelse och även möjlighet att se var vi kan utveckla kommunen för framtiden som t ex förnybar energi, nya industrier eller företag. Det blir svårt då att se hur kommunen ska kunna utvecklas på bred front och inte bara i Djurås. Vi måste tänka på Björbo, Dala-Floda, Mockfjärd, Bäsna, Sifferbo, Djurmo och Gagnef också - för det finns folk som bor där med som är stolta över kommunen och det faktum att vi har fler olika orter och inte bara en centralort med några byar runtomkring.

PBL kap 3

Det har gjorts förändringar inom PBL som började gälla 1 april 2020. Enligt dessa förändringar ska planarbetet genomföras kontinuerligt och det ska uppföras en planstrategi - något som saknas i vår mening. Vi har dock fram till 11 september 2024 på oss att besluta om en sådan strategi men det hindrar inte att arbetet redan nu påbörjas. Det här arbetet ersätter ju även aktualiseringsprövningen.

Vi behöver sätta upp planera för ett återkommande arbete som löper över kommande mandatperioder redan idag. Processen är beskriven på bl. a Boverkets hemsida:

Bildkälla: Process för översiktsplanering och strategisk miljöbedömning - PBL kunskapsbanken - Boverket

Information på webben

Noterar vid flera tillfällen att den hänvisning som pekar på Gagnefs webbsida där ÖP2040 finns i olika former och en av dem är felaktig, detta bör åtgärdas omgående:

<https://www.gagnef.se/bygga-bo-miljoe/fysisk-planering/oersiktsplan-2040/>

Den länken syns överallt när man söker på information om vår ÖP2040 och den leder till en sida som inte finns. Skapa gärna en dummy-sida som automatiskt tar besökaren till den korrekta sidan istället.

Socialdemokraterna

YTTRANDE FRÅN SOCIALDEMOKRATERNA:

Först och främst vill vi säga att ÖP är ett bra, genomtänkt och folkligt förankrat arbete.

Vi tycker att det är bra att man betonar att bevara jordbruksmarken till spannmåls och foderproduktion.

Vi vill värna om tätortsnära natur och lättåtkomliga stora rekreationsområden.

Vi vill att man satsar på solkraft i stället för vindkraft i kommunen.

Vi vill se att man har en noggrann planering baserad på medborgarnas behov av busstrafiken i kommunen samt att persontrafik kommer i gång på Västerdalsbanan.

Vi vill se en bra plan för att utveckla boende för äldre med service/radhus/lägenhet och ett boende där mer hjälp (medicinsk) behövs.

Vi vill se en blandad bebyggelse med både affärer och bostäder i våra centrum.

Vi vill se att det finns en tydlig koppling mellan orterna.

Vi vill tacka för ett gediget och bra arbete!

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Ny strukturkarta tillverkas som redovisar tätorternas förhållande till varandra med fokus på kommunikationer och visualiserar kommunens unika förutsättningar, möjligheter och utmaningar.

Ett nytt avsnitt som översiktligt beskriver bostadsförsörjning läggs till och S synpunkt läggs in i texten.

Yttranden

Grannkommuner

Falu kommun Kommunstyrelsen

Sammanfattning

Gagnefs kommun har tagit fram ett samrådsförslag för Översiktsplan för Gagnefs kommun 2040 samt tillägg LIS-plan. Samrådet pågår 8 oktober till 2 december 2021.

Samrådsförslaget omfattar både en översiktsplan och ett tematiskt tillägg till översiktsplanen avseende frågan om landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

Falu kommun gränsar inte till Gagnefs kommun men det finns ändå vissa frågor i Gagnefs kommuns översiktsplan samt tillägg LIS-plan som är av intresse för Falu kommun. Dessa frågor är föreslagna utbyggnad av vindkraft och föreslagna förändringar inom vattenskyddsområdet för Lennhedens vattentäkt, vattentäkten förser Falu tätort och flera andra orter i Falun med dricksvatten. Närmaste avstånd mellan kommungränserna är drygt 2 kilometer och ligger i närheten av Valshed.

I samrådsförslaget redovisas förslag till utredningsområde för vindkraft närmare kommungränsen till Falu kommun än 10 kilometer samt LIS-områden och andra utbyggnadsområden inom vattenskyddsområdet för Lennhedens vattentäkt. Det framgår av översiktsplanen att Gagnefs kommun avser ta fram ett tillägg till översiktsplanen för vindkraft där de föreslagna utredningsområdena kan studeras mer i detalj.

Övrig bedömning och konsekvenser

Enligt översiktsplan Falun/Borlänge ska vindkraftsetableringar inom 10 km från kommungränsen alltid samrådask med grannkommunerna. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen anser att grannkommunerna ska tillämpa samma princip och att detta tydligt ska framgå av översiktsplanen.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen förutsätter att Falu kommun bjuds in till samråd om det kommande tillägget till översiktsplan för vindbruk och att det i det tillägget till översiktsplan redovisas eventuell påverkan på områden i grannkommunerna, exempelvis på landskapsbilden.

Upplägget med både en översiktsplan och tillägget LIS-plan uppfattas som svårtolkat då kartorna i översiktsplanen på vissa platser visar LIS-områden som i tillägget redovisas som "inte lämpliga". Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har svårt att avgöra vad som föreslås.

Lennhedens vattentäkt är mycket viktig för Falu kommun och kommunens fortsatta utveckling då en stor del av invånarna får sitt dricksvatten från denna. Vattenskyddsområdet går in i Gagnefs kommun och nämns kort i avsnittet om Djurmo och Sifferbo. Inom vattenskyddsområdet föreslås LIS-områden även där allmänt VA saknas. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen vill lyfta vikten av att Gagnefs kommun tar mycket god hänsyn till vattentäktens skyddsbehov. Risken för negativ påverkan på vattentäkten utifrån samrådsförslaget anses bättre kunna bedömas av Lennheden Vatten AB (Falu Energi & Vatten och Borlänge Energi). Inbjudan till samrådet har därför skickats vidare till Falu Energi & Vatten då de inte redovisades i sändlistan.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Kapitel 2 kompletteras med text om hur den mellankommunala samordning ska ske och i vilka frågor den är relevant.

En ny karta med tillhörande text tas fram som beskriver vattenskyddsområden och grund- och dricksvatten.

Leksand

Gagnefs kommun har tagit fram ett ambitiöst förslag till ny översiktsplan där stor fokus legat på dialog med medborgarna.

Det Leksands kommun vill lyfta fram är vikten av att Gagnefs kommuns förslag till översiktsplan hänger ihop med regionens utveckling och att Dalastrategins inriktning speglas i översiktsplanen. Leksands kommun tycker därmed att Gagnef ytterligare borde lyfta vikten av Rv 70 som regional huvudled samt reservera mark utmed vägen för behov av framtida satsningar på kapacitets- och säkerhetshöjande åtgärder. Samma sak gäller Dalabanans vikt för hela regionen och behov av framtida kapacitetshöjande satsningar där säkerställande av mark för ex dubbelspår på fler platser kan bli nödvändigt. Dessutom bör det regionala gång- och cykelvägnätet belysas ytterligare med kopplingar mot både Leksand och Borlänge. Rv 70, Dalabanans samt regionalt gång- och cykelvägnät bör lyftas även i avsnitt om mål och rekommendationer för att få större tyngd.

Leksands kommun är mycket tveksam till de utpekade utredningsområdena för vindkraft i anslutning till kommunen. Vid utredningsområdet i anslutning till Hissberget, som sträcker sig över kommungränsen in i Leksand i närheten av byn Hedby/Brändan, behövs särskilda analyser göras kring påverkan på riksintresset för kulturmiljövård som Hedby/Brändan omfattas av men även påverkan på landskapsbilden i stort.

Vi vill även erinra om att de två utredningsområdena i anslutning till Leksands kommun till stora delar ligger placerade inom riksintresse för totalförsvaret (väderradarstation) vilket kräver särskild prövning. Överlag när det gäller frågor som stäcker sig över kommungränsen anser Leksands kommun att det inte är lämpligt att föreslå områden som markeras på karta in i Leksands kommun. Däremot är det viktigt att vi som grannkommuner har en samverkan kring prioritering av föreslagna åtgärder som påverkar båda kommunerna, och Leksand välkomnar en sådan dialog.

Samråd Översiktsplan för Gagnefs kommun 2040 samt Tillägg LIS

Beskrivning av ärendet

Gagnefs kommun har skickat ut förslag till ny översiktsplan på samråd.

Sektorns/avdelningens bedömning

Gagnefs kommun har tagit fram ett ambitiöst förslag till ny översiktsplan där stor fokus legat på dialog med medborgarna.

Det Leksands kommun vill lyfta fram är vikten av att Gagnefs kommuns förslag till översiktsplan hänger ihop med regionens utveckling och att Dalastrategins inriktning speglas i översiktsplanen. Leksands kommun tycker därmed att Gagnef ytterligare borde lyfta vikten av Rv 70 som regional huvudled samt reservera mark utmed vägen för behov av framtida satsningar på kapacitets- och säkerhetshöjande åtgärder. Samma sak gäller Dalabanans vikt för hela regionen och behov av framtida kapacitetshöjande

Noteras och en komplettering görs för att tydliggöra ÖP 2040 koppling till Dalastrategin.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår. Noteras fakta om totalförsvaret.

Kapitel 2 kompletteras med text om hur den mellankommunala samordning ska ske och i vilka frågor den är relevant.

satsningar där säkerställande av mark för ex dubbelspår på fler platser kan bli nödvändigt. Dessutom bör det regionala gång- och cykelvägnätet belysas ytterligare med kopplingar mot både Leksand och Borlänge. Rv 70, Dalabanan samt regionalt gång- och cykelvägnät bör lyftas även i avsnitt om mål och rekommendationer för att få större tyngd.

Leksands kommun är tveksam till utpekad utredningsområde för vindkraft vid Hissberget som sträcker sig över kommungränsen in i Leksand i närheten av byn Hedby/Brändan. Där behövs särskilda analyser göras kring påverkan på riksintresset för kulturmiljövård som Hedby/Brändan omfattas av men även påverkan på landskapsbilden i stort. Dessutom ligger delar av området inom riksintresse för totalförsvaret (väderradarstation) som behöver särskild prövning.

Överlag när det gäller frågor som stäcker sig över kommungränsen anser Leksands kommun att det inte är lämpligt att föreslå områden som markeras på karta in i Leksands kommun. Däremot är det viktigt att vi som grannkommuner har en samverkan kring prioritering av föreslagna åtgärder som påverkar båda kommunerna, och Leksand välkomnar en sådan dialog.

Yttranden

Föreningar och organisationer

Naturskyddsföreningen Gagnef

Naturskyddsföreningen i Gagnef vill lämna följande synpunkter på förslaget till kommunal Översiktsplan 2040.

Planförslag för tätorterna

Föreningen instämmer tillfullo med texten på flera ställen i förslaget om att brukbar åkermark ej ska bebyggas enligt bestämmelserna i Miljöbalken. Trots detta föreslås bostadsbebyggelse på förstklassig åkermark i Gagnefs kyrkby norr om Tjärnsjögården, på Näset i Djurås mellan Nässjön och Komtillmätta och öster om Sifferbo camping. Dessa förslag till områden för bostäder ska därför utgå för att istället markeras som åkermark (gult, L-område). På några ställen har förstklassig åkermark inte färgmarkerats alls. Eftersom det är mark som inte ska tas i anspråk för exploatering så bör den gulmarkeras (L) i Översiktsplanen. Det är åkern söder om Dalviks kvarn i Djurås och åkrarna i norra Gagnef mellan Riks 70 och Mojesjön söder om ICA och järnvägsstationen. Den mycket fina öppna betesmarken längs älven från Gagnefs kyrka mot Österfors är i planen markerad som "tätortsnära skog". Den bör definitivt klassas som "Öppen mark".

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Vindkraftverk

I förslaget är tre skogsområden redovisade som lämpliga för vindkraftverk. Varför just dessa tre områden lagts ut redovisas inte. Naturskyddsföreningen anser att förslaget stryks helt. Skälen till detta är flera. Alla tre områdena ligger nära bostadsbebyggelse. Dagens stora vindkraftverk är mycket störande genom de stora roterande vingarna med blinkande lampor nattetid och det ljud som uppstår. Flera välbevarade och kulturellt värdefulla fåbodar hamnar inom området för vindkraft. Att vingarna utgör en dödsfälla för både fåglar och fladdermöss är välbekant. Ju större verken blir desto snabbare roterar ytterspetsarna på vingarna, varför passerande fåglar har svårt att väja undan. Området mellan Siljan och Gagnef är en flyttningskorridor för många större fåglar som rovfåglar och gäss, varför kollisionsrisken är stor. Transporten av vindkraftverken kräver breda vägar utan tvära kurvor. Det innebär att ett stort antal nya vägar behöver byggas. Nya kraftledningar måste också byggas för att leda den producerade elen ut på nätet.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktions sätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Förslaget till grönsstruktur

Förslaget till grön infrastruktur för kommunen är mycket positivt. Det framgår dock inte vad det i praktiken innebär att ett område lagts ut som grönsstruktur. Naturskyddsföreningen förutsätter att skogsbruket måste ta extra stor naturvårdshänsyn i de utlagda områdena.

Tyrsbergets fåbodlag

Vi, styrelsen för Tyrsbergets fåbodlag, har tagit del av kommunens förslag till ny översiktsplan, ÖP2040. Vi konstaterar att Tyrsbergets fåbod inte förekommer i någon klass av kulturmiljöområden. På Tyrsberget finns flera helt intakta fåbodgårdar med välhåvdade slättermarker. Fåboden är förhållandevis öppen och det är mycket begränsat med rena fritidshus. Vi menar att fåboden borde ha någon form av skydd, typ Kulturmiljöområde 2. Framför allt tycker vi att Tyrsbergets fåbod inte bör glömmas bort i ett uppdaterat kulturmiljöprogram för kommunen.

Området läggs till som klass 2 område i kulturmiljökartan och listan över områden i kapitel 3.2 kompletteras.

Tägtens villaförening

Det har kommit till kännedom att det finns tankar på att bygga bostadsrätter/hyresrätter vid gräsyten som ligger bredvid vårt bostadsområde. Vid den gräsyten utnyttjas det redan med aktivitet, vi spelar fotboll, spolar is på vintern och flera kommunala verksamheter är också på besök och tycker vi gör det bra med våran lekpark. Det skulle förstöra utsikt och känsla för området om det kom upp hus där. Det lugna och trygga området vi skapat skulle inte längre bli samma sak om det bli mer folk i rörelse.

Med tanke på vad kommunen säger är det väl läge att lägga tid och pengar på det som redan finns där? tex bygga ut lekparken, köpa in en hockeyrink? Vi har den enda spolade isen i hela Djurås.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Lantbrukarnas riksförbund

Yttrande angående Översiktsplan (ÖP) för Gagnef Kommun

En översiktsplan är ett kraftfullt styrdokument som pekar ut kommuns framtida utveckling. Vi i LRF och företagarna i det gröna näringslivet i Gagnef vill fortsatt vara en självklar del i kommunens välbefinnande och hållbara utveckling. Vi tar för givet att denna hållbara framtidssyn delas av våra folkvalda politiker och anställda inom kommunen. Nedan följer synpunkter och reflektioner kring föreslagna översiktsplan utifrån vår vilja att fortsatt aktivt bidra till framtidens Gagnef kommun.

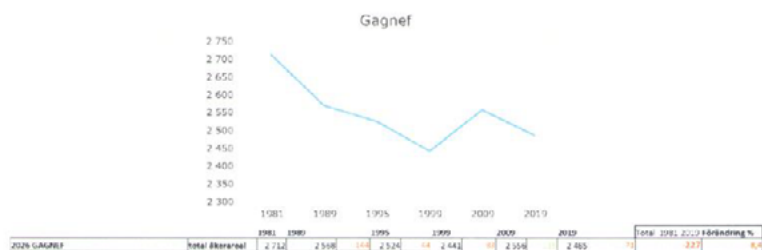
Gagnef - en kommun med stora naturtillgångar

Gagnef kommun är en rik kommun med stora naturtillgångar. Längs älven har genom årtusenden en bördig åkermark byggts upp som försett befolkningen med mat och stora skogar har genom generationer vårdats och levererat virke och biomaterial till samhället. Dessa förutsättningar har varit helt avgörande för Gagnef välbefinnande och kommer framöver att spela en minst lika stor roll. I det förändrade klimat vi möter med kraftigt försvårade odlingsbetingelser i stora delar av världen som idag står för den största livsmedelsproduktionen kommer länder med lite svalare klimat och bättre vattentillgång spela en livsavgörande roll. Lägg där till den ökande spänningen och oron detta skapar med klimatflyktingar och länder som behöver förse sin befolkning med mat och förmödenheter så kommer det säkerpolitiska frågorna och beredskapen vara högt upp på agendan. En rätt dystert framtidsprognos men onekligen en väg som troligen är mer påtaglig verklighet inom skrämmande få år.

Åkermark och jordbruk

Gagnef kommun består bara av 3% åkermark, men mycket av den är av riktigt hög kvalitet. I Gagnef kommun finns Sveriges, för att inte säga världens bästa jordar för odling potatis med god möjlighet till bevattnings från älven. Mjälajor är även viktiga högvakastande vallproduktion och en grund till den mjölk- och köttproduktion som sker i kommunen. En hållbar produktion kräver växtföljder på 4-6 år. Att kunna växla mellan grödor på ett fält är grundläggande för all växtodling och det finns även vissa lagkrav kopplade till växtföljder. Genom en växtföljd minimeras riskerna för förekomst av växtsjukdomar. Vall-

LRF:s synpunkter noteras. De fakta som är relevant lyfts in i texten (fakta från LRF:s samtliga rubriker).

Källa: Länsstyrelsen Dalarna, Sammanställning jordbruksmarkens utveckling i Dalarna, 2020.

Precis som Dalarna och Sverige i stort så har Gagnef en kraftig minskning av tillgänglig jordbruksmark. Den kommunala statistiken finns tillgänglig över perioden 1981-2019. Under dessa år har Gagnef kommun förlorat 227 ha, dvs en minskning på 8,4% produktiv jordbruksmark. Detta trots de fantastiska odlingsförutsättningar som beskrivs ovan. Minskningen av jordbruksmark omfattas i huvudsak av mark som exploaterats för andra ändamål och till mindre del mark som slutat att brukats och därmed vuxit igen. Detta kan tydligt härledas till bristande lönsamhet och en politisk ovilja, på generell nationell nivå, att satsa på inhemsk livsmedelsproduktion. I senare delen av 1900-talet rådde en obalans på matmarknaden. Erfarenhet av krig och svält hade på sikt lett till en överproduktion av vissa varor som belastade samhället ekonomiskt. Därför drevs den politik som var effektiv för den problemställningen och Sveriges självförsörjningsgrad succesivt nedmonterades till dagens 50%. Sedan 2017 har Sverige åter tagit en ny riktning och beslutade att livsmedelsproduktionen i landet måste öka. Detta med anledning av den sårbara situation landet befinner sig i. Utöver den nationella strategin har även Dalarna tagit fram en livsmedelsstrategi. En viktig förutsättning för en ökad produktion är just tillgänglig jordbruksmark. I Dalarnas livsmedelsstrategi står uttryckligen *Från myndighetshåll är det viktigt att åkermarken skyddas från annan exploatering om livsmedelsproduktionen ska öka*. Som ett led i implementeringen av Dalarnas Livsmedelsstrategi genomfördes en kommunturné. I varje kommun i länet genomfördes ett möte med kommunens ledande politiker, tjänstemän med uppdrag kopplat till livsmedelsproduktionen i kommunen samt några av kommunens livsmedelsföretagare. En av frågorna som behandlades på mötet var just jordbruksmarkens värde och vikten av bevarande för ökad produktion. Utdrag från protokollet och summeringen av mötet står ordagrant: *Åkermarken måste ha ett bättre skydd för att finnas tillgänglig för odling och livsmedelsproduktion*.

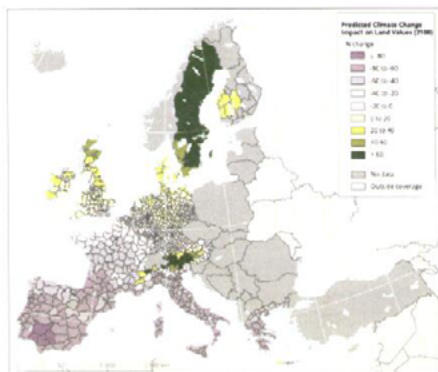
Upplevelsen är att vi just nu är väldigt sårbara ur ett resiliensperspektiv.

Vi har alla en roll att fylla och det är viktigt att vi arbetar tillsammans med frågorna för att få effekt och öka produktionen.

Betydelsen av livsmedelsproduktion lyfts allt oftare även i ett beredskapsperspektiv. Vi citerar överbefälhavare Micael Bydén som på LRF:s Riksförbundsstämma fastslog att *"Det är viktigt att svensk åkermark bibehålls för att kunna producera mat. Förbättrad försörjningssäkerhet i en kris handlar mycket om en ökad inhemsk livsmedelssäkerhet."*

Att förstå att åkermarken kommer att ha ökande värde och betydelse i framtiden är mycket viktigt. Enligt en framtidsspaning av The European Environment Agency (EUs motsvarighet till Naturvårdsverket) kommer markvärdet i södra Europa minska 60-80 % jämfört med värdet idag och i Sverige kommer jordbruksmarkens värde öka omkring 60 % jämfört med värdet idag. Se bild. Klimatförändringar och tillgången till vatten är några av orsakerna till dessa värdetförändringar av åkermark i olika delar av Europa. Ett av skälen är tillgången på vatten, både regn och naturliga vattenförekomster som bidrar till hög produktion.

Klimatförändringen påverkan på markvärdet (År 2100)

Källa: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/predicted-climate-change-impact-on>

Utifrån denna bild är det otvivelaktigt att åkermarken är en av landets viktigaste resurser. Varje hektar åkermark i Gäddede kommer att ha ett högre värde i framtiden. Ytterligare faktor att ta hänsyn till är att det under pandemin blev tydligt att jordbruk är en samhällsviktig verksamhet.

I förslag till översiktsplan (kap 5.6) framgår de grundläggande bestämmelserna för hushållning med landets mark- och vattenområden finns i 3 kap. 4 § miljöbalken (MB). Där det anges att jord- och skogsbruk är av nationell betydelse och förutsättningarna för att ta brukningsvärd jordbruksmark i anspråk för bebyggelse eller anläggningar klargörs.

Man återkommer till markanvändning i förhållande till jord- och skogsbruket i de politiska strategiska vägval för markanvändning som antogs av Kommunstyrelsen den 26 maj 2020 som grund för rekommendationerna om hur kommunens mark- och vattenområden bör utvecklas, användas och bevaras säger att; *"Öppen mark som är produktiv och aktivt brukas bör i första hand bevaras. I anslutning till befintliga orter kan ändå produktiv, öppen mark tas i anspråk om följande uppfylls: det bidrar till en god samhällsstruktur, samhällsviktiga intressen inte kan tillgodoses på annan mark, bidrar till ett resurseffektivt och hållbart samhälle."*

Vidare kan man läsa i föreslagen översiktsplan kapital 1 hur öppen mark definieras; *"Öppen mark – Egentligen all mark som inte är bebyggd eller är skog. Jordbruksmark ingår som en del i den öppna marken. Brukningsvärd jordbruksmark är den som aktivt brukas (gäller även betesmarker). Öppen mark kallas sådan mark som är fri från träd, högre buskar och byggnader. Exempel på öppen mark är åkrar, ängar och betesmark."*

Så sent som i november upphävde Mark- och miljödomstolen detaljplanen för Ytterbacka i Djurmo. Här planerade kommunen att öppna upp för exploatering av sju villatomter och två flerbostadshus på det 3, 4 hektar stora området varav merparten utgörs av åkermark. Kommunens bedömning var att det handlar om mark som används för slätter och då inte en värdefull sådan, sk brukningsvärd jordbruksmark. Ärendet i sig belyser utmaningen. I princip alla vill att jordbruksmarken värnas, så även i föreslagen ÖP. Men det finns många intressen och enligt miljökonsekvensbeskrivningen (kap 2.1 Avgränsningar) är kommunen beredd att tom ta i anspråk jungfrulig mark.

LRF kommungrupp i Gagnef vill i Översiktsplanen se

- Konsekvent användning av valda begrepp samt att det finns tydlig definition för begrepp som används till exempel "brukningsvärd jordbruksmark" respektive "bevarande område – öppen mark"
- Att kommunen tar ansvar och ger möjlighet till areella näringar att verka och leverera nyttor då jordbruk definieras som samhällsviktig verksamhet.
- Att en jämförelse görs med vilka väsentliga samhällsintressen är viktigare än jordbruk om jordbruksmark anses kunna tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar.

För att kommunen ÖP ska upplevas trovärdigt gäller att det löper igenom hela översiktsplanen och inte minst i de planförslag med kartunderlag som tas fram och är grunden i översiktsplanen. Vi har sett alltför många översiktsplaner med vackra ord där verkligheten sedan blir omfattande exploatering av åkermark och kraftfullt övertramp mot både miljöbalken och ett hållbart samhälle där vi tar ansvar för att kunna mätta vår befolkning.

Utifrån ovan nämnda perspektiven är det helt förkastligt att förstöra åkermark.

Vattenfrågor

LRF kommungrupp i Gagnef har redan framfört att vatten en viktig produktionsresurs. Man skulle kunna påstå att "vatten är den viktigaste växtnäringen". De naturliga förutsättningarna i kommunen är mycket bra och jordbrukets användning av dricksvatten i sina verksamheter är mycket liten.

För LRF kommungrupp i Gagnef är det självklart att dricksvattenresurserna värmas. Det är dock viktigt att kommunen arbetar efter vägledningen från Havs- och Vattenmyndigheten som kom februari 2021 när vattenskyddsområden revideras eller skapas. I vägledningen påpekas nämligen att varje sakägare (markägare) ska ges en möjlighet att yttra sig. Det är viktigt att ha tidig dialog i processen samt att en riskvärdering görs på alla åtgärder som föreslås i ett vattenskyddsområde.

Dagvattenfrågor är ett område som LRF kommungrupp vill lyft i ÖP. Flera av kommunens tätorter ligger i direkt anslutning till jordbruksmark. Dikesystemen på åkrar riskerar att överbelastas av dagvatten från olika hårdgjorda ytor. Förändringar i klimatet innebär även ökade regnmängder som ska ut i landskapet och regnmängder ökar riskerna för översvämningar i diken och åkrar. Detta i sin tur påverkar även täckdikningssystemen som tappar sin funktion. LRF Kommungrupp vill gärna se en dialog med kommunen om verksamhetsområden för dagvatten. Vi tror att kommunen har mycket att vinna på att diskutera dagvattenfrågorna med berörda markägare.

LRF kommungrupp i Gagnef vill i Översiktsplanen se

- Att dialog sker med sakägare/markägare för områdeslösningar för dricksvatten och dagvatten.

Skogsbruket - ett hållbart skogsbruk med ökad klimatnytta

LRF kommungrupp i Gagnef företräder många enskilda jord- och skogsbrukare i kommunen. I föreslagen översiktsplan saknas beskrivning om skogsbruket

Texten noteras.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

En ny karta med tillhörande text tas fram som beskriver vattenskyddsområden och grund- och dricksvatten.

Ställningstagande och rekommendationer som endast beskrivs översiktligt i ÖP 2040 kapitel 3.2 kommer att utvecklas när en dagvattenstrategi tas fram.

och dess betydelse för kommunen. Skogsbruket som näringsgren är viktig för kommunens träförädlingsindustrier, ekonomi, arbetstillfällen, miljö, och klimat vilket tydligt måste framgå. Nu ligger fokus på friluftsliv och naturupplevelser, vilket även det är en viktig del, men skogen är så mycket mer. Vi menar att den möjligheten hänger ihop med att det finns aktiva brukare av skogen, vilket familjeskogsbruket står för.

Generellt anser vi att ägande- och brukanderätten av skogsmark är en grundläggande förutsättning för kommersiell verksamhet och en långsiktig hållbarhet inom den skogliga sektorn. En välkött och produktiv skog som genom ett ansvarsfullt familjeskogsbruk uppvisar höga naturvärden och biologisk mångfald. I det fossilfria och hållbara samhället så är skogsmarken och dess avkastning i form av virke, pappersmassa, energi och allehanda biomaterial en grund när vi ställer om samhället från den svarta till gröna kolatomen.

Skogsbruket medverkar till att Sverige och kommunen blir alltmer koldioxid-neutralt och samtidigt förser oss med förnybar energi och material till biobaserade produkter. Detta synsätt ger att svenskt skogsbruk bör öka produktionen av skogsråvara då det bidrar till de två framtidsmålen om en ökad koldioxidbindning i skogen samt en ökad produktion av skogsråvara = ökade möjligheter att byta ut fossilbaserade produkter mot förnyelsebara biobaserade skogsindustriprodukter. Mer kunskap om det finns att hitta: <https://www.skogforsk.se/kunskap/kunskapsbanken/2019/det-svenska-skogsbrukets-klimatpaverkan/> Vi vet även att framtidens bioekonomi är beroende av produkter baserade på skogsråvara, vilket finns beskrivet här: <https://www.bioinnovation.se/om-bioekonomi-begrepp-och-fakta/>.

LRF kommungrupp i Gagnef vill i Översiktsplanen se

- Beskrivning av skogsbruket och dess betydelse för kommun som är vidare än kopplingen till friluftsliv.
- Starkare betoning på skogsbruket som möjliggörare till att Sverige och kommunen blir alltmer koldioxidneutralt och samtidigt förser oss med förnybar energi och material till biobaserade produkter.
- Att såväl det nationella som regionala skogsprogrammen finns med och beskrivs under kapital 1.2 Mål, planer och program.

Specifika kommentarer:

Kapitel 1 – Inledning och mål: Ger en positiv och inbjudande beskrivning av Gagnefs kommun som en plats att vilja bo på. Vi saknar dock helt en beskrivning i linje med ovan kring lant- och skogsbrukets roll till att skapa den vackra och utvecklade plats det är idag. Det är jordbruket som skapat det vackra landskapet med öppna åkrar, blommande betesmarker och många fåbodar. Det är företag inom det gröna näringslivet som varit basen i kommunens näringsliv och är så än idag. Vi förväntar oss därför en tydligare beskrivning av detta och det hållbara samhället. I nuvarande form finns enbart en kort mening kring närproducerad mat i sista stycket.

Kapitel 2 – Planeringsförutsättningar: Under 2.5.2. Jordbruksmark redovisar en karta över värdefullt odlingslandskap inom kommunen. Denna karta är helt undermålig och oförståelig då absolut majoritet av den bästa åkermarken i kommunen kring Gagnef och längs älven söderut saknas.

2.6 Infrastruktur och kommunikationer, här saknar vi en beskrivning av den tänkta utbyggnaden av RV70 norr om Djurås och vikten av att värna åkermarken i detta projekt inklusive anslutningsvägar mm.

En ny karta med tillhörande text tas fram som redovisar skogsbrukets övergripande områden i kommunen.

Text om förutsättningar finns i kapitel 2.

Ny strukturkarta tillverkas som redovisar tätorternas förhållande till varandra med fokus på kommunikationer och visualiserar kommunens unika förutsättningar, möjligheter och utmaningar.

Kapitel 3 – Planförslag: Planförslagen och kartorna för de åtta tätorterna är såklart det mest betydande materialet i översiktsplanen. Här är det upp till bevis att värna det hållbara samhället och en livsmedelsförsörjning till befolkningen. Hänsyn tas men inte på den nivå vi förväntar oss och det finns en otydlighet i materialet som inte är acceptabel. Vi kommenterar här förslagen för Gagnef och Djurås som exempel.

Gagnef: Ett område av Blis i samhället centrala nordkant är placerat på jordbruksmark av absolut högsta klass för livsmedelsproduktion av både potatis och spannmål och inte förenligt med ett hållbart tänk och ansvarsfull utveckling. Stora åkermarksområden saknas också i planförslaget och är odefinierad yta, huvudsakligen mellan Moje och riksvägen. Detta stora åkermarksområde är en absolut förutsättning för ett av kommunens största livsmedelsproducerande företag och måste såklart definieras som skyddsvärd åkermark och inte utelämnas som nu.

Djurås: Här finns också ett område av åkermark av högsta klass som är inritat som exploateringsområde B1/Blis. Detta område av ett större åkerskifte med högkvalitativ spannmåls- och potatisjord har varit uppe för expansionsplaner tidigare som då dragits tillbaka och måste självklart göras så nu också då det är helt oansvarigt att lägga detta i översiktsplanen.

För båda områdena ser vi gärna att dialog förs kring alternativa platser.

3.2.3.2 – Grönstruktur: Ett skapat begrepp kring grönstruktur där 1000-tals hektar av privatägd skogsbruksmark ritas in som grönstruktur och benämns som parkmiljö och friluftsområden. Det råder stor osäkerhet kring vad som menas med detta och kan inte vara acceptabelt att godtyckligt läggas ut på stora skogsområden där aktivt skogsbruk bedrivs.

Slutord

En översiktsplan ska förutom planera för boende och andra samhällsviktiga markanvändningsområden ge förutsättningar för kommande generationer att producera livsmedel och skogsprodukter.

Jord-och skogsföretagande drivs i Gagnef som i många andra s.k. landsbygds-kommunen av familjer. Att äga och vårda jorden och skogen är viktigt. Hållbart brukande hänger ihop med rationellt brukande. Som företagare krävs en långsiktig planering då det är stora investeringar kopplat till att bedriva företag inom de gröna näringarna.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Bodarnas vägförening

Bodarnas vägförening

Synpunkter på Gagnefs kommuns Översiktsplan 2040 från Bodarnas vägförening.

I översiktsplanen ingår en ny bro över Västerdalälven, vilket är viktigt för oss boende. Vi vill poängtera vikten av att bron kompletteras med en säker förbindelse för gång- och cykeltrafikanter till och från byn Bodarna.

Bodarnas vägförening har tillsammans med Bodarnas bystuguförening tidigare lämnat in en skrivelse till bland annat kommunen om trafiksituationen i byn och förbindelsen till Djurås. Skrivelsen bifogas

Frågan har behandlats i föreningens styrelse 23 november 2021.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Väg 597 genom Bodarna i Gagnefs kommun

Bodarnas vägförening och Bodarnas bystuguförening vill med denna skrivelse gemensamt ansöka om sänkt hastighet på väg 597 genom byn Bodarna i Gagnefs kommun.

Väg 597 förbinder väg E16, från cirkulationsplats vid Dalviks Kvarn i Djurås, med väg 583 mellan Borlänge och Mockfjärd. Vägen passerar genom byn Bodarna, som består av cirka 100 fastigheter, och delar byn i två delar. Det finns ett antal korsande vägar och direktutfarter från fastigheter längs sträckan. Vägen genom byn är i huvudsak rak och 6 meter bred och inbjuder till höga fartar. Den skyltade hastigheten är 70 km/h.

Vägen är den enda förbindelsen från Bodarna till Djurås centrum. Där finns omfattande service, vårdcentral och skolor för elever till och med årskurs 9 samt resecentrum med tåg och bussar. Avståndet till Djurås centrum är ca 3 km. Vägen saknar gång-, cykelbana och vägren genom Bodarna och fram till Mjälgen och passerar Västerdalälven på en lång och smal bro.

Det är förhållandevis mycket aktiviteter i byn med bland annat tre aktiva jordbruk, skogsbruk, två åkener och flera gårdar med hästar. Dessutom har Dala Vatten och Avfall AB ett avloppsreningsverk i Bodarna. Dessa aktiviteter genererar mycket tunga transporter och tidvis tät trafik. Åkrar brukas på bägge sidor av vägen, vilket även tidvis genererar långsamtgående transporter, vilket ibland leder till farliga omkörningar. De boende i byn måste passera vägen och gå och cykla längs den i sin vardag.

Barn är särskilt utsatta i trafiken. Under senare år har en generationsväxling skett i Bodarna och en stor förnying har skett. De många barnfamiljer som har flyttat till byn har aktualiserat frågan om trafiksäkerhetssituationen längs huvudvägen genom byn. Det finns ett bad, lekplats och en isbana som används mycket av barn från byn, men också av barn från närliggande byar. En "multisportanläggning" för barn är under uppförande i byn. Eftersom vägen är osäker och upplevs som otrygg är den naturligtvis ett hinder för barnen att på egen hand kunna träffa sina kamrater, ta sig till skolan eller använda de anläggningar som finns för barnen.

Från höstterminen 2021 kommer endast vinterskolskjuts att erbjudas från Bodarna till Djuråsskolan för elever i årskurserna 7-9. Denna erbjuds under perioden 1 november till 31 mars. Övrig tid måste eleverna ta sig till skolan via väg 597, om de inte kan få skjuts på annat sätt.

Trafiksituationen längs vägen innebär att en relativt omfattande biltrafik, med många tunga fordon, blandas med oskyddade trafikanter. Sträckan upplevs som mycket farlig och otrygg för oskyddade trafikanter och även för vänstersvängande fordon då trafiken tidvis är tät. Vägens utformning och den skyltade hastigheten stämmer inte överens med vägens säkerhetsstandard. Passerandet av bron över Västerdalälven innebär en särskild risk då bron är smal och hastigheten hög (70 km/h). På vintern är bron ofta hal och plogvallar av snö längs brotäckena begränsar utrymmet på den redan smala bron.

De flesta bilförare håller hastighetsgränsen på 70 km/h och kör på ett hänsynsfullt sätt, men trots det är sträckan farlig och känns otrygg. Det finns också de som inte visar tillräcklig hänsyn till gående, cyklister och andra trafikanter och som inte respekterar hastighetsgränsen och kör mycket fort genom byn, något som också vägen bidrar till genom sin utformning. Det är tydligt i Trafikverkets olycksstatistik att ungefär hälften av möteskollisionerna i Sverige med dödlig utgång inträffar på vägar med hastighetsgräns om 70 och 80 km/h, vilket ytterligare talar för en sänkning av hastigheten genom en by där många människor korsar och rör sig utefter vägen dagligen. Fordonshastigheterna är helt enkelt för höga för att det ska vara säkert för både oskyddade trafikanter och övrig trafik.

Nu har ombyggnaden av väg E16 till mötesfri väg mellan Borlänge och Djurås påbörjats. Arbetsena kommer att pågå under flera år och till stor del genomföras längs befintlig väg, med stora trafikstörningar som följd. Detta kommer med stor sannolikhet medföra att många trafikanter kommer att välja att åka på vägarna 583 via Repbäcken och Bäna och 597 förbi Bodarna till Djurås. En ökad trafikmängd har redan börjat noteras av boende i byn. Det finns en stor risk att trafiken genom Bodarna kommer att bli mer omfattande under en lång tid framöver, vilket ytterligare kommer att öka de problem vi beskrivit ovan.

Mot den bakgrunden ser vi det som nödvändigt att åtgärder vidtas för att minska dessa problem och skapa en så trygg och säker trafiksituation som möjligt, i linje med Nollvisionens säkerhetsfilosofi. Situationen för de oskyddade trafikanterna behöver förbättras och önskvärt är att gång- och cykeltrafiken kan separeras från biltrafiken på sträckan genom Bodarna, över bron över Västerdalälven och till Mjälgen. Därifrån går det att ta sig vidare till Djurås på ett säkert sätt. Vi är medvetna om att det är en relativt omfattande åtgärd som kräver en längre planering och stora resurser.

En betydligt enklare och snabbare åtgärd är att sänka hastigheten på vägen. Idag är den tillåtna hastigheten på väg E16 genom Djurås 60 km/h, på en väg med betydligt högre säkerhetsstandard. Denna hastighet gäller också på en kort sträcka på väg 597 närmast Djurås, på andra sidan Västerdalälven. På resterande del, över bron och genom Bodarna, är hastigheten satt till 70 km/h. Vi anser att en sänkning av den tillåtna hastigheten på sträckan är en effektiv åtgärd för att minska de problem vi beskrivit. För att få full effekt bör en sänkning av hastighetsgränsen kombineras med en ökad hastighetsövervakning, framför allt på sträckan genom byn. Någon hastighetskontroll har, såvitt vi vet, aldrig skett. Önskvärt är att hastigheten begränsas på hela sträckan från E16 till slutet på Bodarna till 40 km/h, på samma sätt som genom Bäna, eller om det inte är möjligt åtminstone till 60 km/h. Det är också fullt möjligt att göra en kombination av dessa med 40 km/h genom byn och 60 km/h på övriga sträckan. Samtliga omkringsliggande byar har hastighetsgränser på 40 eller 50 km/h, såsom Arvslindan, Björka och Näset (vägar 583 och 590).

Vi anser att förslaget till sänkt tillåten hastighet ligger i linje med Trafikverkets ambition att genomföra en övergång till jämna hastighetsgränser, skapa längre sammanhängande sträckor med samma hastighetsbegränsning samt att anpassa hastigheten efter vägens säkerhetsstandard. De positiva effekterna för trafiksäkerheten och miljön är uppenbara.

Denna fråga är mycket angelägen för de boende i Bodarna och har tagits upp vid årsmötena i respektive förening som vi representerar.

Västra Djurmo Samfällighetsförening

OP2040 utpekar två område (Bhlis och Bfhls) som lämpligt för byggnation av bostäder dock enligt TÖP LIS-planen som ingår i OP2040 är dem olämpligt.

Kommunen påstår att det är acceptabel i detta fall att bygga på jordbruksmark som aktivt brukas pga närheten till befintlig infrastruktur. Infrastruktur i Djurmo är vägnätet, skolan och fotbollsplan.

Det två LIS område kan inte beskrivas som förtätning och dem ligger längst ut söder om befintlig tätort och så långt bort det kan gå ifrån skolan och fotbollsplan, vår >>infrastruktur<<.

VDS har redan överklagat Detaljplanen för del av Djurmo 1:11 (Ytterbacka) pga fördubbling av fordonsrörelse på det befintligt vägnät som knappast fyller rekommenderade minsta bredder på oseparatorad dubbelriktad cykelbana med litet cykelflöde enligt Trafikverkets GCMHandboken.

Det två LIS område är mycket större än byggområdet i detaljplanen och kommer att påverka vägnätet och trafiksäkerhet på ett oundvikligen allvarligt sätt. Det är helt enkelt omöjligt.

Vägnätet har eget kulturvärde och byggnation kommer att krossa befintliga grusvägar liksom OP2040 beskriver som >>Viktiga för att synliggöra kulturmiljö i landskapet<<

Igen har Kommunen inte tagit de minst hänsyn till de viktiga egenskaper >>Trygghet<< och >>Trafiksäkerhet<< enligt Trafikverkets Kommunal VGU-Guide Vägars och gators utformning i tätort.

>>Transportsystemet ska säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet. Detta övergripande mål ska nås genom att tillgängligheten säkerställs, utan att andra värden som miljö, hälsa och säkerhet äventyras.<< (Sida 11)

OP2040 och bilagorna hänvisar inte till Trafikverkets pågående projekt kring E16 (Rv70) och hur det kommer att påverka trafikflöde i Djurmo.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

De transportpolitiska målen läggs till i kapitel 1.

I nuvarande förslag till nationell plan för transportinfrastruktur finns inte etapp 2 och 3, E16 Borlänge - Djurås med. Det är ändå av vikt att markområden finns utpekade i översiktsplanen varvid områden läggs till i relevanta kartor.

Bäsna vägars samfällighetsförening

Generella synpunkter på helheten

Detta är ett yttrande från Bäsna vägars samfällighetsförening. Vi förvaltar byvägnätet i Bäsna enligt Lantmäteriets förrättningsbeslut W011520, 2003-12-18.

Vi yttrar oss över sådana frågor som har betydelse för vårt väghållningsansvar. Observera att det inte ingår i väghållningsuppgiften att anordna parkeringsplatser och liknande. Det är en uppgift för aktuell fastighetsägare.

Vi har även ett samordningsansvar för grönområden.

Vägsamfällighetsföreningen uppfattas ofta som en kanal att föra fram trafikrelaterade frågor och synpunkter som berör landsvägen (W583) genom Bäsna. Fastän det inte är vår egentliga uppgift, vill vi passa på att nämna att vi ofta uppfattar önskemål om oskyddade trafikanters trygghet längs landsvägen (önskan om GC-fält), Hastigheten genom byn (önskan om variabel hastighet och bättre efterlevnad), busshållplatsernas utformning (ingen vill stå i diket, gärna väderskydd också), och GC-vägar eller gångstigar till busshållplatserna som fungerar året runt. Vi passar på här att lyfta dessa frågor eftersom de finns, trots att det egentligen inte är vår uppgift. I de allmänna kapitlen finns inte mycket att tillägga, annat än att:

- Risk för ras och skred är inte enbart kopplat till höga flöden i Dalälven; ett mera sannolikt scenario skulle vara långvariga stora regnmängder. Dessa gör marken vattenmättad, varpå ytterligare regnmängder inte kan infiltrera, och vattnet söker sig nya vägar som då kommer att spola bort befintliga vägar. Det behövs en kartläggning av ytavrinning, inte minst med tanke på att extrema regn kommer att bli vanligare. Planens förslag på skyfallskartering är mycket bra, och det är viktigt att den genomförs. Som väghållare är det en nästan omöjligt uppgift att uppskatta maxflöden i vattendrag som går genom våra vägtrummor.
- Många fastigheter, flera av dem permanentbostäder, är belägna så att en avbruten vägförbindelse gör att man är helt avskuren från omvärlden. Ett konkret exempel är boende på Grådheden, bosatta i Borlänge kommun, som måste nyttja vägar genom Bäsna för att komma ut på länsväg W583. Det behövs en sårbarhetsanalys i detta avseende.
- Det behövs en plan för grönområden. Idag är det mycket oklart vad syftet är med grönområden, annat än att utgöra reservytor för framtida exploatering. Vissa grönområdesfunktioner har inte varit tydligt utpekade hittills, till exempel våtmarker.

Vad gäller Bäsna vill vi särskilt framhålla: Bäsna är en attraktiv pendlingsort i förhållande till Borlänge, men även till Falun, Sätters och Leksands kommuner. Attraktiviteten bygger på möjlighet till lantliga boendemiljöer, med möjligheter att ha uthus, djurhållning mm. Lantlig arkitektur är ju uppenbart en konkurrensfördel när det gäller att attra-

Vägföreningens synpunkter noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Ställningstagande och rekommendationer som endast beskrivs översiktligt i ÖP 2040 kapitel 3.2 kommer att utvecklas när vidare arbete med tillägg till ÖP 2040 tas fram.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

Bymiljöer beskrivs i kulturavsnittet.

hera inflyttande, som kanske redan bor i en större stad. Det gäller dock att inte till varje pris maximera antalet nya tomter, eftersom det i många fall skulle omöjliggöra just den lantliga arkitektur som borde vara Bäsna särskilda kännetecken.

Särskilt om vägar i bymiljöer: Stora delar av Bäsna är utformade under en tid när trafikens behov var annorlunda, och vägarna blev utformade därefter. I dagens trafikmiljö skapar det ett antal svårigheter som väghållaren försöker hantera på bästa möjliga sätt. Exempel är:

- Trångt mellan husen
- Svårt att ordna med bra dränering
- Svårt att utföra bra snöröjning
- Ibland saknas utrymme vid sidan om vägen.

Vid ny bebyggelse gäller det att inte återigen skapa nya svårigheter av detta slag. Därför menar vi att hänsyn till vägområdet utanför körbanan måste tas när man skapar nya tomter. Förgårdsmark behöver generellt ha 2 m bredd på var sida om vägen, för att vägarnas funktion ska kunna upprätthållas. Utrymmet behövs bland annat för diken och för snöplogvallar. Ansluta nya vägar till befintliga vid utbyggnad av byn: Lantmäteriets regler för hur nya fastigheter ska ”köpa in sig” i befintliga gemensamhetsanläggningar är mycket svåra att tillämpa i praktiken. Det behövs en praxis i samråd med kommunen för hur man praktiskt hanterar detta. En schablonmässig anslutningsavgift hade varit att föredra, men vi förstår inte hur det ska harmoniera med lantmäteriets regelverk. Vid utbyggnader är det också viktigt att kostnaderna för förstärkning av de befintliga vägarna, som hittills inte haft så stor trafikbelastning, inte belastar samfällighetsföreningens befintliga medlemmar.

Samma resonemang gäller vid en eventuell hållplats vid järnvägen. Ny bebyggelse leder till en ökad andel täta eller hårdgjorda ytor som inte kan infiltrera nederbörd. I samband med ny bebyggelse är det ett kommunalt ansvar att också se till att dagvatten tas om hand på ett hållbart sätt, vilket framgår av Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Dagens vägdiken är utformade för att ta hand om ytvattenavrinning från vägytan, och kan inte ta hand om annan ytavrinning. Detta gäller såväl för mer kuperade områden (B1 och B2) som för områden med flack topografi (B3). Den föreslagna kommunala dagvattenstrategin ser vi som mycket viktig för att en dräneringslösning på ett ställe inte skapar vattenproblem på ett annat.

Yttrande över förslag enligt kapitel 3.3.2 Bäsna 3.3.2.1 Bakgrund och nuläge Stycket behöver uppdateras. 3.3.2.2 Förslag till framtida markanvändning B1, B2 och B3: Våra generella synpunkter är giltiga för dessa utvecklingsområden. För område B1 och B2 behövs en ny tillfartsväg från landsvägen, så inte befintligt vägnät belastas. Bf: Vi är tveksamma att det går att ordna vägar med tillräckligt stort vägområde. Vi befarar att det blir trångt i förhållande till befintliga byggnader. Detta område används idag som tätortsnära park, och uppfattas som sådan utan att vara utpekad som sådan.

BLis: Vi vill verkligen betona det behov av förstärkning av Hemtjärnsvägen som nämns i Tillägg översiktsplan LIS-plan. Om stranden norr om Hemtjärnsvägen skall bebyggas, måste dränering och släntstabilitet säkerställas. Tillägg översiktsplan LIS-plan är ofullständig i detta avseende.

C: Våra generella synpunkter är giltiga för dessa utvecklingsområden.

I/S, L samt N1 och N2: Våra generella synpunkter är giltiga för dessa utvecklingsområden.

Z: Området som är markerat med Zlis i planförslaget tar emot vattenavrinning från landsvägen och mark söder därom. Om det ska bebyggas har vi frågetecken för hur avvattningskanalerna skall kunna fungera fortsättningsvis. Området gränsar till våtmark som tar emot avrinning från Tåkta m.m. På grund av större regnmängder i framtiden kommer vattenmängden att öka.

T: Våra generella synpunkter är giltiga för dessa utvecklingsområden. Vad gäller bro över älven, förutsätter vi också att den blir en statlig angelägenhet, och att brons anslutningsvägar till vägarna E16 resp. W583 likaså blir statliga.

Detta yttrande har behandlats vid Bäsna vägars samfällighetsförenings styrelsemöte 2021-11-10, och färdigställt efter synpunkter från styrelsen.

Björbo vägförening

Synpunkter angående Gagnef kommuns Översiktsplan 2040

Björbo vägförening Gagnef vill lämna synpunkter på översiktsplanen angående:

- Förslag om en tredje bro över älven i centrala Björbo - Vägföreningen anser inte att det behövs en tredje bro, det är inte ekonomiskt försvarbart
- Förslag till hur vägen från Cement skall ansluta till E 16 - Vägföreningen förordar en anslutning på Ludvikavägen, Rv. 66.
- Förslag om gång och cykelvägar i Björbo - Kommunen behöver se över en lösning för gång och cykelvägar i Björbos alla byar så att alla i området kan gå och cykla på ett trafiksäkert sätt. Att uppmuntra till att gå och cykla är bra för folkhälsan.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Yttranden

Privatpersoner

Johanna, Anette, Klas-Herman, Oskar, Kristina, Christoffer, Göte, Inger, Robin, Ronja, Sara, Tobias, Tomi

Sammanfattning av nej till vindkraft pga:

- Bullerstörning
- Ful landskapsbild
- Negativ påverkan på naturmiljö
- Inskränkning i allemansrätten
- Negativ påverkan på kulturmiljö framförallt fåbodar
- Negativ påverkan på rekreation

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Kristina

Jag anser att vi inte ska bygga vindkraftverk då det påverkar djurlivet väldigt negativt, insekter fåglar och större djur störs. Vi har ju redan tre vattenkraftverk i kommunen. Dessutom anser jag att man kan satsa mycket mer på solenergi. De flesta bor i eget hus och kan anlägga solpaneler. För att inte tala om de som har uthus och kan sätta upp många. Kommunhuset kan föregå med gott exempel och även hyreshusen. har vän som satt på ena sidan av sitt stora uthus. Han kan t o m sälja el.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Maria

Hörde att ni har planer på vindkraft i Gagnef. Vi vill inte ha vindsnurror så nära oss. Solenergi är helt ok.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Fredrik

Gagnef kommun ska inte ha vindkraft. Vill kommunen förstöra naturen för våra barn? Om kommunen bryr sig om miljön så har jag bättre förslag.

1. återställ älven efter flottningen
2. Fixa fungerande fiskvägar förbi alla kraftverk, se över väg trummor och andra hinder så som kvarna i dala- Floda.
3. Se till att hus och hem investerar i sol celler istället då slipper man skövla skog, förstöra vattendrag.

Friskt rinnande vatten är a och o för biologisk mångfald och älven mår inte bra. Man bör kolla på Ovanåkers kommun i Hälsingland.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Mikael

Jag och min sambo äger bostad på Djuråsbyvägen 14 och ämnar flytta upp permanent inom en snar framtid. Den framtiden kommer se annorlunda ut om ni av någon outgrundlig anledning vill placera en vindkraftspark i direkt anslutning till Djurås/Gagnef enligt översiktsplanen. Hur tänker man här? Dessutom i direkt anslutning till Djurmo klack med sitt djur- och fågelliv? Helt vansinnigt att ens överväga att se en vindkraftsetablering bredvid två av kommunens tätorter och ett naturområde som Djurmo klack erbjuder fridlysta fågelarter.

Jag är för vindkraft. Jag se gärna att kommunen etablerar vindkraft på en lämplig plats. Men att göra det i anslutning till de två största tätorterna Djurås och Gagnef är ju rent vansinne och dessutom på det ett naturvårdsområde. Om kommunens mål är att bli attraktiv för nästa generation invånare och företagare så blir effekten exakt den motsatta. Vi kommer ha en flyende befolkning, obefintligt bostadsvärde och alla etableringar som görs nu på företagssidan kommer försvinna. Ni må likväl stänga ner all verksamhet på en gång om det ens blir ett alternativ för att låta tusentals medborgare bo granne med 300 meter höga vindturbiner och en utbyggd motorväg, ja det kommer nog göra susen. Använd lite sunt förnuft och tänk till nu. Att det området är lämpligt för vindkraft är ärligt talat bland det dummaste jag har hört. Det skulle innebära att kommunen dog, över en natt. Etablering ovan Färmsnäs/Annsjön har en annan rimlighet. Förstår inte varför Björbo heller skulle vara en lämplig plats att ställa 300 meter höga vindkraftstorn bredvid. Snälla, använd lite sunt förnuft...

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Ann-Sofie

Hörde att Gagnefs kommun backar i vindkraftsfrågan p.g.a. att "så många protesterat". Jag tänker att även vi som tycker att vindkraft är en bra delösning på att lösa elproduktionen också behöver skriva till er och föra lite väsen. :) Hoppas ni inte skrotar den här frågan helt nu - vi är många som tycker det är en bra idé men som inte väsnas så mycket...

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Göran

Såg att att det var planerat en vindpark på Långsberget och området där omkring. Det är jag helt emot. Ni tar ingen kontakt med markägare före era beslut? Vill gärna ha kontakt med den som är ansvarig för detta eländiga beslut.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Joakim

Jag satt och läste lite i ÖP 40 och det som jag reagerade negativt på var vindkraftsplanerna på berget i Djurås.. Jag har själv traskat och åkt skoter över berget till Djurås/Gagnef. Vore synd att förstöra sådan fin natur med ett vindkraftsområde.. Med tanke på bullret kraftverken medför och som nämnt den landskapsförstörande aspekten så bör dom inte placeras såpass nära bebyggelse. Något positivt om planerna, var däremot planerna på solkraft i grustaget, Gräv?, som jag anser mycket lämpligt. Stör sin omgivning minst men ändå förnybar energi.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Robert

Ja till vindkraft

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Roland

Man kan fråga sig varför Gagnefs kommun över huvud taget har kommit på tanken med en vindkraft park på Mejdåsen. Kommunen är förmodligen redan en nettoexportör av elkraft från befintliga vattenkraftverk. Elbehoven är minst tillgodosedda i Sydsverige och med tanke på att flaskhalsar finns i kraftöverföringen från norr borde väl elkraften i så fall genereras i Sydsverige. De tre största vattenkraftverken i Gagnef genererar en effekt på mer än 54 MW med en normalproduktion av mer än 254 GWh att jämföras med ett normalt vindverk som genererar ca 2MW. Man kan också fråga sig vad överlevnadstiden är för vindkraften. Ett vindkraftverks produktionstid beräknas till ca 25 år. Sedan är det dags för skrotning? Man ska också ha i åtanke att utvecklingen för energiproduktion går i rasande fart framåt.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Utvecklingen av solceller, bränsleceller, vattenkraft och fusionskraft går hela tiden framåt, i Sverige och i resten av världen. Sverige är ett innovativt land. Själva turbinens växellåda smörjs av flera hundra liter transmissionsolja som kan läcka ut vid haveri eller reparationsarbeten/service. Transmissionsolja som utsätts för höga temperaturer bildar polyaromatiska kolväten som i naturen ställer till stor skada. Vindkraften är en gammal och tämligen simpel energialstrare som redan om 25 år kan vara helt ”ute” och ersatts av nya former av elkraftbildare. Vindkraftbolagen kan stå konkursade och utan möjlighet att nedmontera vindkraftverken. Skall våra skattepengar bekosta det hela?

Infrastruktur

En vindkraftpark innebär ett mycket omfattande ingrepp i naturen. Befintliga vägar i området är för smala och krokiga för att tillåta transporter av material och konstruktionsdetaljer till byggena. Detta innebär att nya breda och raka vägar måste byggas för att bl.a. vingarna och pelarna till kraftverken ska kunna transporteras upp på berget. Vid vinglängder på 90 meter måste tillfartsvägarna vara breda och raka. Mellan de olika aggregaten måste accessvägar byggas för transporter av manskap och materiel. Eftersom ytnära berg och berg i dagen finns i hela höjdområdet kommer också sprängning av diken och ojämnheter att erfordras. Marken kommer delvis att ödeläggas! Grundläggning av varje enskilt vindkraftverk erfordrar omfattande sprängningsarbeten tillika transporter av krossat berg. Vid gjutning av betongfundamenten erfordras hundratals kubikmeter betong samt åtskilliga ton armering som måste transporteras upp på berget. Vid en eventuell elproduktion i verken måste en infrastruktur upprättas som kan transportera elkraften ned till transformatorer och ställverk. Åter ett betydande ingrepp i naturen. Naturförstörelsen kommer att bli mycket omfattande och kommer att lämna ett delvis skövlat landskap efter sig. Undertecknad har själv arbetat som kontrollant inför grundläggning av flera vindparker så min erfarenhet och objektivitet kan knappast ifrågasättas.

Buller och vibrationer

I pkt 3.2.7.2 beträffande buller från vindkraften beskrivs att ”risken för

bullerstörningar finns”. Risken enligt egen och andras erfarenheter är att bullerspridningen i realiteten är omfattande och mycket störande. Det är sålunda fel att beskriva buller som en risk när det istället är mycket påtagligt. Vindparker bör inte anläggas i närhet av byar och annan bebyggelse. Utpekade områden ligger strax utanför Björbo by och Källbäcken. Effekten av ihållande buller påverkar människors hälsa och välmående på ett negativt sätt.

Natur och kultur

Mejdåsen är ett naturskönt område med en rik fauna. Större vilt samt hönsfåglar förekommer frekvent. Även kungsörn har observerats i närområdet. Känsliga spelplatser för orre och tjäder kommer att förstöras. Betänk att vingspetsen hos ett normalstort vindkraftverk vid normal vind rör sig med en hastighet av mer än 300 km/tim. Större fåglar som orre, tjäder, flyttande tranor och rovfåglar kommer att krossas av vingarnas rörelser liksom också fladdermöss som är vanliga i området. Många insekter får sätta livet till. Studier i Tyskland har visat att ca 1200 ton insekter krossas av vindkraftverken varje år, bara i Tyskland. Härvid minskar också vingens effekt. Och så talar man samtidigt om att låta gräsmattorna vara oklippta för att gynna floran och insektslivet. På Mejdåsen/Kapla-berget finns flera nyckelbiotoper samt ett naturreservat. Flera skyddsvärda små våtmarker finns också på berget. Den centralt belägna Möckelmyran besitter stora naturvärden och uppvisar typiska bildningar för en hängmyr med både ”strängar” och ”flarkar”. Över Mejdåsen finns ”buffringsvägar” som löper mot Tyrsberget och Lövbergets fåbodar. Andra buffringsvägar går över Skärklacksens fåbodar och ned mot Källbäcken och Björbo. Dessa leder kommer att förstöras av korsande nyanlagda vägar. Har inte Gagnefs kommun ett ansvar att bevara värdefulla historiska kulturarv. Vistelser på fåbodarna upplever en renässans där stressade människor söker stillhet och ro. Sådana värden måste prioriteras! Till Tyrsberget reser många långväga fåbodägare för att uppleva tystheten och stillheten på fåboden. Utsiktstornet på Mejdåsen är ett populärt besöksmål som naturligtvis i hög grad kommer att påverkas då tystheten försvinner och ersätts av det störande vinandet från vindkraftverken. Utsiktstornet måste beskrivas som ett kulturhistoriskt bevarandeobjekt som inte får störas av vinande vindsnurror.

Rekreation och friluftsliv

Runt Tyrsbergets fåbodar förekommer ett rikt friluftsliv med leder och stigar som sträcker sig över och omkring Mejdåsen. Vandrare och MTB-cyklister får idag njuta av stillheten när man rör sig på stigar och leder i området. På Tyrsberget råder normalt en ”absolut” tysthet. Jakten i området har stor betydelse för boende i trakten.

Landskapsbild

Hela landskapsbilden i området kommer att förändras genom att de höga vindsnurrorna kommer att synas milsvida omkring och dominera landskapsbilden. Känslan av eviga skogsvidder kommer att försvinna. Från Björbo by kommer vindsnurrorna att dominera landskapsbilden mot

söder. Lämpligheten att planera en vindkraftpark så nära Björbo samhälle och annan bebyggelse måste ses som klart olämpligt.

Slutsats

De befintliga natur- och kulturvärden som finns på Mejdåsen idag kommer att påverkas menligt eller försvinna helt. Människors hälsa och välmående kommer att påverkas negativt. Skogsbruket kommer också att påverkas. Den rent fysiska påverkan på miljön är enbart skadlig och står inte i proportion till de fördelar som framhålls. Gagnefs kommun ska ju vara en natur- och kulturfrämjande kommun vilket ju också måste betyda att den skadliga vindkraften inte har sin plats här. Kommunen borde därför motsätta sig en förundersökning/utbyggnad och därmed inte ange områden tänkbara för vindkraftsutbyggnad i sin översiktsplan. Beträffande den Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som framtagits i samband med planförslaget måste sägas att den inte tillräckligt eller inte alls belyser de konsekvenser som en eventuell vindkraftsutbyggnad medför. Dessutom kommer ingreppet att vara så omfattande att ett tidigt samrådsförfarande gällande enbart vindkraften bör verkställas för att i ett större sammanhang belysa befolkningens inställning till den påverkan som en eventuell utbyggnad innebär. Som skogsbrukare på Mejdåsen motsätter jag mig bestämt en utredning eller i värsta fall en etablering av vindkraftverk på Mejdåsen.

Arvid

Som boende i Övre Tjärna har jag synpunkter kring översiktsplanen.

1. Övre Tjärna är en fin bymiljö med anor som sträcker sig hundratals år tillbaka vilket är värt att bevara, således vore det tragiskt om vår by förvanskades till något slags villakvarter.
2. Övre Tjärna består främst av äldre hus och ekonomibyggnader med timmer eller panel i falurött, det skulle därför sticka i ögonen om folk tilläts bygga moderna villor i valfri kulör som vid Nässjöstrand.
3. Odlingmarken i Övre Tjärna brukas enligt skiftesbruk av ett antal olika lokala bönder, här odlas ömsom potatis, spannmål och vall. Påståendet att marken inte skulle gå att bruka rationellt faller därmed platt.
4. Bristen på bostäder i Gagnefs kommun vore inte lika stor om kommunen gjorde något åt alla de fastigheter som står tomma likt man gör i Orsa

(<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/dalarna/orsa-kommun-har-startat-hus-inventering>).

För att sammanfatta, jag är inte principiellt emot att det byggs ett mindre antal hus i Övre Tjärna om man från kommunen ser till att bevara bymiljön och ställer krav på utformning och färgsättning av eventuell nybyggnation för att den ska smälta in med det befintliga.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

Bymiljöer beskrivs även i kulturavsnittet.

Anders

Inledningsvis vill jag nämna att jag ser positivt på Gagnefs kommuns arbete att utveckla vår kommun. Men tyvärr är inte all utveckling av godo. Framförallt om planförslag medför inte negligerbara konflikter för andra viktiga samhällsintressen.

Jag lämnar synpunkter och förslag nedan främst vad gäller planförslagen för Djurmo. Men dessa är även tillämpliga för Sifferbo i förekommande fall av anspråkstagande av produktiv jordbruksmark och ingrepp i kulturmiljö.

Översiktliga synpunkter

Jag kan inte se att kommunen med hjälp av utredande konsult i sina utredningar och sin planläggning lyckats beskriva och hantera de konsekvenser som översiktsplanen medför vid anspråkstagande av produktiv jordbruksmark. Jag saknar även redovisning av vilka villkor enligt Miljöbalken som är förknippande med anspråkstagande av produktiv jordbruksmark vid planläggning.

Jag kan inte heller se att LIS-plan 2040 och inte heller OP 2040 beskrivit de aktuella förhållande som råder för områdena för planförslagen och dess omgivningar i Djurmo. Istället för att beskriva aktuella förhållanden har omgivningen generellt pekats ut som friluftsområden/naturområden med potential för bostadsutveckling för all typ av bebyggelse.

Översiktsplan 2040

Planförslagen för Djurmo och till viss del Sifferbo innebär exploatering av produktiv jordbruksmark utan någon inskränkning av typ av bebyggelse. Ganska anmärkningsvärt förslag sett konflikterande intressen och befintliga förutsättningar.

Produktiv jordbruksmark

Vad gäller produktiv jordbruksmark anser jag den är marginaliserad i planbeskrivningen. Det är även sakfel i beskrivningen. Jordbruksmarken beskrivs stundom som slåttermark alternativt jordbruksmark med betydelse för friluftslivet.

Det redogörs även för att planområdena i Djurmo är en liten del av jordbruksområdet, utan att ta upp vad fragmentering av jordbruksmarken innebär för de som brukar jordbruksmarken.

Det tas inte heller upp konsekvenser för det öppna landskapet när sammanhängande produktiv jordbruksmark fragmenteras och den produktiva jordbruksmarken ersätts med bebyggelse.

Om mot förmodan utredande konsult och Gagnefs kommun inte känner till vad som gäller och eftersom det saknas i planbeskrivningen kommer här ett förtydligande.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

Bymiljöer beskrivs i kulturavsnittet.

Avvägningar görs mellan olika samhällsviktiga intressen under en översiktsplaneprocess. Översiktsplanens planförslag är endast rekommendationer, inget som är juridiskt bindande.

Den jordbruksmark som omger och där även planförslagen för Djurmo är lokaliserade, är först och främst produktiv jordbruksmark. Marken brukas med växelbruk, dvs att det inom ca en 7 års period växlas odling mellan spannmål, vall och träda.

Sett till total förekomst av jordbruksmark i Djurmo med omnejd är den jordbruksmark som beskrivs i planhandlingarna mycket värdefull för jordbrukarna och även för kulturmiljö och perspektivet öppet och levande landskap. Sätter man sen jordbruksmarken i ett nationellt självförsörjningsperspektiv, ökar värdet på jordbruksmarken ytterligare.

När det gäller naturmiljö/biologisk mångfald så är framförallt vallodlingen och den vegetation som LIS-plan beskrivs som "utan betydande påverkan på ekologiska samband samt låga naturvärden" småviltets skafferier på vintern. Den vegetationen som getts låga naturvärden i LIS-plan erbjuder även skydd och viloplats för viltet samt är en biotop som gynnar bl a insekter och svampar.

Av planbeskrivningen framgår att jordbruksmarken är viktig för friluftslivet, men det saknas att jordbruksmarken vid Backmon ingår i Djurås östra viltvårdsområde. Det innebär ju så klart inga inskränkningar för annat friluftsliv. Men det bör ändå redovisas att det är ett viltvårdsområde, då detta som detta är ett intresse som påverkas negativt av planförslaget.

Utan lokal kunskap om viltpopulationer och vilttrörelser, kan tyckas att bedrivande av jakt på Backmon inte är av samhällsintresse.

Statistik från eftersökjägare visar att det årligen dör mellan 15 och 25 rådjur vid viltolyckor på E16, på den relativt korta sträckan Sifferbo-Djurås. På sträckan Djurmo-Bäcken-Djurås industriområde sker de flesta viltolyckorna med rådjur.

Denna statistik visar framförallt två viktiga förhållanden. Dels att det för rådjurspopulationen inom Djurås viltvårdsområde är en betydande vilttrörelse och förlust av vilt längs E16 på denna sträcka. Dels jordbruksmarkens betydelse för reproduktion och födosök.

Endast viltförvaltande jakt på bl a Backmon kan minska antalet viltolyckor på E16 och medför även att det undviks att en naturlig resurs i form av viltkött går förlorad.

Trafikförsörjning nya planområden

Jag har redan påtalat i samband med yttrandet över detaljplan för Djurmo 1:11 Ytterbacka m.fl. att vägnätet i Djurmo gamla by redan är underdimensionerat avseende befintlig trafikering.

Att trafikförsörja planområden som är lokaliserade så att försörjande trafik måste passera i princip hela gamla Djurmo innan man når slutdestinationen, kräver åtgärder som inte kan negligeras.

Jag kan inte se att det under arbetet med OP 2040 att det för Djurmo

tagits fram något förslag på välgångsplaner samt vilken mark som planeras tas i anspråk för detta ändamål.

Jag är medveten om att det är en översiktsplan. Men när man redan i detta tidiga planeringsskede kan inse konsekvenser av planförslaget. Är det god "planläggningssed" att åtminstone utföra överslagsberäkningar på olika alternativ för hur planområdet ska trafikförsejas. Man kan då även bilda sig en uppfattning vilka konsekvenser planförslaget får med avseende på:

- befintlig vägkapacitet,
- hälsopåverkan avseende bullergenerering/emissioner/immissioner,
- effekter avseende trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter och barn.

Jag uppfattar inte att kommunen i sin planläggning tagit hänsyn till Trafikverkets pågående projekt för ombyggnad av E16 genom Djurmo och vilka konsekvenser det får för trafikeringen av Djurmo gamla by.

Det är min uppfattning att kommunen i arbetet med OP 2040 måste ta upp de konsekvenser avseende trafikering genom Djurmo gamla by, som ombyggnaden av E16 genom Djurmo medför. Detta för att kunna avgöra hur tillkommande trafik med avseende på planförslagen kommer att påverka trafiksituation och konsekvenser avseende buller och trafiksäkerhet.

Kulturmiljö

I förslaget på ny översiktsplan framgår inte konsekvenser avseende kulturmiljön i Djurmo gamla by med omnejd. Det faktum att det redan förekommer bebyggelse från senare delen av 1900-talet innebär inte att kulturmiljön i Djurmo gamla by är förstörd. Merparten av bebyggelsen i Djurmo gamla by härstammar från 1700-tal? 1800-tal och tidigt 1900-tal. Viktigast av allt är att Djurmo gamla bys kulturmiljömässiga gestaltning och småskalighet är bevarad.

I fråga om kulturmiljö tycker jag Gagnefs kommun ska vara vägledande för bevarande av den kulturmiljö och historia som format vårt landskap och gör vår kommun attraktiv.

Förslag fortsatt arbete med OP 2040

För att bidra till ökad hållbar utveckling i vår kommun så är det min uppfattning att produktiv jordbruksmark inte ska bebyggas. Den jordbruksmark som kommunen äger avyttras genom försäljning till lantbrukare i kommunen som kan bruka marken.

För bebyggelseutveckling i kommunen skulle jag gärna se satsningar på de redan bebyggda områden som inte är "bärande" av viktig kulturmiljö och där produktiv jordbruksmark inte behöver tas i anspråk.

Det finns både "förfallna" gårds/bebyggelseområden och bergig skogsmark i närhet till befintlig bebyggelse i kommunen. Dessa skulle kunna omformas/vitaliseras till attraktiva områden för bostäder och då även med närhet till service, kommunikationer samt vård och omsorg.

Patrick och Malin

Yttrande angående Gagnefs kommuns översiktsplan 2040 avseende planförslag för Djurmo/Sifferbo

Vi vill först nämna att det är viktigt att kommunen utvecklas och att vi generellt ser positivt på Gagnefs kommuns översiktsplan 2040. Det finns dock vissa planförslag som inte är praktiskt genomförbara då de till exempel ibland krockar med lagar i miljöbalken.

Vi vill härmed ge följande yttranden gällande Gagnefs kommuns översiktsplan 2040 avseende planförslag för Djurmo/Sifferbo.

Vi kan inte se att Gagnefs kommun i sin utredning och planläggning kunnat visa någon konsekvensanalys som planförslaget för Djurmo/Sifferbo medför. Detta gäller framför allt konsekvenser gällande:

- anspråkstagande av produktiv jordbruksmark
- kulturmiljö i Djurmo gamla by med omnejd
- vägarnas infrastruktur i Djurmo

Anspråkstagande av produktiv jordbruksmark

Vi anser att Gagnefs kommun i planförslaget har bagatelliserat den produktiva jordbruksmark som är tänkt att tas i anspråk i översiktsplan 2040 gällande planförslag för Djurmo/Sifferbo. Vi har tidigare påpekat och motsatt oss Gagnefs kommuns anspråkstagande av produktiv jordbruksmark i detaljplan Djurmo 1:11 m.fl. Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt höll med om detta och rev nyligen upp den antagna detaljplanen för Djurmo 1:11. Vi anser att Gagnefs kommun måste undvika att exploatera produktiv jordbruksmark, med tanke på att våra jordbruksresurser är extremt viktiga för framtida generationer. Det bör också antas att Mark- och miljödomstolen i framtiden förmodligen inte kommer att acceptera att produktiv jordbruksmark kommer att tas i anspråk.

Kulturmiljö i Djurmo gamla by med omnejd

I samband med yttrandet till detaljplanen för Djurmo 1:11 med flera så påpekade vi bland annat att Djurmo gamla bys kulturmiljö skulle riskera att förstöras/förändras med ökade trafikrörelser och förändrat vägnät. Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt bedömde att Gagnefs kommun inte i tillräcklig grad varken utrett detaljplanens eller tydligt redovisat de avvägningar som kommunen gjort i denna del, vilket resulterade i ett beslut om att detaljplanen skulle upphävas. Vi anser att kommunen inte har gjort en tillräcklig bedömning eller analys av de miljökonsekvenser som översiktsplanen 2040 avseende planförslag för Djurmo/Sifferbo kan medföra.

Vägarnas infrastruktur i Djurmo

Vi anser att Gagnefs kommun i översiktsplanen 2040 inte har visat hur vägproblemet kan lösas i Djurmo gamla by. Dagens vägnät är väldigt underdimensionerat och det finns inga möjligheter att göra några större förändringar i Djurmo gamla by. Förvisso är detta bara en översiktsplan, men kommunen måste ändå kunna visa på några tänkbara lösningar.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Avvägningar görs mellan olika samhällsviktiga intressen under en översiktsplanprocess. Översiktsplanens planförslag är endast rekommendationer, inget som är juridiskt bindande.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

Bymiljöer beskrivs i kulturavsnittet.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

En planerad bro som förbinder Bäsna med Djurmo är något som kräver en extra eftertanke. Vi saknar en analys av vilka trafikkonsekvenser detta kommer att medföra för trafikgenomströmningen i Djurmo. Det finns ju i princip inget naturligt skäl för de boende i Djurmo att åka över till Bäsna. De som har en vinning av en broförbindelse lär i första hand vara de boende i Bäsna, som då lättare kan ta sig till Djurås eller ut på E16 via vägarna i Djurmo. I dagsläget bor det närmare 700 personer i Bäsna, vilket rimligtvis kommer att öka antalet trafikrörelser kraftigt. Vi anser därför att planerna på en broförbindelse ska skrotas.

Avslutningsvis rekommenderar vi att Gagnefs kommun drar tillbaka översiktsplan 2040 avseende planförslag för Djurmo/Sifferbo, och att man i stället fokuserar på att utveckla andra områden i kommunen där man inte riskerar att förstöra produktiv åkermark, samt gammal och viktig kulturmiljö. Det finns andra områden i Gagnefs kommun som har betydligt bättre förutsättningar där planförslag kan realiseras.

Åke

ÖP 2021 (Viktiga för Gagnefs kommun)

*Fortfarande inga utpekade **tätortsnära naturreservat**, trots påstötningar om bristen. ("Tätort" betonas i kommunens utskick i Gagnefsnytt nu hösten 2021.)

***Fler laddningspunkter** för elbilar än den i södra Djurås.

*Kommunen är uppmanade att se över markbyte.

Flera områden i studien om **"skyddsvärd tätortsnära natur"** från 2016 har **utsatts** för skogsbruk som reducerat naturvärdena.

Kvicksilver-läckage, pärlugglebiotop som avverkats m.m har inträffat.

*En eller några **snökanoner** till GIF-stugan.

Gärna med kylslingor, som finns bl a i Sandvikens kommun. Skidsporten måste säkras även dåliga vintrar för folkhälsan.

Björbohallens vaktmästeri skulle kunna delas till GIF-stugan. Snö måste få lika mycket stöd som is i dessa kvoteringsstider.

*Sifferbo/Djurmos **elljusspårs** möjlighet till flytt.

Det är inget bra läge vid Riksvägen nu inför vägombyggnad.

Ställningstagande och rekommendationer som endast beskrivs översiktligt i ÖP 2040 kapitel 3.2 kommer att utvecklas när en kommunal grönstrukturplan tas fram.

Rekommendation om fler laddningsstationer skrivs in.

Synpunkten om snökanoner ligger utanför det som ÖP 2040 kan påverka.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Peter

Jag var ju inte kvar till slutklämmen så jag vet inte vad som kom fram med hjälp av postitlapparna. Bor ju "nere" i Färjbacken och har bott här sen 1978. Personligen ser jag fram mot att, på ålderns höst, kunna bo inom det redovisade nya området utanför f.d Färjbacksskolan i typ enplans radhus 2-4 rok, hyresrätter eller bostadsrätter, med carport och förråd.

Så mitt förslag blir BEHÅLL

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Karin och Mika

Vad bra att ni håller på att ta fram en ny översiktsplan. Vi har en synpunkt på att bostäder/byggnationer planeras på jordbruksmark. Eftersom vi bor i Djurås så är det främst Djurås som vi har tittat på och där finns ju 3 områden utpekade som planerade byggområden. Alla 3 tillhör ju fin platt och bördig jordbruksmark som brukas. Våra bönder har det nog svårt ändå så vi anser att vi inte ska ta bort ännu mer mark från dem. I nuläget har ju precis åkern vid Stortäppa tagits i anspråk och vi anser att det inte bör tas någon mer åkermark i anspråk i Djuråsområdet. Följ ert strategiska vägval att "öppen mark som är produktiv och aktivt brukas i första hand bör bevaras" så att vi får ha kvar och kanske till och med öka vårt antal livsmedelsproducenter. Låt mark- och miljödomstolens dom i detaljplanen för Djurmo 1:11 (Ytterbacka) vara vägledande i arbetet med översiktsplanen och planera inga byggnationer på bruksbar jordbruksmark. Att en tidigare ej antagen detaljplan pekat ut områden som tänkbara för bostäder är inte något som visar på att det är en bra idé nu.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Magnus

Vi bor i Färjbacken och har synpunkter på den planerade bebyggelsen på fin åkermark, det känns motsägelsefullt när ni i ert strategiska vägval säger att "öppen mark som är produktiv och aktivt brukas i första hand bör bevaras".

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Annette

Synpunkter Översiktsplan område, Bäsna ÖP

Kap 3.2.1.1, text bör kompletteras med verksamheten Bäsna handel och krog

Undertecknad anser att område som betecknas som Bf för Täkta är olämpligt med stöd av nedan argument som har sitt ursprung från handlingen men även med stöd av 3 kap. 4§ miljöbalken. Underteckna är helt emot att område Bf genomförs enligt förslag.

I planerings förutsättningar kap. 2.5.2

All jordbruksmark är skyddad i lag (3 kap. 4 § miljöbalken),

I kap 3.2.5 anges att yta Bf är öppen mark. Det skiljer mellan begreppen öppen mark och jordbruksmark, marken är inte öppen mark utan utgörs av jordbruksmark. Ytan är dessutom detaljplanlagd och består av privat- och kommunalägd mark. Kommunens mark inom DP är grönområde i övrigt är den ”gul”. I angränsning till privat mark och grönområde så finns även prickmark, prickmark får ej bebyggas enligt gällande Detaljplan MKB 3.1.

”Öppen mark som är produktiv och aktivt brukas bör i första hand bevaras. I anslutning till befintliga orter kan ändå produktiv, öppen mark tas i anspråk om följande uppfylls:

- det bidrar till en god samhällsstruktur,
- samhällsviktiga intressen inte kan tillgodoses på annan mark, • bidrar till ett resurseffektivt och hållbart samhälle.”

Denna beskrivning gäller dock inte jordbruksmark, den största delen mark inom området som anges Bf består av jordbruksmark. För aktuell jordbruksmark erhålls dessutom EU bidrag.

Samhällsstruktur kan upprätthållas utan att område Bf tas i anspråk för förtätning, fördjupad utredning kring övriga områden som betecknas som B bör genomföras för att komma fram till ifall de är lämpliga eller inte för ändamålet.

MKB rubrik, Sammanställning ”Hushållning av naturresurser” står, Inom byn finns begränsad yta som nyttjas som jordbruk.

Övriga delar av Gagnef har större områden.

Det är värdefullt att bibehålla den befintliga jordbruksmarken som finns (all jordbruksmark inom centrala delarna) Anser att skrivningen är motstridig förslaget Bf och att kommunen ska värna om aktuell jordbruksmark.

Grönområden är ringa inom området Bf och mark ägs till största del av

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

privatpersoner. I DP är marken angiven som prickmark vilket betyder att mark inte får bebyggas.

Med vilken metod planerar kommunen förvärv av mark inom område Bf för att kunna genomföra planen?

I vilket skede är DP 19760702 och hur ser planeringen för densamma ut? I vilket skede kommer kommunen att ta fram områdesbestämmelser för t.ex. byggnadshöjder?

Annika

Synpunkter angående Gagnefs kommuns översiktsplan 2040 avseende planförslag för Djurmo/Sifferbo

I planförslaget står det "Djurmo och Sifferbo är attraktiva platser att bo på. Här finns mycket vackra landskapsbilder, många kulturkvaliteter och flera byområden har gamla anor." Jag vill att ni bevara allt som en äkta dalaby har att erbjuda nuvarande och kommande generationer. Djurmos attraktionskraft och popularitet består ju i det lugna läget, små slingrande byvägar och den småskaliga bebyggelsen.

Utvecklingsområde för bostäder

Områden är en del av jordbruksmark. Vi bör tänka på att öka egen livsmedelsproduktion i Sverige istället för att bygga på åkermark, särskilt när vi bor i en kommun som säger själv: 'Gagnefs kommun ligger i frontlinjen i arbetet med att forma ett ekologiskt, socialt och hållbart samhälle.'

Och Fredrik Jarl, "tycker det är dags att återskapa gammal jordbruksmark och öka nyodlingen i landet" (DT E-tidning 20210424) Det kan inte bli bättre för framtida jordbruk om jordbruksmark fragmenteras och ersätts med bebyggelse. Jordbruksmark i Djurmo är produktiv och är värdefull för kulturmiljö och friluftslivet.

Dessutom, både delområde 1 och delområde 2 i Djurmo är viktigt för fågelliv och om ni bygger nära strandområden påverkas fågellivet negativt. Varje år kläcker Storspov sina ungar på dessa områden och de behöver all hjälp de kan få om de ska överleva. Pilgrimsfalkar jagar över den vidöppna åkermarken mellan Utbysjön och Dalälven.

Utbyggnation kommer att sätta stor belastning på Djurmo skola och förskola som är redan överfulla och underfinansierade och kommunen har inte förklarat hur de planerar (eller om de planerar) utveckla skolan/förskolan.

Det kommer att påverka negativt på kulturmiljön i Djurmo. Djurmo

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

Bymiljöer beskrivs i kulturavsnittet.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Ställningstagande och rekommendationer som endast beskrivs översiktligt i ÖP 2040 kapitel 3.2 kommer att utvecklas i framtiden då arbete med en kommunal grönstrukturplan tas fram.

kommer att blir en del av Djurås nu när ni bygga så väldigt mycket där också! Den gamla delen av Djurmo har en genuin, unik och gammal bykänsla och borde tas till vara och utvecklas, inte förstöras. Här står den gamla småskolan som byggdes 1865 och har aldrig flyttats från sin plats och som nu är en liten skolmuseet.

Smala, slingrande vägar är en del av en gammal by och borde bevaras. Det är många barn och vuxnar av alla ålder som är ut för att umgås, motionera, cyklar och lekar och de kan göra det utan att oroa sig för trafiken. Den planerade ökning av bostäder kommer att leda till en ökning av biltrafik och majoriteten av de nya hushållen kommer att vara helt bilberoende. OP2040 är en översiktsplan men det skulle bli hjälpsam om kommunen kunde redan nu tänker på konsekvenser av en ökning av biltrafik på alla som redan bo i Djurmo/Sifferbo – buller, hälsa och säkerhet. Landsbygdsområden bör inte lämnas på förfall, men de bör inte heller blir så överutvecklade att de inte längre är attraktiva för dem som har bott och arbetat där i generationer eller för de ny inflyttade. Det verkar som Gagnefs kommun vill bara bygga, och vill att befolkningen ska växa utan att ordentligt planera för hur den ökade befolkningen ska tas om hand.

Steen och Ewa

Vi är mycket emot att fin jordbruksmark tas i anspråk till byggnation. Vi har en synpunkt på att bostäder/byggnationer planeras på jordbruksmark. Eftersom vi bor i Djurås så är det främst Djurås som vi har tittat på och där finns ju 3 områden utpekade som planerade byggområden. Alla 3 tillhör ju fin platt och bördig jordbruksmark som brukas. Våra bönder har det nog svårt ändå så vi anser att vi inte ska ta bort ännu mer mark från dem.

I nuläget har ju precis åkern vid Stortäppa tagits i anspråk och vi anser att det inte bör tas någon mer åkermark i anspråk i Djuråsområdet. Följ ert strategiska vägval att ”öppen mark som är produktiv och aktivt brukas i första hand bör bevaras” så att vi får ha kvar och kanske till och med öka vårt antal livsmedelsproducenter. Låt mark- och miljödomstolens dom i detaljplanen för Djurmo 1:11 (Ytterbacka) vara vägledande i arbetet med översiktsplanen och planera inga byggnationer på bruksbar jordbruksmark. Att en tidigare ej antagen detaljplan pekat ut områden som tänkbara för bostäder är inte något som visar på att det är en bra idé nu. Den gamla detaljplanen på Färjbacken var mina föräldrar med och förhindrade då de brukade jorden då. Nu är det Jan Olov som brukar den och han behöver den för sin verksamhet.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Maria

Synpunkter på översiktsplan Gagnefs kommun

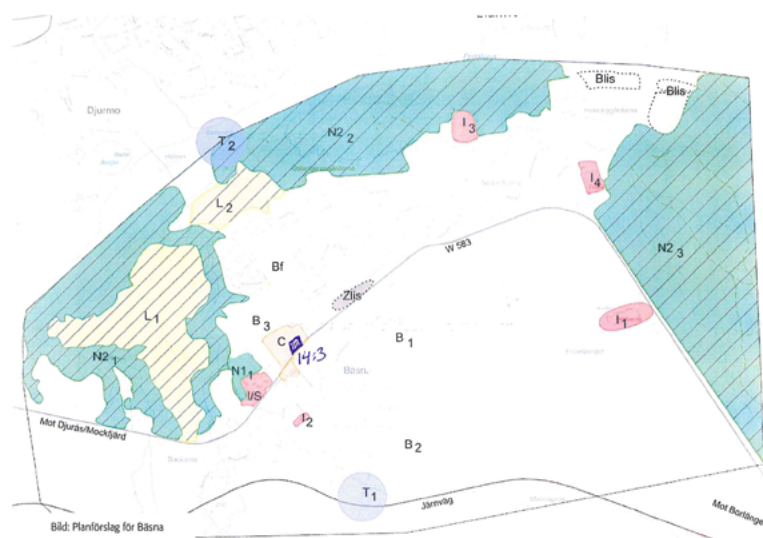
Jag vill härmed delge mina synpunkter på förslag till ny översiktsplan Gagnefs kommun. Mina synpunkter gäller tätort Bäsna och i synnerhet Utvecklingsområde Centrum C. Där vill jag att min privata fastighet, Bäsnavägen 33 med fastighetsbeteckning 14:3, exkluderas ur centrumområdet.

Det är upp till kommunen att bestämma vad kommunal tomt ska användas till, men detta ska EJ gälla min privata fastighet och jag accepterar inte nuvarande översiktsplan i samband med det.

Jag har i bifogat underlag märkt ut min fastighet och vill som sagt att den exkluderas ur centrumområdet.

En annan aspekt är klimatmålen, varför planeras ett centrumområde inkluderat bl.a detaljhandel som i sin tur ökar transporter till och från Bäsna? Hur förhåller sig rådande förslag till kommunen bidrar till att nå Agenda 2030? Jag ser inte hur förslaget förhåller sig till Plan och bygglagens 2:a kapitel gällande miljö och klimataspekter? Det här leder mig veterligen INTE till minskad klimatpåverkan - snarare tvärtom, ett centrumområde med detaljhandel leder till ökade transporter med ökad klimatpåverkan. Boende transporterar sig kollektivt eller individuellt till och från sina arbeten inom antingen kommunen gränser eller till angränsande kommuner, därmed finns ett invariant beteende om att handla det som behövs. Ett centrumområde innebär därigenom inte minskade transporter för enskilda hushåll då boende behöver ta sig till och från jobbet. Det innebär enbart ökade transporter av tung trafik till och från byn, vilket som sagt ger en negativ klimatpåverkan genom både ökade utsläpp och asfaltsslitage. Jag anser att landsbygden bör bevaras så att människor, djur och natur lever i harmoni och att kommunens "hästby" får bevaras - då det dessutom är en hästgård precis i anslutning till påtänkt centrumområde. Hur harmoniserar det på för vis, hästgård och centrumområde?

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Kasia

Djurmo is a peaceful village where both young and old make use of the wonderful walks around both the small village roads and the paths and tracks on the outskirts of the village.

You seem intent on creating a Djurås extention in what was and should remain a village. If we wanted to live in a town we would all have bought houses in the town.

The areas you are planning to develop are agricultural land which we need to preserve. One of the fields is used every winter for cross country skiing. The villagers create a 15 kilometre ski trail across the fields which is a fantastic asset to the village. We have a lovely lake which you choose to promote but do not accept responsibility for and it is up to us the villagers to look after it.

The area where you want to build a bridge to Bäsna is actually also the area you are promoting as a nature asset.

The increase in housing will mean an increase in traffic. The children will no longer be able to play on the quiet village roads and cycle to their friends.

The village pre school and school has just been rebuilt and has no room to accommodate any more children. Already children are being turned away.

Rural areas should not be left to decay but they should also not become so overdeveloped that they are no longer attractive.

Djurmo is hanging on a thread to retain it's village feel and we are being sucked up into Djurås industriområdet.

Anna-Karin

Angående byggnation av bostäder och verksamheter på Mjälgen (B2) och Mjälgen (Z) vid Daviks kvarn. Denna mark har stor betydelse för jordbruksfastigheten då det är fastighetens allra bördigaste mark. Alltså den viktigaste åkermarken för denna jordbruksfastighet. Arealen har minskat tidigare både vid byggandet av gång/cykelvägen mot Svedjan och när vägen byggdes om och breddades mot åkerängsta bron. Jag anser att kommunen borde slå vakt om brukningsvärd jordbruksmark, särskilt som man nu börjat uppmärksamma Sveriges låga självförsörjningsgrad. Det måste finnas andra alternativ för byggnationer.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Ställningstagande och rekommendationer som endast beskrivs översiktligt i ÖP 2040 kapitel 3.2 kommer att utvecklas i framtiden då arbete med en kommunal grönsstrukturplan tas fram.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Jan

Under kapitel 2 Planeringsförutsättningar och på sida 16, finns en karta på prioriterade vandringsleder. Där saknas Europaled 1, som går från Sicilien till Nordkap. Leden passerar Gagnef och är utmärkt med skyltar E1. Leden är välbesökt och varje år kommer ett antal vandrare från både Sverige och Europa! Leden passerar Gråbuan, jag håller till på somrarna och varje får vi besök av vandare som endera är på väg norrut eller söderut! I somras kom en kille från Österrike, som startade i Nordkap ifjol och vandrade till i höjd med Trondheim. I år fortsatte han från Trondheim och hela vägen till Varberg, han planerade att vandra hela leden till Italien! Jag träffade och vandrare från Sverige i somras, som var på väg till Grövelsjön och en till Nordkap. Denna led bör prioriteras och märkas ut på kommunkartan samt lägga in information på kommunens hemsida. Kolla på Leksands hemsida, där finns en utmärkt information om leden och om besöksmål efter sträckningen!

Alla dessa vandrare "sätter" Gagnef på kartan och berättar vilka fina miljöer och leder vi har i kommunen!

Vidare tycker jag att ni skall prioritera flera intressanta vandringsleder i kommunen. T.ex Fäbodstigen från Västerfors, Björkbuan, Gråbuan, Gagnefs Floberg, Floda Floberg och till Syrholen Dala Floda. Vidare finns det fler vandringsleder som bör uppmärksammas och som utnyttja flitigt t.ex Högerberget, Gråbuan och vidare till Forsbuan Leksand. Nordbäcksbuan Nordåker, Björkbuan, Annsjön, Nordbäck! Samråd med Sven Jonsson på Friluftsförbundet, han håller i arbete med vandringsleder i kommunen! Viktigt att dessa leder hålls öppna och röjda samt uppmärksatta för det "rörliga" friluftslivet!

Texten noteras och kartan på sidan 16 kompletteras med Europaled 1.

Ställningstagande och rekommendationer som endast beskrivs översiktligt i ÖP 2040 kapitel 3.2 kommer att utvecklas i framtiden då arbete med en kommunal grönstrukturplan tas fram.

Jan och Catharina

Vi bor i Moje och har tagit del av detaljplanen över området. Vi är många i byn som känner oro ifall det sker för stor utbyggnad i byn. Att det tillkommer ett och annat hus är bara positivt, men hur klarar våra smala vägar en intensivare trafik vilket blir följden av en större förtätning.. När vägarna är plogade på vintern är det långa sträckor där det inte går att mötas utan att åka in på någons tomt. Under sommarens varma dagar är det skytteltrafik ner till sjöns båda badstränder. Många promenerar runt sjön och kan njuta av både jordbrukslandskap och skogsmark. Vandringsleden genom skogen bjuder på lövskog ner mot sjön vilket främjar mångfalden. Vi har en fågelvandring runt sjön i maj varje år där vi kan räkna in uppemot 50:talet olika arter vilket tyder på en varierad miljö. Vi är alltså oroliga för en allt för stor förtätning och vi vill absolut inte ha något nytt "villakvarter" i skogen ovanför södra Moje. Låt oss bevara Mojes unika bymiljö och förtäta med förstånd.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs.

Bymiljöer beskrivs i kulturavsnittet.

Bodil

Jag var med i Kyrkskolan i norra Gagnef när ni var där och visade översiktsplanen. Funderingar över tänkta bostads möjligheterna i norra Moje, såg nämligen i tidningen i går Att länsstyrelsen givit tillstånd för skiftgång vid stenbrottet som ligger 500-600m ifrån bostäderna i norra Moje. Går att överklaga ytterligare en gång, jag vet att det är överklagat av Mojebor innan detta. Kanske kommit fram något ytterligare. Jag har själv överklagat deras tillstånd på 30 år till därför att jag sett betydande förändringar av vattenflödet till Mojesjön. Tyvärr bor jag inte i Moje men nyttjar skogen enormt mycket för rekreation och har koll på en hel del där ute i skogen. Hur tänker kommunen i detta ärende? Vilka bullernivåer och skakningar ska man tåla vid sitt boende? Hur och vem tar ansvar för förändringar i vatten flödet för Mojesjön idag och om 30 år. Om störningar uppstår går det att återställa? Dessutom är skyddsstängslet ej intakt runt stenbrottet, djur(älgar och rådjur har jag sett) tar sig in där det är som brantast/högst och jag också utan problem. Stigen, rekreationsområdet över berget leder typ rakt ner mot brottet. Fantastisk ställe att plocka bär på. Nu blev det många frågor, men de kanske värt att ta sig en titt på innan man bygger så nära ett industriområde.

I Gagnef har vi inga parker. Det enda som liknar ”park område” och kan ses som ett nykära rekreatonsområde är Bh/S på kartan Solsheden, kullen och minnestuge området. Är nog det område som används mest av alla av byborna. Lekplats för barn, nära strövområde för hela Kyrkbyn och dess närområde. Bör ej bebyggas.

De områden som föreslagits som rekreatonsområde i byn, N1,2 en ravin, tomtmark, myr och otroligt tätväxt lövslog och N1,3 idag en häst och kvighage, det känns inte ens kontrollerat innan det föreslagits och inte seriöst framtaget. Sen tycker jag att kommunen ska börja tänka på vår livsmedelsförsörjning och genast avsluta allt byggande på jordbruksmark och se jordbrukare som viktiga näringsidkare. Så jordbruksmarken vid Tjärnsjögården och i Övre Tjärna bör strykas ifrån planförslaget, lika så mer bebyggelse runt Ica bör undvikas. För att få ett större skyddat rekreatonsområde bör skogsmarken mellan järnvägen och väster om järnvägen från Tjärna N2,1 och Tupphålet och Tuppkammen, N1,1 upp till grusvägen i Gräv som går från Gräv till järnvägen, vägen mot skjutbanan och stenbrottet köpas in av kommunen. Gör som många andra kommuner, registrera alla ödehus och se om de kan vara en del i att Gagnef växer. Göra en insats och se om människor vill sälja och få till levande gårdar och hus ute i byarna, istället för att det står tomt.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Ställningstagande och rekommendationer som endast beskrivs översiktligt i ÖP 2040 kapitel 3.2 kommer att utvecklas i framtiden då arbete med en kommunal grönsstrukturplan tas fram.

Göran och Jenny

Vill härmed framföra åsikter om översiktsplan 2040 och mer specifikt BLIS-området vid flottbroområdet i Gagnef. Ett område som av konsulter anses som ej lämpligt för bostadsbebyggelse och vi vill bara framföra samma åsikt. Området är ett av fåtal parklika rekreationsområden i kommunen och borde snarare skyddas som ett 'Utvecklingsområde, Tätortsnära skog/park N1'. Om området skulle kunna knytas samman med föreslagna 'Tätortsnära skog/park N1' områden runt kyrkan och Kyrkskolan, skulle vi i denna kommun del kunna skapa ett längre sammanhållande rekreationsområde, likt strandpromenaden i Leksands kommun.

Flottbroområdet har under mycket lång tid varit avbildat i målningar och fotografier, varav det blivit en av flera symboler och kännetecken för vår vackra bygd. Att bygga bort detta för ett mindre antal bostäder känns onödigt. Utifrån områdets beskaffenhet så torde antalet tänkbara bostäder oavsett vara ringa. Områdets betydelse som rekreationsområde torde inte bli mindre om närliggande 'Bagar-Pers (Bh/S)' blir bebyggt. Ett område som för övrigt är utpekad som möjligt för skola och bostäder, vilket verkar en aning krångligt utifrån trafiklösning och mark bestående av obebyggd rullstensås. Även det ett område som genom bl a minnestugan blivit ett av kännetecknen för vår vackra bygd. I beskrivningen står att 'Bostadstomterna kan med fördel läggas närmast vattnet för att i möjligaste mån bevara den tätortsnära skogen'. Här är det för undertecknade väldigt oklart vilka områden som avses för bebyggelse, i och med Minnestugans nuvarande placering.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Mikael och Maud

Efter en närmare titt på översiktsplanen så konstaterade vi att Gagnefs Kommun tyvärr fullständigt kör över jord och skogsbruksnäringarnas intressen, dom som i framtiden kommer att vara de viktigaste näringarna. Kommunen tar sig rätten att rita in stora skogsarealer som tex utvecklingsområde, tätortsnära skog/park, bevarande område, natur och friluftsliv. Dessa områden är i de flesta fall privat ägda och brukas av aktiva skogs och jordbrukare, man måste komma ihåg att det är som att lägga en död hand över områdena och vi förstår inte varför, då vi har allemansrätten som ger oss rätt att röra oss fritt i skog och mark. Områden som berör vår mark är Gagnef N1,3 och N1,2 som brukas till naturbeten idag, även skolskogens mark (som är uppsagd från och med 2021-11-23 se Kommunens ärende BUN/2021:270) kommer att brukas till naturbeten. Därför motsäger vi oss att det ritas in som utvecklingsområde. Utvecklingsområde för idrott och skola (I/S) är även inritat på vår mark utan dialog med oss, vi motsätter oss det. Blisområdet norr om Gagnefsgården som Kommunen äger har brukats av oss i 29 år och är av högsta kvalitet som produktionsmark. Det känns som vi behöver sätta oss ned och diskutera andra lösningar, då vi äger mark på andra ställen som skulle lämpa sig mer som bostadsbyggande område, då skulle man eventuellt kunna byta mark.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Synpunkten om så kallad "död hand" noteras och förtydligande görs om bygglovshandtering i bevarandeområden.

Janusz

I have a number of concerns regarding the proposals put forward in the plan. My concerns apply principally to Djurmo, but also have a bearing on Sifferbo.

These include

1. The wholly inadequate road network in the villages, which copes surprisingly well with the current level of population, but will become increasingly difficult with the foreseeable increase in traffic which will result as the village's children grow older and demand their own vehicles, before possibly moving away which could not cope with the additional strain the proposal would bring.
2. The proposal to further destroy the fields between Djurmo and the river, despite the obvious impact this would have on agriculture, the outdoor environment enjoyed by a large proportion of the local people as well as visitors, and the wildlife in the area.
3. The proposal to build in an area that, despite claims from our most vocal politician, lacks the necessary infrastructure to be a sustainable proposition. There is no proper bus service, no train service, no shop and inadequate school provision.
4. Any increase in population would put additional strain on village resources, particularly the swimming lake and the park/play area, which the kommun refuses to maintain, the burden resting on a few volunteers as well as the school, which is creaking under its present burden and already suffering from inadequate funding.

As I have noted when commenting on a detail plan quite recently, Djurmo, whose original part is comprised largely of older buildings, while having seen some limited development in the second half of the last century still has an essentially 18th/19th century layout. Many of the homes are in the form of small farmsteads and reminiscent of the areas farming roots. While in its present composition it remains an important historical entity, which includes one, if not the only, remaining examples of an early village school, were any major expansion to go ahead, it would impact negatively. The construction of "New Djurmo" was a large development, but the authorities of the time had the good sense to site it, including the nursery and primary school, separate from the old village and, as far as I am aware, without impinging upon the available farmland.

Others more knowledgeable than I will no doubt comment in more detail upon the agricultural and cultural impact of the proposals. When the detail plan mooted by the kommun to build on fields close to Älvsjön was examined by appointed experts recently the result was not in favour of at least some of the area proposed for development and I gather that there has recently been a ruling to disallow any destruction of the agricultural land. This proposal is likely to attract similar opposition. It is striking that the översiktsplan shows some parts of the Djurmo area as developed, when it is not and that it takes no account of the major road improvement currently under construction. It gives the impression that it was prepared and presented as a political exercise, rather than a properly considered and worthwhile plan.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Avvägningar görs mellan olika samhällsviktiga intressen under en översiktsplanprocess. Översiktsplanens planförslag är endast rekommendationer, inget som är juridiskt bindande.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

Bymiljöer beskrivs i kulturavsnittet.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Görel och Christer

Vi ser positivt på att Gagnefs kommun vill utveckla kommunen och göra den mer attraktiv för fler invånare. Men det är beklagligt att man valt aktiva jordbruksområden för nyetablering av nya bostäder, det borde finnas områden som är bättre lämpade och bland annat närmare olika serviceområden. Även kommunens expert har avrått att bebygga delområde 2 i LIS planen på grund av kulturhistoriska lämningar med osäkert läge samt skyddade biotoper. Man har inte heller tagit upp frågan om trafikflöden för de nya områdena som ligger relativt långt från kommunala transporter vilket innebär att man behöver bil för att nå olika serviceområden. Området är även och då speciellt under vintertid mycket besökt av olika vilt och speciellt rådjur. När det gäller det ovan nämnda området så går tillfartsvägen över privata tomter och är i kraftig sluttande terräng. Samtidigt används den för rekreation med många som går, rider, motionerar hundar, springer, åker snöskoter mm. Vid en ökad trafikbelastning, med bibehållen trafiksäkerhet, måste vägen breddas vilket skulle kräva ett stort ingrepp på intilliggande fastigheter. Vi rekommenderar att man försöker hitta bättre lämpade områden för ny bebyggelse.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Tullie

Efter att ha deltagit på informationen om översiktsplanen så ställer jag mig något frågande till ambitionen att nå fram till oss kommuninnevånare. En så otydlig ritning/karta presenterades så det fanns ingen möjlighet att bilda sig en uppfattning om hur tanken är, så man kunde ställa frågor på plats. Efter att nu försökt titta på underlaget hemma så är det nedanstående saker vi reagerat mest på. Det är irriterat ett område vid Mejdåsen för någon typ av elproduktion, som man nu i efterhand läst lite olika synpunkter på FB från befolkningen i Gagnefs kommun på hur man ser på vindkraftverk. När det gäller vindkraft så är det ett alternativ som absolut inte ska komma ifråga. Vi som bor mellan Dalacement och Tempo känner av vibrationer av något som börjat sen man byggde ut cementfabriken. Skulle det bli så man fortsätter bygga industrier närmare Tempo och sen vindkraftverk från Mejdåsen så kommer antagligen husen inte vara beboeliga. Gjordes det vibrationsmätningar före och efter och hur undviker man att det inte blir än värre om det ska vara industrimark hela vägen och vindkraft från andra hållet? I media så intervjuades en man i Ragunda som inte ville/kunde bo kvar sen han fått ett vindkraftverk i närheten. Han ville inte sälja huset heller för att det var så påfrestande att bo där, så han tyckte ingen skulle behöva ha det så utan det skulle få bli ett ödehus. Att man tagit med att det skulle byggas en till bro i byn känns lite som ett "smörjmedel" för att tillfredsställa några få som var med på första mötet. Det finns en gammal bro som lämnats över till Vägföreningen med löfte om besiktning. Det börjar bli många år nu sen löftet lämnades, men ingen verkar kunna verkställa löftet och så länge man inte klarar av en så enkel sak som en besiktning känns det onödigt att ens tänka på en ny bro. Tror att de som bor på andra sidan älven, när de flyttade dit varit medvetna om hur vägen går för att komma ner på byn och om man får välja vart pengarna ska läggas. Vem som sen ska stå för kostnaden av bron är egentligen egalt, det är ju pengar som ska fram. En gångbro i närheten av Fänforsen är isf en betydligt bättre idé att titta på. Har lite svårt att komma med synpunkter på grönområden, tycker vi bor i ett och Fänforsen är fantastiskt fint att vistas i och varför inte satsa lite mer runt utsiktstornet som är spännande för både stora och små. Att man avser att bygga ut äldreboendet är väldigt bra, eftersom det byggnadsmässigt visade sig vara ett superbygge även i coronatider. Men det som förutom en utbyggnad kommer att krävas är att det finns ledning och styrning. När man pratar med anhöriga så råder det en tystnadskultur för man vill inte att ens anhöriga ska bli lidande för att man kommer med synpunkter/kritiserar och det är riktigt synd eftersom förutsättningarna finns för att vara/bli kommunens bästa boende. I samband med att en ny väg ska göras till cement så borde man se över korset när man svänger in till byn, en rondell kanske skulle kunna vara en lösning, för den korsningen är riktigt trafikfarlig, trots att det är 60km begränsning, eftersom nästan ingen ens uppmärksammar det. När det gäller trafiksäkerheten genom byn så är det ett önskemål att det görs något åt belysningen, nu är det riktigt farligt när det är så mörkt och träden hänger så lamporna täcks. Man sa på mötet att en konsult tagit fram förslaget, men inget namn på personen, vilket skulle ha uppskattats och känts ärligare.

Noteras (de synpunkter som en översiktsplan kan påverka) i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Alla handlingar om ÖP 2040 finns på webbsidan www.gagnef.se/op2040 och kommer kompletteras med högupplösta kartor till granskningen.

Alla samrådsförslag är framtagna av Gagnefs kommun och syftet med samrådet är att inhämta synpunkter och att planförslaget ska bli bättre.

Linus

Har i afton fått till mig att det är sista dagen för att yttra sig i frågan om detaljplan vid gamla skolan invid Färjbacksvägen i Djurås. Jag äger fastighet 15:9 och bör rimligen anses beröras direkt av dessa planer och emotsätter mig dessa planer i nedan hänseenden.

(i) Samråd och samrådsredogörelse. När kommunen har tagit fram ett planförslag får fastighetsägare, hyresgäster som berörs av förslaget, länsstyrelsen, kommunala myndigheter och andra som har intresse av förslaget möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Detta kallas samråd. Samrådet är till för att samla information i ett tidigt skede av processen.

- Jag ifrågasätter huruvida ovan skett på tillbörligt vis och med grund i att inga av mig veterligen fångat upp detta (skett via dörrknackning av enskild berörd som fångat upp detta för någon timme sedan vilket omöjligen kan anses som att information givits på verksamt vis).
- Med ovan som grund anser jag inte att ni har inhämtat tillräcklig grund för att utforma en riktig och korrekt samrådsredogörelse.
- Jag anser inte att samråd skett på vis som kan anses som tillbörligt. Samrådet ska härav ogiltigförklaras.
- Information till berörda ska genomföras ånyo och ske på ett vis som är verksamt (verksamt = rimligtvis innebärandes att berörda får till sig informationen under de förutsättningar som råder för de som är mottagare av information). Härtill ska då erforderlig tid ges för att yttra sig.

(ii) I det fall (i) ogillas; motsätter jag mig detaljplaneringen och grund i bebyggelse av produktiv och brukad jordbruksmark i kombination med att det finns rimliga och likvärdiga alternativ som ej innebär påverkan på produktiv och brukad åkermark. Härtill (vad jag förstår förslaget innebär som jag härtill anser mig inte på erforderligt vis fått information om) ska detta redan vara tidigare prövat i mark och miljödomstolen för området eller i direkt närhet till berört område. Domen var härtill tagen i en tid där produktiv åkermark inte var lika högt värderad i hänseende av internationellt oberoende matproduktion, biologisk mångfald, värdet av kulturmiljö, öppna landskap. (iii) I det fall (i) och (ii) ogillas eller i det fall (i) ogillas men att (iii) har inverkan på beslut; motsätter jag mig förslaget med hänvisning till förtätning och förändring av en bebyggelse som idag är opåverkad av förtätning där förslaget kommer att påverka min fastighet vilket var huvudsaklig grund för beslut av köp och flytt till Djurås 15:9.

Avvägningar görs mellan olika samhällsviktiga intressen under en översiktsplanprocess. Översiktsplanens planförslag är endast rekommendationer, inget som är juridiskt bindande.

Synpunkterna handlar till stor del om sådant som är utanför översiktsplanens rekommendationer och verkan och handlar om nästa skede, detaljplanläggning.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Emelie

Jag är boende i Forsen i Björbo och för oss skulle en gång- och cykelbro över älven vara oerhört gynnsamt! Det blir fler och fler barn i byn, och för dem att kunna cykla till skolan över älven uppe hos oss istället för runt hela byn vore toppen. En bro blir gynnsam för miljön då fler väljer bort bilen för att cykla över till t.ex. Fänforsen.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Jens

Gällande ÖP för Björbo så gillar vi förslagen om en bro i västra delen av byn så att barnen i Handbacken/Forsen får närmare till skolan, badet samt att det blir mer tillgängligt att promenera över hela byn istället för att bara gå fram och tillbaka som det är nu. Att få igång en hållbar kollektivtrafik på västerdalsbanan är också en viktig fråga, lyx vore att även ha stopp i Handbacken och Källbacken beroende på vad det blir för farkost. I nuläget så är inte banan elektrifierad så det borde bli mindre farkoster som den traditionella rälsbussen.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Ställningstagande och rekommendationer som endast beskrivs översiktligt i ÖP 2040 kapitel 3.2 kommer att utvecklas när en kommunal cykelplan tas fram.

Vi tycker även att Cykelbanan mellan Floda och Björbo är viktig då det redan nu är en hel del cyklister efter E16. Det skulle vara mycket säkrare och det skulle säkert bli fler som cyklade ifall det fanns en väg som inte var i direkt anslutning till E16. Bostäder är så klart också viktigt för att få byn att växa men vi anser att tillgängligheten är viktigast för tillfället. Att få till bron kan inte vara en stor sak då det nästan var klart för några år sedan. Många blev besvikna när det inte blev av då.

Jonas

Då det inkommit en del yttranden om att det inte ska byggas på området B 3 i Bäsna mycket beroende på hästarnas möjlighet att ta sig från övre byn till nedre delen av byn så föreslår jag att man minskar ner området något och gör ett 'släpp' på 50 meter mot bäckravinen bevarande område N2 där hästarna kan transportera sig. Tycker att område B3 är utmärkt att bebygga då VA, el och fiber finns i närheten vilket minskar kostnaderna att anordna tomter och det innebär en förtätning av byn.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Att som alternativ plats för en framtida bro mellan Djurmo och Bäsna där man skulle komma upp på trånga Movägen i Djurmo istället gör bron mellan det gamla färjelägrat efter Hellsingårdsvägen till campingen i Sifferbo. Väl där så bygger man en cykelväg parallellt med E16 fram till skolan i Djurmo. Det blir då ca 1 km från bron till skolan. Sen en liten rättelse angående elljusspår i Bäsna. Det finns inget elljusspår mellan älven och byn, men väl ett motionsspår. Det har funnits förr, men belysningsstolparna vart utdömda och är idag nertagna.

Lars

Vad som saknas i Bäsna, enligt undertecknad, är ett område anpassat till mindre företag. Bode förslagsvis vara skilt från område ämnat till bostadsbyggande och i anslutning till Bäsnavägen. I övrigt tycker jag det framtagna förslaget är bra.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Ulrika

Jag var på möte i Bäsna om översiktsplanen idag, men hann inte lämna synpunkter innan de plockat bort alla lappar och satt stopp för att lämna ytterligare synpunkter. Det var liksom väldigt trångt så jag väntade på min tur. Kanske är det lämpligt att nästa gång ge tid åt alla att komma fram till kartan utan att klättra på varandra. Vi har covid i byn just nu, så det känns inte helt optimalt att hantera samrådsmöten på det här viset. I alla fall, jag tycker att det är oroväckande att man pratar om "förtätning" som något självklart önskvärt i en gammal by. Att man strävar efter det i städer är en sak, men vad är poängen med det i en by? Tydligt att alla ska komma närmare centrum, men en by brukar inte ha ett centrum. Jag vet inte om möjligen de som har satt upp ramarna för dylika planer har missat vad en by i Dalarna är? Det var väl så att bystrukturen försvann i och med storskiftet på de flesta håll i landet, men i Dalarna vägrade man detta. Nu verkar det som om man återigen vill göra om byar till något annat, något som passar ihop med strukturen man har i andra delar av landet. Man får liksom inse att det är skillnad mellan ett villaområde och en by, och att en by inte är som vilken tätort som helst. Visst, en by kan växa och förvandlas till en tätort med ett centrum och diverse faciliteter, men här verkar kommunen planera för att vår by ska gå den vägen. Det vill jag bestämt protestera mot. Jag, och många med mig (enligt facebook-inlägg), vill att Bäsna ska fortsätta att vara just en BY. Tyvärr har man redan tidigare förstört en del av bykänslan i Bäsna genom att rita upp förtätningar i form av "villaområden" - enformiga, sönderplanerade områden där likformiga villatomter radas upp efter en ofta på förhand utritad väg. Allt blir uppradat och prydligt, som fallor i en ladugård, en fälla för varje familj. Villaversionen av miljonprogramsområdena. I några fall har man byggs hus där det ska hyras ut bostäder, och då har det blivit ännu värre, man gör exakt likadana hus på en rad, tätt ihop eller ihopbyggda. Detta passar inte alls in i en by.

Synpunkterna noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

Bymiljöer beskrivs i kulturavsnittet.

Affärslokalen som man byggde med lägenheter på är ett annat katastrof-bygge ur detta perspektiv, tycker jag. Man byggde "effektivt" och billigt och förlorade all trevnad vilket gjorde att affären snart stod tom. Nu har man lyckats få igång någon verksamhet där, men vidare trevlig är den ju fortfarande inte.

Jag antar att det mycket är dessa tidigare byggnationer som gör att Bäsna nu inte anses särskilt bevaransvärd, till skillnad från byar som Avslindan

där man inte har ritat upp "villaområden" för att förtäta byn. För mig är dock Bäsna fortfarande värd att försöka bevara som den by den har varit och delvis fortfarande är. Vi behöver inte göra illa värre. För mig, och säkert många med mig, är inte Bäsna utbytbar, jag kan inte bara flytta till en annan bättre bevarad by så är allt bra. Det är i den här byn jag har mina rötter sedan århundraden, inte i någon annan by. Det är därför denna by jag har lagt ner en massa tid på att dokumentera historien för och det är här vi försöker bevara en gammal 1700-talsgård (som vi inte bor på). Det är här vi försöker hjälpa till att hålla musiktraditionen levande genom musikdagar på nämnda gård och i Bygdegården. Det känns tröstlöst när kommunen motarbetar detta genom konstiga planer på ett "centrum" i byn, kontorslokaler, bostadsområden (som man befärar att blir som tidigare) och förtätningar. Om man fortsätter att göra om Bäsna till en vanlig tätort med villaområden och centrum så försvinner all bykänsla och antagligen också den gamla kulturen som kommer med en by. Och varför ska man då bo i en by istället för i en stad? Vad har man att erbjuda om det bara är samma villaområden som i Borlänges utkanter, bara på längre avstånd från utbudet av aktiviteter, affärer och olika skolor som finns där? Jag tycker att man måste tänka längre här, fundera över vad det är vi har som är positivt i Gagnef så att vi inte exploaterar sönder det.

Om man tänker igenom de planerade "bostadsområdena" B1 och B2 på kartan så att det blir varierat och med utrymme emellan bostadshusen (plats för uthus, hönsbarn, här och var utrymme för en hage med hästar eller får och annat som hör till en bymiljö) så tror jag att dessa områden skulle kunna bli alldeles utmärkt. Arbeta vidare på det, tycker jag! Att förtäta i område Bf tycker jag däremot att man ska akta sig för, så att det inte blir ännu mer av "villaområde" än vad det redan är.

Område B3 tycker jag inte heller att ska bebyggas. Det är ett öppet område som ger byn mycket av sin karaktär med utsikten bort mot Djurmo Klack. Det måste få vara öppna ytor kvar i en by. Allt får inte byggas för, då blir det återigen "villaområde" av det.

Området för "centrum" ställer jag mig väldigt skeptisk till. En by brukar väl inte ha ett "centrum"? Jag tycker att det är bra att allt är utspritt, som det är idag när man t ex tittar på "idrottsområdena". Varför ska allt gemensamt vara på samma ställe? Jag tycker att det är mycket bättre att ha det spritt, så att någon har nära till ridbanan medan andra har nära till fotbollsplanen och åter andra har nära till skolan. Då blir det lagom mycket aktivitet i hela byn och inte ett ställe där man ska "hänga", vilket kanske leder till problem dessutom. Nej, det är bättre om eventuella "kontor" byggs i vanliga hus intill där folk bor. Affärer har sedan förr funnits på flera håll i byn och behöver inte centreras på en och samma plats etc. Jag fick höra på mötet att det att man hade ett "centrumområde" inte alls betydde att man måste bygga något centrum, men jag tycker att det är väldigt konstigt att planera ett centrumområde om man inte vill ha ett centrum. Det ger helt fel signaler om man vill bevara en by som en by. Det hör helt enkelt inte hemma där.

Jag undrar också vilka visioner man har från kommunen när det talas om att man i detta centrumområde skulle kunna tänkas ha "samlingsloka-

ler, handel, detaljhandel, kontor, skola, service och polis”. Hur stort har man tänkt att Bäsna ska bli? Tänker man marknadsföra byn med sikte att få det att växa till en mindre stad, eller vad är det här? Jag hörde av kommunalrådet att han ansåg att ett samhälle konstant måste växa för att inte dö, vi måste hela tiden bli fler - det tycker jag är ett anmärkningsvärt uttalande. Om kommunens planer är lagda utifrån att allt går åt pepparn om vi inte ständigt växer så blir det ju rena pyramidspelet, någonstans måste det ju ta en ände med förskräckelse då. Ingenting kan ständigt växa. Men detta har man alltså planerat för Bäsna, ett ständigt växande så att man måste planera för detaljhandel och polisstation etc? Det låter som en avskyvärd vision, tycker jag. Det går totalt emot vad jag önskar för vår by. En viss tillväxt kan vi klara, men det här låter som om man har tänkt att helt förstöra byn.

Blis-områdena har jag inga större synpunkter på, efter vad jag kan komma på nu. Kan nog fungera. Blis-området förstår jag inte alls vad man menar med, men det finns väl mest invasiva växter där som det är nu, så gräv gärna bort dem om ni vill. :-P

T2 var tydligen plan för en eventuell bro över älven. En bro kunde ju i och för sig vara trevligt, men det är svårt att placera en bro vettigt inne i Bäsna, tycker jag. Skulle den ligga där man nu har markerat den så skulle det antagligen leda till en rejält ökad trafik på vägen dit genom byn. Det är tätt mellan husen på vägen ner där och jag tror inte att det skulle bli lyckat alls. Man vill nog inte ha mer trafik än det är i Jons Krok till exempel, och det är inte mycket plats på Ängsmyrvägen. Eftersom vi har vår gård alldeles intill där tycker just jag särskilt illa om tanken på att få en massa trafik där plötsligt. Jag antar att gamla båtplatsen där nere vid älven, på vår mark, skulle bli fördärvad också. Den är jag särskilt förtjust i. Men det gissar jag att man inte kan ta hänsyn till. Dock är det rätt lång väg som man skulle få lov att köra genom byn från landsvägen för att komma till bron, på våra smala vägar där mycket trafik och eventuell fortkörning alltid blir farlig. Vet inte om det finns något annat ställe inne i byn där man kommer åt lättare heller, man kanske helt enkelt skulle få lov att ta det utanför byn i så fall, mellan Bäsna och Arvslindan eller mellan Bäsna och Lennheden.

Ola

Från mötet i Djurås igår! Önskar att det prioriteras in ett motionsspår i Djurås området. Kanske det kan bli 2,5 km o elljusspår. Mitt o andras synpunkt är att området mellan Näset och Himmelslätta borde kunna räcka. Där gör vi skidspår på vintern i nästan samma område. Det pratas om friluftsliv igår men inte något i denna fråga.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Bengt

Har funderat en del över problemen. En sak som sällan diskuteras är att Singapore och Gagnefs kommun är nästan lika stora. Det skiljer 100 km². Gagnef är större. Singapore har ca 1,5 miljoner innevånare och vi ca 11000. Skillnaden är att Singapore har inga skogar. Om man nu ska försöka få kommunen att växa så är det ett tagande och givande. Jag är mest insatt i Sifferbos förhållanden. Byvägen är rätt smal och instängd mellan hus. Det betyder att en utökning av antal hus ger mer trängsel. Avloppssystemet i byn är från slutet av 1950 talet. Dala Vatten gräver varje sommar efter läckor. Byn upplevs som pittoresk med stenstolpar och röda staket. Kanske vore det bättre att kommunen skapade helt nya byar. Före informationen så visades en vacker bild från Djurmo Klack upp mot söder. Där framstod två kalhyggen som tänkbara byggnadsområden. En låg söder om Arvslindan och det andra troligen på berget bredvid flygfältet. Om Ni besöker Idre Himmelsfjäll så ser Ni vad dålig tallskog kan användas till. Det är byggnation över och under mark. Byarna som skapades på 1400-1600 talet lades där det fanns jordbruksmark eftersom nästan varje gård var en bondgård. Av de som nu bor i byn är kanske 1 familj jordbrukare och resten har sin inkomst från verksamheter utanför byn. Man kan alltså skapa byggnadsområden med annan omgivning. Det är kanske utsikt och nära till rekreationsområden som blir viktigare. Likaså byggdes de gamla byarna längs vattendrag för att man skulle kunna ta sig till Kyrkan. Det var ju plikt på det. Alla kyrkor i Sverige ligger också längs vattendrag. Detta var lite reflektioner efter kvällens möte. Tyckte att presentationerna var bra och rediga.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Tony

En del av min mark, som idag nyttjas som jordbruksmark av mig, ingår tydligen på ett eller annat sätt i ert förslag till ny Översiktsplan. Jag som markägare har inte fått nån som helst information om detta och inte heller givits möjlighet att yttra mig om dito. Vilket är minst sagt anmärkningsvärt. Jag har för avsikt att fortsätta bedriva jordbruksverksamhet på min mark inom en överskådlig framtid. Jag har naturligtvis inga planer på eller intresse av att låta någon bygga ett hus framför mitt eget, som då skulle förstöra den fantastiska utsikt som finns idag. Enligt uppgift så har en kommun inte möjlighet att tvångsinlösa privat mark för bostadsbyggande. Med tanke på det samt att jag inte under min livstid kommer acceptera nåt som helst byggande på min mark så finns det ingen rimlig anledning att marken är med i den nya Översiktsplanen.

Jag vill i och med denna skrivelse klargöra att jag kräver att min mark, inom fastigheten DJURÅS 10:5, tas bort och utelämnas från Översiktsplan 2040, samt liknande resursslösande projekt. Om så inte sker förväntar jag mig att bli kontaktad för en skälig och väl motiverad förklaring. Folk får gärna flytta till kommunen, det finns gott om plats och tomter tex. Nässjö strand och Himmelslätta eller varför inte på det omtalade området Älvsjövägen här i Djurmo.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Översiktsplanen är endast en vägledning och ger rekommendationer för framtida mark- och vattenanvändning. Den är inte juridiskt bindande. Syftet med samrådet är att få in synpunkter som gör förslagen bättre.

Malin och Josip

Vi bor på Färjbacksvägen, anslutning till åker som ni har tagit fram en översiktsplan på. Vi har synpunkter på att bostäder planeras att byggas på åkermark. Låt åkern vara för bönderna. Bostäder på åkern skulle dessutom förstöra vår utsikt samt privata insyn till bostaden avsevärt. Detta är något vi önskar att ha kvar. Vi har precis dessutom färdigställt en utbyggnad som är skapad efter vår fina utsikt. Vi önskar INTE att det byggs bostäder på någon mer åkersmark. Vi bor här för att vi inte vill bo i ett bostadsområde!

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Jennie

Jag lyssnade på område Djurås online igår. Bra och ambitiös plan! Reagerade dock på centrumområdet i Djurås, intill Stora Skogen. Det sades att det skulle vara ett centrumområde utan bostäder och industrier. Jag skulle önska att det byggdes högre hus, men butiks- och servicelokaler i nedre plan med lägenheter i 2-3 plan ovanpå. Om det enbart blir ett serviceområde utan bostäder blir det tidvis ett helt dött område, trevligare med ett centrumområde där det rör sig människor större delen av dygnet. Kan tänka mig att om man blandar in boende minskar problem med inbrott och skadegörelse. Tror att det finns människor som vill bo i ett levande centrum. Jag har tidigare funderat på att man borde göra detta med coopfastigheten, bygga på två våningar med lägenheter, bygga hur ut mor E16 för att skapa ett avskärmar torg, flytta parkeringen till baksidan av coop. Djurås saknar ett tevligt sammanhållet centrumområde, det är för splittrat med riksvägen som delar av. Man ska kunna parkera, gå på apoteket och systemet utan att alla gör nu, köra bil emellan. Kanske blir Stora Skogen detta område! Ser fram emot det. Och stor positiv post-it-lapp till att flytta vårdcentralen. Äntligen kanske det händer.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Lena

Tack för att ni genomför processen med översiktsplan i god samverkan med oss som bor i kommunen. Hoppas på fler möjligheter med dialog och möten. Här kommer först några reflektioner och förslag som främst gäller Djurås utifrån nuläget, reflektioner som kanske inte riktigt hör hemma i det som efterfrågas som synpunkter på ÖP men som jag hoppas kan beaktas i den.

Ett av de första mötena med Djurås om en kommer från Borlänge är "Mötesplats mitt i Dalarna". Det låter otroligt fint och visst är Djurås en mötesplats - för älvar, infrastruktur och bilar. Men var finns mötesplatserna för människorna? Det finns även vägs skyltar som visar att det finns ett torg i Djurås. Men var finns torget? Är det den lilla ytan där Coop brukar sälja planteringsjord och det finns några lyktstolpar? För min innebär "torg" en mötesplats för människor. Områdena med asfalterade gemensamma bilytor är däremot stora, runt Lindberghallen, OK, Coop bland annat). Men mötesplatser för barn och ungdomar i olika åldrar, vuxna och äldre är få. Ett lek- och grönområde värt namnet med plats för lek, spel och rörelse och en öppen förskola för de tidiga åldrarna, så viktigt för att knyta kontakter. Med många flerfamiljshus i Djurås är behovet nu extra stort, viktigt att det finns offentliga gemensamma ytor. För de allra äldsta så finns också behov av mötes- och viloplatser och andra boendeformer än eget boende. Ett torg med sittplatser i en skön miljö med lite grönska, bänkar att vila på till och från ärenden, enkelt matställe för dagens lunch och inte minst ett äldreboende för de som önskar få plats, inte enbart för de med mycket stort vårdbehov. Jag tycker Djurås ska fungera och vara lockande för människor i alla åldrar, hela livet. Kan detta tillvaratas inom ramen för ÖP?

En stor fördel med att bo i Djurås är närhet. Närhet till mycket av vardagens basservice, kollektivtrafik, natur, friluftsliv, kultur mm gör att väldigt mycket kan nås med cykel och gång. För hälsans och miljöns skull är det en stor fördel att vara fysisk aktiv i vardagstransporterna, också självklart i ett hållbart samhälle. Men det behöver vara lätt att göra det valet för att det ska bli en vana så se till att gång- och cykelvägar blir strategiskt placerade, säkra, trygga och gena. En utmaning för denna tätort som samlats runt korsningen av stora vägar och järnväg.

Så några kommentarer till dokumentet och kap 3.3.5 om Djurås.

3.3.5.1 - felaktig information:

- Angående mödra- och barnhälsovård. Den verksamheten finns idag INTE på vårdcentralen på Älvudden. Nu är den lokaliserad till Mockfjärd för hela kommunen (kollektivtrafiken tyvärr inte anpassad för det).
- Isbana - vilken tänker ni på? Det finns ingen vid skolan längre tyvärr. En liten is finns i bostadsområdet mellan Coop och älven, sköts av de närboende, är det den som avses?
- Rista golfbana ligger ca 5 km väster om Djurås.
- Turistbyrån tyvärr nedlagd.

Synpunktens noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Text om Djurås noteras och relevant text läggs till i kapitel 3.1

Angående tänkta områden för bostäder i Djurås. Att förtäta är en bra tanke men inte för mycket. Närhet bättre än bara täthet. Låt grönytor finnas kvar i och mellan bostadsområdena.

1. Mycket bra initiativ med Stora skogen-området för bostäder, bättre att använda skogen för bostäder än för mycket av den bördiga åkermarken. Gör det gärna ännu större men inte för tätt. Ta tillvara naturens och markens olika höjdskillnader och särarter, ställ krav på att bygga energismarta bostäder som anpassas till att ta tillvara det naturliga soliga läget. Yta för motionsspår eller liknande kanske kan läggas i anslutning till området.
2. Bostäder Mjälgen - som verkar bli ett litet område, onödigt att ta jordbruksmarken i anspråk längs en "större" väg, kräver en hel del för att få en säker trafikmiljö. Känns som onödiga kostnader att satsa där, så stryk det området. Utöka Skogen med motsvarande yta istället.
3. Använd inte mer av området bakom Coop (Blis) till fler bostäder. Området behövs för barns lek och rörelse, och bevara ytan för ishockeyplan och fotbollsplan som finns, samt kullen och lekparken. Tomterna i området är små så grönytor behövs till annat än bostäder. Buller från E16 är också störande.
4. Älvudden (Blis) - okej att flytta vårdcentralen mer centralt men låt äldreboendet finnas kvar och utöka den servicen där. Så se till att den typen av boende finns kvar och helst utvecklas ytterligare. Kanske kan något mindre område för ytterligare bostäder ändå få rum men definitivt inte hela det markerade området. I byarna runt Djurås borde det finnas möjlighet att få komplettera med bostäder, på ett sätt som anpassas till bymiljöerna.

Skolan - skolområdet får inte bli för litet, utöka gärna om det går åt något håll. Mer lokaler för förskola och skola kan behövas, liksom ytor för lek, aktiv rörelse och motion viktiga att bevara och utveckla, även med tanke på fler boende i Djurås och dess närhet.

Område för icke störande verksamhet - Djurmo (Zh) - omotiverat att sprida verksamhet till båda sidor om ställverket. Splittrat att förlägga verksamhet där när det idag inte finns något. Behåll hellre landskapskarakteren med jordbruksmark. Bra förslag med en gångväg längs älven, som går att ansluta vid ångbåtsbryggan. Kanske det kan bli aktuellt med några bryggor också för de med egen båt i älven.

Börje

Gagnefs kommun håller på och jobbar med en översiktsplan för 2040. I planeringen ligger bland annat framtagning av nya tomter för byggnation och där har man lokaliserat 1080 st. Skulle man bygga enbart villor på dessa tomter och räkna med 4 personer per hushåll så skulle kommunens invånarantal öka med ca. 40 %! Blir det flerfamiljshus blir ökningen ännu större. En sådan ökning innebär givetvis stora påfrestningar på olika delar i vårt samhälle såsom

- Sjukvården
- Skolor, förskolor, dagis
- Äldreboende
- Samhällsservice: polis, brandkår, ambulans
- Elförsörjning
- Kollektivtrafik mm

Dessa saker måste givetvis utredas parallellt med övrigt i planen. Var ska invånarna jobba? Ska alla pendla ut från kommunen eller ska det skapas bra förutsättningar för att driva företag i kommunen. Vilken typ av företag vill vi att ska etablera sig förutom redan befintliga? Ska det fokuseras och underlättas för en viss typ av företag eller ska det vara som en hagelsvärm med en massa olika inriktningar? Ska viss typ av service finnas i alla fokusregioner eller enbart på vissa platser? Ja frågorna är många.

Varför vill man då bo i Gagnef? Vacker natur och en känsla av ett lite lagom stort samhälle kanske? Förmodligen spelar just "bykänsla" en stor roll! En bykänsla växer fram över tid i en ort som växer naturligt. Att snabbt etablera och bygga hela områden kan vara förödande för en bygd! Jag tror ingen i Gagnef vill ha ett nytt Skräddarbacken i sin by. Det blir helt nya "communities" som får svårt att komma in i gemenskapen och förstör mer än det tillför. Om man tittar speciellt på Bäsna. Där har man ritat in 170 tomter vilket med ovan redogjort räknesätt skulle innebära en fördubbling av antalet invånare! Var har man då ritat in dessa tomter? Ja en stor del i en tätortsnära skog som livligt används för rekreation och återhämtning. Det är, enligt min mening, helt förkastligt! Det finns så många andra platser att bygga på som får byn att växa under "ordnade former" så alla får chansen att integreras i samhället på ett fint sätt! Ett ställe är efter vägen mot Arvslindan. Då kanske dessa byar på sikt kan "växa ihop". Där finns något inriktat som skall uppfattas som en bäck men som närmast är en rännil på max 50 cm bredd vilket innebär att något strandskydd inte kan åberopas här då vattendraget i sådana fall måste vara minst två meter brett. Här finns även helt andra markförhållanden så man slipper vara och spränga i berg! Ett ypperligt ställe att utöka byn utan att ta annan värdefull mark i anspråk! Dessutom finns, i första hand, marken mitt emot nuvarande Bäsna Handel & Krog att tillgå. Utveckling? Ja, men i lagom takt!

Vidare har vi frågan om en bro mellan Bäsna och Djurmo som ånyo verkar vara på tapeten. Till vad skall bron användas? För att skjutsa barn till skolan? Hur ska då detta gå till om man tänker att det måste ske med buss. Det är ju knappt möjligt att mötas med två personbilar idag på byvägarna och att då främja ytterligare trafik, vilken dessutom är både bredare och tyngre, verkar håll i huvudet! Skrota nu dessa planer en gång för alla!

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Nytt avsnitt läggs till om hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

Gunnar

Vi bedriver jordbruk i Moje by i nordöstra Gagnef. Vårt företag är det enda jordbruksföretaget med säte i Moje som är aktivt med spannmål och nötproduktion. Vår nötboskap samt våra hästar och våra övriga djur betar på markerna som är väl arronderade runt brukningscentrum. Detta är beläget sydost om Mojesjön. Vi brukar egen och andras mark både väster och öster om Mojesjön på de öppna ytor som finns. Väster om sjön mot järnvägen brukas all öppen mark av tre jordbruksföretag. Robu Lantbruk, Gagnefs Boställe samt vi, Dicksvegården. Angående vårt företag så är vi beroende av all mark som finns tillgänglig för foderproduktion till våra djur i form av grovfoder samt spannmål som foder och till avsalu. Dicksvegården drivs tillsammans med våra barn som bor i anslutning till brukningscentrum och som kommer att ta över verksamheten på sikt. Vid granskning av ert förslag till översiktsplan ser vi att det saknas bevarandeområden L i byn sydost om område L7. Detta är inte i analogi med vad som skrivs om att bevara den produktiva åkermarken. Vi kräver därför att jordbruksarealen i södra delen av byn som ägs av Robu Lantbruk och Dicksvegården klassas som L-område. Likaså att den jordbruksareal som ligger öster om Mojesjön klassas som L-område.

En annan notering är att det planeras två bostadsområden sydost om Mojesjön. Ett BF-lis och ett Bh-område. Båda dessa områden kommer att generera en ökad trafikbelastning genom byn som kommer att kanaliseras genom den trånga bropassagen över Moje-bäcken och vidare mot stationsområdet. Detta är redan idag en besvärlig passage då exempelvis all timmertransport från den stora skogsarealen öster om Moje sker genom södra Moje. Att skapa en ny bropassage söder om "Bh-området" skulle bli orimligt kostsam då det finns ett djupt ravinområde där. Kostnaden är inte motiverad om man tänker sig att ha ett bostadsområde med hänsyn. Angående intresseområdet för vindkraft som skissats på öster om Moje kan man konstatera enligt ovanstående att tillfarten till ett sådant måste ske österifrån och inte genom Moje. En allmän kommentar är att vindkraft inte är ett lämpligt alternativ för kommunen. Vi vill med detta ge några lokala krav och synpunkter på en mycket välgjord och omfattande plan för Gagnef mot 2040 och vi hoppas att man i takt med tiden inser att jordbruksmark är en viktig resurs för allas vårt samhälle framöver och där all lokal matproduktion kommer att bli alltmer viktig. För eventuellt förtydligande över dessa kommentarer står vi till tjänst.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Peter

Här kommer ngr synpunkter på Vision 2040 och specifikt Moje

I Översiktplanen för 2040 sid 45 skriver Afry under rubriken Ekonomisk hållbarhet "Området kan enkelt anslutas till kommunalt VA-nät och nyttja befintlig infrastruktur (väg) finns"

Det finns inte en ekonomisk hållbarhet som Afry skriver när det gäller Moje.

- Avloppsnätet är undermåligt och går mycket i privat mark
- Vattenförsörjningen drivs genom Moje vattenförening med stor entusiasm men skulle inte klara en större förtätning av fastigheter.
- Vagnätet är byggt på gamla häst och vagnvägar utan ngr större förstärkningar och passerar genom gårdar och klarar ej av så mycket fler bilar eller tyngre lastbilar. Ok, kommunen äger vägfastigheten men vad hjälper det när vägen går genom gårdar.

De bostadsområden som planeras runt och i närhet av Mojeby kommer att bland annat

- förstöra helt den anrika och genuina by där husen ligger i ett pärlband efter byvägen
- Rekreations värdet som det är nu kommer att försvinna
- Det rika djurlivet som behöver både sjö och land för levnad och fortplantning kommer även den att försvinna

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Gabriel

Hej!

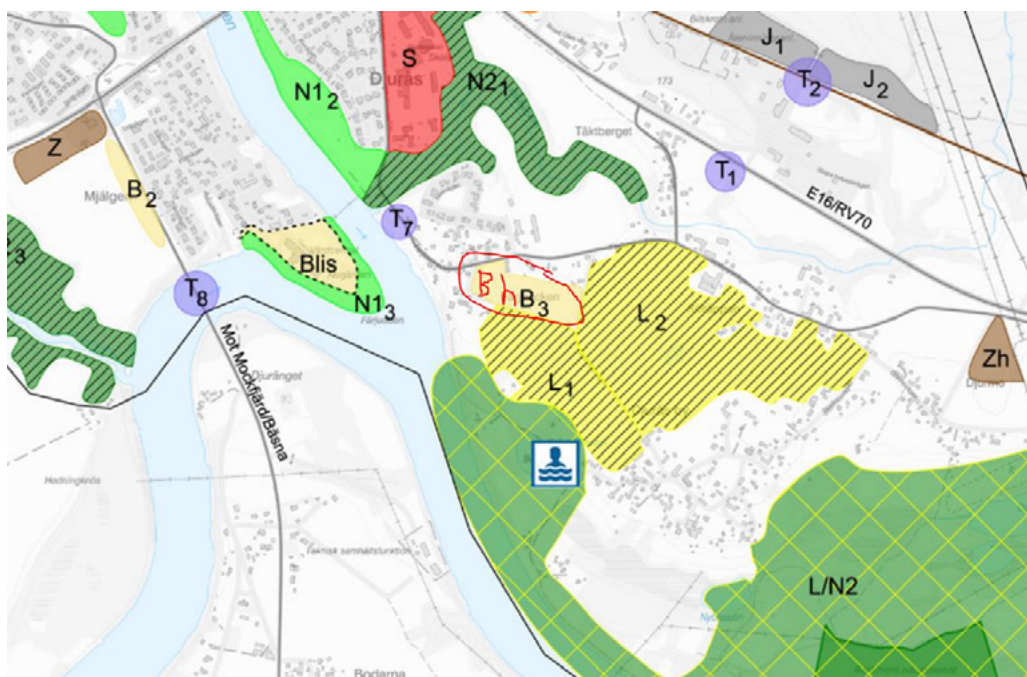
Jag har en synpunkt angående överiktsplanen.

Utvecklingsområde 3 för bostäder i Djurås tycker jag även ska ha ett litet h (hänsyn) på sig.

Så att hänsyn tas till närliggande villor och inget stort flerbostadshus byggs där.

Se förklarande bild nedan.

Noteras i kommande arbete med tätortsför-
djupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir
sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kom-
mer ej gå på granskning våren 2022 utan
arbetet senareläggs för att bearbeta alla
inkomna synpunkter.

Peter

Teckenförklaring och karta samordna. Barnkonventionen, skolor, säkra skolvägar etc. Nämns inte barn i öp, bara skolskogen

LIS, Näset? Förstår inte, mer än 100 m?

Solparker samordna m närhet t ny bebyggelse eller via kraftledning?

Skillnad djurås

centrumutveckling-stortäppa? Sbar ”vitt” område

Industri bef område täktbgt söder jvg? Placering markering GC, täktberget?

Hänsyn t många äldre 70-90 år inom ca 10 år som vill bo kvar på orten, men inte omhändertagna än.

Synpunkterna noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Johan

Tack för bra info på Bygdegården ikväll.

Här kommer några inspel till arbetet med ÖP2040 för Bäsna.

- Få Trafikverket att bygga gång- & cykelbana på breddad vägren till Djurås respektive Borlänge samt genom Bäsna.

Analys för Statens vegvesen i Norge visar att breddad vägren generellt är lönsamt; särskilt med cykelfält på vägren: <https://www.slideshare.net/JohanGranlund/14-granlund-kostnytte-analyse>

- Inför variabel hastighet 20 & 50 km/tim vid Bäsna skola. 20 just när barn vistas vid vägen; 50 övrig tid.

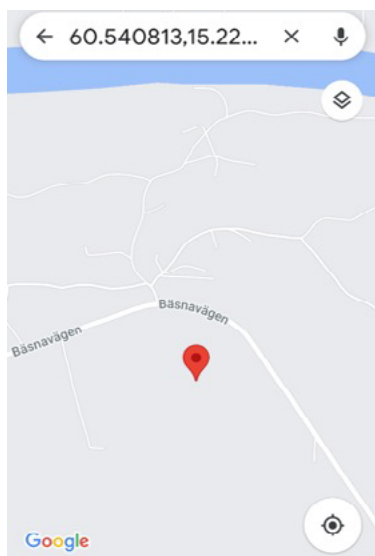
Höj till 50 genom hela byn i övrigt, sedan GC-bana byggts. Dagens 40 km/tim utmed hela 2,2 km landsväg är orimligt lågt och efterlevs därför inte av många. Detta eroderar bara folks regelefterlevnad.

- Anordna kommunalteknisk yta m takad sandficka för halksand till kommunens skola, hållplatser mm samt Bäsna vägförenings bygator.
- Bygg väderskyddande bussskur vid varje hållplatsläge. Idag finns bussskur vid enbart en av sex hållplatser i vår långa by.
- Anordna seriösa GC-banor till busshållplatserna, med bärighet för snöplog och sandspridare även under tjällossning. Dagens hålvägar* är ibland livsfarliga att ta sig fram på.

*Hålväg: <https://sv.wikipedia.org/wiki/H%C3%A5lv%C3%A4g>

Forskning vid LTU har visat att halkolyckor till/från busshållplatser gör busspendling mer olycksdrabbad och ohälsosam än bilpendling. Välbyggda och bra underhållna hållplatsstigar löser detta.

- Flytta den för nybörjare sanslöst branta alpina skidanläggningen till kurvan närmare byn; se bifogat kartklipp. Ger både en flack och en brant nedfart.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Ställningstagande och rekommendationer som endast beskrivs översiktligt i ÖP 2040 kapitel 3.2 kommer att utvecklas när en kommunal cykelplan tas fram.

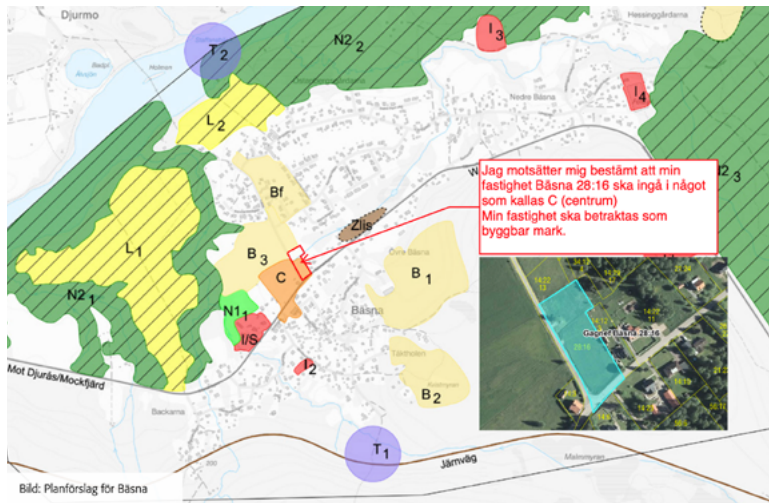
Flera av synpunkterna (bussskur, hastigheter med mera) ligger utanför det som ÖP 2040 kan påverka.

Hans

Meddelar härmed att det planförslag som ligger för Bäsna, och berör min fastighet Bäsna 28:16, ej accepteras som C, centrum.

Min fastighet ska betraktas som byggbar tomt.

Bilägger en karta med kommentarer.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Leif

Då mina synpunkter var mycket av teknisk karaktär angående vindkraften så kan det nog vara svårgreppbart X.

Kan ni på registraturen se till att vidarebefordra det här mejlet till X så att det underlättar förståelsen.

För att förstå hur trycksmörjningen för pitchlagren på ett vindkraftverk fungerar (där huvuddelen av det kontinuerliga kontaminerande läckaget sker ifrån), så har SKF en bra förklarande bild i Figur 2 i denna länk (pitchlagret och dess smörjfettsbehållare är där markerad med nummer 1 i figuren): <https://evolution.skf.com/en/up-in-the-air-or-deep-in-the-sea-lubrication-is-key/>

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Relevant fakta tas med i arbetet med en förnyelsebar elproduktionsplan.

Johan

Önskar att område i planförslag Björbo N1:1 enligt bifogad bild tas bort.

Det innefattar min hästhage och Grannen Fredriks tomt.

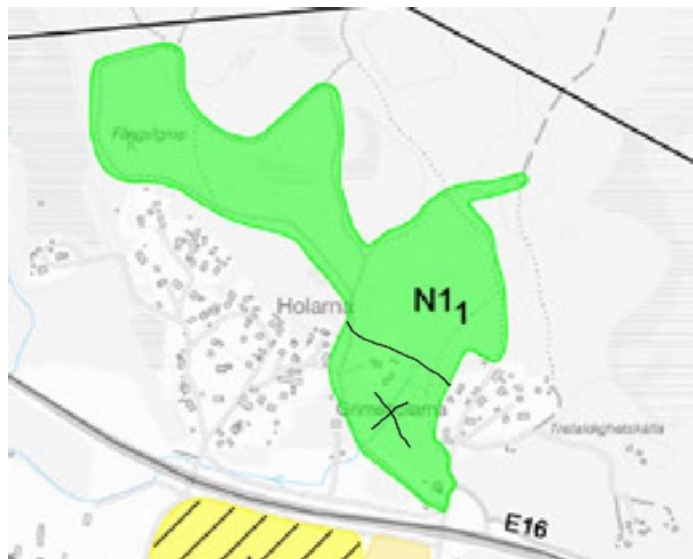
Gränsen justeras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Johan

Förlag till ändring Björbo N1:1 enligt bifogad bild.

Området nedan / i bebyggelse tas bort.

Så N1 område blir koncentrerat till Mulleplats och skog bakom bebyggelse.

Gränsen justeras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Margareta

Jag tror inte mina ögon när jag ser det nya förslaget. Med stor sorg och vanmakt ser jag hur min dröm om en lugn plats i världen för mig, min son och hans barn går upp i rök. Den by som min morfars far var med och byggde upp och som har varit så viktig för mig sen jag var barn ska återigen förstöras enbart för vinning så att kommunen ska få in mer pengar. **BYGG DÄR NI INTE FÖRSTÖR LIVSKVALITETEN FÖR MÄNNISKOR. Som vi har kämpat mot er föregående plan för att få er i kommunen förstå att denna gamla by och natur och strövområdet utanför inte klarar mer trafik.**

Detta förslag innebär: Mycket mer trafik på de minimala vägarna i byn; bilar, fyrhjulingar, mopeder, motorcyklar, crosscyklar, svåra fordonsmöten, ökad olycksrisk för barnen, förstörd natur, nedskräpning och ökat buller. Redan nu är det många crosscyklar mm som bränner runt i naturområdet.

Ett av era förslag är att bygga på fältet vid Utbysjön (där bonden nu odlar) precis utanför mitt hus och tre andra familjers. Där sänkte ni oss, all glädje, all kraft och pengar jag ensam lagt ner för mig, barn och barnbarn för att få ett ställe där vi har våra rötter och där vi kan få ro. Tack för att ni nu tagit bort min glädje och tack för att jag tillsammans med de andra i byn måste samla kraft igen för att kämpa emot detta (utom de byinvånare som inte orkar, desillusionerade och uppgivna)!

Vad använder ni er makt till? Vad skulle ni göra om ni bodde här? Var går den moraliska gränsen att bruka sin makt på ett sätt där man struntar i dem planerna berör. Det är människor med känslor och behov det handlar om. Människor vars känslor ni bara trampar på.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Peter

Jag motsätter mig härmed att min fastighet 9:64 (se bilaga) ingår i ett grönstrukturiområde på min enskilda skogsmark som jag bedriver skogsbruk på. Dessutom är inte området en unik miljö för grönstruktur och friluftsliv, då det redan är ett tätbebyggt område vid sjön Tyren.

Mina framtidsplaner är att bygga till den redan befintliga bebyggelsen i området. Då allt tyder på att strandskyddet kommer att lättas framöver.

Jag ser framemot en dialog angående detta.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Gränsen för grönstrukturiområdet justeras vid sjön Tyren.

Mikael

Grattis på en innehållsrik samling av diskussionsdokument. Det var mycket att gå genom men jag vill lämna några synpunkter.

Det är synd att det finns ingen länk till ÖP på kommunens hemsida. Man kan tro att det är fortfarande bara Vision 2030 som gäller! Man behöver gräva lite fullmedveten att ÖP2040 måste finnas någonstans.

Kap 1 Inledning och mål

Läsanvisning sida 5: >> Vid arbetet med ÖP 2040 har arbetsgruppen i Gagnefs kommun lagt fokus på kartorna.<<

Jag har inte hunnit titta noga på alla kartor men det finns en del fel som kommer att underminera ÖPs trovärdighet framöver och äventyra förmågan att nå målet.

1. Kartorna är ju pytteliten med grov upplösning. Det är svårt (ibland omöjligt) att se detaljer.
2. Kartorna visas befintligt E16/rv70 dock Trafikverkets mötesfriprojekt är redan på gång. Den nya väg som borde vara klart innan ÖP antas av kommunen påverkar på allvar flera förslag uttryckta i ÖP. Till exempel kap 3 sida 72: >> Utvecklingsområde för icke störande verksamhet (Z)<< kommer att ha ingen direkt tillgång till riksvägen eftersom påfarten bredvid kommer att stängas.
- Markens fördelning sida 19: >> Bebyggelse 3,70% - Jordbruksmark 3,70%<<
3. I tabellen kap 2 sida 6 står det >>åkermark 3%, Bebyggelse 2%<<. Det borde vara konsistent.
4. Kommunen har inte utrett om det finns förutsättningar för all i OP2040 ta i anspråk brukningsvärd jordbruksmark på det sätt som OP2040 förutsätter.
5. Vad är det totalt jordbruksmarkyta i hela kommunen som ska tas i anspråk till bebyggelse under OP2040? Detta inte står någonstans i dokument.

Tjänstepersoner sida 22: >> Arbetsgruppen har även föreslagit möjliga LIS-områden som konsulten sen arbetat vidare med.<< och Konsulter sida 24: >> En TÖP LIS-plan har tagits fram som tematiskt tillägg till ÖP 2040. LIS-planen ska gå ut på samråd och granskning tillsammans med ÖP 2040 och följer samma tidplan som resten av översiktsplanarbetet.<<

6. LIS-planen konstaterar att några utvecklingsområde noterat som potentiellt LIS-område i kap 3 inte är lämpligt.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Alla handlingar om ÖP 2040 finns på webbsidan www.gagnef.se/op2040 och kommer kompletteras med högupplösta kartor till granskningen.

I nuvarande förslag till nationell plan för transportinfrastruktur finns inte etapp 2 och 3, E16 Borlänge - Djurås med. Det är ändå av vikt att markområden finns utpekade i översiktsplanen varvid områden läggs till i relevanta kartor.

Redaktionella ändringar görs enligt förslag.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Ställningstagande och rekommendationer som endast beskrivs översiktligt i ÖP 2040 kapitel 3.2 kommer att utvecklas när en kommunal grönsstrukturplan, kulturprogram, med flera tas fram.

7. Under mötet i Djurmo den 26 oktober sade Kommunalråd att kommunen inte behöver anta LIS-planen och processen som sagt >> följer samma tidplan som resten av översiktsplanarbetet<<. Detta innebär en konflikt.

8. Om kommunen anta LIS-planen blir en del av ÖP ouppnåeligt. Hur kan kommunen då anta ÖP?

9. Om kommunen inte anta LIS-planen hur sitter det med Vision 2030 >> Gagnefs kommun använder de ekonomiska resurserna på ett effektivt sätt<< och Vision Gagnef 2040 (ÖP kap 1 sida 16) >> Vi använder våra resurser klokt och arbetar systematiskt med ständiga förbättringar<<?

2 Planeringsförutsättningar

Sida 5: >> Eftersom det är ett levande dokument kommer det inte att antas av Kommunfullmäktige.<<

10. Hur kommer ändringar i det levande dokument påverkar den del av ÖP 2040 som antas av kommunen?

11. Vilken del av ÖP tänker kommunen anta? Det är inte tidligt.

3 Planförslag med fördjupningsdelar för varje tätort

I kapitel 3 har jag fokuserat på 3.3.4 Djurmo och Sifferbo men jag kan tänker mig att flera av det följande synpunkter gäller lika mycket i de andra orter.

3.3.4.1 Bakgrund och nuläge

12. Sida 66: >>Orten räknades till 2015 som en egen tätort men växte då samman med tätorten Djurås. (Nationalencyklopedin)<< Det enda referens i Nationalencyklopedin (NE) uppmuntra >>Djurmo, som sedan 2015 räknas som en del av Djurås tätort, är en bostadsort med pendling till framför allt Borlänge.<< Både yttrande är felaktig. I korrespondens med Nes chefredaktör och innehållschef har han inte lyckat hitta på Nes källa för yttrandet. Detta måste korrigeras annars kan det tolkas att Djurmo och Djurås växer ihop. Däremellan ligger Djurås By!

13. Lite oroväxande att ÖP citera NE precis efter detta yttrande dock det kommer fyra paragraf därefter direkt från NE.

14. Inte lika viktig men 3.3.4.1 beskriver Sifferbo som närmare en Djurmo till Borlänge. Så står det också i NE.

Sida 68: Bild: Planförslag för Djurmo/Sifferbo

15. Detaljplanområdet för del av Djurmo 1:11 (Ytterbacka) (KS/2015:91) visas som del av tätorten. Enligt Miljö- och Mark Domstolen (MMD) Mål nr P 627-21 ska detaljplanen upphävas. Området bör visas som del av respektive N21 och L/N2.

3.3.4.2 Förslag på framtida markanvändning

Utvecklingsområde för bostäder (B, Bfh, Bh, Blis, Bhlis, Bfhlis)

16. Blis-områden Bhlis och Bfhlis är olämpligt enligt kommunens TÖP LIS-plan. Tänker kommunen ta hänsyn of detta råd? Både område är del av L/N2 beskrivas i OP som >> ett värdefullt kultur- och jordbrukslandskap med ca 80 hektar produktiv jordbruksmark<<

17. Enligt MMD Mål nr P 627-21 måste kommunen ta hänsyn till både allmänna och enskilda intressen (se 2 kap. 1 § PBL). Vid en avvägning mellan dessa intressen ska skälig hänsyn tas till bl.a. befintliga bebyggelse-, äganderäts- och fastighetsförhållanden sam kan inverka på planens genomförande (se 4 kap. 36 § PBL).

18. Kommunen inte utfört någon utredning av möjligheten att lokalisera den tilltränkta bebyggelsen på annan plats. En utredning av alternativa lokaliseringar skulle ha utförts som en del i planarbetet.

19. Byns kulturhistoriska värden riskerar att påverkas negativt på grund av planens genomförande.

20. Kommunen inte i tillräcklig grad varken utrett OP2040s påverkan på kulturmiljön eller tydligt redovisat de avvägningar som kommunen gjort.

Bevarandekområden för öppen mark (L, L/N2)

21. Enligt OP2040 PSV för område L (utöver de generella) är att närproducerad mat främjas men PSV för området L/N2 är att natur och kulturmiljöer främjas. Faktum är att närproducerad mat också främjas.

22. OP2040 påstår att L/N2 är ett värdefullt kultur- och jordbrukslandskap med ca 80 hektar produktiv jordbruksmark med fin landskapsbild och med möjligheter för att utblicka området. Området har en historisk prägling av istiden och innehar små strukturer med lokor och många vandringsstigar och leder.

23. OP2040 föreslår att ta ut två delar av detta bevarandekområde till bebyggelse.

Siv, Leif, Lars

1. Angående översiktsplan för eventuella områden lämpliga för vindkraft

Med tanke på de oerhört bristfälliga miljökonsekvensbeskrivningar som Länsstyrelserna tillsynes naivt och per automatik godkänner, så motsätter jag mig fullständigt lämpligheten i att Gagnefs kommun överhuvudtaget planerar in vindkraft i kommunen. Ta helst bort denna översiktsplanering eller om det inte är möjligt, lägg till förbehåll för krav på Miljökonsekvensbeskrivning (Mkb.). För övrigt anser jag vindkraftverk i kommunen skulle innebära oerhörda negativa konsekvenser för de boende och för naturen och därmed drastiskt minska attraktionskraften i kommunen. Rent estetisk är det en katastrof.

Motivering :

I översiktsplanen så verkar ni ha lagt er platt och helt "utan förbehåll" för Länsstyrelsen önskemål och antagligen även tvingande översiktsplanering för eventuell framtida etablering av vindkraftsindustriområden i vår närmiljö och natur.

Angående Miljökonsekvensbeskrivningarna som är nödvändiga för godkännande hos Länsstyrelsen så är det häpnadsväckande och naivt nog vindkraftsbolagen själva som får ansvara för framtagandet av dessa (Är närmast att likna vid att släppa in räven i hönsgården för att räkna hönsen).

Det kan konstateras att i dessa Mkb så saknas helt miljökonsekvenserna av de stora mängder av smörjfetter innehållande en mängd gifter (många av dem icke biologiskt nedbrytbara enligt säkerhetsdatablad) som kontinuerligt och årligen slungas ut i naturen mestadels från pitchlagren.

Behållaren i turbinkonen för smörjfettet måste fyllas på när trycksmörjningen larmat om att smörjfettet är slut. Allt som fylls på av servicepersonalen måste de facto även ha slungats ut i naturen, någon annanstans kan det inte ta vägen. **Konsekvenserna verkar outredda och närmast nertystade i dagsläget, trots att dessa utsläpp är kända sedan länge och beskrivs även i forskningsrapporter, exempelvis i den här från Chalmers tekniska universitet (se sidan 12). :**

<https://research.chalmers.se/publication/156120?fbclid=IwAR3eyE60KOf-MUStaHssPhn2UzDmd7DiPm7PSCzZFHcj3BEcdMwHvNId8dJs>

I rapporten så konstateras att ett 2 MW verk slungar ut minst 15 kg smörjfett årligen. Vad ett 10 MW verk eller ännu större verk kan tänkas slunga ut nämns inte. Antagligen är det proportionellt mot pitchlagerdiametern vilken ju ökar med större vindturbiner. Det blir stora mängder när man räknar ihop det över åren och dessutom multiplicerar med antalet vindkraftverk.

Inte ett ord kan läsas om detta kontinuerliga läckage i konsekvensbeskrivningarna.

Avvägningar görs mellan olika samhällsviktiga intressen under en översiktsplaneprocess. Översiktsplanens planförslag är endast rekommendationer, inget som är juridiskt bindande.

Framtida framtagande av en plan kommer handla om en förnyelsebar elproduktionsplan där vindkraft ingår men som vägs mot andra elproduktionssätt sol, bioenergi och vatten. Framtagande av en enskild vindbruksplan utgår.

Relevant fakta tas med i arbetet med en förnyelsebar elproduktionsplan.

För att bekräfta Miljökonsekvensbeskrivningarnas uppenbara bristfälligheter angående ovanstående, läs exempelvis sidan 150 i miljökonsekvensbeskrivningen för Ripfjället där lämpligt nog inget nämns om något av detta utsläpp: <https://www.wpd.se/wp-content/uploads/2020/08/2020-08-18-MK-BRipfjället.pdf>.

Kommunen borde se till att skriva in förbehåll i översiktsplanen som direkt stoppar etablering av vindkraft ifall förbehållen inte uppfylls.

Förbehållen kan t.ex. vara att de ovanstående allvarliga problemen måste finnas med i miljökonsekvensbeskrivningen samt en lista med de miljögifter som dessa smörjfetter innehåller, inklusive aktuella riskklassificeringskoder (enligt gängse EU förordning för kemikalier) och miljökonsekvenser av respektive ämne. Ett exempel på vad ett smörjfett till pitchlager från SKF innehåller ges i bilagan (sista sidan) där innehållet sammanfattas. Det skall tilläggas att bara någon vecka efter att denna information lades ut på nätet så plockade SKF ner säkerhetsdatabladet och ersatte det med ett nytt där i princip inget innehåll deklarerades. Det gamla säkerhetsdatabladet går dock fortfarande att leta fram.

Miljökonsekvensbeskrivningen måste dessutom innehålla en trovärdig och statistiskt tillförlitlig mark och vattenanalys med avseende på dessa miljögifter som alltså gjorts på ett tillräckligt stort antal redan befintliga vindkraftsparker som varit i drift under en längre tid. Mig veterligen finns inga sådana prover gjorda någonstans i landets av alla vindkraftsindustriområden, vilket också är mycket häpnadsväckande. Analyserna ska såklart även utformas så att de skulle upptäcka dessa ämnen, annars är det meningslöst med prover.

För innevånarna i kommunen ska det naturligtvis vara helt transparent vilka gifter de påtvingat kan komma att utsättas för innan eventuella framtida beslut om etablering. Att återställa och sanera ett område, om nu giftkontaminering är ett faktum, lär i princip vara omöjligt eftersom utsläppen sprids över så stor yta och hinner tränga ner i både jordlager och grundvatten under årens lopp.

Sammantaget så är risken överhängande att miljögifter tack vare de bristande Miljökonsekvensbeskrivningarna kan komma att kontaminera grundvatten, mark, sjöar/vattendrag och grödor och ge upphov till oanade hälsoproblem för både människor, växter, djur och mikroorganismer för mycket lång tid framöver.

Så här går det när utomstående/utländska ekonomiska intressen har getts fritt spelrum med vår infrastruktur som nu även chockerande tillåts ha utländska ägare (även av utländska diktaturer såsom Kina). Att "anse", "tycka" och "tro" verkar dessutom under senare tiden blivit ledord vid myndighetsutövning istället för att förlita sig på verkligt förnuft baserat på fakta, forskning/vetenskap och expertkunskaper. Tyvärr så är det våra senaste "folkvalda" politiker som gjort denna galenskap möjlig.

Detta har nu även börjat ge sig tillkänna i ett alltmer instabilt elnät med skyhöga och kontinentala elpriser i vårt arktiska klimat, där vi faktiskt är långt mer beroende av elenergi för att inte frysa ihjäl under vintern än på kontinenten.

Det är min förhoppning att Gagnefs kommun är mer klarsynt över de uppenbart mycket bristfälliga Miljökonsekvensbeskrivningar som hittills har gjorts och går i bräsch för att ställa betydligt högre krav på dessa. Miljökonsekvensbeskrivningarna är i dagsläget långt ifrån gjorda på ett opartiskt sätt.

2. Angående Lis, Delområde 5 i Dala-Floda (nära Hagforsen)

Angående Lis områdena i Floda socken så motsätter jag mig helt att Delområde 5 skulle vara lämpligt, tvärtom anser jag att det är mycket olämpligt. Stryk detta område!

Motivering:

Området gränsar till ett av de mest populära rekreationsområdena i socknen där många går på promenader eller tar en träningsrunda runt de tre broarna. Att bebygga just detta område skulle för all framtid ruinera naturupplevelsen av detta område. Området runt Hagforsen är en av de värdefullaste och största turistattraktionerna vi har i Floda. Jag kan garantera att turister inte kommer att hänföras längre av detta relativt orörda område om det bebyggs.

Hagforsen har genom historien skördat många människoliv. Att förlägga ett bostadsområde invid denna fors, helt nära den svajande hängbron och den höga och tvära och stensatta flottningsrännan är helt huvudlöst, och bäddar för framtida tragedier för småbarnsfamiljer som bosatt sig där. I dagsläget så är det som tur är få barn i den mest riskfyllda åldern, som utan målsmans sällskap kan nå det farliga forsområdet och hängbron, just på grund av avsaknaden av bostäder i området. Låt det förbli så. Hur har ni tänkt?

Det är för övrigt inte alls omöjligt att flera fornlämningar finns i området då det enligt tradition ska ha tillverkats grytor invid Hagforsen. Inga skriftliga källor finns dock veterligen bevarade som bekräftar detta, så det lär ha varit mycket längesedan i sådana fall. Forsar har i forna tider alltid dragit till sig människor p.g.a. laxfiske, och många av landets äldsta fornlämningar påträffas just i sådana områden.

3. Angående Lis, Delomr. 3 i Dala-Floda (åkermark angränsande mot Noret)

Att bebygga detta område vore ett bakslag för Dala Floda då det skulle bygga igen det öppna landskapet och kraftigt fördärva det estetiska värdet och den framtida attraktionskraften för området runt kyrkan. Värdefull åkermark blir dessutom för alltid förstörd. Ta bort detta område!

Motivering:

Angående bebyggelse på åkermark så är det högst olämpligt, med tanke på hur pass mycket åkermark som redan förstörts på grund av många år av tanklöst beslutade bygglov. Det räcker nu!

Detta är ett hån mot tidigare generationers vedermödor som brutit denna åkermark och ett hot mot framtida generationer som fräntas densamma.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Ställningstagande och rekommendationer som endast beskrivs översiktligt i ÖP 2040 kapitel 3.2 kommer att utvecklas när en kommunal kulturmiljöplan tas fram.

Åkermark som förstörts på detta sätt är antagligen förstörda för all framtid och bidrar därmed till att äventyra Sveriges framtida generationers matförsörjning. Detta är mycket viktigt att ha i åtanke.

Vi vet inte alls hur pass mycket vi kan förlita oss på att importera av matprodukter med en allt större population i alla delar av världen. Förmodligen tvingas vi bli allt mer självförsörjande i landet. I händelse av katastrof eller krig kommer vårt importberoende för matförsörjning genast att visa sig vara katastrofalt.

Någon ytterligare expanderings av tätortscentrum i Dala-Floda är knappast nödvändig inom överskådlig tid då centrumet istället avvecklats mer och mer sedan 60-70-talet där verksamheter istället flyttats till centralorten Gagnef. Kommunen hade tidigare möjligheten att förvärva den största fastigheten i centrum för att garantera framtida expansion då den var till salu men visade sig vara helt ointresserad av att köpa denna. Varför frågar man sig? Istället vill man nu ge sig på åkermarken i närheten. Åkermark som förutom att vara just värdefull åkermark även är mycket viktig för att kunna behålla karaktären i Dala-Floda med de pittoreska småbyarna runt kyrkan åtskilda av de öppna landskapen i form av åkrarna. Åkrarna fyller därigenom en mycket viktig funktion för att kunna behålla denna attraktionskraft genom den vackra omgivningen, både för boende och för turister.

Förädla i första hand istället den centrumkärna som redan är exploaterad, men nu till stor del avvecklad. Naturligtvis bör det ske varsamt och i samklang med den omgivande kulturbebyggelsen. Just det sistnämnda har Gagnefs kommun varit särdeles dålig på jämfört med många andra kommuner i Dalarna, där många istället har strikta regler för att därigenom kunna behålla karaktären och därigenom även attraktionskraften. Jag kan inte se ett spår av detta hänsynstagande i er översiktsplan, vilket tyvärr direkt påverkar hur attraktivt Gagnef kommer att bli i framtiden. Det vore lämpligt om ni justerade översiktsplanen i stort och infogade denna hänsyn.

Här har ett säkerhetsdatablad för ett tillgängligt smörjfett avsett för pitch-lagren i vindkraftverk granskats och bearbetats med avseende på Ripfjället, i detta fall från tillverkaren SKF.										
Produkt: https://www.skf.com/us/industries/wind-energy/operation-and-maintenance/grease-for-pitch-and-yaw-bearings										
Säkerhetsdatablad: https://www.skf.com/binaries/pub12/Images/0901d196800a910b-LGBB2_EN_tcm_12-278655.pdf#cid=278655										
Kan inte se att huvudbeståndsdelen tagits upp. Den borde antagligen ha funnits i avsnitt 3.1 som inte ens existerar. !!!!??										
Notera vad som står i säkerhetsdatabladet i avsnitt 12.2 : "12.2. Persistence and degradability Not expected to be biodegradable. Test data are not available. 38900-29-7-A: Readily biodegradable."										
Alltså så är det endast den första beståndsdelen (38900-29-7-A = Dilithium azelate) som påstås lätt brytas ner biologiskt, i övrigt så förväntas inget annat vara biologiskt nedbrytbart.										
Reg.nr:	Kemisk substans:	CLP-classification (Regulation (EC) No 1272/2008):	Hälsorisk-koderna översatta med: https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/SAMANCTA/SV/Safety/HP_SV.htm och https://echa.europa.eu/sv/home https://echa.europa.eu/sv/information-on-chemicals/cl-inventory-database/-/discli/details/ (sök på EC nummer!)	CAS/ EC-nummer: (samt länk till info. från EU:s databas. Klicka även på "view details" bredvid den gröna boken!)	w/w%.	Årlig kontaminering för ett 2 MW vindkraftverk:	Årlig kontaminering för ett 6 MW vindkraftverk:	Årlig kontaminering från vindkraftsparken vid Ripfjället:	12 års kontaminering från vindkraftsparken vid Ripfjället:	30 års kontaminering från vindkraftsparken vid Ripfjället:
1-2120119814-57	Dilithium azelate	Acute Tox. 4;H302	H302 = Skadligt vid förtäring.	38900-29-7-A https://echa.europa.eu/sv/information-on-chemicals/cl-inventory-database/-/discli/details/14149	1-5	150 - 750 g	450 – 2 250 g	13,5 – 67,5 kg	162 – 810 kg	405 – 2 025 kg
	bismuth tris(2-ethylhexanoate)	Skin Irrit. 2;H315	H315 = Irriterar huden.	67874-71-9-A 267-499-7 https://echa.europa.eu/sv/information-on-chemicals/cl-inventory-database/-/discli/details/14149	1-5	150 - 750 g	450 – 2 250 g	13,5 – 67,5 kg	162 – 810 kg	405 – 2 025 kg
	Naphthenic acids, zinc salts	Skin Irrit. 2;H315 Aquatic Acute 1;H400 Aquatic Chronic 1;H410	H315 = Irriterar huden. H400 = Mycket giftigt för vattenlevande organismer. H410 = Mycket giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter.	12001-85-3-H 234-409-2 https://echa.europa.eu/sv/information-on-chemicals/cl-inventory-database/-/discli/details/6044	1-2,5	150 – 375 g	450 – 1 125 g	13,5 – 33,75 kg	162 – 405 kg	405 – 1 012,5 kg
	benzene-1,2,4,5-tetracarboxylic dianhydride	Eye Dam. 1;H318 Resp. Sens. 1;H334 Skin Sens. 1;H317	H318 = Orsakar allvarliga ögonskador. H334 = Kan orsaka allergi- eller astmasymtom eller andningssvårigheter vid inandning. H317 = Kan orsaka allergisk hudreaktion.	89-32-7-A 201-898-9 https://echa.europa.eu/sv/information-on-chemicals/cl-inventory-database/-/discli/details/6044	0,1-1	15 – 150 g	45 – 450 g	1,35 – 13,5 kg	16,2 – 162 kg	40,5 – 405 kg
01-2119473804-32	octadecylamine	Asp. Tox. 1;H304 STOT RE 2;H373 Skin Irrit. 2;H315 Eye Dam. 1;H318 Aquatic Acute 1;H400 Aquatic Chronic 1;H410	H304 = Kan vara dödligt vid förtäring om det kommer ner i luftvägarna. H373 = Kan orsaka organskador (matspjälkningskanal, lever, immunsystem) genom lång eller upprepad exponering H315 = Irriterar huden. H318 = Orsakar allvarliga ögonskador. H400 = Mycket giftigt för vattenlevande organismer. H410 = Mycket giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter.	124-30-1-B 204-695-3 https://echa.europa.eu/sv/information-on-chemicals/cl-inventory-database/-/discli/details/72001	0,01-0,25	1,5 – 37,5 g	4,5 – 112,5 g	0,135 – 3,375 kg	1,62 – 40,5 kg	4,05 – 101,25 kg
01-2119473797-19	C16-18-(even numbered, saturated and unsaturated)-alkylamines	Acute Tox. 4;H302 Asp. Tox. 1;H304 Skin Corr. 1;H314 STOT SE 3;H335 STOT RE 2;H373 Aquatic Acute 1;H400 Aquatic Chronic 1;H410	H302 = Skadligt vid förtäring. H304 = Kan vara dödligt vid förtäring om det kommer ner i luftvägarna. H314 = Orsakar allvarliga frätskador på hud och ögon. H335 = Kan orsaka irritation i luftvägarna. H373 = Kan orsaka organskador (matspjälkningskanal, lever, immunsystem) genom lång eller upprepad exponering H400 = Mycket giftigt för vattenlevande organismer. H410 = Mycket giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter.	1213789-63-9 627-034-4 https://echa.europa.eu/sv/information-on-chemicals/cl-inventory-database/-/discli/details/34011	0,01-0,25	1,5 – 37,5 g	4,5 – 112,5 g	0,135 – 3,375 kg	1,62 – 40,5 kg	4,05 – 101,25 kg

Jesper

Här kommer en tanke, en åsikt, en invändan mot Översiktsplanen 2040.

Gagnef Kommun är en trygg kommun. Det ser vi i alla mätningar gällande kriminalitet och i befolkningens uppfattning. Tryggheten leder självklart att fler vill bosätta sig i denna underbara kommun. Så även vi och vår familj när vi flyttade hit för mer än tio år sedan.

Längs Adelsborgsvägen finns kanske det som många uppfattar som det trygga på ett dagligt plan. Den smala vägen där trafiken inte vågar upp i mer än max 20 km/h. Det är längs denna väg kvarterets alla barn lär sig cykla för första gången utan stödhjul och det är även här vi föräldrar ser våra barn försvinna iväg på premiärturen till fotbollsträningen för första gången på egna hand. Det är liksom lite som, det var förr, när det var tryggt på överlag.

Denna vackra väg är inte bara något för barn, det är även här som en stor del av kommunens kultur finns samlad. En "gammalgård" där Gagnefs största kändis, Otilia Adelborg, valde att på kommunens vackraste plats samla flera historiska byggnader. Kanske är det inte en slump att det på just denna plats äger rum mängder av både bröllop- och bröllopsfotografier varje år. Vissa dagar känns det faktiskt som att stirra rakt in i hjärtat av Dalarna när man sitter här.

I kommunens Översiktsplan 2040 planeras att upplåta en del av denna yta för skola- och förskoleverksamhet. En ren och skär dröm för varje förälder att dagligen lämna sina barn på en så härlig och trygg plats - så länge det håller sig på en lagom nivå. Inflödet av bilar simultant är begränsat på grund av den smala vägen, och många utfarter, på vägen mot Stuggu. I plan finns plats för 60 barn, vilket inkl. personal, skulle kunna medföra 140 (2*70st) bilar in och ut längs denna smala byväg dagligen.

Lägg i ovan stycke även till att i Översiktsplan 2040 finns hela rullstensåsen, det som gett namn för platsen Tallbacken, inritat som framtida bostäder. Det leder till mer trafik, mer rörelse och mindre trygghet. Frågan är om denna väg ens är bred nog för uttryckningsfordon...

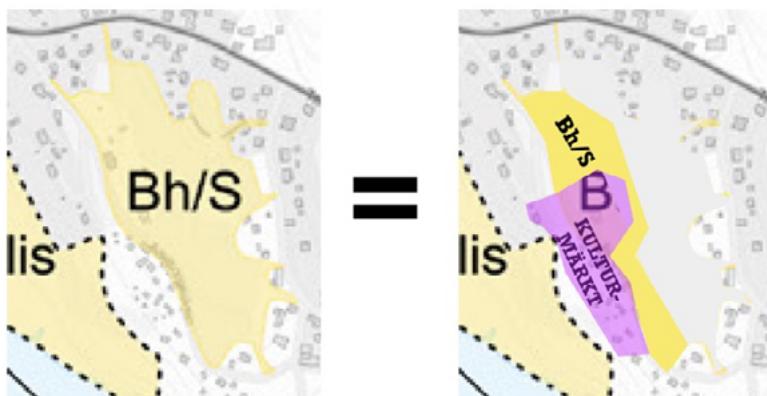
Fatta mig rätt - det är underbart att nya hus byggs i kommunen, men inte på bekostnad på den kultur som så djup finns rotad inom oss alla. Till exempel Majstångsrensningen som årligen fylls av tusentals människor, varav många från storstäderna, som vill uppleva det riktigt "dalarniga". Minnesstugan som alltid har besök av människor från när och fjärran - för det är detta man som boende i hela Gagnef vill visa sina vänner.

Jag, min familj, och nog alla som bor omkring oss, hoppas att Gagnefs kommun, precis som vi invånare känner, vågar markera delar av "Bagar-Pers" som kultur och inte låta ett externt fastighetsbolag få driva så stor avans på Översiktsplanen som de önskat. Vi vill, och önskar, att Gag-

Noteras (de synpunkter som en översiktsplan kan påverka) i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Ställningstagande och rekommendationer som endast beskrivs översiktligt i ÖP 2040 kapitel 3.2 kommer att utvecklas när en kommunal kulturmiljöplan tas fram.

nef kommun är lika trygga i själv, som vi som bor här, att de vågar rita en plan likt bifogad. Därmed är önskan att inte strikt följa varje centimeter av tomtgränsen för Solsheden 1:3 och Solsheden 1:4, utan att ni tänker i ett längre perspektiv än bara 2040 - Översiktsplan Framtiden för alla.

Erik

Jag heter Erik och är lantbrukare i Gröntuv där jag bedriver mjölkproduktion med tillhörande växtodling. Min fastighet ligger innanför Översiktsplan 2040 gränser. En stor del av min åkermark ligger runt Gagnefshallen och på norra sidan järnvägen. Jag finner det mycket anmärkningsvärt att åkermarken inte har ritats in som "bevarandeområde öppen mark" och att det ritats in "utvecklingsområde centrum C" på min mark vid Gagnefshallen.

Åkermarken är grunden för mitt företag ska kunna existera. Jorden är dessutom väldigt bördig och därför extra värdefull för mig. Jag kräver att jorden skall ritas som "bevarandeområde öppen mark" precis som det är på åkrarna ner mot Mojesjön. Detta gäller även marken som Gunnar och Helena äger. Bifogar en karta på detta.

Sverige har antagit en livsmedelsstrategi i riksdagen som kommunen har att förhålla sig till. Om vi ska öka vår egen livsmedelsförsörjning krävs det att alla tar ansvar och bidrar till att sluta bebygga åkermarken som är en ändlig resurs.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Andreas

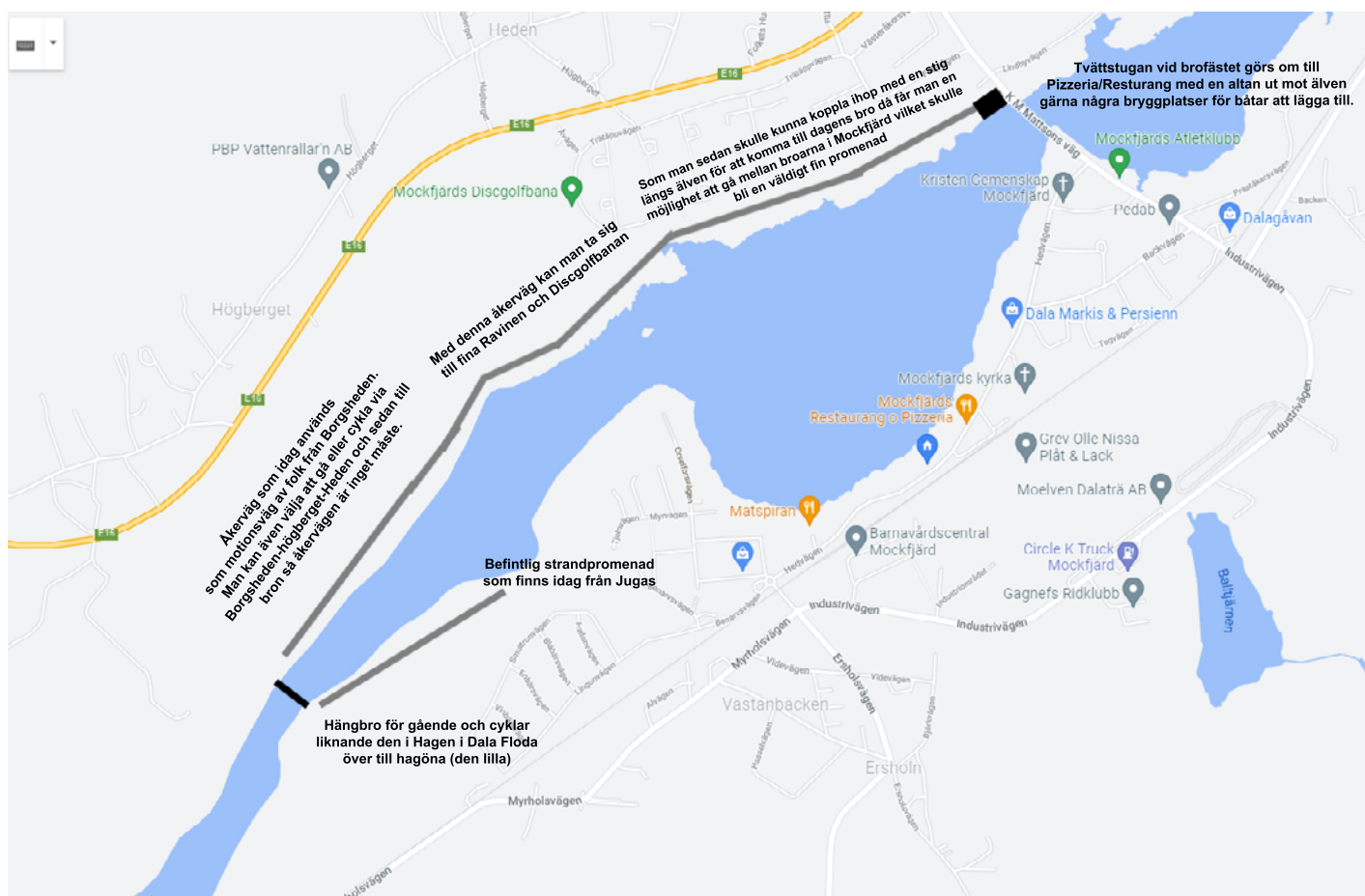
Förslag

Här kommer den enkla skissen som du fick igår på gångbro/ cykelbro över älven mellan Myrholen och Börshea

Då vi inte har ett promenadstråk där man kan gå runt istället för bara fram och tillbaka i Mockfjärd (förutom tråkiga industrin) så tror jag att det Skulle vara uppskattat med en hängbro som förbinder byarna Myrholen och Borgsheden.

Detta skulle göra att man fick ett naturligt promenadstråk mellan broarna i Mockfjärd med en stor del av sträckan nära den vackra älven.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Per Olof

Synpunkter på Gagnefs kommuns Översiktsplan 2040, med fokus på bevarandet av den riksintressanta kulturmiljön i Skallbodarna.

Jag heter Per Olof och har tillbringat snart 70 år i Skallbodarna, från tidig barndom till idag. Därför vill jag anlägga ett litet historiskt perspektiv på hur synen på Skallbodarna förändrats, från ointresse till dagens riksintresse och diskussioner om hållbarhet, samt visa hur den ytterst sköra fåbodemiljön fortfarande är utsatt för hot.

Skallbodarna skiljer sig från de omkringliggande fåbodarna genom att bebyggelsen ligger tätt samlad kring en fåbodgata. När man närmar sig sjön delas fåbodgatan upp i två stigar, en går rakt över vallen ner till sjön. Den andra stigen går ner mot myren mellan den mindre Gartjärn och Skallsjön och stigarna återförenas vid Skallsjöns strand. De boningshus som ligger närmare sjön ligger alla helt i anslutning till de två stigarna.

En kort historia

Skallbodarna anlades 1732. Karl Erik Forsslund beskriver i sitt verk Med Dalälven från källorna till havet, Del II Väster Dalälven Bok X, Skallbodarna så här: "Det är kanske den allra älderdomligaste och mäst helgjutna fåboby, helt samlad och tätt gyttrad på en kulle strax N om den hjärtformiga Skalltjärn... Stugor och fåjs ligga kring fågatan, kraftigt byggda av groft virke – idel gråa hus...". Forsslund tog också 1920 ett foto på Skallbodarna, som finns med hans bok.

Fåbodbruket slutade någon gång på 1930- eller 40-talet. Under andra världskriget sågades två byggnader ner, ett fåjs och en lada, för att användas som ved.

Akvarell av David Tägtström målad 1933 i Skallbodarna. Andra och tredje ladan från höger revs under andra världskriget för att bli ved.

Ställningstagande och rekommendationer som endast beskrivs översiktligt i ÖP 2040 kapitel 3.2 kommer att utvecklas i framtiden då arbete med en kommunal kulturmiljöplan tas fram.

Texten och fakta noteras i det kommande arbetet.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering, områdesbestämmelser och annan planläggning hanteras och genomförs.

Under 1950-talet började husen i Skallbodarna alltmer brukas som sommarstugor och vallen och utsikten mot sjön hölls fri från sly. Mina första minnen från Skallbodarna är från slutet av 50-talet.

I mitten av 1950-talet revs en gammal och karakteristisk lada mitt i Skallbodarna och på den platsen byggdes ett hus som enligt Dalarnas Museum och alla boende och besökare "saknar helt traditionell anknytning". Huset uppfördes sannolikt som ett svartbygge, utan att Gagnefs kommun reagerade. Inte förrän något decennium senare krävde Gagnefs kommun att fasaden och glasverandan, som mest påminde om ett hus i skärgården, skulle åtgärdas vilket också skedde. Ytterligare något decennium senare kom nya krav från Gagnefs kommun, som inte åtlyddes och kraven följdes inte heller upp av kommunen.

Någon gång under 1980-talet utsågs Skallbodarna av Riksantikvarieämbetet till ett riksintresse att bevara "på grund av sitt mycket stora kulturhistoriska och miljömässiga värde".

Det förhindrade inte att två boningsshus uppförts efter det. Båda dock i nära anslutning till de två stigarna. Det ena brukas flitigt. Det andra står helt oanvänt, omgivet av stora granar som vuxit upp och skymmer den tidigare vackra utsikten från den vänstra stigen mot sjön. På en fråga varför ägaren rev en genuin tvåvåningslada i ena änden av Skallbodarna och satte den upp som ett boningsshus i andra änden av fäbodarna, skulle det uppriktiga svaret sannolikt bli "för att jag kunde".

1991 gjorde Dalarnas Museum en omfattande kulturhistorisk miljöanalys av "Kulturmiljöer i Gagnefs kommun", Dalarnas Museums serie av rapporter: 17. En bild från Skallbodarna pryder omslagets framsida. I rapporten (sid 31) ges Skallbodarna följande värdering:

"Skallbodarna är ett mycket fint ålderdomligt och tätt fäbodställe i ett öppet sjöläge där byggnaderna är placerade utmed fågatan. Ett område med mycket stort kulturhistoriskt och miljömässigt värde. Ett bevarande är mycket angeläget."

Runt millennieskiftet skedde en omarrondering i Skallbodarna. Många av husen stod på ofri grund och marken under husen ägdes ofta av många olika personer. Omarronderingen innebar att varje husägare kunde bli ägare av tomtmarken som huset stod på och bilda en fastighet. Det innebär tyvärr att svartbygget som "saknar helt traditionell anknytning" nu blev en fastighet.

En skör miljö

I Gagnefs kommun finns totalt 67 fäbodmiljöer, fyra av dem är av riksintresse och skyddade med områdesbestämmelser, alltså drygt 5% av fäbodmiljöerna. Skallbodarna är en av de fyra fäbodarna.

Det innebär att "vid byggnation eller förändrad markanvändning i dessa områden måste de framtagna områdesbestämmelserna följas, exempelvis att bebyggelsestrukturen tas i beaktning." (Sidan 9, Gagnefs kommuns

översiktsplan 2040 kapitel 2, Planeringsförutsättningar).

Man kan likna miljön i Skallbodarna vid vad som händer när ett utrotningsshotat djur eller en växt försvinner. Även mycket små förändringar i miljön, till exempel att bygga ett nytt hus och placera det på ett sätt som inte stämmer med den sedan 1732 befintliga bebyggelsestrukturen, riskerar att oåterkalleligt förstöra den riksintressanta miljön. Istället för att bevara en riksintressant fåbod, börjar man istället att skapa ett sommarstugeområde. Och har man redan en gång förstört miljön, så spelar det ju ingen roll om man gör det igen.

Ett aktuellt exempel

Låt mig visa utifrån ett mycket aktuellt och påtagligt exempel hur den riksintressanta miljön i Skallbodarna hela tiden är utsatt för hot.

Någon gång under slutet av april 2021 besökte jag Skallbuan i något ärendes. Jag upptäckte då att en mäklarfirma satt upp skyltar för att markera en tomt som var till salu. Jag såg också att skyltarna satt fel så att de även tog med en del av samfällighetens mark. Tomten gränsar till en av mina fastigheter och jag ville

påpeka att skyltarna stod fel eftersom det kunde innebära problem att sälja en tomt som sedan visade sig vara mindre än vad mäklarens flaggor visat, så jag ringde mäklaren.

Jag fick då veta av en säljsugen mäklare att tomten var till salu för ett pris, om jag minns rätt, av 125 000 kr. Och - dessutom - mäklaren hade fått besked av Gagnefs kommun att tomten fick bebyggas! Eftersom jag har en lång erfarenhet av hur bygglovsprocessen går till i Skallbodarna med inlagor och överklaganden, så frågade jag mäklaren hur det kunde vara möjligt... Jag fick då, nära nog ordagrant, till svar:

”Jo, jag ringde till kommunen och dom mätte på kartan och sa att strandskyddet inte var något problem och bäcken som rinner nedanför behöver man inte bry sig om”. Så enligt mäklarens syn på saken hade Gagnefs kommun lovat att tomten fick bebyggas. Jag har svårt att tro att en säljsugen mäklare då borrar djupare i frågan om byggnadslov, utan istället glatt går vidare och säljer tomten med ett ”löfte” från Gagnefs kommun om att tomten får bebyggas. Under hösten har tomten sålts till ett pris av 100 000 kr,

enligt uppgift till någon från Stockholm (förmodligen med vad som idag kallas ”stockholmspengar”, alltså vinster från Stockholms överhettade bostadsmarknad som används för att pressa upp priserna ute i landet, till exempel i Gagnef).

Lantmätaren som skötte omarrondering för drygt 20 år sedan rekommendera att vid markaffärer mellan fastighetsägare i Skallbodarna skulle man, för att förhindra spekulation, använda ett kvadratmeterpris på 10 kr/kvm om marken gränsade till ett boningshus, vilket marken i det aktuella fallet gör, och annars 1 kr per kvm. Tomten är drygt 800 kvm stor, det

skulle innebära ett pris, inklusive inflation, på cirka 10 000 kr om den hade sålts till någon inom Skallbodarnas samfällighet, enligt lantmätarens rekommendationer.

Nu blev priset 10 gånger högre och rimligen köper ingen en sådan tomt till priset av 100 000 kr utan att anse sig ha ett löfte om att få sätta upp ett hus där.

Tomten är på drygt 800 kvm och misskött sedan många år. Den säljande markägaren lät buskar och träd växa så att det bildades en skog (se den gula cirkeln) där det sedan 1700-talet varit öppen ängsmark. Nedanstående bild är tagen den 16 maj 2018 och visar hur skog växt upp mitt på vallen, sedan dess har det gått tre år med goda växtförhållanden. Den aktuella tomten börjar på andra sidan huset till höger om cirkeln, ungefär i höjd med det öppna fönstret. Tomten sträcker sig sedan ner mot skogen och slutar ganska avsevärt, vilket innebär att om ett hus ska byggas där, måste det bli ett suterränghus som kommer att sväva ganska högt över marken, olikt alla andra hus på vallen.

Bebyggelsestrukturen och hållbarhetsperspektivet

I Gagnefs kommuns översiktsplan 2040 betonas att bebyggelsestrukturen måste tas i beaktande. Som sagt ligger bebyggelsen; boningshus, fåjs och lador, tätt intill fåbodgatan och därefter följer byggnaderna de två stigarna ner mot sjön väldigt tätt, bara några meter ifrån.

Den befintliga bebyggelsestrukturen kommer att förstöras om ett nytt hus ska uppföras på den sålda tomten och Skallbodarna kommer alltså att börja färdan mot ett sommarstugeområde, istället för att vara en genuin fåbodmiljö av riksintresse. I den sedan 1700-talet medvetet strukturerade kulturhistoriska miljön, kommer det att märkas mycket tydligt om man sätter upp ett nytt hus som bryter det gamla mönstret och besökare kommer att säga ”så synd att dom inte bevarade den gamla miljön”.

För även fåbodmiljöer av riksintresse måste ju ses ur ett hållbarhetsperspektiv. Hur ska den riksintressanta fåbodmiljön i Skallbodarna kunna fortleva på ett hållbart sätt? Knappast genom att bygga ett nytt suterränghus helt utanför den 300 år gamla bebyggelsestrukturen.

Sanitet och vatten

Till varje boningshus i Skallbodarna hör självklart ett utedass. Ska ett nytt hus byggas på den överväxta tomten så måste det naturligtvis också ha ett eget utedass.

På kartan ovan är den aktuella tomten utmärkt med en pil, littera 16:19. Med röda kryss har jag utmärkt de utedass som ligger i närheten. På en yta av 50 x 100 meter ligger idag fem utedass. Hur kommer vår miljö att påverkas av ett sjätte utedass i det området?

Jag tror att ingen längre bestrider klimat-hotet, som inneburit att somrarna har blivit allt varmare. Allt dricksvatten i Skallbodarna hämtas från en gemensam brunn, snett ner till höger om bebyggelsen, markerad med en blå cirkel på kartan. Det senaste tio årens somrar har brunnen, nästan utan undantag, sinat när värmen slagit till. Hur hållbar blir boendemiljön om ytterligare ett hus och ett hushåll etableras, hur kommer vattentillgången att påverkas? Den kommer naturligtvis att påverkas, men inte till det bättre.

Områdesbestämmelserna i teori och praktik

År 2004 fick Skallbodarna områdesbestämmelser som detaljerat reglerar vad som är tillåtet när det gäller alla typer av byggnation och renoveringar i Skallbodarna. Men tyvärr har det sedan 2004 skett större och mindre överträdelser mot bestämmelserna. Det beror förmodligen inte på någon form av lust till "lagtrots", utan mer på att personer inte känt till att områdesbestämmelserna finns och vad de reglerar.

Tyvärr verkar okunskapen vara lika stor på myndighetssidan. Ett exempel är ju när någon på Gagnefs kommun som arbetar med byggnation per telefon ger en mäklare ett "löfte" om bygglov i Skallbodarna med hjälp av en linjal.

Vid omarrondringen för drygt 20 år sedan pekade lantmätaren ut det område där den ovan nämnda tomten ligger, som ett område som inte skulle få bebyggas i framtiden. Jag är förmodligen den ende som kommer ihåg det, och det gör jag för att jag var med vid genomgången och har en fastighet som gränsar till området. Kanske finns det noterat i någon handling från omarrondringen, men det finns knappast någon som sysslar med dessa frågor inom kommunen som känner till lantmätarens ord och syfte. Om så hade varit fallet hade någon knappast delat ut "byggnadslov" per telefon

Ett annat exempel är hur ett svartbygge från början av 60-talet genom kommunens ointresse och försummelser vid omarrondringen plötsligt

omvandlas till en fastighet. Likaså kommunens genom åren bristande uppföljning av sina egna krav på ägaren av fastigheten i fråga. Som boende i Skallbodarna upplever man ofta en skillnad mellan teori och praktik. I teorin finns det vackra och kraftfulla formuleringar som definierar Skallbodarna som ”ett område med mycket stort kulturhistoriskt och miljömässigt värde. Ett bevarande är mycket angeläget.”. Men i praktiken verkar formuleringarna sällan ha någon praktisk betydelse.

Översiktsplanens målsättning att Skallbodarna ska vara en del av en hållbar kulturmiljö, kräver ett helt annat agerande än vad Gagnefs kommun hittills varit mäktig. Det känns som om de vackra orden bleknar och förlorar sin betydelse i de rum där beslut – eller brist på beslut – om Skallbodarnas kulturmiljö fattas. Varken de politiker eller tjänstemän som har ansvaret verkar ha den kunskap eller det intresse som krävs för att Gagnefs kommun ska kunna leva upp till riksintresset och de formuleringar översiktsplanen syftar till.

Tjänstemän kommer och tjänstemän går och den samlade kunskapen om vad som gällt och gäller i en så känslig kulturmiljö som Skallbodarna verkar inte finnas samlad, vilket blir ett hot mot riksintresset och den sköra kulturmiljön. Och de lokala politikerna kan, i Gagnefs kommun liksom många andra kommuner, i beslutsögonblicket påverkas av andra lojaliteter än lojaliteten till ett riksintresse och en hållbar kulturmiljö för framtiden.

Hittills verkar ansvaret för kulturmiljöns bevarande i stor utsträckning ha legat hos de boende i Skallbodarna, som mer fått se Gagnefs kommun som en motståndare än en samarbetspartner i strävan att behålla den unika kulturmiljön i Skallbodarna. Men om Gagnefs kommun på allvar och i praktiken stävar efter att Skallbodarna ska vara en viktig del av Gagnefs hållbara kulturmiljö, krävs en helt annan organisation som tar ansvar för att de vackra orden också får en betydelse i praktiken och som rutinmässigt följer upp att områdesbestämmelserna efterlevs i praktiken. Varför inte bjuda in till en informativ genomgång av områdesbestämmelserna med fastighetsägarna på plats i Skallbodarna?

Slutsats – det ska inte byggas mer i Skallbodarna

Jag kan inte komma till en annan slutsats än det inte ska byggas mer i Skallbodarna. Den kulturhistoriska miljön är mycket skör och oberoende av vilka skäl man anför för att få bygga ett nytt hus, så kommer miljön att påverkas negativt på ett sätt som går tvärt emot alla målsättningar om en hållbar och riksintressant kulturmiljö som ska bevaras och finnas för kommande generationer.

Det är precis just nu som Gagnefs kommun kan säkerställa att de stora kultur- och miljöhistoriska värden som finns i Skallbodarna på ett hållbart sätt bevaras för kommande generationer och för all framtid, genom att besluta att det inte ska byggas mer i Skallbodarna.

Men, det är också nu som Gagnefs kommun med ett pennstreck kan rasera de riksintressanta värdena - för all framtid - genom att fortsätta tillåta nybebyggelse.

Yrkande beträffande skrivningen i ÖP 2040

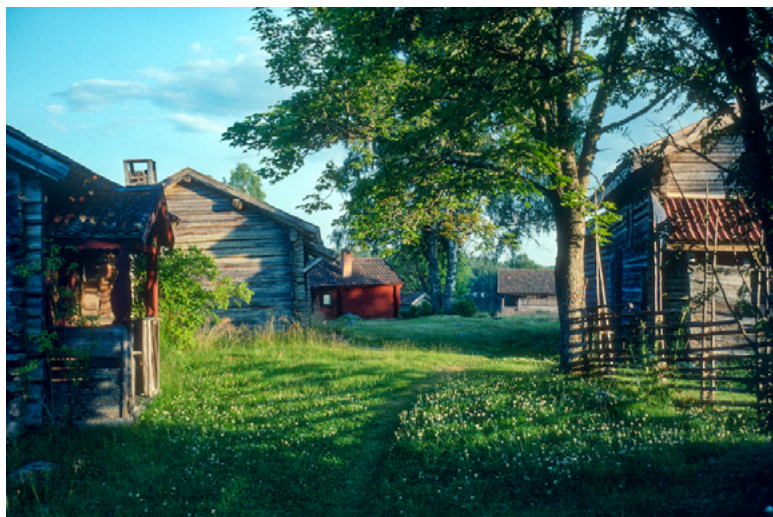
I ÖP 2040 föreslår kommunen beträffande värdefulla kulturmiljöer att det är viktigt att göra noggranna utredningar kring den påverkan ny bebyggelse kan få. Vidare att:

Ny bebyggelse och infrastruktur som föreslås inom eller i anslutning till värdefulla kulturmiljöer bör utredas noggrant ur kulturmiljöhänsyn och anpassas till miljön för att upprätthålla och utveckla kulturmiljövärdena positivt. (se Bil. 1 sid 21)

Kommunen menar vidare att detaljplaner som tas fram och som berör dessa miljöer bör beskriva hur dessa skall skyddas och dess värden tas tillvara. I denna del, vars skrivning är mycket lovvärd, vill jag understryka att det inom Skallbergets fåbodar är av yttersta vikt att inga andra byggnader än rena ekonomibyggnader med klar och tydlig anknytning till fåbodliv får lov att byggas. Jag yrkar på att det i områdesbestämmelserna klargörs i vilken mån som omändring av befintliga byggnader får göras. Det är med oro som vi boende på fåboden ser på risken att byggnader som tidigare inte använts för stadigvarande bostadsändamål kommer att omändras och därmed innebära förändringar beträffande fåbodens unika miljö i en negativ riktning.

Skyddet för Skallbodarnas värdefulla kulturmiljö kan ökas högst väsentligt om skrivningen i ÖP 2040 ändras från - Detaljplaner som tas fram och som berör skyddsvärda kulturmiljöer bör beskriva hur dessa miljöer ska tas tillvara och skyddas – till - Detaljplaner som tas fram och som berör skyddsvärda kulturmiljöer ska beskriva hur dessa miljöer ska tas tillvara och skyddas.

Jag yrkar därmed på att skrivningen i ÖP 2040 förstärks från uttrycket bör ändras till ska. Således uppställs ett krav i detaljplanens skyddsregler för bevarandet av den värdefulla kulturmiljön som Skallbodarna innebär.

Skallbodarna augusti 1996

PS. Låt mig till sist citera lite av vad Södra Dalarne TV, skrev och lade ut på nätet efter att ha besökt Skallbodarna i juni 2020 och som jag tror representerar vad många besökare känner:

”Skallbodarna är en otroligt fin fåbod som ligger invid sjön Skallens norra strand. Till skillnad från många andra fåbodar så ligger stugorna tätt och den gamla fågatan slingrar sig mellan de grånade stugornas farstukvistar.

...

Idag är fåboden besparad från nya husbyggen och alla stugor (med något enstaka undantag) är från tiden när fåboden var i drift. Att vandra längst den gamla fågatan är en otrolig fin upplevelse! Tittar man dessutom närmare så kan man hitta många intressanta namn och årtal skrivna på de grånade timmerstockarna. Här finns onekligen mycket historia bevarad, ivrigt väntande på att få berättas för dem som är intresserade. Och där bakom timmerknutarna, betesmarken som sluttar ned mot sjön Skallens mörkblå vatten, till dagen beklädd av solens glittrande reflektion.

Skallbodarna är en av de finaste fåbodarna vi hittills har besökt här på Södra Dalarne TV. Fåboden är inte stor men det är svårt att hitta en mer "äkte" fåbod där inte nutidens modernisering gjort intåg och som på ett eller annat sätt förtar den genuina upplevelsen vid besöket. Ett besök vid Skallbodarna rekommenderas därför varmt!”

Grazyna

Nedan följer mina synpunkter avseende planförslaget för Djurmo/Sifferbo

Översiktsplan 2040 har inte tagit hänsyn till Trafikverkets pågående projekt för ombyggnad av E16 och vilka konsekvenser den får för trafikrörelsen. Planförslaget borde visa den nya riksvägen E16. Flera befintliga anslutningarna till nya vägen kommer att stängas som ska påverka OP2040 planförslagen, särskilt i Djurmo och Sifferbo

(Den befintliga anslutningen till riksvägen mitt emot utvecklingsområde Z som visas på Djurmo /Sifferbos planförslag kartan kommer att stängas. Då måste trafiken åka genom byn till vägen som ska orsaka en trafikökning i Gamla Djurmo).

Bara 3,7% av kommunens öppenmark är åkermark. Det måste bevaras att övergå till ett mer hållbart jordbruk. Dagens miljöpolitik är att närproducerad mat, natur och kulturmiljöer måste främjas. Hur mycket procent av jordbruksmark ska tas i anspråk för bebyggelse i OP2040?

Kommunen påstår att:

”Förtätning eftersträvas i första hand när orterna växer och utvecklas samtidigt som värdefull kulturmiljö och populära rekreationsområden bevaras. På så vis skapas en tät, miljövänlig bebyggelse som är nära, tillgänglig och har goda möjligheter för kollektivtrafik..... Motsatsen är att tätorter växer utåt, vilket har lett till ett ökat bilberoende och till att naturmark och jordbruksmark försvunnit.”

(OP2040 planförslaget visar emellertid motsatsen till det som kommunen eftersträvar där Gamla Djurmo växer markligt utåt, dvs de utvecklingsområdena Bh lis på öppen åkermark syd om Gamla Djurmo mot Dalälven. Marken syd om byn är ett mycket populärt friluftsområde som kommer att drabbas av en urbaniserad miljö av breda vägar med mycket asfaltering, trafikökning, buller och väg belysning. Tillgång till områdena är olämpligt och besvärlig att uppnå och trafikrörelse genom byn ska kulturintresse. Dessutom öka kraftigt på de smala vägarna och gatorna av stort visar planförslaget en stor yta av produktiv åkermark på det potentiella LIS-området).

Jag tycker att OP2040 har många goda föresatser men de visas inte på planförslaget där det påpekas här och där flera möjliga utvecklingsområden utan avseende omgivningen och tillgänglighet, Gamla Djurmos bymijö, och de större effekterna på miljön, hållbarhet, vattenskydd, jordbruk, infrastruktur, skolor, vård, och kultur.

I nuvarande förslag till nationell plan för transportinfrastruktur finns inte etapp 2 och 3, E16 Borlänge - Djurås med. Det är ändå av vikt att markområden finns utpekade i översiktsplanen varvid områden läggs till i relevanta kartor.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Avvägningar görs mellan olika samhällsviktiga intressen under en översiktsplaneprocess. Översiktsplanens planförslag är endast rekommendationer, inget som är juridiskt bindande.

Noteras i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Ellinor

Protest mot förslaget ÖP 2040 Gagnef kommun, område Övre Tjärna

Med anledning av Planförslag Gagnef (www.gagnef.se/op2040) vill undertecknade lämna in en protest som avser område Bfh (Utvecklingsområde, Bostäder-B, förtätning-f, hänsyn-h). Detta uppmärksammades även på mötet som var den 25 oktober i Kyrkskolans matsal.

Detta område önskas från undertecknade att hållas fritt och öppet, det vill säga att det inte ska omvandlas till planlagt område med planer på "Förtätning i första hand" och "Tät, miljövänlig och tillgänglig bebyggelse".

Enligt ÖP 2040 Gagnef kommun (hädanefter ÖP) nämner ni att generella PSV för områdena (3.3.6.2) är att befolkningen ska växa, det ska kunna erbjudas mark för all typ av bebyggelse. Det nämns även att Gagnef tätort är "generellt en attraktiv plats att bo på". En anledning att det är attraktivt att bo just här i Övre Tjärna, är känslan av en varm bymiljö samt de öppna ytorna och närheten till natur.

I kommunens anförande i matsalen så sades det att kommunen vill bevara natur och genom att bygga på Bfh bidrar det inte till att bevara natur. Den ängsmark som kommunen vill bebygga hjälper till att främja en biologisk mångfald.

Den åkermark som kommunen vill planlägga som Bfh hjälper till att skapa arbetstillfällen och inkomst till bönderna. Fler och fler öppna ytor ändras om till bostadsområden vilket gör att bönderna kommer tvingas att dra sig tillbaka. För att odla hållbart använder sig bönderna av växelbruk, det motverkar jordtrötthet, vissa sjukdomar och håller skadedjur borta. För att lyckas med det krävs flera åkrar att variera sådden på. Om man planlägger Bfh i sin helhet betyder det att kommunen bidrar till att bönderna försvinner. Det innebär också att man som kommun inte stöttar de öppna landskapen eller respekterar lagen som faktiskt skriver att jordbruksmark ska skyddas enl. miljöbalken kapitel 3. Genom att driva i väg bönderna tar man även bort möjligheten att bidra till närproducerade råvaror, vilket kan leda till matbrist när samhället ställs inför diverse kriser. I närtid har vi haft både torka och pandemi som påverkat transport och import. I princip är det praktiskt omöjligt att återställa exploaterad åkermark igen. I detta fall kan cirka 39 000 m² åkermark försvinna.

I ÖP 3.1.2 står det "Lagen innebär att mark som är brukningsvärd för jordbruk endast i undantagsfall kan tas i anspråk för andra intressen. Exempelvis får brukningsvärd jordbruksmark endast tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen." OM Bfh blir planlagt i detaljplanen betyder det att denna mark kan bebyggas i framtiden, att kommunen kan ändra ändamålet på denna mark. Anses det då som att man tillgodoser väsentliga samhällsintressen genom att ta bort åkermark?

Dessutom anser undertecknade att nyproducerade moderna villor inte är harmoniserat med resten av byns bebyggelse. Vägarna som leder genom byn är smala och de är dessutom inte gjorda för den frekventa trafiken som ytterligare bebyggelse skulle medföra. Att bredda vägen skulle inskränka på gårdarnas mark och dessutom kosta pengar, vem ställer den fakturan till?

Övre Tjärna ligger över en vattentäkt som är skyddad. Syftet med skyddsföreskrifterna är att reglera verksamheter och åtgärder som kan utgöra en risk för vattentäkten. Genom att utöka mängden boende i området ökar också utsläpp från trafik samt risken för föroreningar som tränger ned i jorden vid uppbyggnad och grävning. Genom byn går redan en stor väg som är rekommenderad för tung trafik och trafikfarligt gods. Ytterligare trafik på den lilla byvägen skulle öka buller samt minska trafiksäkerheten för cyklister och gångtrafikanter.

Den 9/5 2019 hade kommunen ett möte där bygdens invånare fick diskutera fram idéer på förbättringar och lämna åsikter angående planering inför ny detaljplan. På detta framkom fler åsikter som stödjer att åkermark samt ängsmark (Bfh enligt ÖP) bör bevaras och inte ingå i planlagt område.

Text nedan inhämtat i sin helhet från:

Sammanfattning av synpunkter från ÖP-möte i Gagnef 2019-05-09.

"Vi behöver även fler arbetstillfällen. Se till att minska bilkörningen och pendling genom att behålla banken, posten, ICA, mack och skola/förskola." – åkermark genererar arbetstillfällen.

"Skolan behöver rustas, renoveras och byggas ut." – satsa på våra barns framtid och lägg pengar på detta istället för att börja bygga upp nya bostadsområden som strider mot bygdens vilja.

"Bevara åkermarken och lokorna samt stoppa dikningen."

"Skapa blomsterområden för fjärilar och andra insekter." – detta görs genom att bevara ängsmarken på tilltänkta Bfh.

Bilagor:

- Namnsamling mot ÖP2040 Gagnef kommun område Övre Tjärna
- Fullmakt påskrift

Noteras (de synpunkter som en översiktsplan kan påverka) i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Synpunkten noteras och komplettering görs med relevant fakta från Länsstyrelsen med flera. Kompletterande text fokuserar på avvägningen mellan bevarande och nyttjande av öppen mark.

Nytt avsnitt läggs till om plangenomförande bland annat hur detaljplanering och annan planläggning hanteras och genomförs. Texten noteras.

Minnesanteckningar från medborgardialogen i Gagnef som skedde 9 maj 2019 finns att läsa i sin helhet på följande länk:

<https://www.gagnef.se/media/6041/minnesanteckning-gagnef.pdf>

Namninsamlingen (med 50 stycken underskrifter) är ej publicerad i samrådsredogörelsen då alla synpunkter är anonymiserade.

Yttranden

Medborgardialog
i alla större tätorter

Medborgardialog i alla större tätorter:

Björbo

Djurås

Bäsna

Gagnef

Djurmo/Sifferbo

Dala-Floda

Mockfjärd

Alla synpunkter skrivna på post-it lappar kommer att bemötas i kommande arbete med tätortsfördjupningarna och LIS-plan. Kapitel 3.3 (blir sju stycken FÖP:ar) samt LIS-plan kommer ej gå på granskning våren 2022 utan arbetet senareläggs för att bearbeta alla inkomna synpunkter.

Avvägningar görs mellan olika samhällsviktiga intressen under en översiktsplane-process. Översiktsplanens planförslag är endast rekommendationer, inget som är juridiskt bindande.

Björbo kvällsmöte 18 oktober 2021

BEHÅLLA: Persontrafik tåg, rällsbuss, T5 GC bro över Fänforsen (planer finns), elljusspåret, T2 förslag GC väg Björbo – Dala-Floda, J1 industriområde och T1 ny väganslutning

ÄNDRA: N11 område ska området minskas och anpassa området till endast natur och mulleskogen

TA BORT: Bh/Zh, förslag utredningsområden vindkraft Mejdåsen, N22 område och L område

LÄGG TILL: Gybacksholans bostadsområde i söderläge och skogsnära, asfalterad GC till Källbäcken, bygg ut äldreboendet, bostadsområde i C, omklädningsrum ishall, servitut elljusspår och info Björbo station är privatägd

Bäsna kvällsmöte 21 oktober 2021

BEHÅLLA: B1 och B2 bostäder i skogen, behåll allt utom B3/inklusive B3, T2 bron, T1 tåghållplats, S skolans placering, Alla N2 områden, L1 och L2, alla N områden, C område, Alla I-idrottsområden, bykaraktären, satsa på skolan, Z lis område (önskas småskalig icke störande verksamhetsmark för att kunna verka och bo i byn)

ÄNDRA: inga villamattor i byn utan slingriga vägar med bykaraktär, Använd B3 till S/I (skola flyttas från landsvägen, enklare logistik, S/I knyts ihop med C område), Byggbara tomter behövs skyndsamt, Bf har detaljplan som anger prickmark idag och jordbruksmark, skolskog där den är idag och förbättra den platsen, utöka B1 området österut till Vattentornsvägen och knyt ihop med Lisselbergsvägen, ändra B3 till L, minska antalet tomter högst 100 stycken i Bäsna, minska C området, bygg inte på Bf, B1 och B2 ändras till N2 samt hur blir vägen till Hemtjärn (Blis områdena) som det är nu är det mycket trafik på en smal väg

TA BORT: B3 bygg inte på åkermark som är framtida mat, C område, inget utbyggande av samhällsfunktioner, för mycket trafik genom byn (ingen T2 bro), B2, Bf, inga nya områden som C eller B3, all förtätning och satsa på tomter i befintlig storlek så att det inte ser ut som Lilla Källviken

LÄGG TILL: busshållplats längs väg 583 för ökad trafiksäkerhet, industrimark (ej centralt, bo och verka i byn, mindre område ok), bilbro på lämplig plats, Bostäder längs landsvägen mot Arvslindan på södra sidan vägen, cykelväg längs med landsvägen både till Djurås och till Borlänge, info om T hög belastning risk på smala vägar till Täcktholm (berör B1 och B2)

Djurås kvällsmöte 19 oktober 2021

BEHÅLLA: L/N2, T8 bro, N12 strandpromenad och T5 särskilt korsning över väg (infart OK/Q8)

ÄNDRA: Utöka L2 område söderut, planera för att nya bostäder byggs på södersluttning mee branta tak mot söder det ger möjlighet till solenergi 30-40% av energibehovet, Bh Utveckla mer mark, C kriminalitet kan bli problem i områden utan bostäder, byt N22 till bostäder, blanda LIS område Älvudden både äldreboende och privata bostäder

TA BORT: N22, N12 där tangerar Blis område, Zh och samla all verksamhet, ta bort LIS område vid centrum, stor lekpark idag

LÄGG TILL: C planera för solenergi, bioeldat, fjärrvärme och energilagring, utöka S område i närhet till centrum, lägg till motorgård för ungdomar, lägg till I idrott på Färjbackssidan fd Skogborgs åker närmast skolan

Gagnef kvällsmöte 25 oktober 2021

BEHÅLLA: N13 bra med naturområde kopplat till skolan, Bfh förtätning bra, C område mellan järnväg och väg, möjlighet för skolan att åka skidor, N21 och N22, Bf-lis och Blis öster om Mojesjön attraktiva tomter

ÄNDRA: N11 och N22 blir kommunal mark, S skolområdet ska inte utökas bygg istället på skogsmark, C område ändras till L område, ändra all bebyggelse (LIS-områden) runt Moje till bevarande N2 område, tätortsgränsen för att inkludera möjligheten att få mer bebyggelse runt Ängsholn, tätortsgränsen ska inte inkludera Moje, samla skola och förskola på ett ställe, Bh/S ändra till N1, markera bevarande och bostadsområden tydligare, Blis intill ävlen ändras till ett N2 område för bevarande, ändra all bebyggelse runt Moje till bevarande N2 område, Blis i norra delen av Moje bör ändras till N2 pga höga naturvärden, Blis i norr om Moje bör endast tillåta enstaka nya hus

TA BORT: C område (bygg inte på jordbruksmark, matproduktion och arbetstillfällen), all bebyggelse på jordbruksmark (skyddat i lag, regeringen sagt att vi ska öka matproduktionen), stenbrottet norr om Moje, I/S område Kyrkskolan, Bfh (pga åkermark som är brukad, kulturby, bevara som radby), N13 ska vara betesmark, Bh/S pga kulturbebyggelse som redan påverkats negativt, all bebyggelse på jordbruksmark (skyddat i lag, regeringen sagt att vi ska öka matproduktionen, Blis som tangerar N12 område (förstör kulturlandskapet, minskar matproduktionen, försämrar lantbrukares möjligheter att utvecklas), all bebyggelse runt Moje

LÄGG TILL: fler bostadsområden på skogsmark, rullstensås har skydd mot bebyggelse, Moje är ett känsligt naturområde, info om betesmark (N13) som minskar oroväckande mycket och viktig för den biologiska mångfalden (minskning av biologisk mångfald lika stort problem som miljöhotet), cykelväg till Insjön, Europaleden E1 som går genom kommunen, N13 ska vara öppen mark (L) inte park/tätortsnära skog, konstgräs/inomhushall för fotboll vid Ängsholn, motverka att fastigheter blir fritidshus ex 9 av 40 hus i Nedre Tjärna, cykelvägar längs med Tallbacksvägen och vidare söderut på Riksväg 70

Djurmo och Sifferbo kvällsmöte 26 oktober 2021

BEHÅLLA: T1 bron, L/N2, T4 persontågstopp, Bh lisområde vid Jugas hed

ÄNDRA: bygg ut förskolan (fler invånare kräver fler förskoleplatser), bevara gamla Djurmo som det är

TA BORT: all/stora delar av bebyggelse på öppen mark i Sifferbo, Bh vid bystugan Sifferbo är åkermark som brukas, B Trefaldighetskälla är brukad åkermark, Z område bevara bra jordbruksmark, Bh-lis område och bevara brukad åkermark, Bfh lis pga jordbruksmark och rekreation, båda lisområdena har dålig infrastruktur

LÄGG TILL: bostadsområde på Sifferboberget, trafiksituation utfart och Z utvecklingsområde för icke-störande verksamhet

Dala-Floda kvällsmöte 28 oktober 2021

BEHÅLLA: T3 persontågstopp, L5 områden vid Hagen, L1, Bh (och Bh lis tillsammans), Bh lis Syrholn bra bostadsområde

ÄNDRA: L2 byts till Bh2, ändra C område till L, C område inte köpcentrum utan kontor och butiker, tätortsgränsen till att inkludera Mossel och åkrarna runtomkring, T2 flyttas till korsningen (nu felaktigt vid skolan)

TA BORT: Bh lis och Bh vid Syrholn (ska vara bevarande ej bostadsområde), kulturmiljö klass 1 Kyrkbyn, B/C-lis område används som jordbruksmark och rekreation

LÄGG TILL: Lägg till så att all åkermark bevaras vid Esaholn/Tallriset, nytt bostadsområde bakom idrottsplanen, ett nytt elljusspår mellan Björbo och Dala-Floda (skrota det befintliga), lägg till mark mellan Sunnanbyn och Hagen till bevarandeområde, lägg till mark i Sunnanbyn som bevarande, cykelväg till Mockfjärd på båda sidor älven, cykelväg till Björbo längs älven, hängbron mellan Hagen och Hagön, restaurering av stenbron i Lissfors och gamla fabriken, återskapa elljusspår eller cykelväg till Brosveden, nytt värdshus, bevara all åkermark, förskolans lokal behöver renoveras, lägg till ett T4 vid skolan som är en trafikfarlig korsning för barnen

Mockfjärd kvällsmöte 15 november 2021

BEHÅLLA: All åkermark behåll, Västerdalsbanan för persontrafik, Blis området på norra sidan Dalälven, L område söder om E16, tre N2 områden behåll (N2 1, N2 3, N2 4)

ÄNDRA: minska J sol område, Byt Blis till L område (bevara åker) norr om älven, ÅVC vid C område/B3, Centrum ska vara i Heden

TA BORT: tunnel under E16

LÄGG TILL: Lägg till byggbar mark väster om B4, lägg till åkermark på Jugasåtern, lägg till strandpromenad (grönmarkering dvs fortsätta strandpromenad N1 västerut och sen över bro och längs med södra sidan älven) med hängbro (kunna promenera runt), lägg till åkermark vid J sol

